

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Zajc

Južna Koreja – raj za moške?

Antropološka analiza prostitucije v južnokorejski družbi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Zajc

Mentorica:izr. prof. dr. Vesna V. Godina

Južna Koreja – raj za moške?

Antropološka analiza prostitucije v južnokorejski družbi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

ZAHVALA

Najlepša hvala Matiju in mojim staršem za pomoč in potrpežljivo podporo v času pisanja magistrskega dela ter Younguk Kim, Juhee Lee in Eunhee Koo za pomoč pri iskanju sogovornikov in prevajanju na terenu. Iskrena hvala tudi moji mentorici,izr. prof. dr. Vesni V. Godina, najprej za neprecenljivo znanje, ki mi ga je podala že tekom študija, kot tudi za strokovno pomoč pri nastajanju tega dela.

Južna Koreja – raj za moške? Antropološka analiza prostitucije v južnokorejski družbi

POVZETEK

Magistrsko delo preučuje prostitucijo v južnokorejski družbi, družbeno institucijo, ki je hkrati zakonsko prepovedana, a kljub temu predstavlja vseprisoten del korejskega vsakdana. Avtorica najprej poda teoretsko analizo koncepta prostitucije na splošno. Podrobneje preuči različne obravnave koncepta prostitucija v antropološki perspektivi skozi prostor in čas ter vzroke za njen obstoj tako na strani povpraševanja kot tudi na strani ponudbe. Zatem predstavi nasprotujoči si feminističnih perspektivi: radikalno, ki prostitutke označi kot žrtve spolnega nasilja in si jo zato prizadeva odpraviti; ter liberalno, ki prostitucijo razume kot vrsto dela in meni, da bi jo zato bilo potrebno legitimizirati. V nadaljevanju predstavi zgodovinski pregled statusa žensk in oblik prostitucije v južnokorejski družbi. Od njihovega enakopravnega statusa v starodavni Koreji, njihove podrejene vloge, ki nastopi z uveljavitvijo konfucianizma, pa vse do neenakosti med spoloma v moderni korejski družbi. V vsakem od obdobj se podrobneje posveti ženskam, ki so odgovorne za zabavo moških in predstavljajo antitezo običajnim ženskam. Z empirično analizo prostitucije v južnokorejski družbi preverja razloge za njen razvoj in obstoj med moškimi, ki predstavljajo stran povpraševanja, kot tudi med ženskami, ki so vanjo vključene na strani ponudbe, ter njeno sprejetost v družbi. Analiza temelji na podatkih, zbranih prek opazovanja z udeležbo ter prek poglobljenih intervjujev in fokusnega razgovora.

KLJUČNE BESEDE: prostitucija, južnokorejska družba, konfucianizem, *kisaeng*, korporativna prostitucija

South Korea – heaven for men? Anthropological analysis of prostitution in South Korea

ABSTRACT

This Master's thesis addresses the topic of prostitution in South Korea, the social institution that is simultaneously prohibited by law and yet it represents the omnipresent part of everyday life. The first part of the thesis consists of the theoretical analysis of the concept prostitution in general. It contains the different anthropological analyses of the concept of prostitution in time and space and the reasons for its existence on the side of demand as well as supply. It also discusses the two opposing feminist perspectives: the radical perspective, which sees prostitutes as victims of the sexual violence and tends to eliminate prostitution; and the liberal perspective for which prostitution presents a form of work and should therefore be legitimized. In the second part the author provides a historical examination of the women's status and the different forms of prostitution in South Korea. From their equal status in ancient Korea, their subordination under the rise of Confucianism up until the gender inequality in the modern society. In each period the women, responsible for the entertainment of men, the women who represent an antithesis to the ordinary women, are given special attention. Empirical analysis, following theoretical part of the thesis, focuses on the reasons for the development and prevalence of the prostitution in southkorean society, both among men, who represent the demand side, and among women involved in it, representing the part of the supply. It also tackles the issue of the acceptance of prostitution in Korean society in general. The analysis is based on data gathered through participant observation in Korean society, through in-depth interviews and through focused discussion.

KEYWORDS: prostitution, society of South Korea, Confucianism, *kisaeng*, corporative prostitution

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	9
2	Prostitucija v družboslovnem raziskovanju	15
2.1	Prostitucija skozi prostor in čas.....	15
2.2	Biološki determinizem vs. družbeni konstruktivizem.....	20
2.3	Feministični pogled na prostitucijo.....	24
2.3.1	Prostitutka kot žrtev ali delavka.....	26
2.4	Prostitutke kot 'druge ženske'.....	28
2.5	Stigma vlačuge.....	30
2.6	Vzroki za vstop žensk v prostitucijo	31
2.6.1	Patološki model.....	32
2.6.2	Model družbenega izobčenja in kriminalne subkulture	33
2.6.3	Ekonomski položaj in revščina	33
2.6.4	Model spola in moškega nasilja.....	34
2.7	Povpraševanje po prostituciji	35
2.8	Politike urejanja prostitucije	37
2.8.1	Regulacija prostitucije.....	38
2.8.2	Prostitucija kot kriminalno dejanje	39
2.8.3	Dekriminalizacija prostitucije	40
2.8.4	Legalizacija prostitucije	41
3	Zgodovinski pregled statusa žensk in oblik prostitucije v korejski družbi	42
3.1	Ženske iz obdobj Shilla, Goryeo in Joseon.....	43
3.1.1	Življenje in vloga žensk, ki skrbijo za zabavo	50
3.1.2	Življenje in vloga šamank.....	53
3.2	Ženske in prostitucija v času japonskega kolonializma.....	54
3.3	Ameriška vojaška okupacija in 'ženske za ugodje'	58
3.4	Status žensk in prostitucija v moderni korejski družbi	60

3.4.1	Gospodarska rast in odnosi med spoloma.....	60
3.4.2	Tri ženske tranzicije iz kolonialne v postmoderno družbo: mati, žena in hči.....	63
3.4.3	Zaton <i>kisaeng</i> in diverzifikacija spolne industrije	68
3.4.4	Moderne oblike prostitucije	70
3.5	Prostitucija in korejska percepcija spolnosti.....	72
3.5.1	Vztrajanje na čistosti žensk.....	72
3.5.2	Žena vs. prostitutka	73
3.5.3	Rituali skupin moških vrstnikov	75
4	Empirični del: Antropološka analiza prostitucije v Južni Koreji	78
4.1	Raziskovalna vprašanja.....	78
4.1.1	Raziskovalno vprašanje 1	79
4.1.2	Raziskovalno vprašanje 2	79
4.1.3	Raziskovalno vprašanje 3	79
4.1.4	Raziskovalno vprašanje 4	80
4.1.5	Raziskovalno vprašanje 5	80
4.1.6	Raziskovalno vprašanje 6	81
4.2	Metodologija raziskovanja.....	81
4.2.1	Opazovanje z udeležbo	82
4.2.2	Poglobljeni intervjuji	83
4.2.3	Fokusni razgovor	84
4.3	Predstavitev podatkov.....	85
4.3.1	Opazovanje z udeležbo	85
4.3.2	Poglobljeni intervjuji	86
4.3.3	Fokusni razgovor	89
4.4	Analiza podatkov	90
4.4.1	Konfucianistični dvojni standardi glede spolnosti.....	91
4.4.2	Korporativna prostitucija	109

4.4.3 Prostitucija kot zdravilo zoper stres	119
4.4.4 Izvenzakonski spolni odnosi	126
4.4.5 Spolni odnos s prostitutko in ženo	139
4.4.6 Ekonomski razlogi za vstop žensk v prostitucijo.....	145
4.5 Sklep.....	156
5 Zaključek.....	169
6 Literatura.....	175
Priloga A: Delno strukturiran vprašalnik 1	192
Priloga B: Delno strukturiran vprašalnik 2	195
Priloga C: Delno strukturiran vprašalnik 3	199
Priloga Č: Delno strukturiran vprašalnik 4	201
Priloga D: Delno strukturiran vprašalnik 5	203
Priloga E: Delno strukturiran vprašalnik 6	205

1 Uvod

V nalogi preučujem družbeno institucijo prostitucije v južnokorejski družbi.¹ Dokazati skušam, da je prostitucija kljub zakonu o njeni prepovedi in številnim iniciativam vladnih in nevladnih organizacij ter drugih interesnih skupin in združenj postala in ostaja del južnokorejskega vsakdana (Dasi Hamkke Center 2006, 4). Podrobneje me zanima, kaj so vzroki za tako množično povpraševanje po storitvah prostitutk s strani moških in hkrati kako je le-to opravičevano s strani njihovih žena in korejske družbe na splošno.

Kot navajajo številni avtorji (Sanford 1975; Bullough in Bullough 1987; Fisher 1979; James 1972), je to, kar predstavlja prostitucijo, različno definirano s strani družbe, ljudi, ki so vanjo vključeni, pravnega sistema, zgodovinarjev in raziskovalcev (Whelehan 2001,7).

Beseda prostitucija izhaja iz latinske besede »postaviti« ali »stati« (statuere) »v javnosti« (pro) (Day 2007, 1).

Najbolj celovito definicijo prostitucije, iz katere bomo izhajali tudi v pričujočem delu, je v začetku 20. stoletja podal Iwan Bloch (1912, 38). Prostitucijo označi kot jasno obliko zunajzakonske spolne dejavnosti, za katero je značilno, da je bolj ali manj promiskuitetna, je redko brez nagrade in je oblika profesionalne komercializacije s ciljem občevanja ali katere druge oblike spolne dejavnosti ali mamljenja, ki se sčasoma oblikuje v določen tip (prav tam). Tu gre torej za komercialno transakcijo. O'Neill (2001, 1) prostitucijo definira kot »menjavo denarja za spolni akt«, Hoigard in Finstad (1992, 8) pa jo podobno opišeta kot »kupovanje in prodajanje spolnih storitev za gotovinsko plačilo«.

Spolne usluge prodajajo tako moški kot ženske, a kupci so skoraj vedno moški (Posner 1992, 92; Philipson in Posner 1993, 149). V vseh družbah in obdobjih, ki so bila analizirana, je bila ciljna publika institucionalizirane prostitucije moška klientela, prevladujočo večino prostitutk pa so predstavljale ženske. Čeprav so moški prostituti v številnih družbah obstajali, so primarno služili drugim moškim, katerih spolne preference so bili moški, ali pa so se obrnili na moške prijatelje v posebnih okoliščinah pomanjkanja ženskih kontaktov (Bullough in Bullough 1987, 291). Študije moških spolnih delavcev (kot so prostituti in slačifantje)

---

¹V nadaljevanju naloge uporabljam termina korejska družba in Koreja, ki pa se nanašata izključno na Južno Korejo.

predstavljajo le majhen del literature, zato se bomo tudi v naši analizi osredotočili izključno na ženske prostitutke.

Skladno s tem bomo izhajali iz definicije prostitutke, ki jo *The Concise Oxford Dictionary* opredeli kot »žensko, ki ponuja svoje telo v najem za vsesplošno spolno občevanje« (Pheterson 1996, 37).

Skozi njeno dolgo zgodovino je bila prostitucija vedno kontroverzna, kar se kaže v njeni široki sprejetosti, prepleteni z obdobji obsojanja in poskusi njene ukinitve. Ambivalentne drže do prostitucije so del družbenih diskusij že od prvih poskusov razumevanja tega družbenega fenomena v 19. stoletju (Kissil in Davey 2010, 1). Čeprav ni najbolj zaželen poklic, pa prostitucija ni nujno vedno vir sramu in nečastnosti. Pomemben vpliv na to, kako bo v družbi sprejeta, imajo lokalna situacija, njena družbena interpretacija, razlogi, zakaj se je posamezniki poslužujejo, in načini, s katerimi spolne delavke razvijejo in vzdržujejo lasten moralni sistem (Pongpaichit 1982; Hantrakul 1988; Pettman 1996; Montgomery 1998; Stivens 1998). Odnos družbe do prostitucije pa je hkrati tako pomemben indikator zgodovinskih sprememb širših družbenih odnosov (Giddens 1991, 1992; Hawkes 1996) kot tudi medkulturnih razlik (Brewis in Linstead 2000b, 3).

Vprašanje prostitucije je bilo sprva večinoma obravnavano kot vprašanje ženske poulične prostitucije, sčasoma pa se je zaradi sprememb v njeni obliki preoblikovalo iz vprašanja javnega redu v zdravstveno vprašanje in nedavno v vprašanje drog. Kasneje je postajalo vse bolj povezano tudi s spreminjajočimi se vzorci migracije in trgovanjem z ljudmi (Matthews 2008, 18). »Rastoči obseg prostitucije, njen gospodarski pomen in vse širša mednarodna dimenzija so spodbudili zanimanja, povezana z javno moralo, socialno blaginjo, kršitvijo človekovih pravic prostitutk, njihovih delovnih pogojev, komercialnega spolnega izkoriščanja otrok, žrtev prostitucije in grožnjo javnemu zdravstvu« (Lim 1998, 1).

Proti koncu 20. stoletja se je uveljavil termin spolno delo, ki se v želji, da bi omilil posledice stigme, ki spremlja prostitucijo, ter vanjo vnesel več profesionalizma, nanaša na spolno trgovino vseh vrst (Kissil in Davey 2010, 3). Ideja spolnega dela je neločljivo povezana s prizadevanji za pripoznanje ženskega dela, osnovnih človekovih pravic in spodobnih delovnih pogojev (Kempadoo in Doezema 1998, 3). Spolno delo vključuje vse podkategorije formalnega in neformalnega spolnega dela ter loči med seksom kot delom in seksom za preživetje (Kissil in Davey 2010, 3). Kljub vsemu naslavljanje prostitutk s spolnimi delavkami

ni uspelo odpraviti njihovega marginaliziranega statusa, zato bomo v pričujočem delu še naprej uporabljali tudi termina prostitucija in prostitutka.

Večina literature k prostituciji pristopa bodisi iz zgodovinske perspektive (Walker 1983; Bullough 1994, 1976; Bullough in Bullough 1987; Roberts 1992), psihosociologije deviantnosti (Stein 1974; Barry 1984; Pomeroy 1965; Pateman 1983) ali zgodb o življenjih prostitutk (Adler 1954; Almodovar 1993; French 1998). Od konca 70. let 20. stoletja do danes se je o prostituciji začelo razpravljati s stališča pravic prostitutk in prostitucije kot dela (ICPR 1987, 1989; Pheterson 1989; Hobson 1987). Novejša literatura pa družbenopolitični spekter razširi iz prostitucije kot oblike suženjstva in patriarhalne degradacije (Barry 1984, 1995) na prostitucijo kot seksualno osvoboditev in tehniko zdravljenja (Walker 1983; Stubbs 1994).² Le redki so avtorji, ki opisujejo vsakodnevno življenje prostitutk izven dela, kar še dodatno utrjuje in podpira stigmo, ki zaznamuje prostitucijo in druge oblike spolnega dela. Podpira kulturne drže in verovanja glede prostitucije, seksualnosti, žensk in moških (Whelehan 2001, 30). Prostitucija torej utrjuje obnašanja in vrednote o inherentnih razlikah med moško in žensko seksualnostjo, reproduktivni spolnosti in dvojnih standardih seksualnosti.³ Prostitucija utrjuje prepričanje, da jo moški potrebujejo, da torej potrebujejo spolne odnose, ki jih lahko dobijo iz nabora slabih žensk, ki jim bodo za plačilo zagotovile slab spolni odnos, ki ne bo reproduktiven in se bo odvijal v ne monogamnem, nezavezujočem odnosu (prav tam, 33).

V 19. in začetku 20. stoletja so seksologi do spolnosti pristopali z esencialistične perspektive, verjeli so, da so moške imperativne spolne sle biološko neizogibne in da ženske po naravi posedujejo zelo malo spolnega navdušenja (Acton, 1987a, b). Kot že v svojem klasičnem sociološkem eseju *The Sociology of Prostitution* (1937, 750) ugotavlja Kingsley Davis, »je prostitucija za družbo funkcionalna, saj pripomore k zagotavljanju bioloških potreb moških, katerih dostop do spolnosti, interesi in apetiti ne morejo biti zadovoljeni znotraj konvencionalnega zakonskega odnosa«. Podobno Kempadoo (1998, 3) navaja, da »prostitutke

---

² Ideja, da imata spolno delo in predvsem prostitucija lahko zdravilno, terapevtsko in duhovno noto, izvira iz nezahodnih, tradicionalnih pogledov na spolnost, ki temeljijo na zgodnjih tantrinih in taoističnih filozofijah, spolnih prepričanjih in praksah. Spolni akt je razumljen kot pozitiven. Ni vezan na romantično ljubezen, monogamijo ali zavezujoč odnos, pač pa je izraz in sredstvo drugačnega načina obstoja in pogleda na svet. Nadzor osredišči v prostitutu/-ki, ki je plačan/-a za svoje delo. Številni avtorji (Adler 1954; Almodovar 1993; French 1998; Tabor 1971) vidijo prostitutke kot »terapevte, ki ohranjajo zakone in ne razdirajo družin« (Whelehan 2001, 144).

³ Kot družba žensko spolnost še vedno povezujemo z odnosi moško spolnost pa s spolnim aktom; spolni odnos ženske se odvija v kontekstu čustvene zavezanosti ali vključenosti (Whelehan 2001, 118).

služijo obsežnemu delu svetovne moške populacije in tako pomembno prispevajo k dobrobiti človeške populacije«.

Zgodnje študije iz prve polovice 20. stoletja so se osredotočale na družbene, ekonomske in psihološke razlage prostitucije. Ekonomske razlage se osredotočajo na vstop v prostitucijo zaradi pomanjkanja – ko ženske nimajo drugih ali boljših ekonomskih priložnosti oz. so jim le-te nedosegljive. Kot vzroke navajajo skupne faktorje v njihovih osebnih zgodovinah, kot so slabi življenjski pogoji, neustrezna izobrazba, neurejeni domovi in zgodnje izkušnje spolne prisile (Kissil in Davey 2010, 4–5). Avtorji, kot sta Kneeland (1913) in Woolston (1921), prostitutke označujejo kot razlašene, dislocirane in brezupne ženske (prav tam).

Novejše psihološko orientirane študije (Dalla 2000; Farley in Barkan 1998) so precej manj patološke in se osredotočajo na povezavo med spolno zlorabo, zlorabo drog ter prostitucijo. Bolj dosledna povezava je bila vzpostavljena tudi med spolnim zlorabljanjem otrok in prostitucijo (Silbert in Pines 1982; Simons in Whitbeck 1991; Nadon, Koverola in Schludermann 1998). Vse večji je poudarek na multivariatnih raziskavah. Številne študije (Kramer in Berg 2003; Seng 1989; Widom in Kuhns 1996) so pokazale, da spolna zloraba v kombinaciji z negativnimi karakteristikami izvornih družin, kot so odraščanje v neurejenih družinah, zanemarjanje in fizična zloraba, napovedujejo kasnejšo vključenost v prostitucijo (Kissil in Davey 2010, 5–6).

V literaturi obstaja velik prepad med liberalnimi feministkami, ki menijo, da je vključenost žensk v prostitucijo stvar svobodne izbire, in radikalnimi feministkami, ki menijo da so ženske prisiljene v prostitucijo kot rezultat bodisi revščine, pomanjkanja, neenakih odnosov med spoloma in odnosov moči ali preprosto zgolj kot rezultat nasilja (Boutellier 1991, 207). Med slednje spadajo avtorice, kot so Millet (1975), Barry (1981, 1995), Pateman (1988), MacKinnon (1989) in Dworkin (1989), ki prostitucijo razumejo kot nasilje nad ženskami, nasilje, ki zajema že samo idejo kupovanja spolnosti, ki je neločljivo povezana s sistemom heteroseksualnosti in moške moči, ki predstavlja »absolutno utelešenje patriarhalne moške privilegiranosti« (Kesler 2002, 19).

Prostitutke označijo kot žrtve moške spolnosti, ki mora zato biti glavni predmet obravnave. Na drugi strani pa subjektivistična pozicija v središče postavlja izkušnje in potrebe žensk prostitutk in prostitucijo označi kot legitimno obliko dela, svobodno izbrano s strani tisočih žensk (Boutellier 1991, 207).

Kot ugotavlja Laurie Schrage (1989, 352), spolno industrijo (enako kot druge industrije v družbi) strukturirajo globoko ukoreninjena vedenja in vrednote, ki so zatiralne do žensk, saj prostitucija temelji na nevtralizaciji določenih načel, ki ženske marginalizirajo družbeno in politično. Ta načela so ukoreninjena znotraj kulturnega okvirja, ki vključuje domneve, obnašanja in verovanja, ki legitimizirajo podrejenost žensk. Prostitucija in spolna industrija preprosto ohranjata patriarhalno ideologijo in hegemonistično heteroseksualnost. Še več, prostitucija je rezultat patriarhalne hegemonije, ki oblikuje temelje vseh naših družbenih institucij in praks.

V raziskavah vseh obdobj in družb je bila institucionalizirana prostitucija usmerjena na moško klientelo, prevladujoča večina prostitutk pa je bila ženskega spola. Moški prostituti so običajno služili drugim moškim, katerih spolna preferenca so bili moški (Bullough in Bullough 1987, 291). Iz tega razloga se bo tudi moja raziskava osredotočala zgolj na prostitutke ženskega spola, ki zadovoljujejo povpraševanje s strani moškega spola.

Pričujoče delo je razdeljeno na tri povezane dele. Prvi del (glej 2. poglavje – *Prostitucija v družboslovnem raziskovanju*) vsebuje teoretično analizo koncepta prostitucija. Poglavje začnjam z umestitvijo prostitucije v zgodovinski in kulturni okvir (glej 2.1 *Prostitucija skozi prostor in čas*). Sledi razlaga prostitucije s perspektive biološkega determinizma, ki jo nato demantiram skozi prizmo družbeno konstruktivističnih predpostavk (glej 2.2 *Biološki determinizem vs. družbeni konstruktivizem*). Nadaljujem z analizo feminističnih študij prostitucije (glej 2.3 *Feministični pogled na prostitucijo*), s predstavitvijo prepada med radikalnim feminizmom, ki prostitutko označi kot žrtev, in liberalno vejo feminizma, ki prostitutko postavi ob bok običajnim delavkam (glej 2.3.1 *Prostitutka kot žrtev ali delavka*). Sledi poglavje o pogledu na prostitutke kot druge ženske (glej 2.4 *Prostitutke kot 'druge ženske'*). Nadaljujem s poglavjem o stigmati, ki zaznamuje prostitutke (glej 2.5 *Stigma vlačuge*). Naslednje poglavje je posvečeno razlagam vzrokov za vstop žensk v prostitucijo (glej 2.6 *Vzroki za vstop žensk v prostitucijo*). Kljub temu, da je zaradi kompleksnosti procesov, ki so tu na delu, praktično nemogoče izolirati posamezne vplive ter identificirati posamezne vzroke, v nalogi podrobneje preučim štiri modele razlage vstopa v prostitucijo, in sicer: patološki model (glej 2.6.1 *patološki model*); model družbenega izobčenja in kriminalne subkulture (glej 2.6.2 *Model družbenega izobčenja in kriminalne subkulture*); model, ki vzrok za prostitucijo razlaga skozi ekonomski položaj in revščino (glej 2.6.3 *Ekonomski položaj in revščina*); ter model, ki izhaja iz predpostavke, da je vključenost v prostitucijo strukturirana s

spolnimi ideologijami (glej 2.6.4 *Model spola in moškega nasilja*). Naslednje poglavje je namenjeno analizi povpraševanja po prostituciji (glej 2.7 *Povpraševanje po prostituciji*), ki je v literaturi sicer bolj redko zastopana. Poglavje zaključim z analizo politik urejanja vprašanja prostitucije v družbi (glej 2.8 *Politike urejanja prostitucije*). V prvem podpoglavju (glej 2.8.1 *Regulacija prostitucije*) podrobneje analiziram koncept državne regulacije prostitucije, sledi politika kriminalizacije ali zatiranja prostitucije (glej 2.8.2 *Prostitucija kot kriminalno dejanje*), podpoglavje o dekriminalizaciji prostitucije (glej 2.6.3 *Dekriminalizacija prostitucije*) ter nazadnje še podpoglavje o legalizaciji prostitucije (glej 2.6.4 *Legalizacija prostitucije*).

V drugem delu pričujoče naloge (glej 3. poglavje – *Zgodovinski pregled statusa žensk in oblik prostitucije v Južni Koreji*) podrobneje analiziram razvoj statusa žensk in prostitucije skozi zgodovino korejske družbe. V začetku najprej na splošno orišem vlogo žensk v starodavni korejski družbi (glej 3.1 *Ženske iz obdobj Shilla, Goryeo in Joseon*), sledi podrobnejši oris *kisaeng*, žensk, ki so skrbele za zabavo (glej 3.1.1 *Življenje in vloga žensk, ki skrbijo za zabavo*). Sledi poglavje o še eni skupini žensk, ki je poleg žensk za zabavo prav tako izstopala iz povprečja (glej 3.1.2 *Življenje in vloga šamank*). V nadaljevanju sledi analiza statusa žensk in prostitucije v času japonske kolonizacije (glej 3.2 *Ženske in prostitucija v času japonskega kolonializma*) in ameriške nadvlade korejskega polotoka (glej 3.3 *Ameriška vojaška okupacija in 'ženske za ugodje'*). Naslednje poglavje je posvečeno statusu žensk in prostituciji v moderni korejski družbi (glej 3.4 *Status žensk in prostitucija v moderni korejski družbi*). Najprej se dotaknem vpliva gospodarske rasti na odnose med spoloma (glej 3.4.1 *Gospodarska rast in odnosi med spoloma*), sledi pregled sprememb v vlogi žensk v času tranzicije iz kolonialne v postmoderno družbo (glej 3.4.2 *Tri ženske tranzicije iz kolonialne v postmoderno družbo: mati, žena in hči*). V naslednjem poglavju govorim o zatonu institucije tradicionalnih *kisaeng* ('žensk za ugodje') in istočasni diverzifikaciji spolne industrije (glej 3.4.3 *Zaton kisaeng in diverzifikacija spolne industrije*). V nadaljevanju analiziram moderne oblike prostitucije v korejski družbi (glej 3.4.4 *Moderne oblike prostitucije*), na koncu pa sledi še poglavje o korejski percepciji spolnosti (glej 3.5 *Prostitucija in korejska percepcija spolnosti*). Poglavje začnem z analizo prostitucije kot odraza spolne neenakosti, izvirajoče iz še vedno vztrajajočih dvojnih standardov, ki sicer poudarjajo ideologijo čistosti za ženske (glej 3.5.1 *Vztrajanje na čistosti žensk*), vendar za svoj obstoj potrebujejo ločitev žensk na žene in prostitutke (glej 3.5.2 *Žena vs. prostitutka*). Poglavje zaključim z analizo njene povezovalne funkcije v skupinah moških sodelavcev ali vrstnikov (glej 3.5.3 *Rituali skupin moških vrstnikov*).

V tretjem delu naloge sledi empirična analiza prostitucije v južnokorejski družbi (glej 4. poglavje - *Empirični del: Analiza prostitucije v južnokorejski družbi*). Z analizo želim ugotoviti, zakaj je prostitucija v južnokorejski družbi danes kljub njeni zakonski prepovedi tako zelo prisotna. Zanima me, kateri so razlogi za tako veliko povpraševanje po storitvah prostitucije med moškimi in na kakšen način le-te opravičujejo tako moški kot tudi ženske (glej 4.1. *Raziskovalno vprašanje*). Izhajajoč iz opredeljenega raziskovalnega vprašanja postavljam šest delovnih raziskovalnih vprašanj, ki jih preverjam s tremi metodami raziskovanja (glej 4.2 *Metodologija raziskovanja*): z opazovanjem z udeležbo (glej 4.2.1 *Opazovanje z udeležbo*); s poglobljenimi intervjuji (glej 4.2.2 *Poglobljeni intervjuji*); ter s fokusnim razgovorom (glej 4.2.3 *Fokusni razgovor*). Zbrane podatke podrobno predstavim (glej 4.3 *Predstavitev podatkov*) v sklopu vsake od raziskovalnih metod (glej 4.3.1 *Opazovanje z udeležbo*, 4.3.2 *Poglobljeni intervjuji* in 4.3.3 *Fokusni razgovor*). Podatke, zbrane s predstavljenimi metodami raziskovanja, analiziram v sklopu vsakega od raziskovalnih vprašanj (glej 4.4 *Analiza podatkov*, 4.4.1 *Konfucianistični dvojni standardi glede spolnosti*, 4.4.2 *Korporativna prostitucija*, 4.4.3 *Prostitucija kot zdravilo zoper stres*, 4.4.4 *Izvenzakonski spolni odnosi*, 4.4.5 *Spolni odnos s prostitutko in ženo* in 4.4.6 *Ekonomski razlogi za vstop žensk v prostitucijo*). V sklepnem delu (glej 4.5 *Sklep*) povzamem zaključke, do katerih sem prišla v okviru analize.

2 Prostitucija v družboslovnem raziskovanju

Glede na to, da antropologija človeško obnašanje preučuje skozi prostor in čas, evolucijsko in medkulturno (Whelehan 2001, 12), bomo tudi sama prostitucijo najprej umestila v zgodovinski in kulturni kontekst.

2.1 Prostitucija skozi prostor in čas

Čeprav je prostitucija pogosto označena kot ena najstarejših poklicev, pa gre dejansko za dokaj pozen pojav v človekovi evoluciji, ki je nastal kot funkcija hierarhičnih družbenoekonomskih dimenzij agrarnih družb. Te družbe so imele bodisi patrilinearne bodisi

bilateralne sorodstvene sisteme,⁴ ki so za potomce zahtevali poznano starševstvo⁵ in visoko vrednotili reproduktivni uspeh, ki je zagotovil delovno silo za kmetijstvo, vojsko in druge dele družbe (prav tam, 11). Moška seksualnost je bila poveljevana, ker je potrjevala moškost in plodnost, če pa bi enako seksualno svobodo podelili tudi ženskam, bi to porušilo družbeno strukturo, saj v tem primeru ne bi bilo mogoče potrditi očetovstva (prav tam, 15). V obeh, patrilinearnih in bilateralnih poljedelskih družbah je ženska seksualnost označena kot vplivna in običajno nevarna, če ni nadzorovana (Fausto-Sterling 1993; Blaffer-Hrdy 1986; Tanner 1981; Pomeroy 1975; Brandes 1981). Tu gre torej za izvor stigme vlačuge, dvojnih standardov spolnega obnašanja, hiperseksualizacijo moških in hiposeksualizacijo žensk (Blaffer-Hrdy 1993; Fausto-Sterling 1993). Ena najstarejših poznanih oblik prostitucije je bila tesno povezana z religijo, in sicer gre za tempeljsko ali sveto prostitucijo (Benjamin in Masters 1965, 36). Na starem Cipru se je od vsake ugledne ženske pričakovalo, da se vsaj enkrat prostituira tujcu, preden bi postala upravičena do poroke (prav tam). Ta spolna unija se je odvijala v templju Afrodite ali Astarte (prav tam). Tudi Friedrich Engels v svojem delu *The Origins of the Family, Private Property and the State* (1942) ugotavlja, da je bila predaja za denar, ki je romal v tempeljsko blagajno, sprva religiozno dejanje. Čeprav obstaja nekakšna zgodovinska kontinuiteta nudenja spolnih uslug za plačilo in nagrado, o katerem poročajo v zgodnjih patriarhalnih družbah, pa je Engels mnenja, da to ni imelo dosti opraviti s prostitucijo, kakor jo razumemo danes, pač pa so bile to zgolj usluge tujcem in gostom s strani samskih žensk v vasi.⁶ Engels tako poudarja, da se je prostitucija v moderni obliki začela pojavljati šele z razvojem monogamije (Engels 1942, 59).

---

⁴ V matrilinearnih poljedelskih družbah, kjer je prostitucija obstajala indogeno (že pred stikom z zahodnjaškimi skupinami), prostitutke niso nujno poniževali, še zlasti ne v primerih, ko je prostitucija zagotovila vire za širše sorodstvo ali kadar je požela pozitivne religiozne konotacije (Whelehan 2001, 11).

⁵ Moški so bili kot vojščaki, raziskovalci ali trgovci v življenjsko ogrožajočih situacijah večkrat odsotni za daljša obdobja, zato je bila ženska zvestoba visoko vrednotena, saj je zagotavljala, da se ženske v času njihove odsotnosti ne obnašajo seksualno z stiku z drugimi moškimi (Whelehan 2001, 15).

⁶ Problem pri preučevanju takšnih navad neevropskih družb izhaja iz dejstva, da so informacije zbrane iz poročil zahodnih opazovalcev, ki so v teh družbah imeli priložnost živeti ali delati. Ker to niso bili šolani etnografi, pač pa misijonarji, lovci, iskalci, učitelji, poslovneži ipd., so njihova poročila zavedno ali nezavedno prežeta z njihovimi predsodki (Bullough in Bullough 1987, 9). Ena izmed težav izhaja iz dejstva, da prostitucija v teh družbah ne zavzema nujno zahodnjaških oblik. V Ugri (Zunanja Mongolija) so bile prostitutke denimo obravnavane kotčasne žene. Trgovci in lame (budistični menihi) so prostitutke vzeli s sabo za družbo na svoja kratka potovanja in ko so jih enkrat odplačali in odpustili, so njihova mesta zavzele druge (Ma 1949, 128–29). Čeprav se takšno obnašanje po nekaterih definicijah uvršča med prostitucijo, pa s strani družbe ni bilo definirano kot tako (Bullough in Bullough 1987, 10). V nekaterih indijanskih plemenih so moški kupovali ženske kot spolne partnerice za eno noč, teden, mesec ali sezono. Večina teh časovnih unij ni bila obravnavana kot zakon, razen v primeru, ko so se iz njih rodili potomci (Briffault 1927, 76–78). Pri ljudstvu Navajo imajo dekleta, ki so se odpovedala poroki, pravico postaviti svojo hišo, v katero lahko povabijo moške obiskovalce. Takšne ženske se lahko selijo od nasebine do nasebine in iščejo posteljne prijatelje (Reichard 1950, 384).

Tudi v Babilonu so duhovnice v templjih nudile spolne usluge za plačilo ter bile vedno obravnavane z največjim spoštovanjem in celo čaščenjem (Benjamin in Masters 1964, 36). Prisotnost velikega števila suženj je bila prav tako naklonjena prostituciji. Dokumenti iz 7. st. pr. n. š. kažejo na to, da so nekateri premožnejši državljani Babilonije pomembne dohodke ustvarili prav s svojimi sužnjami (Lewinsohn 1958, 27–28). Nekateri revnejši vaščani so v prostitucijo prodali celo svoje hčere (Herodotus 1921, 196).

Posvečena prostitucija je poleg tega obstajala tudi v starem Egiptu, prostoru, kjer je bila prostitucija skozi zgodovino sicer izjemno razširjena in popularna (Benjamin in Masters 1964, 37).⁷ Med prostitutkami je vladala hierarhija: najnižje na lestvici so bile tempeljske in druge sužnje, sledile so ženske iz tavern in hiš, ustanovljenih za prostitucijo. Še višje so bile konkubine in kurtizane, ki so bile običajno posebno nadarjene za zabavo moških, najvišje pa so kraljevale tempeljske prostitutke, ljubice bogov. Z izjemo posvečenih prostitutk so prostitutke spadale v posebno skupino žensk, odrezanih od ostale družbe in zato brez statusa. Vendar so bile kot kompenzacija za to izgubo osvobodjene omejitev, ki so veljale za ostale ženske (Bullough in Bullough 1987, 22).

Ženska čistost je bila izjemno visoko cenjena v starem Rimu. Za moškega ni bilo spoštljivo, da občuje s prostitutkami, in prostitucija je bila strogo regulirana. Od relativno mirnih začetkov pa se je rimska spolna zgodovina sčasoma močno razmahnila. Veljalo je prepričanje, da imajo človeška bitja erotične apetite, ki jih je potrebno zadovoljiti, in bilo je neizogibno, da prostitucija služi tem naravnim človekovim potrebam (Benjamin in Masters 1964, 47). Prostitucija je postala trgovina, za katero je bilo veliko povpraševanja, vendar so bile ženske, ki so jo prakticirale, pripadnice nižjega sloja. To je bil edini način, da je ženska brez podedovanega premoženja ali moža zaslužila za življenje.⁸ Že latinski ljubezenski poet Propertius je tako ženske razvrščal v dve kategoriji: predana žena in mati, ki svoje življenje in vso svojo energijo posveti družini; in ženska, ki od moškega vzame največ, kar je možno (Bullough in Bullough 1987, 48). Rimljansko zaničevalno držo do prostitucije je pozneje

---

⁷ Ena najbolj slavnih prostitutk je bila hči Keopsa. Kot piše Herodotus, naj bi Keopsu zmanjkalo denarja, da bi zgradil svojo piramido, in iz obupa, da bi zaslužil več, je svojo hčer poslal v bordel z navodilom, naj denar, ki ga bo zaslužila, prinese njemu. Njegova hči sicer ni imela nič proti, da se prostituira, vendar pa je menila, da bi bilo ta njena prizadevanja potrebno ohraniti v spominu, zato je vsaki od svoji strank naročila, da naj ji poleg plačila v zameno za njeno storitev prinese po en kamen. Iz teh kamnov si je zgradila piramido, ki je merila preko 150 čevljev (Herodotus 1921, 126).

⁸ Iz tega naslova se je za prostitutko uveljavila standardna beseda *meretrix*, 'tista, ki zasluži', ki ponazarja, da je prostitucija edino, kar ženska lahko počne (Bullough in Bullough 1987, 48).

sprejelo in nekoliko preoblikovalo tako krščanstvo kot tudi večina modernega sveta (prav tam, 61).

Nekoliko drugačen pogled na prostitucijo je moč zaslediti v Indiji in na Kitajskem. Tako v starodavni kot tudi v srednjeveški Indiji je bila prostitucija sprejeta kot način življenja (Bullough in Bullough 1987, 91). Bila je ena od redkih poklicev, ki so bili dostopni ženskam. Javne ženske so se od drugih žensk razlikovale po rdečem oblačilu, ki je hkrati služilo kot njihova identifikacija in obvestilo potencialnim strankam ter svarilo uglednim ženskam, da se izogibajo njihove družbe. Običajno so spremljale vojsko, udeleževale so se lovskih zabav in bile prepoznavne v vseh indijskih mestih, kjer so se običajno zbirale ob vodnjaku ali drugih dobro obiskanih predelih (prav tam).

Prostitucija je bila prav tako priznan del kitajske kulture. V družbi, kjer večina žensk ni imela pravih možnosti za izobrazbo, kjer so bili formalni stiki med moškimi in ženskami omejeni, je bila funkcija kurtizan, da zabavajo moškega in njegove prijatelje. Prostitutka je bila nepogrešljiv del elegantnega življenja. Vsakega uglednega uradnika, pisatelja, umetnika ali trgovca so na njegovih potovanjih namesto žene spremljale plesalke ali druge ženske, ki so bil izurjene za sproščanje moških. Tako družbeni odnosi kot tudi poslovni sklepi so se vedno odvijali izven doma, v restavracijah, templjih in bordelih; takšna srečanja so predstavljala tako pomemben del uradne in poslovne rutine, da je bilo najemanje prostitutk za takšne namene stvar dobrega okusa in navade. Večja ko je bila potreba po ločevanju med spoloma, večja je bila potreba po prostitutkah kot zabavljačicah na privatnih in javnih zabavah (Hibbert 1938, 21–41).

Skladno z gospodarskim razvojem, industrializacijo in urbanizacijo ZDA in Evrope sredi 19. stoletja je prostitucija postala precej bolj očitna in industrializirana (Barry 1995, 96). Razvijajoča se spolna industrija je posrkala ženske iz trga delovne sile – stran od dela na domu in poklica služabnice, šivilje ter sobarice v prostitucijo (Gilfoyle 1992, 60). Od 70. let 20. stoletja dalje so bile najbolj dramatične spremembe v prostituciji njena industrializacija, normalizacija in njena globalna razpršitev. Industrializacija prostitucije izhaja iz masivnega uvajanja žensk za vojaško prostitucijo v času vojne tujih okupacij, razvoja turistične industrije, ki prinaša tujo valuto za gospodarski razvoj, ter izvozno naravnega gospodarskega razvoja, ki marginalizira ženske skozi eksploatacijo njihovega dela (Barry 1995, 122–123). Ker gospodarski razvoj pospeši stopnjo materializma v družbi kot celoti, je prostitucija za ženske

v kontekstu normaliziranih spolnih industrij⁹ zelo verjeten način, da pridejo do materialnih dobrin industrializacije (prav tam, 123–124). Neizmerna produkcija dobrin je spodbudila širjenje prostitucije in njej podobnih dejavnosti, ki vključujejo organizirano prostitucijo v bordelih, masažnih salonih in spremljevalnih storitvah, ulično prostitucijo, internetno prostitucijo, strip klube, seks preko telefona in šove spolnega trgovanja (Sullivan 2007, 6).

Od 80. let 20. stoletja dalje smo priča obsežnemu pojavu komercializacije spolnosti, ki se odraža v rasti različnih tipov seks klubov, rasti trga pornografije in porastu uporabe interneta kot mehanizma za dostop do pornografskega materiala, organizacije zmenkov ter neosebni spolnih kontaktov. Istočasno komercializacija spolnih uslug postaja tudi del običajnega dela in značilnost korporativne zabave (Matthews 2008, 18–19). Naraščajoča komercializacija ter razosebljanje družbenih in spolnih stikov sta brez dvoma pripomogli k povečanemu sprejemanju prostitucije kot normalne dejavnosti (prav tam).

Šele v zadnjih dveh desetletjih 20. stoletja se je prostitucija prebila v ospredje javne pozornosti in se povzpela na družbene in politične agende različnih držav (Matthews 2008, 1). Med faktorji, ki so botrovali tem spremembam, so najpomembnejši strah pred širitvijo virusa HIV/aidsa, rast in kampanje skupin za podporo prostitutk, povečane potrebe javnosti po regulaciji ulične prostitucije, napoved vojne drog, naraščajoča skrb za vse večje število tujih žensk, vključenih v prostitucijo in njihovo trgovanje,¹⁰ kot tudi vse večja skrb za otroke, vključene v prostitucijo (prav tam, 1–2).

Ko se razmišlja o prostituciji, se splošna javnost, politični akterji in tudi raziskovalci raje osredotočajo na prostitutke in ne na njihove stranke (Monto 2000, 67). Eno osrednjih vprašanj akademskega diskurza o prostituciji in prostitutkah je vprašanje, na kakšen način so prostitutirane ženske enake ali različne od drugih žensk. Obstajajo štiri dominantni modeli razlage: patološki model; model družbene dislokacije in kriminalne subkulture; model ekonomske pozicije in revščine; ter model spolov in moškega nasilja (Phoenix 2001, 35). Tradicionalno se je prostitutko prikazovalo kot storilko, deviantno osebo, kršiteljico spolnih

---

⁹ Leta 1988 je Svetovna Zdravstvena Organizacija prostitucijo označila kot »dinamično in prilagodljivo spolno delo, ki vključuje transakcijo med prodajalcem in kupcem spolne storitve« (Scambler in Scambler 1995, 18), in s tem pomembno prispevala k njeni normalizaciji (prav tam).

¹⁰ Z vstopom na trg dela v postmodernem svetu ženske vse bolj izražajo zahteve po svojih državljanskih pravicah in pravicah potrošnikov, kar istočasno vodi v njihovo zavračanje obravnave kot spolnega objekta. To ustvarja vrzel med Giddensovo (1992) 'plastično spolnostjo' na eni ter poudarkom na pravicah in enakosti žensk na drugi strani (Matthews 2008, 19). Ta naraščajoči prepad vse bolj zapolnjujejo tuje ženske, ki so obravnavane kot nenaše žene in hčere (prav tam).

norm, prenašalko bolezni in je zato postala ključni objekt regulacije/nadzora (Matthews 2008, 43). Zelo malo raziskav je bilo narejenih na strani povpraševanja, tako da so *johni* (severnoameriški slengovski izraz za stranko v prostituciji) običajno izpuščeni iz analiz (Jeffreys 1997, 336). Monica Prasad je ena izmed številnih avtorjev, ki neupoštevanje strank povezujejo s predpostavko, da je povpraševanje po prostituciji s strani moških nekaj povsem naravnega in neizogibnega (Prasad 1999, 181–182).

Tipično torej vse tradicionalne razlage vzrokov za prostitucijo kažejo na žensko telo (Barry 1995, 162). Månsson pa je prepričan, da je za razumevanje prostitucije ključno vprašanje, kaj je kupljeno – treba se je spraševati po moških motivih in potrebah po spolnosti. Trgovanje z ženskami obstaja zgolj zaradi emocionalnih in spolnih potreb med moško populacijo. Da bi zmanjšali potrebo moških po prostituciji, bi bilo potrebno resno izobraževanje, ki bi izpodbilo konstrukcijo moškosti. Potrebno bi bilo spremeniti proces družbenega učenja, skozi katerega fantje postanejo moški in deklice ženske (Månsson 1995, 120–123).

V nadaljevanju bomo najprej predstavili vzroke za pojav prostitucije s stališča teorije biološkega determinizma in njej nasprotujočega družbenega konstruktivizma, zatem pa podrobneje analizirali feministične razprave, katerih pogledi na prostitucijo so si prav tako večkrat nasprotujoči.

2.2 Biološki determinizem vs. družbeni konstruktivizem

V 19. in začetku 20. stoletja so seksologi do seksualnosti pristopali z esencialistične perspektive: verjeli so, da so moške imperativne spolne sle biološko neizogibne in da ženske po naravi posedujejo zelo malo spolnega navdušenja (Acton 1870, 1857). Kot Davis zapiše že v svojem klasičnem sociološkem esaju *The Sociology of Prostitution* (1937, 750), je prostitucija za družbo funkcionalna, saj pripomore k zagotavljanju bioloških potreb moških, katerih dostop do spolnosti, interesi in apetiti ne morejo biti zadovoljeni znotraj konvencionalnega zakonskega odnosa.

Seksologi, ki so skušali najti razloge za prostitucijo, so se osredotočali na ženske, saj so bile skladno z njihovo perspektivo one tiste, ki so delovale abnormalno. Njihovo obnašanje, ne pa tudi obnašanja moških, so označevali kot deviantno (Jeffreys 1997, 214). Moška motivacija za delovanje je bila samoumevna (prav tam, 215). Benjamin in Masters (1964, 439) tako

opozarjata, da prostitutka nudi sredstva za zadovoljevanje naravnega apetita: apetit, ki je prav toliko naraven, dostojen in prepričljiv kot apetit po hrani.

Havelock Ellis v delu *Sex in Relation to Society* (1946) razlaga, da nujnost prostitucije izhaja iz potrebe po čistosti žensk izven zakona ter fenomena poznih porok, kar pušča samskim moškim zelo malo možnosti za potešitev svojih spolnih potreb. Za poročene *john*e je bila potrebna dodatna razlaga, saj bi skladno s to teorijo njihove spolne potrebe lahko zadovoljevale njihove žene. Njihovo spolno udejstvovanje je bilo razlagano s tem, da so jih njihove žene zavrnilo, ker so si želeli pestrosti, ker so bili spolno izprijeni in so si želeli spolnih aktov, ki bi jih njihove ženske zavrnilo oz. so bili mnenja, da jih z njimi ne morejo udejanjiti (Ellis 1946, 184–186). Tudi nekatere prostitutke same ugotavljajo, da bi se spričo dejstva, da moški svoje nenadzorovane spolne sle sproščajo pri žrtvenem razredu prostitutk, normalne ženske morale počutiti varnejše pred spolnim nasiljem (Jeffreys 1997, 250).¹¹ Uporaba prostituiranih žensk je zato razumljena kot oblika katarze (prav tam).

Teorije biološkega determinizma so se vedno uporabljale za ureditev, omejitev in nadzorovanje ženske seksualnosti. Skladno s temi teorijami ženske služijo dvema, s spolnostjo povezanim namenoma: reprodukciji in kot sredstvo za spolno potešitev (Cooper 1989, 101). Prvo vlogo izpolnjuje žena, drugo pa prostitutka (Koureskas 1995, 101). Prostituirana vlačuga zadovoljuje nenasitne spolne želje moških, žena, madona pa varuje zasebno sfero nuklearne družine (Cooper 1989, 102).

Feministke, ki so delovale znotraj družbeno konstruktivističnega okvira, so kritizirale razprave seksologije in drugih moško naravnanih teoretskih sistemov, kot so sociologija, psihologija, zgodovinopisje in pravo (Sullivan 2007, 22). Po mnenju feminističnih sociologinj Stevie Jackson in Sue Scott so razprave teh disciplin prostitucijo večinoma označevale kot »biološki in psihološki fenomen, pogosto so črpale iz medicinskega modela, ki je odmike od ozko definiranih heteroseksualnih norm označeval kot patološke« (Jackson in Scott 1996, 2). Obnašanje prostituiranih žensk je bilo tako patologizirano, kar pomeni, da je njihova naravna seksualnost izkrivljena (Sullivan 2007, 23). Nasprotno pa je bila uporaba žensk s strani moških v prostituciji običajno razumljena kot funkcionalni odziv na moške spolne potrebe, torej naravni biološki fenomen (prav tam). Feministke so bile do tega esencialističnega, naravnega ali hidravličnega modela seksualnosti kritične, saj ta spolnost konceptualizira kot

---

¹¹ Tudi Napoleon Bonaparte je nekoč izjavil, »da so prostitutke nujno potrebne. Brez njih bi moški napadali ugledne ženske na cesti« (Stevenson 1948, 2490).

zgolj instinkt ali gon, ki obstaja neodvisno od družbenega konteksta (prav tam). Kot poudarjata Jackson in Scott (1996, 70), je skladno s to minimalistično perspektivo seksualnost odvisna od notranjih, bioloških faktorjev, kot so hormoni, usmerjeni v nasprotni spol. Tudi Diane Richardson (1997, 155) je mnenja, da je v esencialističnem modelu spolnost razumljena zgolj kot reprodukcijska funkcija z vaginalnim občevanjem kot spolnim aktom. Moški so akterji, dominantni ali aktivni, ženske pa so pokorne in pasivne (prav tam, 161). Psihologinji Melissa Farley in Vanessa Kelly ponazarjata, kako medicinske in družbene vede skozi označevanje in obtoževanje žrtev spolnega izkoriščevanja normalizirajo prostitucijo (Sullivan 2007, 24). Še vedno se splošno predpostavlja, da imajo viktimizirane prostituirane ženske osebne karakteristike, ki vodijo v njihovo viktimizacijo – prirojeni mazohizem, materinska prikrajšanost, otroške analne želje in odvisnost od drog (Farley in Kelly 2000, 10–12).

Radikalna družbena konstruktivista Gagnon in Simon (1974, 9) sta radikalna pri svojem dvomu v naravnost spolnih potreb. Predlagata, da spolna občutenja v svojem bistvu niso naravna, pač pa izoblikovana. »Sama izkušnja spolnega vznburjenja, za katero se zdi, da izvira iz nekih skritih notranjih virov, je pravzaprav naučen proces in zgolj naše vztrajanje na mitu naravnosti je tisto, ki te družbene komponente skriva pred nami« (prav tam).

Koitus, domnevno najbolj naravno spolno dejanje, pravzaprav zahteva kompleksno učenje. »Vključuje obsežno človeško učenje ter koordinacije fizioloških, psiholoških in družbenih elementov in je rezultat kompleksnega psihosocialnega procesa razvoja« (prav tam). Iz tega razloga se porajajo vprašanja: od kod moškimi ideja, da lahko kupijo in zlorabijo telo tuje ženske na ta način in kako so se naučili, da je to erotično vznburjajoče (Jeffreys 1997, 200). Stevie Jacksonje razvila družbeno-konstruktivistični okvir v feministični smeri s tem, ko je pokazala, da je organizacija moške moči tista, ki narekuje smer tega družbenega učenja (prav tam, 205): »Spolno obnašanje je družbeno obnašanje; ni samo konzumacija nekaterih bioloških gonov. Heteroseksualna spolnost vključuje vsaj družbeni odnos med dvema osebamama in vzorec njunega odnosa izvira iz širšega družbeno-kulturnega konteksta« (Jackson 1978, 2). Ljudje se naučijo biti spolno aktivni znotraj »družbe, v kateri je prava spolnost definirana kot tipično heteroseksualni akt, vaginalno občevanje, in v kateri je spolna aktivnost razumljena v okviru aktivnega subjekta in pasivnega objekta« (Jackson 1996a, 23–25). Seksualizacija je vpeljana v družbo skozi podobe ženskih teles v medijih, skozi pornografijo ter skozi

znanstveno konstrukcijo spolnosti v seksologiji, ki spolnost reducira na njeno fizičnost (Barry 1995, 22).

Feministična psihoanalitičarka Ethel Spector Person (1980) pa fenomen velike moške spolne sle pojasni kot sredstvo za utrjevanje in potrjevanje moškosti. Predpostavlja namreč, da je »moškost krhka in mora zato biti stalno utrjevana skozi spolno udejanjanje, saj je to za moške najlažji način, da si zagotovijo svojo moško dominanco« (Person 1980, 57).

Kot ugotavlja Kathleen Barry (1995, 54), je v vsakem zgodovinskem obdobju, pod vsakim setom gospodarskih pogojev, od poročnega fevdalizma do spolne industrializacije in normalizacije prostitucije, spolnost družbeno konstruirana, oblikovana v družbi preko družbenih norm in vrednot tako, da ustreza določenim pogojem patriarhata.¹² Ko v postindustrijskih družbah ženske dosežejo potencial za gospodarsko neodvisnost, moškim grozi izguba nadzora nad ženskami kot legalno in gospodarsko lastnino, pridobljenega s poroko. Da bi si znova pridobili nadzor, se patriarhalna dominacija preoblikuje okrog spolnosti, tako da ustvari družbene in javne pogoje spolne podrejenosti, ki spremlja ženske tudi v javni svet. Iz njih izvabi konsenz za prostitucijo njihove seksualnosti (Barry 1995, 51–53). Družbeno sprejemanje prostitucije je pravzaprav nadaljevanje poročnega in državnega fevdalizma, ki ženske dojema kot lastnino moških in posestnikov, ki imajo v številnih tradicionalnih družbah na poročno noč svojih podanikov pravico do prvega spolnega občevanja (prav tam, 184).

---

¹²Kathleen Barry v delu *The Prostitution of Sexuality* (1995) razlikuje med štirimi fazami spolne eksploatacije. Prva faza trgovanja z ženskami je značilna za predindustrijske in fevdalne družbe, v katerih so ženske izključene iz javne sfere. Nadvladane so preko poročnih odnosov moči skozi eksploatacijo neplačanega gospodinjanskega dela, reprodukcije in seksualnosti. Spolna podrejenost in ekonomska odvisnost izhajata iz njihovega statusa možev lastnine. Gre za neke vrste poročni fevdalizem, v katerem je moškim dovoljeno spolno zlorabljeni svoje žene, imeti konkubine in ne kaznovano kupovati prostitutke kot privilegij moške dominantnosti, ki služi njihovi promiskuiteti. Nasprotno je za ženske, ki so spolna last moških, kakršnokoli spolno udejstvovanje izven zakona, vključno s posilstvom ali prisilno prostitucijo, razumljeno kot nezvestoba, in žrtve so strogo kaznovane. V drugi fazi govorimo o vojaški prostituciji, ki je značilna za čas vojne in za področja z visoko prisotnostjo vojske, kjer prostitucija vojakom služi za počitek in rekreacijo (*R&R*). V tretji fazi govorimo o spolni industrializaciji, ki spremlja gospodarski razvoj. Z industrializacijo in razvojem javnega gospodarskega sektorja večje število žensk zapusti lastno privatizirano gospodinjstvo v iskanju služb v javnem gospodarstvu. Njihovo delo, ki je bilo prej doma neplačano in izkoriščeno, je v javnem gospodarstvu sedaj razvrednoteno in jih marginalizira. S pospešeno industrializacijo spolne industrije pospešeno kupujejo žensko spolno izmenjavo po ceni, ki je precej višja, kot bi večina žensk zaslužila z delom v izvoznem sektorju. Za ženske je to apel po hitrem zaslužku v vse bolj komercializiranem svetu dobrin, ki so v prvi vrsti dosegljive moškim. Z višjo stopnjo gospodarskega razvoja nastopi četrta faza normalizacije prostitucije (Barry 1995, 51–53).

Tudi John Stoltenberg ugotavlja, da seksualnost oblikuje spol in ne obratno. Objektivizacija je tista, ki je ključna za oblikovanje tega, kar poimenuje moški spol (Jeffreys 1997, 218). »Moški spol je družbeno oblikovan. Je politična entiteta, ki se razvije samo skozi prisilna dejanja in spolni terorizem« (Stoltenberg 1990, 38).

Skladno s takšno analizo je spolno udejstvovanje najboljši način, s katerim si moški zagotovijo svoje članstvo v razredu moškega spola (Jeffreys 1997, 218). Dejanje uporabe ženske v prostituciji je moč razumeti kot najčistejšo obliko objektivizacije. Neznano telo, za katerega se plača, lahko ponudi več užitka kot poznana ženska, ki bi lahko vsiljevala svoje zahteve in dajala komentarje, ki bi njenega uporabnika opozorili na to, da je ona dejansko prava osebnost (Stoltenberg 1990, 59).¹³

2.3 Feministični pogled na prostitucijo

V poznem 19. in v začetku 20. stoletja so bili feministični pogledi na prostitucijo relativno homogeni. Močna in mednarodno homogena je bila težnja po odpravi prostitucije. Tarča feminističnih prizadevanj je bilo zapiranje licenčnih bordelov, kar bi omejilo do tedaj tako enostaven dostop do prostitutk (Corbin 1990 v Jeffreys 1997, 35). Od konca 60. let 20. stoletja dalje so radikalne feministke, kot na primer Millet (1975), Barry (1981, 1995) in Dworkin (1983), prostitucijo brezkompromisno označevale kot dejavnost, ki reducira ženske na spolne objekte, ki jih je mogoče kupiti in prodati, na spolno suženjstvo, ki je zakoreninjeno v poroki in prostituciji in ki postavlja temelje zatiranju žensk (Jeffreys 1997, 1–2).¹⁴

Kot ugotavlja Milletova, ženska ni ustvarjena, da proda spolnost, pač pa degradacijo. In kupec, *john*, ne kupuje spolnosti, pač pa moč, moč nad drugim človeškim bitjem, idejo, da za določeno časovno obdobje postane gospodar volje nekoga drugega (Millet 1975, 56). O'Connell Davidsonova meni, da *john* prostitutki dejansko plača to, da postane oseba, ki ni oseba: »bistvo transakcije je, da je ženska objekt in ne subjekt« (O'Connell Davidson 1996, 191). V prostituciji se uporablja tisti del ženskega telesa, ki določa njen drugorazredni status in prav to je tisto, kar pri moških povzroča vzburljenje, saj se s tem namreč potrdi njihov

---

¹³ Obstoj prostitucije je tako ustvaril idejo, da je spolni odnos s prostitutko to, kar naj bi spolni odnos dejansko bil in kar imajo moški pravico zahtevati, bodisi od svojih žena bodisi od prostitutk (Hite 1977, 70).

¹⁴ Tudi Evelina Giobbe v delu *Prostitution: Buying the Right to Rape* (1991) ugotavlja, da »obe, tradicionalna poroka in prostitucija, obe temeljita na lastništvu in brezkompromisnem spolnem dostopu do ženskega telesa« (Giobbe 1991, 43). Tradicionalno poroko označi kot dolgoročno osebno lastništvo posameznega moškega in prostitucijo kot kratkotrajno javno lastništvo ženske s strani več moških. Pri prostituciji gre bolj za 'najem' kot za lastništvo (prav tam, 144).

superiorni status (Jeffreys 1997, 195). Spolna industrija s spodbujanjem moških, da si kupijo možnost spolnega nasilja nad ženskami, uči, da je sprejemljivo tretirati ženske kot spolne objekte, kot neosebe, nevredne splošnega spoštovanja (prav tam, 274).¹⁵

V zadnjih desetletjih pa so se ideje številnih feministov o prostituciji spremenile (Jeffreys 1997, 1–2). Feministke so tako v svojem pogledu na prostitucijo razdeljene. Na eni strani spektra imamo liberalne feministke, ki so mnenja, da bi morala biti prostitucija normalizirana kot vrsta dela, kar je precej drugače od stališča radikalne perspektive, ki prostitucijo označi kot nasilje in jo postavi ob bok kontinuumu, ki obsega posilstvo, spolno nadlegovanje, nasilje intimnih partnerjev, incest ter spolno zlorabo otrok. Liberalni feministični diskurzi pravico do prostitucije enačijo s koncepti pravic žensk do samoodločanja, ekonomsko močjo in spolno avtonomijo – žensko telo, ženska pravica (Sullivan 2007, 3). Izhajajo iz prepričanja, da človeška bitja dosežejo dostojanstvo z avtonomijo, tj. pravico in svoboščino izbire med različnimi variantami. V primeru spolnega obnašanja morajo imeti ljudje obeh spolov pravico uporabljati svoje telo po lastnih željah tako dolgo, dokler s tem ne prizadenejo drugih, in tako dolgo, dokler oba oz. vsi udeleženi s tem soglašajo (Cooper 1989, 109).

Prostitutko označujejo kot racionalnega akterja v odprti in relativno enaki tržni družbi. Gre za vase usmerjene odločevalce, ki jih prostitucija privlači bodisi zato, ker ustreza njihovemu življenjskemu stilu, jim ponuja visoke zaslužke, bodisi zato, ker jim ugaja erotično delo (Matthews 2008, 29).

Gibanja za pravice prostitutk iz 80. let 20. stoletja (Bell 1987; Delacoste in Aleksander 1998; Pheterson 1990) predlagajo, da je prostitucija oblika dela, enaka katerakoli drugi oblika dela, in da jo ženske lahko svobodno izberejo (Jeffreys 1997, 1–2). Za žensko predstavlja spolno osvoboditev, pomeni vrh njene svobode in nikakor ni povezana z njenim zatiranjem (prav tam, 65). Eden izmed bolj prepričljivih vzrokov za razumevanje prostitucije kot dela je teorija, da bo to zaščitilo tiste znotraj industrije pred izkoriščanjem in nasiljem (Sullivan 2007, 5). Oblikovala se je nova podoba prostitucije, ki je izzvala tradicionalne poglede na prostitutke kot družbene odpadnike, spolne sužnje, žrtve zvodnikov in odvisnosti od drog ter sredstev organiziranega kriminala (Jeness 1993,1). Prostitutko se je zato v medijih začelo prikazovati

---

¹⁵ Moškim je lahko celo nerodno priznati, da nikoli niso obiskali prostitutke, saj bi to lahko kazalo na pomanjkanje moškosti, ker se v družbi to zanje nekako predvideva. Za moške, ki priznajo, da pogosto najemajo prostitutke, je pričakovati, da bodo prej označeni kot pogumni za priznanje tega 'normalnega', politično nekorektnega obnašanja, kot pa označeni za nemoralne in pokvarjene (Pheterson 1996, 48).

kot običajnega, dobro prilagojenega posameznika, ki si skuša zagotoviti sredstva za legitimno preživetje (prav tam, 116).

V teoriji tako lahko govorimo o dveh večjih, nasprotujočih si feminističnih perspektivah: radikalni, ki prostitutke označi kot žrtve spolnega nasilja, zato bi bilo prostitucijo potrebno odpraviti; in liberalni, ki prostitucijo razume kot neke vrste obliko dela ter svobodne izbire in bi jo bilo zato potrebno legitimizirati.

2.3.1 Prostitutka kot žrtev ali delavka

Radikalni feminizem prostitutke razume kot žrtve moške seksualnosti, zato je bi predmet našega zanimanja morala biti slednja (Boutellier 1991, 207). Vzroka za prostitucijo ne gre iskati v ženskah, pač pa v potrebah moških, zato bi bilo za ukinitvev prostitucije nujno ukiniti potrebe moških po njej (Jeffreys 1997, 7). Ženske so v prostituciji zato, ker jim moški plačujejo za spolno občevanje.¹⁶ Spolne industrije – od trgovanja do bordelov – obstajajo, da bi zagotovile ženska telesa za zadovoljitev potreb moških strank (Barry 1995, 39). Prostitucija bo torej obstajala tako dolgo, dokler bo obstajala potreba po njenih storitvah, slednja pa bo obstajala, vse dokler bo obstajala večja spolna svoboda za moške in bolj omejeno spolno življenje za ženske (Bullough in Bullough 1987, 316).

Organizacije za pravice prostitutk, ki so zagovarjale prostitucijo, so od konca 70. let 20. stoletja dalje širile idejo, da je prostitucija preprosto oblika dela in jo je zato tudi potrebno obravnavati kot tako (Boutellier 1991, 207). Predlagali so dekriminizacijo in normalizacijo prostitucije. Borili so se za odpravo stigmatizacije,¹⁷ uperjene na ženske, vključene v prostitucijo, in odpraviti nekatere popularne stereotipe, povezane z njimi (Matthews 2008, 4). Njihov cilj je bil spremeniti način, s katerim je bila prostitucija zgodovinsko označena kot deviantno spolno obnašanje žensk, ki se prostituirajo. Ta t. i. subjektivistična pozicija v središče postavlja izkušnje in potrebe žensk delavk in označi prostitucijo kot legitimno obliko dela, ki jo je svobodno izbralo več tisoč žensk (Boutellier 1991, 207). Skladno z identifikacijo prostitutke kot delavke so prostituirane ženske označene kot racionalni ekonomski agenti, ki

---

¹⁶ Esther Davidowitz kot tipične razloge, zakaj moški obiskujejo prostitutke, navaja sledeče: oralni spolni odnos; raznolikost spolnih odnosov; strah pred intimnostjo in/ali emocionalno vključenostjo; potreba po moči in nadzoru; nocija madona-vlačuga; ohranitev zakona; nevarnost in vznemirjenje; perverzni in nenavadni spolni akti; ter gradnja samozavesti (Davidowitz 1993, 101).

¹⁷ Feministke, ki prostitucijo ali spolno delo obravnavajo kot običajno delo, menijo, da večina problemov, s katerimi se spolno delo srečuje, izhaja iz stigme, ki spremlja spolnost v družbi in zato je tudi spolno delo (Jenness 1990, 403–404).

zasledujejo monetarne cilje, ali bolj specifično kot delavke, ki opravljajo svoje delo in so zanj plačane (Phoenix 2001, 127).

Zagovornik ideje, da je prostitucija v osnovi ekonomska transakcija, od katere imajo lahko obsežen dobiček tako posamezniki kot države, je bila od leta 1988 dalje tudi Svetovna zdravstvena organizacija Združenih Narodov. Leta 1998 je izdala kontroveržno poročilo *The Sex Sector: The Economic and Social Bases of Prostitution in Southeast Asia*, v katerem prostitucijo definira kot gospodarsko dejavnost, ki bi morala biti zaradi razširjenosti in obsega trgovine uradno priznana (Sullivan 2007, 24–25).¹⁸ Lim v poročilu zaključuje, da za ženske, marginalizirane zaradi revščine in pomanjkanja izobrazbe, prostitucija dejansko predstavlja »ekonomsko priložnost« (Lim 1998, 13).

Kot predlaga organizacija COYOTE, je »prostitucija storitveno delo, ki bi moralo biti spoštovano in zaščiteno, enako kot delo v drugih storitvenih dejavnostih« (Jenness 1993, 67). Ne gre za prodajo telesa¹⁹ ali spolnosti, pač pa za prodajo storitve (Van der Veen 2001, 33). Prostitutke zatrjujejo, da je izmenjava med stranko in prostitutko zgolj delo in nima nič opraviti s spolnostjo (McKeganey in Barnard 1996, 33). Vključenost v prostitucijo vidijo zgolj kot serijo posameznih ekonomskih izmenjav med njimi in posameznimi partnerji. To jim omogoča, da svoje, s prostitucijo povezane dejavnosti simbolično pretvorijo v zgolj služenje denarja in delo, in tako same sebe identificirajo kot delavke (Phoenix 2001, 129). Še več, nekatere celo menijo, da opravljajo dragocene družbene in osebne storitve. Trdijo, da prostitutke rešujejo zakone in odnose, kajti one zadovoljujejo moške spolne potrebe, ki bi sicer ogrožale njihove zakone (prav tam). Moške potrebe razumejo kot biološke, agresivne in bolj instrumentalne kot pa ekspresivne (prav tam, 136).²⁰ Skladno s tem so tudi moški razumljeni kot povsem normalni – to pomeni običajni, tipični in ne deviantni ali čudni

---

¹⁸ Njegova avtorica, Lin Lean Lim, takšno pozicijo opravičuje z več ugotovitvami. Prvič opozarja na dejstvo, da v Jugovzhodni Aziji prostitucija predstavlja med 2 in 14 % regionalnega gospodarstva, zato bi morala biti vključena v BDP-je posameznih držav, hkrati pa bi te države morale razširiti svojo »mrežo obdavčitev, da bi vanjo zajele tudi številne donosne dejavnosti, povezane s prostitucijo« (Lim, 1998, 12).

¹⁹ Nekateri temu nasprotujejo s trditvijo, da gre za prodajo dela telesa. Vendar se ta del telesa proda enako kot se prodajajo deli telesa v drugih oblikah dela, kot na primer roka nekoga, ki tipka, ali možgani piscev (Zatz 1997, 292).

²⁰ Iz prepričanja, da imajo moški večje spolne apetite kot ženske, izhaja tudi ideja o prostituciji kot obliki kontracepcije. Ženske, ki so želele biti enako spolno dejavne kot moški, so se soočale s stalno prisotno možnostjo zanositve. Čeprav se je skozi zgodovino kontracepcija uporabljala, je bila večinoma neučinkovita, in ženske, ki so zanosile izven zakona, so v večini družb morale splaviti ali pa pretrpeti nosečnost in bile doživljenjsko stigmatizirane. Ženske, ki niso želele več zanositi, so zato ignorirale ali spodbujale izvenzakonske spolne dejavnosti svojih mož in ljubimcev (Bullough in Bullough 1987, xiv–xv).

(Faugier in Sargeant 1997, 128, 130). Spolna usluga, ki jo moški plača, je zgolj fizična zadovoljitev, popolnoma instrumentalna, brez kakršnegakoli pomena in zgolj naravna funkcija, opravljena s strani normalnega moškega (Phoenix 2001, 137).

Kljub zatrjevanjem, da prostitutka prodaja zgolj svojo delovno moč, Pateman takšnemu stališču nasprotuje z ugotovitvijo, da se storitev, ki jih ponuja prostitutka, za razliko od drugih oblik storitev ne da ločiti od osebe, in še bolj pomembno, od njene zavesti. Zaradi intimnosti spolne menjave je prostitucija edinstvena storitev (Pateman 1988, 207).

Po eni strani feminizem podpira odpravo diskriminatornih praks, ki služijo kaznovanju in nadlegovanju prostitutk ter le redko kaznujejo stranke in zvodnike (večinoma moške), ki bodisi kupujejo spolne usluge ali sodelujejo pri organizaciji spolne industrije. Po drugi strani pa feministke prostitucije in spolne industrije ne morejo podpirati, saj delo prostitutk označujejo kot moralno in politično sporno (Shrage 1989, 347).

2.4 Prostitutke kot 'druge ženske'

Ideja o privolitvi oz. izbiri znotraj prostitucije je hkrati prinesla tudi učinkovito razlikovanje prostitutk od drugih žensk. Prostitutke morajo biti drugačne ženske, za katere morajo biti izkušnje, ki se običajnim ženskam zdijo kršitev, povsem sprejemljive ali celo zaželene (Jeffreys 1997, 137). Ženska ne more biti oboje hkrati, prostitutka in žena. Glede na to, da zakonska zveza za ženske ponavadi predstavlja pomemben del njihovih prihodkov, mora biti prostitutka, da bi kompenzirala izgubo prihodkov iz tega naslova, znatno bolj plačana kot ženske drugih poklicev (Edlund in Korn 2002, 182).

Androcentrična binarna klasifikacija žensk na tiste, s katerimi bi se moški poročili, in na tiste, s katerimi bi se zgolj dobivali, je stara toliko, kolikor je stara zgodovina patriarhije (Son 2004, 174). Dvojni standardi glede spolnih norm namreč lahko obstajajo le, če so podprti z delitvijo med ženskami. Dobre ženske so omejene na spolne odnose s soprogi za namene prokreacije in kot odgovor na njegove potrebe. Njihova življenja se odvijajo znotraj družinskih odnosov in njihovi cilji v življenju so biti pametna mati in dobra žena (Chang 2005, 120).

V družbah, kjer ima institucija družine pomembno mesto, je sistem prostitucije po vsej verjetnosti zelo dobro definiran. Ženske so bodisi del družinskega sistema bodisi so iz njega popolnoma izključene. V slednjem primeru so prostitutke, članice izobčene kaste. Zelo malo je vmesnih skupin in mobilnost je zelo šibka. To omogoča obema tipoma institucij, da brez

večje zmede delujeta druga ob drugi; vsako od njiju sestavlja različno osebje, ki je tako glede članstva kot tudi funkcionalno različno (Davis 1937, 755).²¹

To, da imamo ženske, ki »spolno občujejo z odraslimi, ki so v to privolili« (Barry 1995, 73), in jih označimo kot spolne delavke, ščiti ostale ženske pred tem, da bi bile za ta ista spolna dejanja znotraj svojih zakonov, izvenzakonskih zvez ali v avtonomnih, neplačanih vezah, poimenovane kot vlačuge (prav tam). Kot ugotavlja Jones, morajo biti zato prostitutke označene kot »izobčenke« (Jones 1994, 15), ki se zaradi nekih čudnih ozadij in osebnosti odločijo, da bodo živele nevarno, nenormalno življenje (prav tam). Razprava o izbiri prevali odgovornost za prostitucijo na ženske – ženske same izberejo, da bodo tam (Jeffreys 1997, 139).

Skladno s tem se izpostavlja tudi mit o posilstvu,²² ki razlaga, da ženske s svojim obnašanjem same povzročijo posilstvo. Ženske se krivi za napačen stil oblačenja, za to, da so na nepravem mestu ob nepravem času, da zapeljujejo moške itd., da so prostitutke (prav tam, 139). Od tod tudi iluzija, da je vzrok za nasilje nad dekleti in ženskami v večji meri iskati v ženski naravi, psihi ali obnašanju, kot pa v moči moških. Zloraba je pripeta na ženske, kot bi bila neka fiksna ženska karakteristika, in s tem preloži odgovornost za nasilje nad njimi na njih same. Naslednja iluzija je, da posilstvo nad ženskami in pretepanje žensk s strani moških povzroči nepopravljivo škodo na osebnosti ženske. Ženske so s tem diskreditirane, od njih se pričakuje, da se pokesajo in vdajo v svojo usodo kot pokvarjeno blago, namesto da bi obudile svoje moči, analizirale svojo pozicijo in šle naprej v boju zoper zatiranje (Pheterson 1996, 80). Kot ugotavljata Lonsway in Fitzgerald (1995), miti o posilstvu za ženske in moške služijo različnim namenom. Ker označijo ženske kot žrtve, upravičujejo moško spolno dominacijo nad ženskami, pri ženskah pa ublažijo strah in občutke ranljivosti (Chapleau, Oswald in Russell 2008, 603).

---

²¹ V družbah, kjer pa je vloga družine šibkejša, je tudi sistem prostitucije slabo definiran. V tem primeru so možnosti za zadovoljitev posameznikovih želja zunaj družine večje, hkrati pa je tudi lažje najti ustreznega člana družbe, ki je pripravljen sodelovati kot partner. Iz tega naslova sta tako zaton družine kot tudi zaton prostitucije povezana z dvigom spolne svobode. Ženske, osvobojene strogega družinskega nadzora, so svobodnejše pri iskanju zadovoljitve zunaj družine. Več ko je takšnih žensk, lažje moški z njimi vzpostavijo intimne odnose, za kar so prej potrebovali prostitutke. Neomejeno uživanje v spolnosti s strani obeh spolov je tako največji sovražnik tako družine kot tudi prostitucije (prav tam).

²² Miti o posilstvu so stereotipska ali napačna verovanja o krivdi žrtev, nedolžnosti posiljevalcev in nelegitimnosti posilstva kot resnega zločina. Gre za prepričanje, da sta »sila in prisila legitimna načina za doseg privolitve, zlasti v intimnih in spolnih odnosih« (Burt 1980, 217–218).

Obtoževanje žrtev v prostituciji je moč zaslediti tudi s strani moških seksologov, sociologov in psihologov, ki iščejo razlage v osebnostih in življenjskih stilih žrtev. Harold Greenwald v svojem delu *The Call Girl* (1958) navaja »ekstremen tip motnje v obnašanju« (Greenwald 1964, 12–13). Drugi psihoanalitiki prostitutke označijo kot frigidne in očitno sovražne do moških (Jeffreys 1996, 189). Glover v delu *The Psychopathology of Prostitution* (1969) navaja, da »se prostitutke nezavedno istočasno skušajo blokirati in kaznovati za svoje izvorno incestuozne (infantilne) težnje s tem, da zanikajo normalno odraslo ljubezen in zakon« (Glover 1969, 12).²³Od prostitutk se pričakuje, da so drugačne od običajnih žensk, da so bile v prostitucijo rojene, ali da spadajo v degradiran razred ljudi, ki so primerni za to delo, ki so manj občutljivi in manj zahtevni (Jeffreys 1997, 189). Zdi se, da prostitucija obstaja kot neka benigna industrija, ustvarjena, da odgovori na potrebe žensk po donosni dejavnosti, ki obstaja zato, ker se ženske odločijo zanjo (prav tam, 142).

2.5 Stigma vlačuge

Prostitucija spada v Goffmanov koncept stigmatizacije, ki opiše človekovo karakterno napako (Whelehan 2001, 31). Stigma karakterne napake vključuje družbene ali moralne attribute posameznika, ki so s strani družbe zaznani kot nesprejemljivi in zato vredni zavrnitve (Goffman 1975, 80). Izhajajoč iz Goffmanove analize, Crocker, Major in Steele (1998, 505) stigmatizacijo definirajo kot razvrednotveno družbeno identiteto, ki izvira iz negativno vrednotenih družbenih atributov. Prostitucija za ženske ni razumljena zgolj kot začasna ali dopolnilna dejavnost (kot je na primer za moške stranke ali moške spolne delavce), pač pa gre, prav nasprotno, za visoko stigmatiziran družbeni status, ki v večini družb ostane fiksni ne glede na spremembe v obnašanju ter velja za vse vidike življenja (Pheterson 1990, 399). Stigma prostitutke sili v uporabo različnih strategij normalizacije, vključno z ločevanjem njihove deviantne službene osebnosti od njihove dejanske identitete, prikrivanje njihove dejavnosti pred družino in prijatelji, distanciranje od strank, uporaba nevtralnih ali profesionalnih izrazov pri opisovanju njihovih služb in razumevanje njihovega dela kot dragocenega poklica (Hirschi 1962; Foltz 1979; Lever in Dolnick 2000; Kurtz in drugi 2004).

---

²³ V istem delu Glover raziskuje tudi psihologijo moških strank in ugotavlja, da številni moški lahko uživajo zgolj v spolnem aktu z ljudmi, do katerih ne gojijo nekega spoštovanja. Verjel je, da ti moški ločijo ljubezen na sveto in profano ter klasificirajo svoje žene, prijateljice in matere kot vredne zgolj svete ljubezni, medtem ko prostitutke enačijo s profano ljubeznijo. Nizek status prostitutke je tako postal nujen del prepovedanega užitka, povezanega s spolnostjo (Bullough in Bullough 1994, 498).

Dobre ženske, dobra dekleta so spolno aktivna iz ljubezni, pri čemer pokažejo svoja čustva in naklonjenost (Reiss, 1967), ali s ciljem, da bi imele otroke. Nasprotno pa so osebe, ki so zaradi načina oblačenja, govora, obnašanja, prostora ali spolnega obnašanja, zlasti menjave spolnosti za denar označene kot prostitutke, tretirane kot slabe, nemoralne, predstavljajo grožnjo za družbo, družino in zakon (Whelehan 2001, 31–32). Ženske so bodisi legitimne bodisi nelegitimne. Poročena heteroseksualna mati ne more biti vlačuga in vlačuga je nujno sprevržena nežena in nemati. V realnosti sta »vlačuga kot prostitutka« (Pheterson 1996, 14) in »vlačuga kot nečista« (prav tam) stigmi, vtakani v splošen vzorec življenj žensk (prav tam). Prostitutka je prototip stigmatizirane ženske.²⁴ Je hkrati imenovana in onečaščena z besedo »vlačuga« (prav tam, 65).

Koncept stigme vlačuga je skoraj univerzalen in tako pripomore k temu, da ostaja ženska seksualnost neznana, napačno razumljena in zatrta (Whelehan 2001, 23). Beseda vlačuga se ne nanaša zgolj na prostitutke, pač pa jo je moč dodeliti katerikoli ženski. Gre torej za stigmatizacijo ženskega spola, ki bi jo lahko definirali kot »znak sramu ali bolezni na nečisti ženski« (Pheterson 1998, 231). Zaradi stigme, ki zaznamuje prostitucijo, ljudje do prostitutk in prostitucije ohranjajo ignorantsko držo, ohranja se tudi spolni *status quo* v normalnem svetu, percepcija dobrih deklet in dobrih žensk, moške seksualne narave in onemogoča prostitutkam, da bi o svojem delu odprto spregovorile s prijatelji in družino (prav tam, 148).

2.6 Vzroki za vstop žensk v prostitucijo

Veliko je bilo napisanega o tem, kako in zakaj ljudje postanejo vključeni v prostitucijo. Številne so biografske in življenjske zgodbe, ki dokumentirajo izkušnje različnih žensk in deklet (McConnell 2006; Roberts 2006). Obstaja tudi serija akademske literature, ki je skušala analizirati procese in identificirati razloge za vstop žensk v prostitucijo²⁵ (Matthews 2008, 61). Julia O'Connell Davidson trdi, »da ni preprostega oz. enoznačnega odgovora na vprašanje, kako so ljudje vključeni v prostitucijo« (O'Connell Davidson 2000, 46). Opozarja na serijo dejavnikov potiska in potega (*push and pull*), vključno z uporabo sile, prevaro ali manipulacijo, revščino, lakoto in ekonomskimi potrebami, družbeno in politično

---

²⁴ Prostitutka, znanstvenica in lezbijka so modeli ženske avtonomije, prva v seksualnosti, druga v delu in tretja v identiteti. Vsaka od njih je glede spolnosti in denarja neodvisna od poroke in vsako od njih definirana njihovo lastno življenje in ne življenje njihovih moških (Pheterson 1996, 87).

²⁵ Barri Flowers te teorije in motivacijske faktorje v svojem delu *The Prostitution of Women and Girls* (1998, 23) poveže v osem kategorij: 1. biološki, 2. psihološki, 3. sociološki, 4. ekonomski, 5. povezan z drogami, 6. fizična in spolna zloraba, 7. spolna pustolovščina in promiskuiteta in 8. mentalna bolezen.

marginalizacijo, zanemarjanjem in zlorabo v družini, izkušnjo spolne viktimizacije, vplivom sovrstnikov, odvisnostjo od drog, potrošništvom med otroci, otroško željo po neodvisnosti, razburjenjem in/ali izkušnjo ter občutkom dolžnosti ali odgovornosti otrok do sorodstva (prav tam).

Kljub temu, da je zaradi kompleksnosti teh procesov praktično nemogoče izolirati posamezne vplive in identificirati posamične vzroke (Levy 2004, 31), se bom za potrebe pričujoče analize osredotočila predvsem na štiri najpogostejše modele razlage, in sicer: na patološki model; na model družbene izobčenosti; na model ekonomskega položaja in revščine; ter na model, ki vstop v prostitucijo razlaga skozi definicijo spola in moškega nasilja.

2.6.1 Patološki model

Joanna Phoenix (2001, 38) povzema Lombrosa in Ferrera, ki v svojem delu *The Female Offender* (1895) ugotavljata, da so prostitutke posamezne ženske s patološko naravo, ki izhajajo iz evolucionarne degeneracije in vpliva številnih družbenih faktorjev, kot so gostota prebivalstva in revščina. Kot navaja Flowers, sta na podlagi kombinacije kvalitativnih in kvantitativnih podatkov o ženskah, kriminalnih osebah, predpostavljala, da so ženske, zlasti prostitutke, biološko nagnjene h kriminalnemu obnašanju (Flowers 1998, 23–24). Takšne ženske naj bi posedovale dedne primitivne karakteristike, ki jih sicer ni mogoče zaslediti pri normalnih ženskah (prav tam). Podobno so kasnejše, prav tako biološko utemeljene raziskave kriminalnega obnašanja žensk povezale genetske dejavnike s spolno promiskuiteto deklet kot tudi menstruacijo ter predmenstrualnim sindromom in žensko kriminaliteto (Flowers 1990, 79). Flowers (1987, 121) prav tako navaja, da je že Freud prostitutke razumel kot biološko pomanjkljive in zato nezmožne razrešiti Ojdipov konflikt. Verjel je, da so moralno inferiorne in zato manj sposobne kontrolirati svoje impulze kot moški (prav tam).

Gluecks meni, da »psihološka patologija prostitutk izvira iz njihove ekonomske in družinske zgodovine« (Gluecks 1934, 300). Prostitutke izhajajo iz razpadlih družin, njihove starše zaznamuje nizka mentaliteta, moralni standardi v njihovih domovih so nizki, veliko je konfliktov in disciplinarne prakse niso najbolj razvite (prav tam).²⁶ Takšna nesrečna psihološka atmosfera izoblikuje ženske, »obremenjene z nizko inteligenco, psihopatsko osebnostjo in očitno nestabilnostjo, ki si težko zagotovijo preživetje na legitimen način« (prav

---

²⁶ Številni avtorji (James 1977; Rush 1980; Sanford 1980; Silbert 1982) kot enega odločilnih faktorjev za vstop žensk v prostitucijo navajajo izkušnjo spolne zlorabe v otroštvu (Alexander 1998, 190).

tam). Takšna nestabilnost vodi v nedovoljeno spolno občevanje (prav tam). Ta psihološka nenormalnost pri ženskah zmanjša njihove zavore in omejitve, zato bodo takšne ženske v stiku z revščino zelo verjetno zašle v prostitucijo (Phoenix 2001, 39).

2.6.2 Model družbenega izobčenja in kriminalne subkulture

Ta model se osredotoča na odnos, pozicijo prostitutke do širše družbe (Phoenix 2001, 43). Wilkinsonova v svojem delu *Women of the Street* (1955, 108) ugotavlja, da neorganizirana osebnost prostitutke izvira iz družbenih pomanjkanj, ki so jih izkusile v zgodnjem življenjskem obdobju, ali nenadnih dogodkov, kot so rojstvo nelegitimnega otroka, razpad zakona, zaradi katerih so bile pozneje izobčene. Ženske, ki postanejo prostitutke, izkusijo stanje drsenja in ločenosti od družbe: zaradi raznih družbenih pomanjkljivosti se počutijo izkoreninjene iz družbe (prav tam, 45). Vključenost v prostitucijo jim ponudi neke vrste kompenzacijo (prav tam). »Ko dekle enkrat postane profesionalna prostitutka, se pojavi fenomen stabilizacije. Postane članica te družbe, na katere obrobju je bila v času njene nestabilnosti« (Wilkinson 1955, 108–109).

Prostitutke so torej drugačne od drugih žensk, saj imajo podobni dogodki, odnosi in okoliščine zanje drugačen pomen kot za druge ženske (Phoenix 2001, 47).

2.6.3 Ekonomski položaj in revščina

Delo *Women Working* (1982) avtorice Eileen McLeod je bilo ena prvih študij, ki je predpostavila, da so prostitutke enake drugim ženskam, in ki je skušala ugotoviti, kaj ženske s prostitucijo pridobijo (Phoenix 2001, 53). McLeodova ugotavlja, da je na splošno slabša družbena pozicija ženske v kontekstu kapitalistične družbe ključna za njihov vstop v prostitucijo (McLeod 1982, 25). Kot vzroke za revščino žensk²⁷ navaja: (1) trg dela, ki je strukturiran na pojmovanju moškega kot tistega, ki služi sredstva za preskrbo družine, ter ženske odvisnosti, kar vodi v izključitev ženske iz učinkovite ekonomske participacije; in (2) odgovornost za dom in vzgojo otrok ter s tem segregacijo od trga dela (prav tam, 14). Prostitucija je ena od oblik, s katero se ženske borijo, da dobijo plačilo za gospodinjsko delo – da dobijo plačilo za vse spolne storitve, za katere se od žensk pričakuje, da jih bodo nudile

---

²⁷ Avtorji, kot so na primer Daly (1989), Fiorenza in Carr (1987), Room (1989) in Lister (1992), kot razloge za revščino žensk navajajo pomanjkanje izobrazbenih kvalifikacij, šibke tržne sposobnosti, nezaposlenost, nizko plačo, odvisnost od prihodkov iz naslova socialne podpore, samohranilstvo in stanovanjski problem (Phoenix 2001, 76).

brezplačno (Valentino in Johnson 1980, 25). Kot ugotavlja avstralska feministična zgodovinarica Kay Daniels, poroka tradicionalno moškim v zameno za vzdrževanje njihovih žena podeli zakonske pravice nad njimi. Denarni neksus v prostituciji je »zakril spolno trgovanje, ki se odvija znotraj zakona, in ceno za neplačane spolne usluge, ki jih ženske rutinsko nudijo svojim moškim« (Daniels 1984, 1).

Ženske postanejo vlačuge zaradi prihodkov, ki jih prostitucija prinaša, ali zato, ker so v to prisiljene (Pheterson 1996, 54). Razlogi, zakaj denar potrebujejo oz. si ga želijo, variira od prostitutke do prostitutke, bodisi je to podpora življenjskega sloga, odvisnost od drog, otroci, zvodnik ali zagotovitev osnovnih človekovih potreb (Flowers 1998, 26). Moški so stranke, ker: (1) od vedno obstaja dvojni spolni standard, skladno s katerim je moškim spolnost dovoljena, ženskam pa prepovedana; in ker (2) imajo moški več denarja ter so bolj mobilni kot ženske (Pheterson 1996, 54).

Kljub temu, da je revščina eden pogostejših vzrokov za vstop v prostitucijo, pa prav prostitucija hkrati vodi v revščino. Ko je neko dekle ali ženska postala prostitutka, je postala neodvisna od svoje družine, prijatelja, partnerja in/ali oskrbe lokalne oblasti, je ubežala nasilnemu ali zlorablajočemu partnerju ali družini, hkrati pa je prav s tem glede denarja in stanovanjskega vprašanja postala odvisna od nasilnih moških. Prostitucija je sredstvo, s katerim ženske lahko živijo življenje, ki si ga želijo, ter prebrodijo družbene in ekonomske težave, hkrati pa je prav prostitucija tista, ki ogroža njihovo družbeno in ekonomsko preživetje ter na trenutke celo njihovo življenje (Phoenix 2001, 125).

2.6.4 Model spola in moškega nasilja

Na najbolj splošni ravni je vključenost v prostitucijo strukturirana s spolnimi ideologijami, skladno s katerimi so ženske razumljene kot tiste, ki nudijo spolne usluge, medtem ko moški po njih povprašujejo (Matthews 2008, 65). Prostitucija je torej manifestacija in rezultat moškega nadzora nad žensko spolnostjo. Ženske postanejo prostitutke zaradi predhodne viktimizacije s strani moških (Phoenix 2001, 60). Prostitutke so tako posamezne žrtve moške dominacije in »simbolične žrtve nasilja nad ženskami« (Hoigard in Finstad 1992, 187).

Podobne vzroke za vstop v prostitucijo navajata Benjamin in Masters (1965, 90–91), ki razvijeta njihovo klasifikacijo v tri kategorije: dejavniki predispozicije; dejavniki atrakcije; in vzročni dejavniki. Med prve vključujeta elemente, kot so razpadle družine, starševska (zlasti

materinska) promiskuiteta, odobravanje ali toleranca do prostitucije v neposrednem družbenem okolju in travmatske nevroze. Med dejavnike atrakcije se uvrščajo komparativne prednosti prostitutkine kariere: višji dohodki, lažnejše življenje, bolj zanimivo ali razburljivo življenje, za nekatere pričakovanje spolne izpolnitve ipd. Vzročni dejavniki pa obsegajo ekonomski pritisk, pomanjkanje možnosti za želeni zakon, mamljenje ali prepričevanje s strani zvodnika ali drugih prostitutk, nesrečna ljubezenska afera, dobra priložnost ipd. Čeprav je izjemno redko, da bi glede na vzroke za vstop v prostitucijo posamezno prostitutko lahko uvrstili zgolj v eno od kategorij dejavnikov in jo hkrati izključili iz drugih dveh kategorij, pa je očitno, da so dejavniki predispozicije precej bolj odločilni pri t.i. prisilnih prostitutkah, medtem ko pri t.i. prostovoljnih prostitutkah prevladujejo faktorji atrakcije (prav tam). Jennifer James (1977, 390–391) motivacije pocestnic prav tako razdeli v tri skupine, in sicer na: zavedne (ekonomija, delovni pogoji, dogodivščina in prepričljivi zvodnik); situacijske (izkušnje iz zgodnjega otroštva, zloraba in/ali zanemarjanje v otroštvu, poklic); in psihoanalitične (splošni dejavniki, ojdipska fiksacija, prikrita homoseksualnost in zaostalost).

Poleg zgoraj omenjenih modelov razlage za vstop žensk v prostitucijo velja omeniti še avtorje, kot so Greenwald (1970), Winick in Kinsie (1971), ki so motivacijo prostitutk razlagali skozi potrebo po potrditvi njihove privlačnosti preko spolnega kontakta s številnimi moškimi (Phoenix 2001, 52). Tudi Flowers (1998, 28) ugotavlja, da so za številna dekleta poleg denarja razburljivost, pustolovščina in spolna zadovoljitev dovolj mamljivi dejavniki, da prekašajo tveganje, povezano z vstopom v prostitucijo.

2.7 Povpraševanje po prostituciji

V raziskavah, programih in zakonodaji, povezani s spolno trgovino, so moški, ki kupujejo spolne usluge, pogosto nevidni, njihova vloga pri kupovanju in zlorabi žensk v prostituciji je večinoma prezrta (Raymond 2004a, 1156). Ti moški so anonimni, brez imena in brez obraza (Hughes 2004, 6), plačevanje spolne usluge je namreč v številnih državah obravnavano kot transgresija od družbenih norm (Månsson 2005, 2).

Medtem ko se ženske v javnih razpravah kategorizira na dobra in slaba dekleta in se promiskuitetne ženske definira kot vlačuge, je moška promiskuitetnost znak časti (Weitzer 2000, 7). Ženske spolne delavke so označene kot najbolj deviantne ženske, poimenovane

vlačuga, prostitutka ali kurba, na drugi strani pa so stranke povsem *normalni moški*, poimenovani stranka, *john*, *trick* ali patron (prav tam).

Spolne usluge kupujejo moški vseh starosti, iz vseh družbenoekonomskih slojev, vseh kategorij poklicev, etničnih in rasnih skupin. Za razliko od večine žensk in deklet, vključenih v prostitucijo, je za moške nakup spolne usluge svobodna izbira in prostovoljno obnašanje (Hughes 2004, 9).

Oblikovali so se številni 'miti o storilcih' v prostituciji, ki skušajo razložiti in pogosto upravičiti, kaj moški počnejo in zakaj to počnejo (Raymond 2004a, 1162). V razpravah o strankah obstaja konsenz, da moški obiskujejo prostitutke zaradi svojih spolnih frustracij, ki so posledica ločenosti od ljubljenih oseb (taki primeri so prodajalci, ki so stalno na poti, moški v oboroženih enotah in moški, katerih žene ležijo v bolnišnici), ker za zadovoljitev njihovih naravnih spolnih želja potrebujejo pestrost (spolnih odnosov), ker so preveč sramežljivi ali emocionalno negotovi, ker so mentalno ali fizično preveč hendikepirani ali prestari, da bi tekmovali z drugimi moškimi za pridobitev ženskih spolnih partnerk, ker imajo drugačne spolne želje, ker si želijo spolnih odnosov, ki jih družba označuje kot tabu, ker se želijo izogniti obveznostim, ker se bojijo, da bi oplodili dekle, se bojijo čustvenih navezav in nenazadnje, ker se želijo zgolj sprostiti v ženski družbi brez običajnih zadržkov (Davis 1937, 753; Kinsey 1948, 606–608; Benjamin in Ellis 1954, 101; Greenwald 1958, 161; Benjamin in Masters 1965, 164).

Da bi razumeli, kaj moški iščejo pri prostitutkah, je potrebno razumeti moško spolnost in medčloveške odnose. Spolnost in odnosi med spoloma so družbeno konstruirani, kar pomeni, da je način, na katerega moški dojemajo prostitucijo, odvisen od družbenih in gospodarskih okoliščin v dani družbi. Na ta način danes obstaja skupina strank, pretežno sestavljena iz mladih moških, ki svojo predstavo o družbenih odnosih med spoloma in spolnosti oblikujejo skladno s podobami moderne družbe, predstavljenimi skozi pornografijo, oglaševanje in zabavne televizijske programe. Za te moške je vse mogoče, tudi v domeni seksualnosti. To ustvarja dobre temelje za prostitucijo, kajti v prostituciji se zdijo možnosti, ko stranka enkrat plača, neskončne. To vodi v pretežno komercialno vizijo seksualnosti, kjer je spolnost bolj kot z intimnim odnosom primerljiva s potrošniškim izdelkom (Månsson 2005, 8).

Pri številnih moških je motivacija radovednost, vsaj enkrat v življenju stopiti v kontakt z vlačugo, jo gledati in izkusiti takšen tip spolnega odnosa. Radovednost in vznemirjenje poleg

tega vzbuja že samo okolje, v katerem se prostitucija odvija. Rdeče četrti in druga prizorišča prostitucije delujejo kot neke vrste povabilo k spolni dejavnosti (Månsson 2005, 5). Del moških fantazij je pogosto ideja o spolnem odnosu z izkušeno in pametno žensko, ki bi privolila v vrsto spolnih dejanj, ki si jih ne bi nikoli drznili predlagati svojim ženam ali uradnim partnerkam (prav tam, 6).

Nekateri moški, ki koristijo spolne usluge prostitutk, imajo težave pri vključevanju v običajna razmerja, ker so bodisi sramežljivi in nerodni, ko skušajo začeti odnos z neko žensko, bodisi imajo težave srečati se z žensko, ki ni prostitutka ali slačipunca (Monto 2000, 80). Prostitucija torej predstavlja neke vrste obliko spolne terapije ali nege (Månsson 2005, 7). O'Connell Davidsonova takšen način razmišljanja ostro kritizira, saj meni, da predstavljanje prostitutke kot 'simpatizerja' z velikim srcem zgolj omogoči stranki, da se pretvarja, da je osamljenost in ne želja tista, ki ga žene v prostitucijo. Poudarja, da sta v ozadju prav tako kot pri drugih strankah želja po maščevanju in nadzoru (O'Connell Davidson 1998, 152).

Znotraj družbene teorije je torej povpraševanje po prostituciji razumljeno kot rezultat moškega spolnega obnašanja, ki ga je moč razumeti v okviru spolnih potreb moških v 'nenormalnih situacijah' ali pa preprosto v okviru potreb povprečnega moškega, ki uveljavlja svojo pravico do seksualne izbire. Moški imajo namreč naravno in zdravo željo po spolnosti. Prostitucija predstavlja način, s katerim moški te spolne potrebe in/ali želje lahko zadovoljijo na nezapleten način (Carpenter 1994, 10–11).

2.8 Politike urejanja prostitucije

Vprašanje, kako zakonsko urediti prostitucijo, je postalo predmet zakonodajne dejavnosti od 80. let 20. stoletja dalje. Nekatero evropske države, med drugimi zlasti Nizozemska in Nemčija, sta uvedli sisteme legalizacije in/ali dekriminalizacije prostitucije, ki vključujejo dekriminalizacijo zvodništva, bordelov in kupcev. Spet druge države, kot je na primer Tajska, dejavnosti in podjetja, ki se ukvarjajo s prostitucijo, zakonsko sicer prepovedujejo, v realnosti pa bordele in kupovanje žensk za namene komercialnega spolnega izkoriščanja, zlasti skozi spolni turizem, tolerirajo. Nasprotno pa Švedska kaznuje kupce, medtem ko na drugi strani dekriminalizira ženske, vključene v prostitucijo (Raymond 2004b, 315).

Konec 20. in v začetku 21. stoletja so se oblikovale štiri primarno zakonodajne metode urejanja prostitucije: obravnava prostitucije kot kriminalnega dejanja; legalizacija;

dekriminalizacija prostitucije; in pravna paradigma človekovih pravic. Skladno s kriminalizacijo so prostitucija in z njo povezane dejavnosti ilegalna in kriminalna dejanja, kaznovana z določeno obliko sankcij, bodisi globo bodisi zaporom. Z legalizacijo država prepozna določene oblike prostitucije kot zakonito dejanje, medtem ko so druge oblike še naprej del kazenskega zakonika. Država potem vzpostavi regulatorni režim, ki skrbi, da spolna industrija ne vpliva na javno zdravje in varnost. Z dekriminalizacijo država sprejme zakonodajo, skladno s katero prostitucija ni več definirana kot kriminalno obnašanje (Sullivan 2007, 8). Novi regulacijski zakoni in vladne politike prostitucijo razglasijo za pravico žensk (Barry 1995, 233). Prepričanje, da ima vsakdo pravico izbrati, da se prostituira, črpa iz liberalne teorije pogodbe. Zagovorniki te teorije predpostavljajo, da imajo vsi posamezniki pravico odtujiti svoje telo in izbrati način te odtujitve (Sullivan 2007, 32). Zagovorniki prostitucije menijo, da se ta pravica razširi tudi na pravice žensk, da svobodno trgujejo s svojim telesom za plačilo (Almodovar 1999, 75).

Poleg stopnje družbene neenakosti in narave dominantne spolne ideologije je za stopnjo prostitucije v neki državi pomembna tudi narava javne politike. Način regulacije prostitucije namreč pomembno vpliva na stopnjo povpraševanja in ponudbe na tem področju (Matthews 2008, 115). Raziskave kažejo, da najbolj pozitivni pristopi vključujejo elemente regulacije, delne dekriminalizacije in švedske verzije prepovedi.²⁸ Legalizacija, kot je v veljavi v nekaterih delih Avstralije in na Nizozemskem, se je izkazala kot najmanj primerna opcija (prav tam).

2.8.1 Regulacija prostitucije

Koncept državne regulacije prostitucije sega že v staro Grčijo in Rim, ponovno pa je bila ideja v Evropi obujena konec 19. in začetek 20. stoletja (Barry 1981, 14). Izvorno je bila regulacija vpeljana s ciljem enostavnejšega vojaškega dostopa do prostitucije (Barry 1995, 228). Uradno je služila kot mehanizem za kontrolo spolnih bolezni,²⁹ neuradno pa je spodbujala prakse, ki so silile ženske v prostitucijo (Barry 1981, 14). Z regulacijo je prostitucija legalizirana in

---

²⁸ Na Švedskem je prostitucija obravnavana kot oblika moškega nasilja nad ženskami in otroki. Cilj sistema prepovedi je zmanjšati ali ukiniti prostitucijo. Ženske razume kot žrtve revščine, odvisnosti od drog ter raznih oblik prisile, medtem ko moški s prostitucijo izživljajo svoje lastne želje in fantazije. Zakonodaja, sprejeta leta 1999, nakup ali poskus nakupa spolne storitve obravnava kot kaznivo dejanje s kaznijo globo ali zapora do 6 let (Matthews 2008, 113).

²⁹ V času francoske revolucije je bila spolna bolezen eden glavnih problemov vojske, bila je tako razširjena, da je pogosto spodkopavala učinkovitost vojska. Razmere so zato ponovno obudile interes za regulacijo prostitucije. Glavna skrb je bila najti način za zatrtje bolezni, ne da bi s tem zavirali vojakom dostop do prostitucije (Barry 1981, 14).

uveljavljena preko sistema državno vodenih bordelov. Glavni namen regulacionizma ni zatiranje prostitucije na splošno, pač pa nadzor nad ekscesi, zlorabami in motnjami, povezanimi z njo. Vključuje obliko državno zavezujoče skrbi in nadzora nad prostitucijo (Matthews 2008, 97). Regulacija naj bi: (1) z rednimi tedenskimi kontrolami spolnih bolezni nadzorovala negativne stranske učinke prostitucije za moške, njene stranke; (2) zmanjšala število posilstev, s tem ko bi postale prostitutke dostopne za nakup; (3) z legalizacijo bordelov zmanjšala zvodništvo in organiziran kriminal; ter (4) umaknila prostitucijo stran od ljudi in sosek, ki jih ta moti (Barry 1995, 228). Glavni poudarek je na ulični trgovini in na javnih ženskah, ter potrebi po istočasni toleranci in nadzoru nad tistimi, ki delajo na ulici (Matthews 2008, 98). Prostitucija znotraj okvira regulacije torej sama po sebi ni ilegalna in cilj regulacije je nadzorovati neželene posledice njenega delovanja (prav tam, 97). Ko je prostitucija enkrat regulirana, postane družbeno normalizirana – sprejeta kot legitimna trgovina ali delo za ženske – in ko enkrat postane družbeno legitimizirana skozi pravne sankcije, potem ženske lahko pridobijo določeno zaščito s strani socialnih služb (Barry 1995, 230).

2.8.2 Prostitucija kot kriminalno dejanje

Politika kriminalizacije ali zatiranja prostitucije obravnava izmenjavo spolnih uslug za plačilo kot kriminalno dejanje (Matthews 2008, 112). Eden izmed tradicionalnih argumentov, ki podpirajo kriminalni status prostitucije, izhaja iz dejstva, da gre za dejavnost, ki jo družba razume kot nemoralno in je zato zakon ne more sprejeti (Rio 1991, 206).

Skladno s prostitucijskim pravom v sistemu kriminalizacije je kakršnakoli prostitucija ilegalna, prostitutke in njihove stranke so označeni kot kriminalne osebe. Zvodništvo se obravnava kot kriminalno dejanje, ker spodbuja prostitucijo in ker zvodniki ustvarijo prihodek iz prostitucije. Obstajata dva različna sistema kriminalizacije: socialistični/komunistični in kapitalistični. V socialističnih/komunističnih državah sistem kriminalizacije teži k odpravi prostitucije, ker je ta neskladna z vrednotami in ideali države. Prostitucija je zavrnjena kot kapitalistična tržna transakcija in kot oblika izkoriščanja. Medtem ko je prostitucija ilegalna tako za prostitutke kot za stranke, so prostitutke v socialističnih in komunističnih sistemih do določene mere prepoznane kot žrtve (Barry 1995, 222).

Kapitalistične države s sistemi kriminalizacije prostitucijo razumejo kot nemoralno in jo obravnavajo kot nelegalno spolno občevanje (Barry 1995, 224). Čeprav pravila v enaki meri

veljajo za prodajalce in za kupce, so organi pravnega pregona, vključno s tajnimi agenti, tipično bolj usmerjeni na ženske kot na moške (Matthews 2008, 112).

Ena izmed neizogibnih posledic sistema kriminalizacije je ta, da prostitutke definira kot kriminalne osebe, zato te svojih zvodnikov nočejo prijaviti policiji. S takšnim dejanjem bi se namreč identificirale kot prostitutke, torej kot kriminalne osebe. Ko jih kriminalni pravni sistem označi kot kriminalne osebe, jih izključi iz pravnega sistema. Navadno so, kot zahteva svet prostitucije, izključene tudi iz svojih družin in kroga bivših prijateljev (Barry 1995, 226). Tudi Benjamin in Masters (1964, 365) navajata, da zakoni o kriminalizaciji prostitucije kršijo osnovne človekove pravice. Prostitutke strpajo v posebno in neupravičeno kategorijo, v kateri so njihove državljanske pravice pogosto zanikane. Ko spodbujajo zločine in korupcijo, namesto da bi stremeli k doseganju željenega cilja, zatrtju prostitucije, škodljivo vplivajo na policijo in sodišča.

2.8.3 Dekriminalizacija prostitucije

Spodleteli poskusi nekdanjih krutih kaznovalnih ukrepov za ukinitvev prostitucije, vključno z mučenjem, pohabljenjem in smrtno kaznijo, kažejo na to, da kaznovalni pristop ni pravi in da je prostitucija neizbrisljiva (Benjamin in Masters 1964, 19).

V 19. stoletju se je pod vodstvom Josephine Butler oblikovalo gibanje za ukinitvev državne regulacije prostitucije. Zavzemali so se za ukinitvev zakonov, ki prepovedujejo in urejajo prostitucijo, ter za okrepitev zakonov zoper zvodništvo in posredništvo (Barry 1995, 235–236). Liberalci so trdili, da prostitucija ni stvar zakonodaje, pač pa bi za spolno industrijo morala veljati načela prostega trga. Zgodovinsko se je zakonodaja namreč osredotočala predvsem na kaznovanje žensk prostitutk, medtem ko je na veliko ignorirala vlogo strank. »Nagovarjanje za namene prostitucije« (Matthews 2008, 101) je bilo v 19. stoletju skladno z uredbo javnega reda opredeljeno kot spolno specifično kaznivo dejanje (ker nagovarjajo zgolj ženske) in je tako krepilo dominantno ideologijo, da prostitucijo poganja ponudba in ne povpraševanje (prav tam). Obravnavanje prostitucije kot kriminalnega dejanja tako ne prinaša večje enakosti, pač pa nasprotno poudarja obstoječe neenakosti med spoloma. Ko ženska enkrat pridobi kriminalni dosje za kaznivo dejanje, povezano s prostitucijo, to še dodatno utrdi njeno marginalizacijo in ranljivost na eni strani ter hkrati zmanjša možnosti za njen izstop iz prostitucije in njeno zamenjavo z legitimnim delom na drugi strani (prav tam). Kot ugotavlja Sullivanova, posredovanje države še dodatno okrepi poblagovljenje ženskega telesa in znatno

okrepi tako ilegalne kot tudi legalne sektorje industrije (Sullivan 2007, 4). Ohranjanje ranljivosti in tendenca h krepitvi marginalizacije žensk, vključenih v prostitucijo, postajata ena ključnih argumentov nasprotnikov obravnavanja prostitucije kot kriminalnega dejanja (Matthews 2008, 102).

Leta 1949 so Združeni Narodi sprejeli konvencijo, ki je pozvala k dekriminalizaciji prostitucije kot take in uveljavi zakonov zoper tiste, ki izkoriščajo ženske in otroke v prostituciji. Večina evropskih držav je z odpravo zakonov, ki prepovedujejo sodelovanje v dejanjih prostitucije, dekriminalizirala prostitucijo, kljub temu pa je večina ohranila zakone zoper nagovarjanje, zvodništvo, zadovoljevanje, vodenje bordelov ter prevoze žensk preko meja za namene prostitucije (Delacoste in Alexander 1998, 201).

Številne feministke nasprotujejo dekriminalizaciji/legalizaciji prostitucije, saj spolno industrijo razumejo kot mehanizem spolne objektivizacije in družbene podreditve žensk, ki neizpodbitno degradira in dekontekstualizira izbiro žensk (Leuchtag 1995, 4–6). Tudi če bi prostitucija bila dekriminalizirana in bi jo nadzorovale ženske, se podoba ženske, ki jo predstavlja, še ne bo tako kmalu spremenila (Cooper 1989, 118). Vse dolgo, dokler bodo ženske igrale vlogo izpolnjevalk moških želja – ne glede na to, ali te želje vključujejo dominacijo, normalno spolno občevanje ali zgolj prijateljevanje – bo neenakost po definiciji ostala prepoznavni znak prostitucije (prav tam, 119).

2.8.4 Legalizacija prostitucije

Legalizacija spolne industrije spreminja bordele, seks klube, masažne salone in druga prizorišča dejavnosti prostitucije v prizorišča, kjer so seksualna dejanja z redkimi omejitvami zakonsko dovoljena (Raymond 2004a, 1156).

Legalizacija obljublja zmanjšanje ulične prostitucije in vzpostavitev varnejšega okolja za delo prostitutk. Izhaja iz argumenta, da je prostitucija ena najstarejših dejavnosti, vedno bo med nami, zato je do nje potrebno pristopati pragmatično ter jo organizirati na način, ki bo imel večje koristi za stranke, ženske, podjetnike in nenazadnje družbo. Trdijo tudi, da je prostitucija legitimen poklic in da legalizacija lahko zagotovi strukturo za zaščito pravic delavk (Matthews 2008, 105).

Eden izmed najbolj privlačnih argumentov za legalizacijo prostitucije je trditev, da bo z legalizacijo prostitucija postavljena v nadzorovano okolje. Vzpostavitev bordelov naj bi tudi

zmanjšala nivo ulične prostitucije in zagotovila večjo zaščito žensk, vključenih vanjo, pred nasilnimi zvodniki. Poleg zmanjšanja zvodništva se večkrat poudarja, da naj bi državno odobrene ustanove zmanjšale vključenost organiziranega kriminala v spolni trgovini. Bordeli z državnim dovoljenjem poleg tega lahko zagotavljajo redne zdravstvene preglede in s tem zmanjšajo stopnjo obolenj za spolno prenosljivimi boleznimi. V splošnem naj bi organizacija prostitucije v državno dovoljenih premisah nudila prijaznejše, varnejše in bolje nadzorovano okolje tako za ženske, vključene v prostitucijo, kot tudi za stranke (prav tam, 105).

Realnost je žal drugačna. Primera legalizacije prostitucije na Nizozemskem ter v avstralski zvezni državi Viktorija sta namreč pokazala, da se v državno reguliranih bordelih nasilje nad ženskami ni zmanjšalo, še več, po nekaterih navedbah naj bi se celo povečalo (Bindel in Kelly 2003, 16). Kot v delu *Ten Reasons for Not Legalizing Prostitution and a Legal Response to the Demand for Prostitution* (2004) navaja Janice Raymond, legalizacija prostitucije ne odpravi stigme vlačuge. Zaradi potrebe po pogajanju z oblastmi, opravljanju zdravstvenih pregledov in drugih oblik osebnega nadzora se identiteta prostitutk, ki delajo v legalnih ustanovah, stalno potrjuje in vedno bolj razvija v kariero, ker so delovne rutine formalizirane in se obravnavajo kot osnovne (Raymond 2004b, 6). Kot se je izkazalo na nizozemskem primeru, legalizacija tudi ne nadzoruje širitve spolne industrije, temveč jo še dodatno spodbuja. V izogib stalnim zdravstvenim pregledom in izkoriščanju s strani zvodnikov, ki v legaliziranem sistemu postanejo poslovneži, se še vedno veliko žensk raje kot za bordele odloča za ulico, zato ne moremo trditi, da legalizacija prinaša ukinitvev ulične prostitucije (prav tam, 5). Poleg tega legalizacija s tem, ko uporabnike prostitucije označi kot spolne potrošnike (Raymond 2004a, 1156), tudi spodbuja povpraševanje po prostituciji. Številni moški, ki pred legalizacijo zaradi tveganja ne bi želeli plačati ženski za spolne usluge, sedaj vidijo prostitucijo kot sprejemljivo. Ko izginejo legalne ovire, padejo tudi družbeni in etični zadržki za obravnavo žensk kot spolnega blaga (Raymond 2004b, 8).

3 Zgodovinski pregled statusa žensk in oblik prostitucije v korejski družbi

Skozi prizmo prostitucije se razkriva nekaj ključnih dimenzij korejske družbe in njenih struktur moči: patriarhalnost korejske države in družbe, japonski kolonializem, vpliv ameriške vojske, japonska (moška) ekonomska dominacija in spolno obarvan kapitalistični razvoj. Vse te značilnosti se odražajo v reprodukciji prekrivajočih se struktur organiziranega spolnega dela (Lie 1995, 323).

Spričo dejstva, da so v prostituciji običajno moški tisti, ki iščejo in zahtevajo spolne usluge, in ženske tiste, ki nanje pristanejo in jih nudijo, se mora vsaka študija prostitucije posvetiti vlogi in mestu ženske v družbi. Za številne vidike ženske vloge se zdi, da prevladujejo v katerikoli medkulturni študiji prostitucije. Eden izmed teh je prepričanje, da je ženska lastnina. V številnih družbah so bile ženske razumljene kot moška last, pripadale so svojim očetom, možem, sinovom ali bratom. Kakršnakoli poškodba lastnine, vključno z izgubo ženske čistosti ali s prešuštvom, je bila označena kot zločin, ki ga je potrebno kaznovati. Pogosto ženska, ki je bila onečaščena na tak način, ni imela druge izbire kot prostitucijo (Bullough in Bullough 1987, xiv).

V nadaljevanju se bomo najprej posvetili vlogi žensk v korejski družbi v zgodovini in danes ter podrobneje analizirali tiste ženske, ki so bile vključene v različne oblike prostitucije.

3.1 Ženske iz obdobja Shilla, Goryeo in Joseon

Starodavna Koreja je izvorno poznala nepatrilinarno družinsko strukturo. Med sinovi in hčerami praktično ni bilo diskriminacije, oboji so enakovredno dedovali družinsko imetje. Prav to je vplivalo na življenje hčera tudi po poroki, saj so še naprej živele skupaj s svojimi starši vse do začetka obdobja vladavine dinastije Joseon (Lee 2008, 21).

Skozi večji del starodavne korejske družbe je ženska igrala pomembno vlogo pri zagotavljanju osnovnih življenjskih potreb, ki so segale dlje od rojevanja in vzgoje otrok. V zakonu in v gospodarskih dejavnostih so bile enako samostojne in samozadostne kot moški. Ženske pravice do nadaljevanja družinskega rodu in dedovanja lastnine so bile široko priznane.³⁰ Glede na to, da enakopravno dedovanje lastnine hkrati nalaga tudi enako delitev dolžnosti, so bili otroci obeh spolov enakovredno primorani skrbeti za svoje starše po svojih najboljših močeh. Po njihovi smrti so si tako sinovi kot tudi hčere delili obveznosti iz naslova ritualov čaščenja prednikov (prav tam, 27).

V obdobju Shilla (57 p. n. št. do 935 n. št.) so ženske uživale določene pravice (Lie 1995, 312). Niso bile obravnavane kot zgolj sekundarni državljani in številne ženske so igrale pomembno vlogo na političnem in družbenem področju. Za razliko od poznejših obdobja niso bile omejene na svoje domove, temveč so predstavljale velik del davkoplačevalcev in delovne

---

³⁰ Zakoni so določali, da so dedovali celo otroci konkubin, in sicer: če je šlo za konkubine običajnega stanu, je njenemu otroku pripadala ena sedmina dediščine legitimnega otroka, pri konkubinah nižjega stanu pa zgolj ena desetina (Lee 2008, 25).

sile, ženske nižjega in srednjega razreda pa so, ne glede na njihov zakonski status, pogosto delale v poljedelstvu ter pomagale svojim moškim sorodnikom pri trgovskih poslih. Moški nižjega in srednjega razreda so bili podvrženi vojaškemu vpoklicu in v času njihove odsotnosti so ženske prevzele njihove vloge vodij gospodinjestev, izvajale so pomemben finančni nadzor in vodile vsakodnevne dejavnosti v gospodinjstvu (Kim 1979, 37).

Precejšen vpliv so uživale tudi plemkinje, njihova izobrazba in inteligenca sta jim omogočili, da so postale pomembne članice dvora, nekatere so celo zasedle pozicije politične moči. Med njimi so bile tri kraljice (kraljice Sondok, Chindok in Chinsong), številne druge pa so dosegale vpliv kot kraljeve partnerice in konkubine ali skozi manipulacijo njihovih moških potomcev (prav tam, 26–28). Ključna prisotnost Shilla žensk nakazuje, da v tem obdobju korejske zgodovine ženske niso bile razumljene kot občutljiva in nesposobna bitja, temveč kot zanesljive in pomembne članice družbe (Maynes 2012, 2).

Tudi v začetku obdobja vladavine Goryeo (918–1392) je bila naravnost do žensk še precej liberalna (Lie 1995, 312). Zapisi kitajskega popotnika Xu Jinga (1091–1153) pričajo o tem, da sta moški in ženska lahko prosto komunicirala, ne da bi zakoni specifično prepovedovali druženje med obema spoloma (Seth 2006, 92). Ženske so prav tako dedovale imetje in dediščina je bila razdeljena enakopravno med hčere in sinove (prav tam).

Od vseh žensk se je pričakovalo, da se poročijo, samske ženske so bile običajno zaničevane (Kim 1979, 52). Veliko prednosti so ženske uživale iz naslova starodavne navade prirejanja porok na njihovem domu. Ženin je živel skupaj z nevesto na domu njenih staršev, vse dokler njuni otroci niso dosegli določene starosti (Lee 2008, 6).³¹ Ženske zato niso bile obravnavane kot bremena, ki bodo s poroko oropala svoje družine bogastva, temveč kot ključne članice njihove družine (Kim 1979, 48).

Ženske v tem obdobju so živele pod vplivom tako konfucianizma kot budizma, prvega kot osnovnega načela državne vladavine in slednjega kot sredstva za mentalno in duhovno vzgojo (Lee 2008, 5). Kljub vsemu pa so ženske v Shilla in Koryo obdobju živele pod pristojnostjo moških in bile podvržene striktnim načelom obnašanja.³² Proti koncu Koryo obdobja je bilo

---

³¹ V obdobju vladavine Goryeo so starši neveste za svojo hišo zgradili majhno hiško za bodočega zeta, imenovano *seo-ok*, kar pomeni 'zetova hiša' (Lee 2008, 17). Ženin je prispel pred nevestino hišo pozno zvečer na poročni dan. Na vrata je obesil svoje ime in pokleknil, se priklonil in prosil za dovoljenje, da ostane v tej hiši skupaj z nevesto. To je ponovil nekajkrat, vse dokler mu nevestini starši niso dali dovoljenja (prav tam).

³² Konfucij je sicer o ženskah zapisal bolj malo oz. malo od tega, kar je napisal, je preživelo. Menil je, da je z ženskami enako kot z ljudmi nižjega statusa težko shajati in »če jim prideš preblizu, postanejo nepokorne, če pa

vse večje število žensk omejeno na svoje domove s prepovedjo dela zunaj doma (Kim 1979, 52). Konfucianizem, ki je sčasoma vse bolj pridobil na priljubljenosti, je spodbudil krepitev medsebojno izključujočih spolnih vlog, in status žensk je počasi začel upadati (Maynes 2012, 3).

Takšni trendi so se v času vladavine dinastije Joseon (1392–1897), ki je razširila konfucianizem³³ in ženske obravnavala kot šibko breme moških, samo še stopnjevali (Seth 2006, 122). Konfucianizem je postal »način življenja« (Berthrong in Berthrong 2000, 9). Predstavljal je ideologijo, rituale in družbene prakse, izobraževalni načrt, imel je duhovne dimenzije in močna filozofska verovanja (prav tam). Konfucianizem, ki v bistvu uči, kako doseči harmonijo, v ospredje postavlja kreposti petih različnih odnosov, s katerimi je mogoče ohraniti harmonijo v življenju. Gre za odnose med očetom in sinom, med vodjem in podrejenim, med možem in ženo, med starejšim in mlajšim ter med prijatelji (Kim 1976, 53). Življenja žensk so določala pravila trojne pokorščine, torej pokorščine očetu v otroštvu, možu v zakonu in sinu v starosti (prav tam, 44).

V vsakem obdobju svojega življenja je ženska pripadala moškemu. Ženskam ni bilo zaupano, da same vodijo svoja življenja, odločitve so zanje sprejemali moški (Seth 2006, 155). Njihov cilj v življenju je bil doseči najvišjo stopnjo ženskih vrednot, kot so spoštovanje do staršev,³⁴ lojalnost, čistost in zvestoba (Yao 2000, 183). Ženske vrednote torej niso bile namenjene njihovemu lastnemu razvoju, temveč ohranjanju harmonije v družini, kar bi ustvarilo ugodno okolje za razvoj moškega sebstva (Son 2006, 329).

Dinastija Choson je tudi uveljavila pravni sistem, imenovan *kyongguk taejon*, temelječ na zapisu zakonov, ki so s prepovedjo fizične svobode uveljavili striktna pravila glede dejavnosti za ženske. Ženskam je bilo prepovedano jahati konje, igrati igre in obiskovati zabave, ki so se odvijale na prostem. Fizične omejitve, ki so bile dodeljene ženskam, pričajo o popolnem nadzoru in pristojnostih, ki so jih imeli v obdobju Joseon moški nad ženskami (prav tam, 156)

---

jih držiš na distanci, postanejo zamerljive« (Ware 1955, 23). Učenci in interpreti Konfucija pa so izdelali bolj razdelan koncept ženske: bila je absolutno in brezpogojno inferiorna moškemu in preprosto ni bila upoštevana (Wieger 1913, 15).

³³Konfucianizem, ki temelji na življenju in naukah Konfucija (551–479 pr. n. št.), po vsej verjetnosti največjega kitajskega filozofa, je bil v korejsko kulturo prinesen že davno pred obdobjem Joseon, a je bil šele z nastopom dinastije Joseon leta 1392 sprejet kot nacionalna ortodoksna doktrina (Berthrong in Berthrong 2000, 169).

³⁴Spoštovanje do staršev je bilo definirano kot spoštovanje do staršev, moževih staršev, pomoč možu in izobrazba otrok (Yao 2000, 183).

Edina sprejemljiva težnja žensk iz obdobja Choson je bila, da se poročijo in rodijo otroke (Seth 2006, 156).

Z nastopom neo-konfucianizma v sredini obdobja vladavine dinastije Joseon je poročni obred dosegel neke vrste kompromis. Poroka se je odvijala na nevestinem domu, kjer je par po poroki ostal še nekaj dni, potem pa se je preselil na ženinov dom. Vse bolj je prevladovala miselnost, da spodoben moški ne more biti odvisen od družine ženinih staršev niti v najhujših okoliščinah (Lee 2008, 22). Ta premik je spodbudil korenite spremembe v družinskem življenju in statusu žensk. Ženske tako po poroki niso bile več obravnavane kot del svoje izvorne družine (Lee 2008, 22). Hčerke so bile imenovane *todungnyo* (roparske ženske), ker je njihova dota odžirala imetje njihovi družini (Seth 2006, 156). Poročene ženske so se imenovali *ch'ulga oein*, kar pomeni 'tista, ki je zapustila gospodinjstvo in postala tujka' (prav tam). Skladno s tem so bile hčerke diskriminirane pri dedovanju družinskega premoženja in najstarejšim sinovom je bil dodeljen največji del, kajti nanje je padla odgovornost za čaščenje prednikov³⁵ (Lee 2008, 22). Skozi rituale čaščenja prednikov moški izražajo spoštovanje do staršev, vrednote krepostnih sinov in lojalnih subjektov (Kendall 1987, 30).

Ko je bila ženska poročena, se je od nje pričakovalo, da bo zvesta, ljubeča in pokorna svojemu možu ter da bo plodna in rodila moške potomce. Ženske torej niso bile vrednotene po tem, kdo so, temveč glede na njihove zmožnosti rojevanja in vodenja gospodinjstva.³⁶ Izgubile so svoje lastne identitete in bile obravnavane zgolj kot podaljšek moža ali sina (Seth 2006, 156)³⁷. Obravnavane so bile kot neke vrste asistentke, ki se ponižno žrtvujejo za mir in stabilnost

---

³⁵ Rituali čaščenja prednikov predstavljajo jedro družbene strukture, so odsev korejske družbe, kot jo definirajo Korejci sami. Sinovi umrlim staršem in starim staršem ponudijo vino, riž in druge dobrote in s tem utrdijo patrilinarna načela, na katerih temelji družina, rod in tudi analogni odnos med vladarjem in subjektom, državo. Rituali čaščenja prednikov tako poosebljajo etične vsebine pravilnih človeških odnosov (Kendall 1987, 30).

³⁶ Tudi v mitu o nastanku korejskega naroda je vloga ženske zreducirana zgolj na nosilko potomcev. Skladno s tem mitom naj bi bil začetnik korejske zgodovine Tan'gun, sin Hwanunga, nelegitimnega sina Hwanina, gospoda nebes, in Wungnyo, ki v dobesednem prevodu pomeni 'ženska medved' (Moon 1997, 41). Hwanung si je želel vladati človeškemu svetu, zato mu je oče dovolil, da se spusti na zemljo. Nekega dne ga medved in tiger, ki si želita postati človek, prosita, da jima izpolni njuno željo. Ukaže jima, naj sto dni ostaneta v jami brez dnevne svetlobe in jesta česen. Medtem ko tigru ne uspe spoštovati njegovega ukaza, ga medved potrpežljivo izpolnjuje in postane ženska. Hwanung se poroči z medvedom žensko in ta rodi sina Tan'gun.

Korejski narod je v bistvu skupnost moških, ki jo je ustvaril izreden moški (gospod nebes), v kateri ženska obstaja zgolj kot njen predpogoj. Nebeški moški Hwanung in ženska-medved simbolizirata bistveno razliko med moškim in žensko ter spolno hierarhijo kot temelj korejske narodnosti. Medtem ko moški prihaja iz nebes, njegov ženski ekvivalent ni zgolj zemeljski, temveč celo nečloveškega izvora. Njene živalske korenine jo uvrščajo bližje naravi, medtem ko ga njegove nebeške korenine celo distancirajo od nje. Transformacija medveda v žensko poleg tega nosi globok družbeni pomen ženskosti, ki jo določa potrpežljivo prenašanje trpljenja in preizkušenj (prav tam).

³⁷ V azijskih okvirih odrasla ženska v družini svojih staršev nima družbeno sprejemljive vloge, je zgolj obiskovalka: njena prava vloga je vloga žene v neki drugi družini (Gupta in drugi 2004, 238).

znotraj družine (Lee 2008, 42). Če je moški menil, da je ženska zagrešila enega izmed sedmih grehov, ki so vključevali neposlušnost do moževe družine, nezmožnost roditi sina, prešuštvo, zavist, dedno bolezen, pretirano zgovornost in tatvino, je zlahka zahteval ločitev (Seth 2006, 156).

Kljub vsemu je bila vloga matere zelo pomembna, saj je vladalo prepričanje, da družine lahko bodisi napredujejo bodisi propadejo, odvisno od izobrazbe otrok, za katero so bile odgovorne prav matere (Lee 2008, 42).

Ustanovitelji dinastije Choson so utrdili patriarhalni družinski sistem, družino so namreč obravnavali kot bistveno enoto nemotenega vladanja pod konfucijsko ideologijo (Lee 2008, 6). Konfucijska etična načela kot so poudarek na razlikah med razredi in spoloma ter izdelani družinski rituali, so si prizadevali vključiti v vsakodnevno življenje ljudi. Verjeli so, da je za ohranjanje reda v posameznih gospodinjstvih ter družinsko orientirane družbene strukture ženske potrebno nadzorovati (prav tam, 29). Za vzdrževanje njihovega nadzora je bilo potrebno vzpostaviti ideološke in družbene sisteme. Ideologija, ki definira, kakšne bi ženske vrednote morale biti, je podprta z družbenimi sistemi, ki ženske nagrajujejo in kaznujejo skladno s stopnjo njihovega doseganja teh vrednot (Chang in Kim 2005, 119). V številnih patriarhalnih družbah se je tako visoko cenilo žensko čistost in ženske kategoriziralo v dve skupini. Te ideje so ponotranjile tudi ženske (prav tam).

Ključni namen poroke za ženske je bil, da služi staršem svojega moža ter rodi sinove, ki bodo nadaljevali moževo družinsko linijo. Da bi se ohranila čista patriarhalna krvna linija, je bila čistost žensk ena najvišjih prioritet (Lee 2008, 34). Številne ženske so, da bi svojo čistost ohranile pred nevarnostjo sovražnih vojska, raje storile samomor, enako so s samomorom vdove pospremile v smrt svoje moža (prav tam, 16).³⁸ Ideala spolne čistosti pa ni mogoče ohraniti, če ni podprt z drugimi verovanji, kot so, da imajo ženske po naravi zelo malo ali nič spolnih želja (Chang in Kim 2005, 119–120). Njihova spolna radovednost je tako označena kot nenavadna, nenaravna ter nevarna in jo je bilo zato potrebno nadzorovati (prav tam).

---

³⁸ Kazenski zakonik Joseon obdobja, imenovan *Daemyeongnyul*, ali *The Great Ming Code (Da Ming Lu)* ženski, ki bi se spustila v nezaželeno razmerje, na primer nalaga 90 udarcev. V ekstremnih primerih so morale ženske prešuštnice pred obglavljenjem tri dni stati na javnem trgu. To je bila t. i. »nemogoča kazen za nemogoč zločin« (Lee 2008, 35). Ženske, ki so zagrešile prešuštvo, so bile tudi vpisane na listo promiskuitetnih žensk in njihovi otroci so imeli prepoved vsakršne javne službe ali celo vpoklica v vojaško službo (prav tam).

Skladno s tem je bila ženskam nemalokrat odtujena pravica obiskovanja budističnih templjev in celo grobov svojih prednikov. Na splošno pa so bili izhodi žensk nezaželeni zaradi strahu, da bi njihovi kontakti s širšo družbo lahko vplivali na njihov način razmišljanja (prav tam, 30). Iz enakega razloga tudi ni bilo nobene izobraževalne institucije za ženske. Tako voditelji vlad kot tudi intelektualna družba so bili mnenja, da bi preveč izobrazbe vodilo ženske v zanemarjanje njihovih gospodinjskih in družinskih dolžnosti. Ženske so se tako izobraževale izključno doma in edini predmet je bil moralna vzgoja. Celo prominentni mislec praktičnega učenja iz poznega Joseon obdobja Yi Ik (1681–1763) v svojem ključnem delu *Trivial Discourses of Seongho (Seongho Saseol)* navaja, da sta »branje in poučevanje moški deli« (prav tam, 39–40). Ženske naj služijo svojim družinam, častijo prednike in zabavajo goste (prav tam). Cilj izobraževanja žensk v obdobju Joseon je bil bolj motivacija, da sodelujejo pri vzdrževanju konfucijskega družbenega reda, kot pa podajanje znanja (prav tam, 42).³⁹

Nasprotno pa so bili moški, obravnavani kot nasprotni spol, domnevno drugačni od žensk že od rojstva (Chang in Kim 2005, 120). Ustvarjeni naj bi bili tako, da jih vodijo močni spolni goni, in njihova potentnost naj bi predstavljala jedro moškosti. Oni so pobudniki in akterji v spolnih odnosih, zato se morajo naučiti spolnih veščin in biti aktivni na tem področju. Njihova potentnost je cenjena zato, ker morajo izročiti svoje seme, da bi nadaljevali družinski rod (prav tam). Njihova promiskuiteta zato ni zgolj tolerirana, temveč do določene mere celo spodbujana (prav tam). Patriarhalnost daje moškim moč, da definirajo in postavijo pravila tako v zasebnih kot javnih sferah, ter moč, da si lastijo svoje družinske krvne vezi (prav tam).

Da bi zadržali ženske znotraj meja družine, so vpeljali številne moralne doktrine, kot so prepoved ponovnega poročanja, razглаšanje sedmih grehov, s katerimi bi upravičili ločitev moških od žena⁴⁰, ter zagovarjanje treh poslušnosti, ki so od žensk zahtevale, da ubogajo svojega očeta, moža in sina, ter pravilo spolne segregacije (prav tam, 6). Striktno pravilo spolne segregacije je bilo definirano kot *naeobeop*, kar dobesedno pomeni 'zakon, ki ločuje tisto, kar je znotraj in zunaj' (Kim 1979, 57). Moškega in žensko, in celo moža in ženo, se je striktno razlikovalo, v medsebojnem druženju sta se morala držati bontona. Bolj natančno, *neobeop* je od moških in žensk zahteval, da se ne družijo med seboj in da držijo določeno

---

³⁹ Situacija se je v poznem obdobju Joseon spremenila. Posamezni učenjaki so začeli pisati učbenike za izobrazbo žensk, ki so vsebovali detajlna praktična navodila, potrebna za vsakodnevno življenje korejskih žensk. Poudarek je bil na čistosti in dobrih navadah (Lee 2008, 41).

⁴⁰ Medtem ko ženske pod nikakršnimi pogoji niso imele pravice zahtevati ločitve, je bil postopek za moške zelo enostaven. Potrebovali so zgolj privolitev staršev in razlog (Kim 1976, 52–53).

distanco.⁴¹ Od 10. stoletja dalje so bili moški in ženske ločeni od sedmega leta starosti do konca življenja (prav tam). Skoraj vse poroke so bile vnaprej organizirane in zaroka je bila pogosto sklenjena že, ko sta bila ženin in nevesta še otroka. Ženskam je bilo ukazano, da na poročno noč ne govorijo in se ne premikajo, kar naj bi simboliziralo njihovo zadržanost, molčečnost in podrejenost skozi celoten zakon. Fizično ločena sta ostala tudi znotraj svojega doma, hiše so bile namreč zgrajene tako, da so imele notranje in zunanje predele. Ženske so bile skrite v najbolj notranjih prostorih (Shim 2001, 136), ko so šle iz hiše, so si morale zakriti obraz (Lee 2008, 29). Od tod izhaja tudi eden izmed izrazov za žensko *anae*, kar pomeni 'človek, ki je notri' (Kim 1976, 52–53).

Tudi izkazovanje čustev in romantičnost sta bili označeni kot nenaravni in neresni, zakoni so bili večkrat prazni in brez ljubezni. Skladno s tem je bilo tudi priporočeno, da se spolno občevanje med moškim in žensko omeji zgolj na potrebe reprodukcije, fizične potrebe so bile označene kot nečastne (prav tam). Idealna spoštljiva konfucijska ženska je bila torej ustrezljiva in pokorna senca znotraj lastnega doma. Pomanjkanje medsebojne interakcije je spodbudilo moške, da so iskali spolno in psihološko izpopolnitev zunaj svojega zakona, *prikisaeng* ženskah in prostitutkah. Možem je bilo dovoljeno, da so imeli številne izvenzakonske afere in poligamne odnose, medtem ko se je od njihovih žena pričakovalo, da so absolutno zveste (prav tam).

Konfucianizem je torej prinesel korenite spremembe. Zagovarjal je dualnost ženske (*yin*) in moškega (*yang*) – kjer je moški nadrejeni - kot osnovo naravnega reda in kot normativno silo za družbeni red. Ženske je podredil moškim, pripisal jim je stereotipne družbene kategorije – čista ženska, predana žena, skrbna mati – ter jih prostorsko omejil v notranje prostore hiše (Deuchler 1983, 2).⁴² Z uveljavitvijo patriarhalne družinske strukture v kombinaciji s striktno patrilinearostjo je konfucianizem utrdil permanentno neenakost v odnosu med moškim in žensko (Son 2006, 328).

---

⁴¹ Domovi ljudi višjega stanu so bili s stenami razdeljeni na posamezne dele, povezane med seboj z vrati, ki so služila zgolj za nujne primere. Ženske višjega stanu so imele prepoved neposrednega komuniciranja z moškimi, ki niso bili člani njihovih družin. Kadar je bilo nujno, so druge moške nagovarjale v tretji osebi (Lee 2008, 30).

⁴² Pravo nasprotje tipičnim patriarhalnim skupnostim korejskega polotoka pa predstavlja delitev spolnih vlog in odgovornosti na korejskem otoku Jeju (Cho 1983, 81). Glavni vir denarnega priliva na tem otoku je namreč potapljanje, ki je v izključni domeni žensk (prav tam, 84). Ženska potapljačica je večinoma neodvisna in psihološko samozadostna karierna ženska (Cho 1979, 29). Moški so zgolj periferni člani družin, ki sicer sodelujejo pri kmetovanju, vendar tudi v tem primeru njihova vloga ni ključna za preživetje družine (prav tam, 25).

Kljub vsemu pa konfucianizem vseh žensk ni mogel omejiti na notranjost onkraj zidov. Obstajata dve kategoriji žensk, ki so vedno ostale zunaj zidov družbene tradicije in konfucijske ideologije: profesionalne šamanke (*mudang, mansin*); in profesionalne ženske, ki so skrbele za zabavo (*kisaeng*) (Deuchler 1983, 2). Tako prve kot druge so zapustile notranje prostore, da so pele in plesale v javnosti (Kendall in Peterson 1983, 15).

3.1.1 Življenje in vloga žensk, ki skrbijo za zabavo

Glasbenice in plesalke, ki so zabavale ljudi na banketih kraljeve palače ali gospodinjestev višjega stanu, so bile poimenovane *ginyeo* ali *kisaeng* (kvalificirane ženske), včasih tudi *haeohwa*, kar pomeni 'rože, ki razumejo besede' (Lee 2008, 73). Njihov izvor sega v obdobje vladavine dinastije Koryo, ko so po zakonu pripadale vladi in bile izurjene, da so na dvornih gostijah in drugih zabavah s pesmijo, plesi in duhovitimi šalami zabavale moške (Kim 1979, 139). Delimo jih na tri tipe: uradne *kinyo* (*kwanki*); zasebne sužnje, ki so igrale vlogo gospodinjskih *kinyo* (*kagi*); in zasebne *kinyo* (*sagi*) (Soh 2004, 172).

Zaradi njihovega statusa izobčenosti so bile na splošno prezirane. Sčasoma so vse bolj postajale spolne delavke za vladne uradnike, ki so bili poslani v manjša podeželska mesta, in za vojake na obmejnih področjih (Kim 1979, 139). *Kisaeng* ženske so kljub vsemu imele določene privilegije: nikoli jim ni manjkalo hrane in oblačil, lahko so si nadele svilena oblačila in nosile nakit, enako kot ženske višjega stanu. Razkošen življenjski stil so upravičevale s svojim poklicem in z dejstvom, da so v veliki večini primerov poskrbele za glavni dohodek v družini (Lee 2008, 76). *Kisaeng* ženske so torej utelešale pravo nasprotje tradicionalnih konfucijskih žensk; namesto, da bi bile čiste, zadržane, podredljive in krotke, se je od *kisaeng* žensk pričakovalo da so duhovite sogovornice, ekstravagantne v svoji lepoti, visoko izobražene ter spolno promiskuitetne. Skozi svojo kariero so imele spolne odnose s številnimi *yanbang* moškimi (veleposestniki iz plemiških družin), njihov izgled pa je bil očarljiv, mladosten in svobodnjaški (Maynes 2012, 5).

Hkrati pa so bile te ženske spolno svobodne, saj niso bile podvržene pravilom spolne ločitve, ki so večino ostalih žensk omejila na njihov dom. Od drugih žensk jih je ločila tudi njihova široka izobraženost (Lee 2008, 76). V prid ohranjanja konfucijskih vrednot je bilo izobraževanje žensk obravnavano kot nevarno in nepraktično. Večina žensk se je zato naučila zgolj gospodinjskih opravil, ki odlikujejo vestne žene in matere (Choi 2000, 89).

Izobraževanje *kisaeng* je bil intenziven proces, ki se je pričel v starosti med šest in deset let ter se nadaljeval skozi njihovo celotno kariero (Lee 2010, 76). Vse *kisaeng* so morale skozi intenziven proces učenja bontona, konverzacije, prostitucije, poezije, glasbe in plesa (Ji Young 2009, 144). Namen njihove izobrazbe je bil posnemati bogate, s katerimi so preživljale obdobje svoje kariere. Izjemno nadarjene so študirale medicino, da so lahko zdravile ženske iz plemiških družin, ki sicer niso smele obiskati moškega zdravnika (Seth 2006, 158).

Medtem ko običajne korejske ženske niso znale brati in pisati, pa so se *kisaeng* v času svojega šolanja izurile tudi v pisanju *sijo* poezije (trivrstične ljudske pesmi), ki opevajo zlomljeno srce, osamljenost in občutek nemoči (McCann 1983, 129).

Odkar je ljubezen šla,

niti besede, niti ene.

Češnja ob mojem oknu,

je večkrat cvetela in odcvetela.

Sama ob svetilki ob polnoči,

sedim, preplavljena s solzami (McCann 1974, 41).

Čistost pa je tista izmed karakteristik, ki je *kisaeng* najbolj ločila od drugih žensk. Bistvo njihove kariere je bilo, da so mamljive in privlačne, njihov uspeh se je meril glede na njihove zmožnosti očarati in zapeljati bogate moške. Njihova nedolžnost in spolnost sta bili razumljeni kot blago, ki se prodaja in izkorišča. Promiskuiteta je bila zanje torej taktika samoohranitve. Nasprotno se je od uglednih žensk pričakovalo, da varujejo svojo čistost v vsakem trenutku. Njihova nedolžnost je bila njihovo največje orožje in ključ do dostojnega zakona (Ji Young 2009, 172).

Kljub njihovi promiskuiteti so bile *kisaeng* pogosto ljubljene in občudovane s strani bogatih moških, saj so nudile edinstven tip družbe, ki je niso mogle zagotoviti niti zakonske žene niti običajne prostitutke. Ponujale so romanco in spogledovanje, tisto, česar moški niso mogli dobiti od svojih omejenih, konfucijskih žena. *Kisaeng* niso nudile zgolj fizične lepote, temveč jim je njihova izobrazba omogočala, da so lahko ponujale intelektualno družbo, s katero so privabliale in zapeljevale moške. Njihova sproščenost in živahnost je bila pravo nasprotje drugih žensk, ki so bile prisiljene ostati tihe in poslušne. *Kisaeng* so se *yanbang* moškim, ki

so bili navajeni na zadržane in krotke ženske, zdele edinstvene, eksotične in razburljive (McCann 1974, 19).

Ker so bile *kisaeng* edine ženske z neomejenim dostopom do javnega življenja in edine ženske, ki so lahko svobodno komunicirale z moškimi, so postale liki številnih literarnih del (Cho 2004, 574). Niso pa bile slavne zgolj zaradi svoje lepote, temveč nemalokrat tudi zaradi svoje drznosti in poguma.⁴³ Omembe *kisaeng* v nacionalni zgodovini, literaturi in folklori pričajo o tem, da niso bile cenjene zgolj kot igračke bogatih, temveč se je nekatere tudi spoštovalo in se jih spominjalo (Maynes 2012, 8).

Slika 3.1: Hwang Chini (1506–1544), ena najbolj slavnih *kisaeng*, ki je slovela po svoji izjemni lepoti, šarmu in glasbeni nadarjenosti

Vir: Maynes (2012, 8).

Spričo dejstva, da je konfucijsko naravnana dinastija Choson zagovarjala visoke moralne standarde, se je v začetku njenega vladanja pojavila težnja po odpravi sistema *ginyeo*. Njeni zagovorniki so izhajali iz dejstva, da so te ženske last javnih uradov in je zato njihova uporaba za višje uradnike povsem legitimna, hkrati pa so bili mnenja, da bi njihova ukinitev številnim

---

⁴³ Svojo neskončno lojalnost je Non'gai, *kisaeng* iz 16. stoletja, izkazala v času Hideyoshi invazije na Korejo (1592–1598), ko je japonskega generala speljala na klif ter se v objemu skupaj z njim vrgla v smrt (Ji Young 2009, 162). Še vedno se jo občuduje kot junakinjo, katere pripadnost državi je utelešena v njenem samožrtvovanju (prav tam, 169).

vplivnim možem lahko naložila kazni zaradi nadlegovanja žensk iz običajnih družin (Lee 2008, 73).

3.1.2 Življenje in vloga šamank

Konfucianizem je bil sistem praktičnih znanj, ki se je osredotočal na moralne obveznosti. Bil je daleč od religiozne vere, ki bi pomirila človekov notranji nemir ali obljubljala odrešitev v posmrtnem življenju (Lee 2008, 88). Ženske so se zato zatekale k svoji individualni veri, šamanizmu, medtem ko so se mu moški izogibali, saj so bili vsi rituali, ki niso bili povezani s konfucianizmom, označeni kot 'nečisti rituali' (prav tam, 91). Funkcija šamanov je bila, da ženskam, podobno kot nekatere religiozne dejavnosti, nudijo katarzično kompenzacijo in do neke mere odškodnino za njihov sicer marginalen položaj v družbi (Kendall 1987, 165).

Zgodovina šamanizma v Koreji sega v pradavnino. Kot posredniki med človekom in bogovi so šamani izvajali rituale, s katerimi so zadovoljevali bogove, ki bi v zameno odgnali zle duhove ter blagoslovili ljudi. Šamani so imenovani *mudang*, včasih tudi *mansin* (deset tisoč bogov), kar označuje njihovo lastnost čaščenja številnih bogov (Lee 2008, 78).

Najbolj celovito delovno definicijo šamanov je podal William Lebra, ki pravi, da »šamani posedujejo nadnaravne moči za doseganje družbeno sprejetih namenov in imajo sposobnost vstopiti v kulturno priznana stanja zamaknjenosti« (Harvey 1979, 4).

V Koreji kozmologija postavlja moške in ženske, ter še marsikaj drugega, v komplementarna nasprotja. Ženske in njihovi bogovi v ritualih prosijo za ponovni premislek moško definirane korejske družine (Kendall 1987, 23). Kot v članku *Spirit possession and deprivation cults* (1966) opisuje Lewis, ženske naselitev duhov v njihovem telesu uporabljajo kot strategijo: v transu govorijo tisto, kar je sicer neizgovorljivo. Gre za »sredstvo, ki ženskam, včasih tudi subjektom drugih kategorij, omogoča, da zaščitijo svoje interese in skozi bolezen izrazijo svoje želje in ambicije« (Lewis 1966, 322). Ritual in stanje zamaknjenosti oškodovanemu nudita spodbudno okolje za sproščanje napetosti in slabe volje (Kendall 1987, 25).

Zatekanje žensk k vraževernim praksam je bil eden izmed indikatorjev njihovega podrejenega položaja⁴⁴ pod tiranijo konfucijske patriarhije (Kendall 1987, 34).

---

⁴⁴ Študija Korejskega Inštituta za raziskave vedenjskih znanosti je pokazala, »da se za večino žensk, kar se tiče vplivov modernizacije, proces regresije začne s poroko« (Chung, Cha in Lee 1974, 270). Ženske so zato 'lahek

Podobno kot *kisaeng* ženske so tudi šamanke predstavljale antitezo tega, kar naj bi bila ženska, ki je skladna s konfucijskimi normativi. Šamanka je zaradi svojega obnašanja veljala za blazno. »Biti mora nora, zakaj bi sicer počela to, kar počne: pleše na ulici, udarja na bobne, prepeva, oblači se v starodavne moške kostume in se bori z duhovi, ki jih le ona lahko vidi.« (Wilson 1983, 115). Njeno obnašanje je veljalo za ekstremno bizarno. Dekadentnost njene okolice je odsevala njen lasten moralni in duhovni propad. Označena je bila kot pijanka, promiskuitetna ženska in nenazadnje kot morilka lastnega sina (prav tam). Negativna podoba šamanke se je izoblikovala že več generacij nazaj, ko so moški šamanistična verovanja in prakse razumeli kot grožnjo vseobsegajoči nadvladi konfucijske ideologije. Izobražen konfucijski moški je bil pismen in racionalen: njegov družbeni in duhovni univerzum je bil urejen in harmoničen (prav tam, 124). V tem sistemu je bila ženska obravnavana kot neracionalna in emocionalna: žensko intuitivno in potencialno nevarno moč je bilo zato potrebno omejiti, nadzorovati in nadvladati (prav tam).

Kljub temu, da je dinastija Joseon nasprotovala in skušala zatreti vsakršno religiozno dejavnost, ki ni bila skladna s konfucijskim ritualom, so številne ženske, ki so bile sicer omejene na svoje domove, našle uteho prav v svoji veri v budizem⁴⁵ ali šamanizem (Lee 2008, 78). Šamanstvo je bilo tako kljub prepovedi do določene mere vendarle prepoznano kot koristno za namene zdravljenja bolezni in prošenj za dež (Lee 2008, 80).⁴⁶

3.2 Ženske in prostitucija v času japonskega kolonializma

V času japonske kolonizacije (1910–1945) so bile številne družine ločene, moški so namreč emigrirali bodisi kot prostovoljni ali neprostovoljni delavci, ali pa so se pridružili gibanjem za osvoboditev. Ženske so v času njihove odsotnosti kot vodje družine sprejele večje odgovornosti (Cho 2002, 170). V tem kontekstu je družba sprejemala in podpirala agresivne matere. Od žensk se je pričakovalo, da so preudarne, delovne in sposobne skrbeti za razširjeno družino ter voditi njihovo skupinsko življenje. Njihovo samožrtvovanje je bilo globoko cenjeno. V tem družbenem okolju je bil stari patriarh oddaljena figura. V centru družine je

---

plen vraževernih verovanj' (prav tam, 184). Ženske zapustijo svoje sorodstvo in svojo vas ter vstopijo v družino svojega moža kot sumljive tujke (Kendall 1987, 34).

⁴⁵ Čeprav je bil budizem uradna religija v obdobju vladavine dinastije Goryeo, je z nastopom obdobja vladavine dinastije Joseon počasi izgubil svoj politični in gospodarski vpliv. Predvsem ženske in ljudje nižjega stanu, ki jih je konfucijska razredna teorija diskriminirala, so potrebovali religijo, ki bi jim nudila zavetje in obudila upanje. Budistični nauki o karmi in reinkarnaciji so bili kot nalašč za pomiritev njihovih razrvanih duš (Lee 2008, 89).

⁴⁶ Čeprav so bile šamanske dejavnosti v javnosti uradno prepovedane, so bili šamani občasno vpoklicani na vladne dogodke. Poleg tega je bilo za časa vladavine kralja Seyong šamanstvo dovoljeno za namene zdravljenja bolezni. Ženske šamanke so bile celo nameščene v javne ambulante kot zdravilke (Lee 2008, 80).

bila mati, ki je skrbela za vse, od finančne podpore družine do izobrazbe otrok, medtem ko je hkrati obranila ugled svojega moža (Cho 2002, 171). Čeprav je bilo za obrambo interesov družine njeno obnašanje strogo, samozavestno in moško, ni bila stigmatizirana. Še vedno je bila zaradi svoje družinske vloge negovalke in vodje označena kot ženstvena ženska (prav tam, 172). Patrilinearno načelo kot kulturni ideal je bilo tako zvesto ohranjeno, kar je zagotavljalo ideološki center stabilnosti v takratnem okolju družbene dezintegracije (prav tam, 171).

Japonska kolonialna vlada je korejskim ženskam nadela številne jarme rasne, spolne in razredne diskriminacije (Lee 2008, 7), kljub vsemu pa je sprejetje zahodnjaških japonskih zakonov korejskim ženskam prineslo določene pravice in privilegije (Lie 1995, 313). Kolonialna vlada je na primer ukazala primarno izobraževanje za dekleta (prav tam). Industrializacija je nekatere ženske iz ruralnih okolij preoblikovala v urbane delavke (Grajdanzev 1944, 184).

V času japonske kolonizacije je spolna trgovina postala uradna in se razširila po celi državi. Da bi si Japonska zagotovila tekoč nadzor nad kolonizacijo ter da bi zadovoljila spolne potrebe japonske vojske, je v Koreji vzpostavila s strani države dovoljeno prostitucijo (Dasi Hamkke Center 2006, 4–5). Obstajale so tri različne družbene organizacije prostitucije. Prvič *kisaeng*, ki so služile japonski in korejski eliti. Drugič, kot odgovor na komercializacijo so se pojavile nove spolne delavke, ki so zadovoljevale japonske in korejske moške v urbanih področjih. In tretjič, japonska vojska je mobilizirala predvsem mlada kmečka dekleta⁴⁷, da so služila japonskim vojakom (Lie 1995, 312). Od mladih žensk so zahtevali, da se pridružijo prostovoljnimi ženskim enotam (*Women's Volunteer Corps*) ter jih prisilili v vojaško prostitucijo za japonske vojake. Vpoklicane so bile bodisi pod prisilo ali pa zvaobljene pod pretvezo, da bodo ustrezno nagrajene in da gre za dobro plačane službe (Yayori in Sharnoff 1977, 26).

Japonci so se med vsemi ženskami iz svojih osvojenih teritorijev osredotočili zlasti na korejske ženske zaradi njihove čistosti in spolne abstinence (Yayori in Sharnoff 1977, 26), ki je bila posledica kulturne in družbene uveljavitve kulta ženske deviškosti v korejskih spolnih

---

⁴⁷ Ta dekleta so bila pogosto prodana spolnim podjetnikom s strani njihovih osiromašenih družin (Lie 1995, 313).

običajih (Soh 2004, 170). Kot device so bile brez spolnih bolezni (Yayori in Sharnoff 1977, 26).⁴⁸

Tradicionalne *kisaeng* so kmalu postale omadeževane in prostitucija je postala vse bolj razširjena (Yayori in Sharnoff 1977, 23). Njihov status je padel na nivo običajne prostitutke in Japonci so jih prisilili v nujne zdravstvene preglede zaradi morebitnih spolno prenosljivih bolezni (Lee 2010, 77). Ta praksa ni zgolj indikator nadzora, ki so ga Japonci izvajali nad korejskimi državljani, temveč obenem tudi kaže na japonsko stališče do njih – da ne gre za nadarjene umetnice, temveč za nečiste prostitutke (Maynes 2012, 9). Kljub vsemu so tradicionalne *kisaeng* nadaljevale s svojo obrtjo, pojavile so se številne *kisaeng* šole za mlada dekleta (Lee 2010, 78). Ker pa si številna dekleta dragega šolanja niso mogla privoščiti, so bila primorana služiti v *yorijip* (hišah zabav), ki so prirejale zabave za kolonialne japonske častnike in bogate korejske moške, japonske turiste in občasno neodvisne borce (prav tam, 79).

V poznejšem obdobju japonske nadvlade se je pojavila nova organizacija spolnega dela. Imperialna japonska vojska je v sodelovanju s kolonialno vlado vzpostavila divizije ugodja (*chongsindae*⁴⁹ v korejščini, *ianfu*⁵⁰ ali *teishintai* v japonščini) (Senda 1978, 9–10 in Walkowitz 1980, 72–75). V osnovi gre za to, da je japonska vojska organizirala lastne delavke, ki so nudile spolne storitve, in le-te so sledile japonskim divizijam na njihovih pohodih po večini Azije in zahodnega Pacifika. Vojska je s tem želela preprečiti razširitev spolnih bolezni med vojaki ter ustrahovati lokalno prebivalstvo zaradi napadov vojakov na ženske (prav tam). V začetku je ta sistem temeljil na japonskih prostitutkah, ki pa so bile pogosto okužene s spolnimi boleznimi (Yamada v Lie 1995, 314), zato so povečane potrebe vojsko kmalu prisilile v rekrutiranje korejskih žensk (Suzuki v Lie 1995, 314). Ocene števila korejskih *wianbu* ('žensk za ugodje') segajo od 50.000 do 200.000 (Kim in Miyata v Lie 1995, 314). Čeprav so bile *wianbu* spolne sužnje, so bile za svoje delo plačane. Japonske ženske so za spolni odnos prejele od 3 do 5 japonskih jenov, medtem ko so korejske ženske prejele od 1,5

---

⁴⁸Najmanj eden od petih japonskih vojakov je potreboval zdravljenje zaradi spolno prenosljivih bolezni, ki jih je staknil med masovnim posiljevanjem v rusko-japonski vojni (Yayori in Sharnoff 1977, 26).

⁴⁹V Koreji se je termin *chongsindae* ('vojaške enote, ki ponujajo telo') v začetku leta 1941 uporabljal za označevanje 'ženskih prostovoljnih enot', ki so bile mobilizirane za storitvena dela na Japonskem (Min 2005, 2). Kljub indikaciji, da gre za mobilizacijo prostovoljne narave, je japonska vlada korejske ženske prisilno vpoklicala, da bi služile potrebam vojne industrije in bolnišnic (prav tam).

⁵⁰*Ianfu* je bila uradna oznaka imperialne Japonske in se je nanašala na mlada dekleta različnih etničnih in narodnostnih ozadij ter družbenih okoliščin, ki so postala spolne delavke za japonske vojake pred in med drugo svetovno vojno. Vojaki so te ženske označevali s terminom *pi*. Gre za kitajski termin, s katerim se označuje dobrine ali izdelke, v slengu pa označuje ženske genitalije (Nishino 1992, 46).

do 2 japonska jena (Kawada v Lie 1995, 315). Njihovi zasluži so po vojni, ko je bila japonska valuta razvrednotena, izpuhteli (Senda 1978, 67–70). Številne *wianbu* so v času vojne umrle, mnoge preživele pa so japonski vojaki po vojni ubili iz strahu, da bi informacije o japonskih grozodejstvih prišle do njihovih sovražnikov (Lie 1995, 315).

Kljub trpljenju in psihološki agoniji, ki so jo bile 'ženske za ugodje' primorane prenašati, so bile tudi po prihodu domov sprejete z neodobravanjem. Družine so zavračale svoje hčere, njihovi starši so se namreč bali, da bi bil v primeru, da sprejmejo pokvarjeno hčer v svoj dom, njihov ponos omadeževan (Maynes 2012, 16).⁵¹ Vzrok za njihov molk gre pripisati mačističnim dvojnimi standardom glede spolnega vedenja, ki izgubo deviškosti označujejo kot sramotno stanje, ki zasluži družbeno izobčenje (Soh 2000a, 2).⁵² Prav ideologija čistosti je utišala več sto tisoč nekdanjih in sedanjih 'žensk za ugodje', saj so se bale, da bi bile stigmatizirane kot emblem promiskuitete (Choi 1997, 13). Zanje se je uporabljala izraz *hwanhyang nyo*, ki pomeni 'ženske, ki prihajajo domov' (prav tam).⁵³ Promiskuitetna ženska, ki prihaja domov', ponazarja nomenklaturu, ki korejske moške upodablja kot žrtve sterilizacije korejskega naroda (prav tam).⁵⁴ V podobnem kontekstu so ženske višjega razreda pogosto kot del svoje oprave nosile s sabo majhno bodalo, kot opomin, da si v primeru, da bi bilo njihovo telo oskrunjeno s strani moškega, ki ni njihov mož, zlasti če je to osvajalski tuji vojak, vzamejo življenje (prav tam). Poleg sramu, povezanega s posiljenimi ženskami, pa so od leta 1960 dalje vzrok za molk v patriarhalnem diskurzu tudi prizadevanja južnokorejske vojaške vlade za normalizacijo odnosov z Japonsko (Kim in Choi 1998, 3). Šele v začetku 80. let 20. stoletja so pomembni zgodovinski dogodki (med drugim pojav japonskega spolnega turizma in spolno

---

⁵¹ V primeru, da se je nekdanja 'ženska za ugodje' poročila, jo je mož takoj, ko je izvedel za njeno preteklost, zapustil. Poleg tega da je bila zaničevana zaradi svoje nečistosti in spolne bolezni, je takšno žensko zaznamovala še stigma ločitve (Maynes 2012, 16).

⁵² Imperialna japonska pa ni bila prva tuja nacija v korejski zgodovini prisilnega ženskega spolnega dela, ki je svojo pozicijo superiorne politične moči izrabila za izkoriščanje spolnega dela korejskih žensk. Že v času vladavine dinastije Koryo (918–1392), ko je korejski polotok prišel pod mongolsko prevlado, je bila korejska država več kot 80 let prisiljena zbirati mlade ženske in jih pošiljati kot *kongnyo* ('ženske zahvale') mongolski dinastiji Yuan (Soh 2004, 170). Tudi v času vladavine dinastije Choson (1392–1910) je država vse do leta 1521 še naprej rekrutirala in ponujala *kongnyo* kitajski dinastiji Ming (Kim 1999, 231). V 17. stoletju je korejski narod utrpel dve invaziji s strani Mandžurije, leta 1627 in 1636, med katerima je bilo več sto tisoč Korejcev prisilno odpeljanih na Kitajsko. Ko so se nekatere od ujetih žensk vrnile domov, so bile obravnavane kot oskrunjene ženske, zavrnile so jih celo njihove lastne družine (Kim 1979, 107–110). Izraz *hwanhyangnyo* ('ženska, ki prihaja domov'), ki se je nanašal na ženske, ki so se vračale iz Kitajske, je degradiral v *hwanyangnyon* ('promiskuitetna ženska' ali 'vlačuga'), ki jo je treba prezirati in nadlegovati (Kim 1999, 234–235).

⁵³ Etimologija izraza bolj natančno osvetljuje položaj korejskih žensk, ki so bile žrtve njihove lastne zgodovine pod tujo okupacijo in homo-nacionalne mizoginije (Choi 1997, 13).

⁵⁴ Podoba postkolonialne Južne Koreje v novelah, filmih, gledaliških predstavah in vojaških učbenikih je bila pogosto uprizorjena kot posiljena ženska ali prostitutka, ki si prizadeva preživeti pod kolonialno vlado (Choi 1997, 15).

nasilje nad srednješolkami s strani policije) spodbudili ženske vodje in organizacije žensk, da so se začele boriti zoper spolno nasilje nad ženskami, kar je nenazadnje pripeljalo do tega, da je vprašanje 'žensk za ugodje' postalo eno ključnih ženskih vprašanj (Min 2003, 4). Šele po letu 1990, ko je prišlo do ideološkega preobrata in se jih ni več razvrščalo skladno z dihotomijo devica/vlačuga, temveč se je nanje začelo gledati kot na žrtve spolnega nasilja, so 'ženske za ugodje' lahko spregovorile. Ko so pripovedovale o svojih izkušnjah, so številne med njimi izpostavile tudi stisko, zmedo in jezo, ki so jo občutile ob izgubi svoje nedolžnosti (Kimura 2008, 16).

3.3 Ameriška vojaška okupacija in 'ženske za ugodje'

Ko je bila Japonska v drugi svetovni vojni poražena, je v Koreji prišlo do političnega preobrata. Konflikt supersil je Korejo razdelil na Severno Korejo, ki jo je podpirala Sovjetska Zveza, ter na Južno Korejo, podprto s strani ZDA. Korejska vojna (1950–1953) je le še okrepila vpliv ZDA (Lie 1995, 316). Po vojni je Južna Koreja postala revna kmetijska država, odvisna od pomoči ZDA. Tradicionalni vladajoči razred (*yangban*) je počasi izgubil svojo moč in v tem kontekstu je postala najmočnejša skupina ameriška okupacijska vojska (prav tam).

Dominacija ameriške vojske v Jugovzhodni Aziji je igrala tudi ključno vlogo pri oblikovanju odnosov med spoloma in spolnega dela v Koreji. Primarna organizacija spolnega dela je služila ameriškim vojakom, stacioniranim v Koreji (prav tam). Ameriška vojska je sicer leta 1964 v državi objavila akt o prepovedi pogodb o trgovanju z ženskami in sužnji (*Act on Prohibiting Trafficking of Women and Slaves Contracts*), ki pa zaradi svoje osredotočenosti zgolj na trgovanje ni ukinil spolne trgovine in s strani države dovoljene prostitucije. Leta 1947 je ameriška vlada sprejela zakon *Abolition of Licensed Prostitution (Zakon o odpravi državno dovoljene prostitucije)*, ki je vodil v prepoved vse državno dovoljene prostitucije (Dasi Hamkke Center 2006, 4–5), istočasno pa se je oblikovala neuradna a dosledna politika, ki je spodbudila kriminalizacijo in nadzor nad spolnimi delavkami (Moon 2010, 46).

V Korejo je prišlo 70.000 ameriških vojakov in čeprav se je takrat število *kisaeng* žensk začelo zmanjševati, je korejska industrija prostitucije cvetela (Mayers 2012, 11). V prepričanju, da je Azija prepredena z nalezljivimi in spolnimi boleznimi, so ameriški vojaški poveljniki skušali omejiti druženje ameriških vojakov s prostitutkami, a potreba po 'ženskah za ugodje'

(*comfort women*)⁵⁵ se je povečevala in industrija prostitucije je še naprej rasla (Young 2007, 462). V neposredni bližini vojaških baz so zrasla posebna območja, v katerih prostitucija ni bila zgolj dovoljena, temveč celo pozorno spremljana s strani korejskega Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za zdravje in socialne zadeve ter Pravosodnega ministrstva (Moon 2010, 62). Po nekaterih ocenah je vsaj 250.000 žensk postalo vojaških prostitutk, medtem ko jih je več tisoč služilo kot natararice, plesalke in dekleta na poziv (Yayori in Sharnoff 1977, 27). Korejski poslovneži in zvodniki so odprli plesne dvorane blizu vojaških baz in tako Seul kot Incheon sta imela plesne hale s po 250 prostitutkami (Young 2007, 464).

Vojaške baze so za številne ženske pomenile odskočne deske v boljše življenje v ZDA ali vsaj odprta vrata v zahodnjaški način življenja znotraj Koreje (Schober 2014, 42). Itaewon, najbolj znano zabaviščno območje v Seulu, ki se nahaja le streljaj proč od ameriške vojaške baze Yongsan, je tako v začetku privabil številna zabave željna dekleta, ki pa so se kmalu prelevila v spolne delavke, saj so lahko le tako še naprej podpirala svoj novi potrošniški način življenja (prav tam).⁵⁶

Prisotnost ameriških čet je prispevala skoraj 25 odstotkov korejskega bruto družbenega proizvoda in več kot polovico lokalnega gospodarstva okrog vojaških baz je ustvarila prav spolna industrija (prav tam, 454). Medtem ko je nacionalistična ideologija čistosti od mladih žensk zahtevala, da zatirajo svojo seksualnost, je država te iste ženske uporabila kot menjalno sredstvo za tuji kapital (Choi 1997, 27).

Status *kisaeng* je v tem obdobju strmo upadal, saj si ameriški vojaki niso vzeli časa, da bi razumeli njihovo zgodovino in namen. Večinoma jih niso zanimale tradicionalne pesmi, poezija in glasba *kisaeng*, iskali so zgolj njihove spolne usluge. Američani so jih enačili z običajnimi prostitutkami, kar jih je še bolj uničilo; medtem ko so bile nekoč ljubljene s strani uglednih mož kot najbolj očarljive in privlačne ženske v državi, so bile zdaj obravnavane kot nehigienične, inferiorne zbiralke bolezni in spolnega kriminala (Maynes 2012, 12).

---

⁵⁵Tu gre za ženske, ki so služile vojakom kot sredstvo za sproščanje frustracij, ki so bile posledica psiholoških težav, osamljenosti in ranjenega libida (Maynes 2012, 12).

⁵⁶ Itaewon je s svojimi subkulturami omogočal izražanje neke vrste nasprotovanja konservativizmu, ki se je razmahnil v času vladajočega vojaškega režima v letih med 1961 in 1980 (Schober 2014, 42).

3.4 Status žensk in prostitucija v moderni korejski družbi

3.4.1 Gospodarska rast in odnosi med spoloma

Od 70. let 20. stoletja dalje so urbanizacija, industrializacija, vojaški avtoritarizem, demokratična reforma in socialni liberalizem močno preoblikovali življenje korejske družbe (Kendall 2002, 1). Obdobje od leta 1960 do 1980 označujejo hitra industrializacija, strog politični nadzor, javne razprave o težkih delovnih pogojih in osebnem žrtvovanju v imenu narodovega razvoja ter naraščajoča klima političnega nasprotovanja (prav tam, 3). Hkrati je senca sovražne Severne Koreje prek demilitarizacijske črte priskrbel razlog za desetletja avtoritarne vlade vojaških moč v civilnih opravah ter dovolila vojski, da vpliva na oblikovanje številnih domen vsakodnevnega življenja (Moon 2002, 92). Služenje vojaškega roka je postalo skoraj univerzalni ritual prehoda za korejske moške, nujna oznaka odrasle moškosti⁵⁷ (Ehrenreich 1995, 126–128).

V Južni Koreji je moč naštetih tri ključne komponente hegemonistične moškosti,⁵⁸ poleg vojaške službe sta to še njihova zmožnost za preskrbo družine in odmaknjenost od dnevnega reprodukcijskega dela (Moon 2002, 84). Ideje in prakse, ki definirajo moške kot ključne za zagotavljanje družinskega dohodka, opravičujejo njihovo avtoriteto in dominacijo v družini.⁵⁹ Ta praksa je hkrati skladna z normativno konstrukcijo ženske kot odvisne gospodinje⁶⁰ ali v najboljšem primeru vira dodatnega zaslužka. Takšna rigidna delitev dela med spoloma je tudi sicer ključni element moderne spolne ideologije kapitalističnih družb na splošno, v Južni Koreji pa ta proces temelji na konfucijski spolni ideologiji, ki funkcionalno umesti ženske in moške na znotraj in zunaj gospodinjstva (prav tam). Od 90. let 20. stoletja dalje je bila, zaradi gospodarske globalizacije, moška vloga finančnega skrbnika družine omajana, kar je začelo spodbujati varnost njihovih služb in želje po višjem življenjskem standardu. Še več, potreba

---

⁵⁷Moškost je v tem kontekstu opredeljena kot hkrati *pozicija* v odnosih med spoloma, *praksa*, skozi katero moški in ženske zasedajo to pozicijo, ter *učinki* teh praks v telesnih izkušnjah, osebnosti in kulturi (Connell 1995, 71).

⁵⁸Hegemonistična moškost po definiciji opravičuje (ali naturalizira) dominacijo moških nad ženskami ter obenem skozi razne oblike nagrade in kazni od posameznih moških izzove poslušnost in sodelovanje (Moon 2002, 84).

⁵⁹V južnokorejski družbi, kjer je bila gospodarska rast najpomembnejši telos narodnega razvoja, je gospodarska uspešnost postala najpomembnejši temelj avtoritete (Moon 2002, 101).

⁶⁰Moderna ideja moškega kot vira za preskrbo družine in odvisne gospodinje se je pojavila že v 30. letih 20. stoletja skupaj s pojavom izobraženega, urbanega profesionalnega moškega, ki svojo nuklearno družino preživlja neodvisno od agrarnega gospodinjstva svojih staršev (Kendall 1996, 100–102). Do leta 1980, po dveh desetletjih industrializacije, je ta normativni spolni konstrukt postal trdno sprejet (Moon 2002, 85).

po vlaganju v izobrazbo otrok je prisilila ženske v neformalne gospodarske dejavnosti (prav tam, 101), ki segajo od borznih naložb do tutorstva (Kim 1990, 178).

Vojska s svojim poudarjanjem moške moči in kolektivnosti iz ideološkega in izkustvenega vidika pomembno vpliva na oblikovanje korejske moškosti in moških kultur (Cheng 2000, 55). Splošna javnost vojaško službo razume kot dolžnost moških do države in hkrati kot pripravo za njihovo poznejšo vlogo finančnega skrbnika družine (Kim 1990, 95).⁶¹ Vojaška služba moškim namreč med drugim podeli tudi določene ekonomske prednosti, kot so sama struktura zaposlitve, ki vključuje in včasih privilegira vojaško službo, ter vsesplošna percepcija, da je vojaška služba dobra vaja discipline in odgovornosti, ki pripravi moške na zaposlitev izven doma (prav tam, 102).

Ločitev od vsakodnevnega dela družbene reprodukcije in nege je še eden od elementov hegemonistične moškosti, ki je v bistvu rezultat moške vloge kot vira družinskih dohodkov in vpliva vojaške službe. Ta odgovornost opravičuje izključenost moških iz opravil, kot so priprava hrane, čiščenje in pranje, skrb za bolne in ostarele, invalide in otroke ter zagotavljanje dodatnega zaslužka za gospodinjstvo v kriznih trenutkih. Od žensk se pričakuje, da opravijo vsa gospodinjska dela in skrbniške dejavnosti, ki so neobhodne, a hkrati podcenjene. Opravljanje katere od teh dejavnosti s strani moških je razumljeno kot ne-moško ali nizkotno (Moon 2002, 99).

Zveza med moškostjo in ločenostjo od reprodukcije ima v Južni Koreji zgodovino. Konfucijski učenjak-uradnik (*sonbi*) iz Choson obdobja (1392–1910) pooseblja moški ideal, ki je striktno ločen od življenjsko pomembnih gospodinjskih dejavnosti. Njegovo poslanstvo je bilo študij konfucijskih tekstov in kakršnokoli vključevanje v fizična dela ali gospodarske dejavnosti bi bilo degradirajoče. Ta vidik je sicer v strogem nasprotju s hegemonistično moškostjo sodobnega časa, ko so beli ovratniki, ki upodabljajo ideal srednjega razreda, zelo vključeni v gospodarske dejavnosti (prav tam).

Na korejskem gospodarskem prizorišču zadnjih nekaj desetletij igrajo pomembno vlogo konglomerati (*chaebol*), ki od svojih zaposlenih zahtevajo dolge delavnike, podaljšane z dolgimi večeri druženja s sodelavci. S tem soustvarili standarde za način življenja srednjega razreda, ki striktno ločijo delo od zasebnega življenja, in moškega, ki služi denar, od njegove

---

⁶¹ Ta sistem danes še vedno rekrutira vse telesno sposobne moške, starejše od 19 let, ki služijo vojski od 26 do 30 mesecev (Choi 1997, 99).

žene in družine. Z vključitvijo delovnega prostora v korporativne centre, ločene od prebivališč večine delavcev, z dolgim tranzitnim časom, se krepi občutek ločenosti in nezmožnost združevanja dela s hišnimi opravili (Kendall 2002, 7). Vzorci poslovanja in socializacije znotraj *chaebolov* še dodatno krepijo prepričanje, da je menedžersko delo moška dejavnost. Ključnega pomena je tudi skupinsko popivanje, včasih v kombinaciji z različnimi stopnjami spolne zabave kot sredstvom vzpostavljanja solidarnosti med sodelavci. Na višjem nivoju spolna zabava s strankami ali poslovnimi partnerji večkrat služi kot sredstvo za spodbujanje nadaljevanja poslovnih sklepov in pridobivanje soglasij s strani javnih uslužbencev (Janelli in Yim 2002b, 123).⁶² Medtem ko se mlajši moški danes takšnemu popivanju že skušajo upreti in mu ne pripisujejo večjega družbenega pomena, pa ga moški srednjih let še vedno prakticirajo, saj popivanje s poslovnimi partnerji in nadrejenimi razumejo kot del svoje službe (Lee 2002, 67).

Kot ugotavljajo številni avtorji (Shin 1991; Kim 1998; Yi 1993), je z očitno gospodarsko rastjo korejskega trga v poznih 70. in skozi 80. leta 20. stoletja z neverjetno hitrostjo rasla tudi zabavna industrija ter spodbujala poseben stil z delom povezane zabave, ki je spodbudil številne pripadnike belih ovratnikov, da so prihajali domov zgolj spat (Kendall 2002, 7).⁶³ Moški so tako žrtvovali svojo vključenost v družinsko življenje za narod (Lee 2002, 96). Prizadevanja moških v korporativnem svetu so danes še vedno razumljena kot delo družbe, za katero ženske nudijo podporo od doma (Kendall 2002, 7).

Kljub hitri tranziciji v moderno industrijsko družbo pa se ohranjajo nekatere družbene in kulturne norme, ki upravičujejo družbene inštitucije in pričakovanja iz prejšnjih obdobj. Medtem ko se je materialna kultura modernizirala in podlegla zahodnjaškimi vplivom, pa vedenjska kultura ohranja nekatere konfucijske tradicije. Ena od njih je tudi diskriminirana vloga žensk (Palley 1990, 1137). Od 70. let 20. stoletja dalje so ženske na področjih formalne izobrazbe, poroke in družinskega življenja znatno napredovale, žal pa so ta napredek spremljale tudi nove oblike podrejenosti. Medtem ko se je nivo njihove izobrazbe tako absolutno kot tudi glede na izobrazbo moških dvignil, pa se to ni v popolnosti pretvorilo tudi

---

⁶²Eden izmed virov Hei-soo Shin (1991, 141) navaja, da pijača naredi vse moške prijatelje, še zlasti, ko se slečejo in spijo z ženskami.

⁶³Po podatkih raziskave, ki jo je leta 2014 med 59 gospodinjami opravil časopis *The Hankyoreh*, ima skoraj polovica od vprašanih le malo priložnosti videti svoje soproge. Njihovi možje namreč v povprečju zapustijo dom ob 7h 03min zjutraj, in se ne vrnejo pred 21h 21min zvečer. V povprečju ti možje doma preživijo manj kot 10 ur. Če odštejemo čas, ki ga porabijo za spanje, imajo te družine od 1 do 2h časa dnevno, da ga preživijo skupaj (Jin in Kim 2014).

v njihovo ekonomsko neodvisnost. Zaposlenost žensk je omejena na začasna in marginalna delovna mesta. Njihova delovna mesta zaznamujejo nizka plačila, nizek ugled in moč, nizka stopnja varnosti ter skromne možnosti napredovanja (Moon 2002, 80).

Ženske delavke so obravnavane kot začasne in enostavno nadomestljive ter zato nižje vrednotene kot moški zaposleni, katerih nadrejeni se trudijo gojiti harmonijo in solidarnost med sodelavci s skupnimi večerjami ter aktivnostmi izven delovnega časa. Privilegiranost moških je prav tako naturalizirana skozi razredne razlike in razlike v izobrazbi. Moški so diplomanti uglednih univerz, medtem ko so ženske diplomantke vse večjega števila poklicnih visokih šol, poleg tega so pogosto izbrane na podlagi njihove fizične privlačnosti (Kendall 2002, 14).

Poroka je danes sicer stvar svobodne izbire, a je še vedno v večini primerov patrilokalna in zato ostaja razumljena kot sredstvo za ohranjanje institucije družine patrilinearnega sorodstva. Od ženske/svakinje se namreč še vedno pričakuje, da bo rodila sina, ki bo nadaljeval sorodstveno linijo moževe družine (Moon 2002, 81).

Kljub temu, da imajo ženske danes manj otrok in električne pripomočke ter že pripravljeno hrano, kar jim je bistveno zmanjšalo obseg gospodinjskega dela, ostajata skrb za otroke in gospodinjsko delo njihova primarna odgovornost (prav tam).

3.4.2 Tri ženske tranzicije iz kolonialne v postmoderno družbo: mati, žena in hči

Tranzicijo iz kolonialne v moderno in postmoderno Korejo ponazarjajo trije idealno-tipski portreti žensk: mati, materinska žena in seksapilna ženska. Matere postkolonialnega obdobja in obdobja po koncu korejske vojne so se borile izobraziti sinove, ki bi se razvili v poklicne voditelje in v tehnokrate novega korejskega srednjega razreda (Cho 2002, 167). Žene, ki so se v 60. in 70. letih 20. stoletja s temi moškimi poročile, so oblikovale novo kulturo srednjega razreda (prav tam). V obdobju začetka južnokorejskega gospodarskega razvoja (1960) je namreč prišlo do tranzicije iz patriarhata, ki se osredotoča na mater,⁶⁴ v patriarhat, osredotočen na ženo (prav tam). Ženske te generacije so živele v urbanih naseljih, bile so bolj izobražene in prek medijev in televizije izpostavljene zahodni kulturi. Njihov ideal je bilo srečno

---

⁶⁴ Uradni nacionalizem narod opredeljuje kot skupnost moških, ki jo branijo moški, ženske pa obstajajo zgolj kot njen predpogoj. Androcentrični diskurz, obarvan z militarizmom, delegitimizira ženske kot državljanke, ki so izključene iz vojaštva, in jih namesto tega označi kot nosilce nacionalističnih maternic, ki bodo rodile potomce in potencialne vojščake, ki bodo lahko branili narod (Moon 1997, 52).

zakonsko življenje z uspešnim moškim in dvema otrokoma. Po poroki so se preselile v novozgrajene blokovske komplekse, kjer so začele življenje v nuklearni družini. Čeprav so same odraščale v relativni revščini, so svoje otroke lahko vzgajale v precejšnjem izobilju. Lahko so počele vse tisto, kar oblikuje identiteto moderne srednjerazredne družine. Poleg nuklearizacije družine, je ena očitnih sprememb, ki so jih doživljale ženske tega obdobja, tudi njihova gospodinjskizacija (prav tam, 172–173).

Kot ta sicer univerzalni fenomen gospodinjskizacije opisuje Lipman-Blumen (1976, 13), so ženske kot gospodinje omejene na individualna gospodinjstva, sistematično izključene iz moškega homo-družbenega sveta teritorialnosti, ekskluzivnosti, dominacije in pridobivanja sredstev. Da bi lahko sodelovale v moškem svetu, so morale ženske uporabiti svoje spolne, materinske in storitvene sposobnosti (prav tam). V tej fazi modernizacije je ženska predstavljena bolj kot žena nekega moškega, kot pa kot mati nekega drugega (Cho 2002, 167). Idealna žena je bila ženska, ki je skrbela za vsa hišna opravila, varčevala z družinskim proračunom, vzdrževala hišo čisto ob vsakem trenutku, vedela za vsako misel svojega moža in bila v pogovoru s svojim možem vedno nasmejana kot cvetoča roža (prav tam, 173).

Tekmovalne potrošnice, agresivne investitorke, brezбриžne do svojih, pogosto odsotnih mož, ambiciozne glede izobrazbe in poroke svojih otrok, so postale žrtve družbene kritike in satire (Kendall 2002, 17). Številne niso izkazovale nikakršnega spoštovanja do svojih neizobraženih, podeželskih tašč, njihovo najmočnejše orožje, ki so ga pogosto uporabile, je bila njihova skrb za dobrobit otrok (Cho 2002, 174). Ko se je nuklearni sistem družine enkrat dodobra usidral, je moč žene dominirala nad močjo matere. Mladi moški so bili tako večkrat razdvojeni med lojalnostjo materi ali ženi. Vedeli so, da je žena tista, ki bo vodila njihovo življenje, za kar so jo spoštovali, a hkrati so se, zaradi njene pretirane osredotočenosti na otroke, počutili zapuščene. Ženske te generacije so torej gradile svoje identitete skozi svoje otroke in se s tem, ko so sprejele ločitev med zasebno in javno domeno, distancirale od svojih mož. Družino so dojemale kot matrifokalno, sestavljeno izključno iz mater in otrok. Njihovi možje pa so trdo delali in se po službi na veliko zabavali izven doma. Kot navajajo številni avtorji (Janelli in Yim 1993; Lee 2002) je, da bi zadovoljila njihove potrebe, v tem obdobju očitno narasla alkoholna in spolna industrija, spodbujana s strani družbenih pričakovanj sveta belih ovratnikov, ter se do neke mere ohranila tudi zaradi občutka odtujenosti doma (Cho 2002, 175).

Kljub vsemu pa so prav zgoraj omenjene žene ključne za korejsko gospodarsko transformacijo. Njihova neskončna motivacija za dosežke, njihov *yoksim* (neusmiljen apetit po bogastvu ali prepoznanju) in sposobnosti so tiste, ki so zaslužne za gospodarski uspeh njihovih družin (prav tam, 176).

Podobno kot generacije njihovih mater žensk te generacije ni zanimala njihova ženskost, važno je bilo le, da so uspešno opravljale vloge, ki so jim bile pripisane. Kljub temu, da so bile ženske te generacije sposobne uporabiti nove gospodarske vire za zadovoljevanje interesov družine ter krepitev izrazito matrifokalne družinske kulture, subkultura, ki so jo ustvarile, ni bila v resnem konfliktu z moderno korejsko patriarhijo, katere vrednote so reproducirale s tem, da so se, enako kot že generacija njihovih mater, identificirale kot matere njihovih sinov (prav tam, 178).

Porast potrošniške družbe je znanilec druge tranzicije. Preobrat, ki se je zgodil med letoma 1980 in 1990, je spričo njihovih želja, da bi bile očarljive in seksapilne, porinil gospodinjne srednjega razreda v potrošniško modernost (Cho 2002, 168). Hčere, ki poznajo zgolj uspešno in prijetno Korejo, se odlično znajdejo v potrošniško naravnani družbi, zaznamovani z materialistično vizijo, ki od njih pričakuje, da so privlačne, seksapilne in skladne (Kendall 2002, 17). Vendar pa prejemanje in trošenje spremlja moralno neodobravanje, ki izhaja iz splošnega prezira nad željami, apetiti in golimi ambicijami. Takšne emocije so namreč v nasprotju z budističnim odrešenjem in kljubujejo konfucijskim odredbam, ki zapovedujejo ravnovesje in skromnost v vsakodnevem življenju. Takšni ekscesi so bili v poznem 20. stoletju upodobljeni v neprijetnem stereotipu povzpetniške srednjerazredne matrone. Ženske so bile kritizirane zaradi partikularnih interesov njihovih gospodinjstev, medtem ko je bila pretirana potrošnja v nasprotju z nacionalnim interesom (prav tam).

Ideal »dobre žene, pametne matere« (Kim 1997, 97) od žensk ne zahteva, da se do svojih mož obnašajo kot razburljive spolne partnerke (prav tam). Žena naj ne bi bila seksapilna: enako kot moževa sveta mati mora biti pametna, krepostna in ustrezna. Njena naloga je utrjevati možev vpliv v družbi in vzgojiti njegove otroke v uspešne državljane (Kim 1997, 81).

Prvi dve kategoriji žensk, matere in žene, torej dvojne spolne standarde sprejemajo kot svojo (žensko) usodo in svojo spolno energijo usmerjajo v vzgojo otrok ter se identificirajo kot aseksualne, močne materinske figure (Lee 2002, 145). Ženska spolnost, še zlasti spolnost žene, je razumljena kot objekt, ki ga je mogoče pridobiti, posedovati in nadvladovati. Skladno z

razmerjem moči v patriarhalnem zakonu namreč mož skozi spolnost zakonsko izvaja lastništvo in nadvlado nad človekovimi pravicami svoje žene (prav tam). Nasprotno pa se njihove hčere identificirajo kot spolna bitja. Prizadevajo si konceptualizirati občutek individualnega sebstva, mistificirana ideologija materinstva in družinskih obveznosti, ki je zatirala korejske ženske, se je namreč zrušila (Cho 2002, 179). Pod vplivom ženskega gibanja, ki je od leta 1980 dalje promoviralo samo-aktualizacijo žensk, so ženske srednjih in nižjih razredov začele z iskanjem svoje individualnosti ter svoje spolne identitete (Lee 2002, 156–157). Glede na to, da so živele v nuklearnih družinah, v urbanih naseljih, so imele te mlade hčere določeno mero privatnega prostora in tudi svobodo odločanja. Interakcije v teh omejenih družinskih okoljih, s poudarkom na individualnosti in samozaupanju, so vodile v bolj direktne medgeneracijske konflikte. Hčerke do svojih mater niso razvile občutka spoštovanja, niso želele, da se le-te vmešavajo v njihova življenja in so načrtovale čimprej zapustiti dom. V tem kontekstu so prišli v ospredje heteroseksualni odnosi, saj so postali njihovi moški prijatelji in možje bolj intimni partnerji kot njihove matere ali prijateljice ženskega spola. Kot se do svojih mater niso obrnile po pomoč pri varstvu otrok, se številne ženske te generacije niso obrnile na svoje matere in ženske prijateljice v primerih, ko so potrebovale čustveno podporo (Cho 2002, 180). Nove matere danes neumorno zahtevajo moževo osebno pozornost in podporo. Kljub temu, da očitno zavračajo življenja svojih mater, ženske v poznih dvajsetih in zgodnjih tridesetih letih s svojimi materami delijo željo po tem, da bi rodile sinove. Njihove kontradiktorne drže odražajo trend proti neo-konservativizmu, ki se spričo prefinjenega potrošništva hitro širi. Številne mlade in izobražene ženske, ki so nekoč imele progresivne ideje, so si očitno premislile. Sedaj namreč menijo, da se je bolj pametno prilagoditi obstoječemu sistemu, kot pa se mu upirati. Te ženske ugotavljajo, da je denar, ki prihaja iz moževega dohodka, ključen in daje v moško osrediščeni družinski strukturi sin vir moči. Hegemonija patriarhije je okrepljena skozi prisilno materinstvo. Ženske te druge generacije modernih gospodinj se čutijo najbolj močne, ko lahko monopolizirajo vzgojo otrok, emocionalne vire in služijo možem (prav tam, 181).

Skozi pospešeno oglaševalsko moč množičnih medijev se je oblikovala podoba ženske, ki jo uteleša ljubka in seksapilna ženska. Ženske so to podobo kupile za svojo, delno iz obupane želje zbežati materinemu primežu in izoblikovati svoj lasten stil, ki jim ga obljublja nove potrošniške možnosti. In prav njihove matere so bile tiste, ki so jih vzgojile v takšne koketke, silile so jih, da igrajo klavir in jim vzbudile okus za razkošje. Tudi spolno občevanje z moškim je zanje neke vrste deklaracija neodvisnosti in samopodreditve (prav tam, 182). Mlade žene so

torej intenzivno ukvarjajo s svojim izgledom iz vsaj dveh razlogov: da bi privabile pozornost svojih mož, ter da ne bi izgledale kot *ajjuma*, poročena ženska srednjih let. Poleg tega je privlačen izgled eden od ključnih kriterijev za sprejem v službo. Privlačne ženske so namreč dobre za podobo podjetja in lahko izboljšajo klimo delovnega okolja (prav tam, 185).

Za upodabljanje teženj korejskih žensk po alternativnem načinu življenja, je od leta 1994 dalje v uporabi termin *Missy* (Lee 2002, 149). *Missy* upodablja posebno vrsto gospodinje, poročeno žensko poznih dvajsetih let, ki še vedno izgleda kot samska ženska (prav tam, 150). Kim Hoo-Ran tipično *Missy* označi kot »žensko, ki se sprehaja skozi nakupovalni center v ozkem usnjenem mini-krilu in dolgih škornjih ter s kratko pristriženimi lasmi« (Kim 1996, 30).

V tem primeru gre za družbeno željo, ki ni omejena na materialno lastništvo, temveč vključuje aktivno in očitno spolno željo. *Missy* se spusti v razmerje, da bi zadovoljila svoje potrebe in želje (Lee 2002, 150). V nasprotju s starejšimi in le malo starejšimi korejskimi ženskami *Missy* na prvo mesto postavi sebe (Kim 1996, 178–179). Ženska v dvajsetih letih gradi svojo spolno identiteto, temelječo na individualnih željah,⁶⁵ medtem ko je ženska pri petdesetih letih bolj osredotočena na svoje materialistične želje. Za prvo so torej prva misel glede poroke njene lastne želje in ne iz poroke izhajajoče materialne koristi. Ključne so njene lastne izkušnje, posredovane skozi njeno žensko telo (Kim 1996, 271).

Ko je bila torej družina najbolj pomembna družbena enota in ženska, kot mati ali žena, ključna za preživetje in napredek, so bile ženske močne in vplivne. Podoba vplivne ženske v Južni Koreji pa se hitro spreminja, ko družbo zaobjame potrošniški kapitalizem (Cho 2002, 187). Ko ženska srednjega razreda postane ključna tarča množičnih medijev, medtem ko moški ostane na gospodarsko vodenem delovnem mestu, kulturna in čustvena distanca med moškim in žensko še naprej narašča (prav tam).

Transformacija od matere k ženi nakazuje, da je tranzicija iz fevdalne/ruralne v industrijsko/urbano družbo zaključena. Istočasno pa se trg dela ni razširil, da bi zadovoljil visoke aspiracije mladih žensk po zaposlitvi, zato le-te ostajajo v domačem okolju. Kljub vsemu pa so odkrile moč njihovih ženskih teles. Ženske novih generacij se ne identificirajo več kot matere in žene, temveč kot individuumi. Skozi potrošnjo skušajo iz družinskega doma

---

⁶⁵ Korejski najstniki običajno zaradi strogega družbenega pritiska ter pritiska s strani družine glede priprav na izpite za vstop na univerzo nimajo svobode pri sprejemanju kakršnihkoli odločitev. Spolni odnos je torej zanje prva priložnost, ko lahko odločajo o svoji poziciji glede določene zadeve (Lee 2002, 152).

narediti prostor za samorealizacijo (prav tam). Tako tudi moški srednjega razreda večkrat zatrjujejo, da imajo korejske ženske v družinskem domu veliko moč, ki izvira iz njihovega popolnega nadzora nad moževimi prihodki (moški namreč pogosto vse svoje prihodke izročijo ženi v hrambo) ter njihove izključne odgovornosti za vzgojo otrok (Kim 1997, 84).

3.4.3 Zaton *kisaeng* in diverzifikacija spolne industrije

Kljub zatonu tradicionalne *kisaeng* je gospodarska blaginja druge polovice 20. stoletja pomembno prispevala k uspehu industrije prostitucije (Cheng 2000, 48). S krepitvijo srednjega in višjega razreda je na milijone Korejcev začelo služiti dovolj, da so si lahko privoščili tudi dodatne stroške, in vedno več moških je lahko plačevalo tudi spolne usluge (Lie 1995, 321). Skladno s politično klimo demokratizacije in liberalizacije se je tudi prostitucija razširila in tako zapolnila vrzel med *kisaeng* hišami za japonske turiste in lokalno elito na eni ter poulično prostitucijo za revne na drugi strani (Cheng 2000, 47). Kot odziv na vse večje povpraševanje so spolne storitve postale dosegljive skozi dodatne kanale prostitucije, kot so spolne ekskurzije, zasebne sobe, kabareji, nočni klubi, bari, pivnice, kavarne, čajne hiše,⁶⁶ moteli, hoteli, savne, javna kopališča, erotične brivnice in masažni saloni (prav tam, 48). Tako kot je diverzifikacija trga privabila stranke iz različnih gospodarskih okolij, so tudi ženske iz različnih situacij – pobegle najstnice, srednješolke, filmske zvezde, gospodinje in vdove – našle svoje mesto v spolni industriji kot prodajalke storitev (prav tam, 48). Do sredine 80. let 20. stoletja so številne ženske, ki so nudile spolne usluge, svoje delo dojemale kot zgolj eno od oblik dela v neuradni, neformalni ekonomiji, v kateri sodeluje veliko število korejskih žensk (Kim 1997, 69).

Skladno z razcvetom gospodarstva po letu 1965 in pogodbi o normalizaciji odnosov med Japonsko in republiko Korejo (*Treaty on Basic Relations between Japan and the Republic of Korea*) je postal korejski turizem eden izmed pomembnih virov gospodarskega bogastva in porodila se je ideja *kisaeng* ekskurzij (*kisaeng kwangkwan*) (Lie 1995, 319). V 70. letih 20. stoletja je *kisaeng* turizem podpirala celo južnokorejska vlada. Korejskim hostesam je namreč izdajala osebne izkaznice in javno hvalila ženske, ki so s svojim težkim delom prislužile tako potrebne tuje devize (Kim 1997, 109). Čeprav gre v bistvu zgolj za spolne ekskurzije skozi

---

⁶⁶ Čajne hiše (*tabang*) so bile priljubljene tako v urbanih kot tudi ruralnih naseljih (zlasti blizu tovarn, železniških postaj in vojaških postojank). Stranke so običajno iz motela po telefonu naročile čaj in kavo, ki ju je prinesla mlada ženska. Obisk je navadno trajal od 30 do 40 minut in ženska si je potem zaslužek razdelila z lastnikom čajne hiše (Cheng 2000, 49).

korejske rdeče četrti, so bile le-te, zaradi naraščajoče cene japonskih prostitutk in zatona *geishe*, označene kot ekskurzije višjega razreda. Glavna atrakcija *kisaeng* ekskurzije so bile *kisaeng* zabave v restavraciji, določeni s strani vlade, kjer se je po 200 turistov družilo s prostitutkami, ki so obenem služile tudi kot turistične vodičke (Lie 1995, 319).⁶⁷ Po končani zabavi si je vsak Japonec izbral deklet, ki mu bo nekaj noči na voljo za spolne usluge v njegovi hotelski sobi (Min 2005, 7).

Korejska vlada je nadzorovala *kisaeng* ekskurzije s tem, da je za prostitutke določila obvezne standarde. Nujna je bila nižja srednješolska izobrazba, opravljeni pogosti zdravniški pregledi in udeležba na obveznih predavanjih, ki so segala od gospodarske nujnosti spolnega turizma⁶⁸ do obnašanja s strankami (prav tam).

V 60. letih 20. stoletja je industrializacija spodbudila migracije več tisoč mladih iz podeželja v mesto. Vendar pa je bilo v urbanih središčih za podeželske ženske le malo priložnosti za delo: večina od njih ni imela sredstev za dokončanje višje izobrazbe, ki bi jim omogočila kariero, poleg tega so tovarne, trgovine in poslovneži raje najemali moške. Tiste, ki so uspele najti zaposlitev, so bile slabše plačane, varnost njihove zaposlitve je bila nizka (Sea-Ling 2000, 41). Še posebej so bile diskriminirane ženske nad petindvajsetim letom starosti, ki so označene kot 'ženske v tranzitu', ki čakajo na poroko, in torej tradicionalno, na konec zaposlitve (Scofield 2004b). Investicija v izobraževanje žensk, ki bodo po poroki dale odpoved, je za podjetja veliko tveganje, saj so stroški šolanja zelo visoki. Številni pomembnejši južnokorejski zaposlovalci so na ta način opravičevali njihovo diskriminatorno politiko zaposlovanja, napredovanja in strategije zadrževanja delovnih mest (prav tam). Vse skupaj je ekonomsko obupane ženske vodilo v prostitucijo. Zaradi velikega povpraševanja so bile njihove službe relativno varne in dobro plačane (Sea-Ling 2000, 41). Te masivne urbane migracije so posledično vodile v porast ulične prostitucije. Ulične prostitutke so živele v bordelih, ki so jih vodili zvodniki ali madam,⁶⁹ stranke ali lastniki bordelov so jih velikokrat pretepli (Lie 1995, 320). Dekleta, ki so jih pogosto ugrabili ali v prostitucijo zvabili zvodniki,

---

⁶⁷ Po ugotovitvah ankete korejskega vladnega ministrstva iz leta 1973 je kar 80 odstotkov japonskih turistov kot izkušnjo, ki jim bo najbolj ostala v spominu, navedlo prav *kisaeng* zabavo (Lie 1995, 318).

⁶⁸ Od leta 1960 dalje je država promovirala politiko izvozne naravnane industrializacije, ki je za nakup surovin in tehnologije iz tujine potrebovala tujo denarno valuto. Kot enega izmed načinov za akumulacijo tujih denarnih rezerv je država podpirala prostitucijo v ameriških vojaških bazah (Lee in Yim 1980, 84–90).

⁶⁹ Z *madam* se označuje upokojene prostitutke, ki delujejo kot menedžerke ali celo kot lastnice bordelov (Lie 1995, 319)

so primarno služila moškim nižjega sloja, ki si niso mogli privoščiti spolnih ekskurzij ali deklet na poziv (Cheng 2000, 50).⁷⁰

Ker je potreba po druženju spolnega značaja še naprej naraščala, so se kmalu pojavile zasebne sobe (*room salon*), ki so ponujale storitve za premožne moške. To so privatne sobe, v katerih skupine po dva do deset moških popivajo in se zabavajo v družbi enakega števila mladih žensk (prav tam). Raslo je tudi število erotičnih brivnic in kavarn. Korejska brivnica je tradicionalno ponujala tudi masaže. Ti fizični kontakti so začeli segati na erogene cone, in tako je storitev dokončno začela vključevati tudi spolni odnos med strankami in ženskami delavkami (Lie 1995, 322). Podobno so številne kavarne služile kot manj elegantne zasebne sobe za pisarniške delavce (Shapiro 1990, 39–44).

Zaradi razširjene razpoložljivosti prostitutk in storitev spolne zabave, *kisaeng* kmalu niso bile več čaščene kot najbolj zaželene in eksotične ženske v družbi. Kisaneg hiše so danes postale zelo redke, številni tradicionalni plesi in pesmi so se izgubili (Maynes 2012, 14).

3.4.4 Moderne oblike prostitucije

Poplava informacij prek interneta, veliki kapitalistični apetiti po služenju več denarja in po večji potrošnji ter prodornejša invazija množičnih medijev, ki strukturirajo kulture mlajših generacij, so privedli do zatona patriarhalne družine in tradicionalnih družbenih sistemov. Poleg tega postajata potrošniška kultura in kibernetški prostor vse bolj spolno nasičena. Komercializacija spolnosti postaja neizogiben del življenja (Chang 2005, 146).

V zadnjem desetletju od implementacije posebnega zakona o prostituciji, sprejetega leta 2004, ki prepoveduje kupovanje in prodajanje spolnih uslug, je promet na Miari Texasu, nekoč najbolj aktivnem okrožju rdečih četrti v Seongbuku v severnem delu Seula, drastično upadel.⁷¹ Vendar pa je zakon učinkovit le na površju. Industrija prostitucije se je na območjih šibkejšega nadzora dejansko povečala, vključno s predeli mest, kot so Deagu, Gwangju, Busan in otok Jeju (Korea Joongang Daily 2014). Poleg tega se vlada osredotoča zgolj na območja rdečih četrti, ki pa po ocenah vladnih ministrstev predstavljajo komaj dva odstotka obsežne južnokorejske spolne industrije. Številni moški se za svoje spolno udejstvovanje namreč raje

---

⁷⁰ Povprečna ulična prostitutka je računala nekje med 50.000 do 100.000 KRW, kar je bilo ekvivalent strošku za nekaj piv (Cheng 2000, 50).

⁷¹ Od uveljavitve zakona, katerega cilj je tudi zaščititi žrtve trgovine z ljudmi, je število okrožij z rdečimi četrtmi, definiranih kot območje z 10 ali več bordeli, po državi padlo iz 69 leta 2002 na 44 leta 2013 (Korea Joongang Daily 2014).

poslužujejo barov, sob s karaokami in masažnih salonov ter vse bolj popularnih internetnih portalov (Scofield 2004a, 1).

Ulična prostitucija se danes vse bolj seli v PC sobe (sobe, v katerih se plača dostop do interneta), v katerih je zelo enostavno najti internetne strani, ki ponujajo informacije, kako priti do strank. Tudi, ko tega ne iščeš, se je temu težko izogniti (Chang 2005, 146.). Internetne klepetalnice, telefonske govorilnice in mobilna komunikacija nudijo kanale za individualno prostitucijo (prav tam, 137).

Poleg tega se je povečalo tudi število strank. Skladno z rezultati spletne raziskave, izvedene s strani Korejskega inštituta za kriminologijo (*Korean Institute of Criminology*) leta 2013, je kar 56,7 odstotkov moških odgovorilo, da so bili s prostitutko (Korea Joongang Daily 2014).

Porast prostitucije v njeni obliki in številu v zadnjih letih je edinstvena predvsem zaradi zaskrbljujočega števila najstnic, vključenih v zmenke, ki temeljijo na kompenzaciji (*wonju gyoje*). Pri tem novem fenomenu gre za transakcijo, v kateri moške stranke spolne usluge mladih deklet poplačajo z darili. Faktorji, ki najstnice vodijo v takšne aktivnosti, so kompleksni: izkušnja spolnega nasilja v otroštvu, pritisk v šoli, pomanjkanje podpore in ljubezni s strani družine ter revščina. Izpostavljene so široki potrošniški kulturi, v kateri se potrošništvo ne nanaša zgolj na kupovanje nečesa za zadovoljitev potrebe, temveč gre hkrati tudi za potrditev posameznikovega statusa in identitete. Kupovanje potrošnih dobrin, kot so mobilni telefoni, internetne storitve in podobno, postanejo imperativ, in potreba po denarju vodi v povečanje števila najstniških prostitutk (Cheng 2005, 136).

Kot ugotavlja namestnik direktorja Inštituta za spolne raziskave na Narodni Univerzi v Seulu, Shin Sang-suk, »prostitucija ne bo upadla, ker je povezana z željami, temveč bo še naprej rasla v različnih oblikah« (Korea Joongang Daily 2014, 1). Tako izvoljeni uradniki kot privatni poslovneži ne sklepajo več poslov zgolj v sejnih sobah, temveč v poslovnih klubih, kjer viski in umetelno pripravljene krožnike pretirano dragega sadja spremljajo privlačne mlade ženske ali dekleta, ki so tu zato, da strežejo grozdje, nalivajo pijačo v kozarce in za denar ponujajo spolne usluge (Scofield 2004b, 1).

Strokovnjaki navajajo, da se je z implementacijo Posebnega zakona o prostituciji spremenila javna percepcija prostitucije. Jang Da-hye, raziskovalec s Korejskega inštituta za

kriminologijo pojasnjuje, »da je družba začela spolnost dojemati kot stvar, ki se jo kupi in ne več zgolj kot stvar, ki se prodaja« (Korea Joongang Daily 2014).

3.5 Prostitucija in korejska percepcija spolnosti

Južna Koreja ni znana po tem, da bi se odprto in javno soočala z družbenimi problemi, temveč je, v prepričanju, da če nekaj ni priznано, bo nehalo obstajati, tradicionalno nacionalno neprijetne zadeve raje potiskala na stran (Scofield 2004a, 1). Kljub vsemu spolna industrija ne izginja. Nasprotno, je ena od redkih industrij, ki stalno raste in je načeloma imuna na gospodarske cikle (prav tam).

3.5.1 Vztrajanje na čistosti žensk

Prostitucija je v Koreji odraz spolne neenakosti (Kim 2007, 496). V zadnjih desetletjih je v korejski patriarhalni in moško-dominirani družbi postala ključni vir zabave za moške (Lee 2005, 8–10). Lov za užitkom danes prežema velik del njihovega življenja in tako vzpostavlja veliko potrebo po spolnih storitvah (Kim 2007, 497).

Hkrati je oropala več sto tisoč žensk, jih izpostavila tako fizičnemu in spolnemu nasilju kot tudi mentalnemu in ekonomskemu zatiranju s strani njihovih zvodnikov, kupcev spolnih uslug in policije (KWDI 2005, 2). Južnokorejsko Ministrstvo za enakost med spoloma je leta 2013 ocenilo, da je kar 500.000 žensk zaposlenih v nacionalni spolni industriji, medtem ko je Korejsko feministično združenje mnenja, da dejansko število presega milijon. Če te domneve držijo, potem bi to pomenilo, da vsaka petindvajseta ženska v državi prodaja svoje telo za spolne usluge (Ghosh 2013, 1).⁷²

Medtem ko lahko moški v Koreji zelo enostavno in hitro zadovoljijo svoje spolne potrebe, prostitutke še vedno ostajajo stigmatizirane in obravnavane kot moralno izprijene ženske (Kim 2007, 497). Vse večja prisotnost prostitucije je pri številnih Korejcih povzročila dehumanizacijo spolnih odnosov s prostitutkami, obenem pa hipokritsko vzdržuje pomen čistosti za poštene moške in ženske (Maynes 2012, 15).

---

⁷² Skladno s temi ocenami naj bi približno petina žensk, starih med 15 in 29 let, vsaj enkrat v življenju delala v spolni industriji (prav tam).

Konservativne interpretacije konfucianizma so še dodatno podkrepile takšna verovanja in hkrati pripomogle k nadaljnji dominaciji prostitucije. Medtem ko se na veliko poudarja pomen ženske spolne abstinence, moški libido ostaja še naprej sprejemljiv. Moški, ki pogosto obiskujejo prostitutke, niso podvrženi nikakršni družbeni ali kulturni stigmati (prav tam). V korejskih medijih in javnem diskurzu se prostitutke označuje s terminom *yullak yosong*, kar dobesedno pomeni etično nečiste ženske, medtem ko moški, ki kupujejo spolne usluge od teh nečistih žensk, niso označeni kot »etično nečisti moški« (Soh 2000a, 7). Za moškega je torej naravno, da ima močan spolni gon, kar upravičuje tako njihovo moškost kot tudi spolno dominacijo nad ženskami (Maynes 2012, 15).

Young-Hee Shim domneva, da tudi obsesija Korejcev s čistostjo po vsej verjetnosti krepi industrijo prostitucije; čeprav se imata fant in dekle rada, pred poroko ne smeta imeti spolnih odnosov, zato bo fant, da bi ohranil neomadeževanost svojega dekleta, raje zahajal k prostitutkam (Shim 2001, 142). Kim Yung-Chung (1976, 80) tako odkriva, da je praviloma večina njenih intervjuvancev prvo spolno izkušnjo v mladosti imela s prostitutko, skoraj ritualistično po prekomernem popivanju s prijatelji.

Na dominantnost spolne industrije še vedno vpliva tudi pomanjkanje svobode in izbire v korejskih medsebojnih odnosih. Čeprav so danes s strani staršev organizirane poroke sicer že preteklost, pa starši kljub vsemu na splošno še vedno ne zaupajo otrokom, da se svobodno družijo z nasprotnim spolom. Interakcije med mladimi moškimi in ženskami se namreč povezujejo s pitjem, kajenjem in predvsem spolnim občevanjem pred poroko. Starši zato varujejo svoje hčere pred mladimi fanti, saj verjamejo, da interakcije vodijo v libido (spolno poželenje), kar je sinonim za nečastnost in sram. Obstaja tudi zelo močan splošni konsenz, da predporočni odnosi lahko omajajo učenčeve sposobnosti koncentracije na šolo in s tem zmanjšajo njegove možnosti za dober rezultat na sprejemnih izpitih za fakulteto (Youn 2001, 352).

3.5.2 Žena vs. prostitutka

Pod trajno družbeno realnostjo spolne neenakosti in strukturnega nasilja nad ženskami, podprto z moško spolno kulturo in ideologijo patriarhalnih spolnih vlog, so v korejski zgodovini obstajale ženske nižjega družbenega razreda, ki so bile zaradi njihovega družbenega statusa, ekonomske nuje in včasih pod prisilo državne moči, ki jih je obravnavala kot jamstvo

nacionalne varnosti v asimetričnih mednarodnih odnosih, vključene v spolno delo (Son 2004, 174).

Na drugi strani imamo vojaško definirano moškost, ki povečuje moško moč. Za ohranitev te vojaško podkrepjene hiper-moške identitete postane žensko telo hiper-eroticirano 'drugo', ki ga je mogoče osvojiti ali hiper-feminizirano (deseksualizirano), ki ga je treba varovati (Cheng 2000, 57). Te spolne podobe so reproducirane v konstrukciji razlike med ženami in prostitutkami - prve označuje pomanjkanje interesa za spolnost, kar vodi v potrebo po uporabi slednjih, s katerimi moški izpolnijo svoje 'naravne' spolne potrebe in erotične želje (prav tam). Dobra žena pasivno odgovarja na potrebe svojega moža in ne zahteva izpolnitve svojih spolnih potreb, ki tako ali tako ne obstajajo. Mati naj bi bila nespolno bitje, kateremu je, vse dokler njen status kot mati ostaja nespremenjen, celo v prid, da njen mož svoje spolne potrebe preusmerja na druge ženske. Dobra žena bi tako morala afere svojega moža tolerirati, saj je ona zakonska žena in tiste druge ženske so stigmatizirana bitja, ki služijo potrebam njenega moža. Ta stigmatizacija 'druge ženske' jo na nek način varuje, deluje kot ideološko orožje, v katerega uperi svoje obtoževanje, namesto da bi napadala svojega moža in s tem ogrozila zakon (Chang in Kim 2005, 121).

Obstoj drugih žensk je za korejske moške, ki lahko na ta način ubežijo pritiskom njihovih čistih in krepostnih zakonskih partneric, zelo prikladen (prav tam). Moški, ki jih je med letoma 1987 in 1988 v Seulu intervjuvala Elaine H. Kim (1998, 80), spolnih srečanj z ženskami v zameno za denar nerazumejo kot izvenzakonske afere. Tu gre zgolj za zabavo (prav tam). Še več, nekateri celo menijo, da tovrstne aktivnosti pripomorejo k ohranjanju korejske najbolj svete institucije – družine. Njihove aktivnosti zunaj doma, ki so namenjene odpravljanju delovnega stresa in pripomorejo k temu, da boljše poskrbijo za finančno dobrobit družine, je mogoče interpretirati kot del žrtvovanja za njihove žene (Kim 1998, 80).

Spolni odnos s prostitutko je drugačen kot spolni odnos z ne-prostitutko, prijateljico ali ženo (Cheng 2000, 58). Prostitucija je po svoji naravi primerna za zadovoljevanje apetitov po raznolikosti, perverzni zadovoljitvi, skrivnostnih in provokativnih okoliščinah, po odnosu, v katerem ni bojazni, da bi se zapletel, in odnosu brez pretvez. Družina, institucija statusa in ne pogodbe, omeji pestrost, naravo in količino posameznikovih zadovoljitev. Ker pa v prostituciji človek plača za privilegij, lahko zahteva, kar ga je volja. Edina omejitev njegove zadovoljitve ni etika ali običaj, temveč njegova zmožnost, da plača (Davis 1973, 753). Oralni spolni odnos je v Koreji denimo ena izmed osnov komercialnega spolnega odnosa, vendar so le redki moški,

ki si ga sploh drznejše predlagati svojim ženam ali prijateljicam, ne da bi bili zato označeni kot nenormalni (Cheng 2000, 58). Kot navaja eden izmed informatorjev Sea-Ling Cheng, »je spolni odnos s profesionalno žensko (spolno delavko) kot neke vrste šport, medtem ko je namen spolnega odnosa z ženo komunikacija in intimnost« (prav tam).

Ločitev na dobro in slabo žensko je pomembna, saj od spolnih delavk, ki jih dojemajo kot umazane, moški lahko zahtevajo stvari, ki jih od svojih žena ne morejo (prav tam). Z nečisto žensko moški lahko odkrivajo divji svet preko meja dobre spolnosti s krepostnimi ženskami, ki jih spolnost ne zanima (Chang 2005, 121). Moški lahko tako udeležujejo svoje različne moškosti – kot pravi, ugledni možje ali možati člani skupine moških (Cheng 2000, 58).

Ta ločitev pa hkrati vodi v nadaljnjo diskriminacijo žensk glede na njihov zakonski status. Medtem, ko se v korejski družbi poročene ženske kot matere in žene spoštuje zaradi njihovega doprinosa k družinskemu življenju, so neporočene ženske, ki skrbijo za zabavo, označene kot družbene izobčenke in zgolj kot spolne igravke⁷³ (Soh 2000a, 4). Vključene so v deviantna obnašanja in živijo nenormalna življenja (Han 2006, 54).

Obsedenost z moško močjo in moško hrabrostjo obenem z enako močjo generira tudi strah pred neoptimalnim nastopom ali impotenco (Cheng 2000, 59).⁷⁴ Prostitucija v Koreji torej predstavlja način za potrditev moške moči in identitete. Čeprav moški spolni dostop do ženskih teles plačajo, tu ne gre za storitev, ki jo ženske zagotavljajo, niti ne za izraz njihovih moških potreb, temveč gre za izražanje in dokazovanje njihove moške moči (Cheng 2000, 59).

3.5.3 Rituali skupin moških vrstnikov

Kljub temu, da je Koreja uradno sprejela moderno doktrino demokratičnega kapitalizma, še vedno ohranja tradicionalne družbene sisteme, v katerih so skupinska harmonija in medosebno sodelovanje univerzalno sprejete vrednote (Sleziak 2013, 28). Kot povezovalni dejavnik za krepitev teh vrednot med moškimi lahko služi tudi prostitucija (Cheng 2000, 60). Danes lov za užitkom prežema velik del življenja moških in tako vzpostavlja veliko potrebo po spolnih storitvah (prav tam).

---

⁷³ Tudi v primeru, da je moški višjega razreda (yangban) vzel *kisaeng* žensko za konkubino, je bila le-ta formalno in neformalno diskriminirana kot sekundarna žena. Ni smela sodelovati pri formalnih družinskih dogodkih in njeni otroci so bili označeni kot *soja* - nelegitimni potomci (Soh 2000a, 4).

⁷⁴ Ta skrb se stalno izraža tudi skozi uživanje raznih tonikov moške moči, od pasje juhe do viagre ter drugih potrošnih produktov, kot so spodnje perilo za povečanje potence (Cheng 2000, 59).

Prostitucija se v Koreji velikokrat povezuje z rituali popivanja v skupinah moških vrstnikov (te skupine običajno povezuje enaka starost ali isto leto vstopa v šolo, službo in vojsko). Popivanje s kolegi ali prijatelji iz srednje šole ali univerze, med katerimi vlada močan občutek identifikacije, je eden najpogostejših povodov za poseganje po storitvah prostitucije. Prostitucija velikokrat predstavlja sklepno povezovalno dejanje večera (Cheng 2000, 60).

V Koreji vstop novo zaposlenega v neko podjetje pomeni več kot zgolj nastopiti službo. Vodstvo poskrbi, da se novo zaposleni identificira s podjetjem, ki pa svojo blaginjo pogosto enači z blaginjo naroda kot celote. Lojalnost posameznika do podjetja je neločljivo povezana z lojalnostjo do naroda in pridobivanje le-te je ključni cilj usposabljanja za novo zaposlene. Skupna identiteta, ki se pri tem izoblikuje, se kasneje stalno utrjuje tako na delovnem mestu kot tudi izven delovnega časa. Poleg skupnih večerov, katerih pobudniki so nadrejeni in se jih iz vljudnosti ter spoštovanja ne sme zavrniti, se skupine sodelavcev srečujejo tudi na lastno pobudo, brez starešin, tako da se lahko sprostijo in opustijo vljudnostni jezik in obnašanje. V primeru, da gre za skupine mešanega spola, se število njenih članov zmanjšuje, ko se skupina seli preko različnih pivskih prizorišč, vse dokler od nje ne ostane zgolj jedro. Iz pogostih ritualov popivanja se tako izoblikuje tesna skupina moških vrstnikov (prav tam, 61).

Druga pogosta oblika skupin moških vrstnikov so diplomanti istega razreda srednje šole ali univerze, redkeje vojske. Medsebojno poznavanje znotraj skupine olajša interakcijo, dolgoročni odnos pa obenem okrepi medsebojno zaupanje (prav tam).

Skupine moških vrstnikov se navadno srečujejo z namenom, da bi skupaj popivale. Prizorišča popivanja segajo od najcenejših *soju hiš*⁷⁵, pivnic, t. i. *tallanjum* (*karaoke*) z ali brez hostes, do najdražjih *room salon* (zasebnih sob). Rituali skupnega druženja ob hrani in pijači sovpadajo s produkcijo izključno moške retorike v konsolidaciji moške skupine in njene kolektivne moške identitete. Izkušnje iz vojske so povezovalni element pogovorov v skupini korejskih moških, ki skupaj popivajo. Gre za okolje, v katerem so vsakodnevne sankcije odpravljene, oblikujejo se različne oblike hegemonске moškosti - čustveni, neotesani ali možati moški, odvisno od konteksta (Cheng 2000, 62).

Alkohol služi za razbijanje ovir, tako do drugih kot tudi znotraj posameznika (prav tam, 63). Kot ugotavlja tudi Allison (1994, 44–45), med japonskimi strankami v klubih s hostesami in

---

⁷⁵*Soju* je ime za neke vrste korejsko žganje, ki je cenovno dostopno praktično vsakemu (steklenička 300 ml stane manj kot 1 EUR).

Fordham (1998, 100) pri uživanju alkohola med tajskimi moškimi »alkohol spodbudi oblikovanje nekega notranjega liminalnega stanja« (prav tam). Iz moških izvabi njihove 'prave jaze', ki morajo sicer v vsakodnevnem življenju ostati prikriti (Cheng 2000, 63). Pijanost prinaša imuniteto za dejanja in obnašanje, ki bi sicer bilo kritizirano. Pod vplivom alkohola moški tako lahko izkoristijo priložnost, da opustijo zahteve moškega ponosa ter spoštljivosti, lahko jočejo, pojejo, plešejo, so vulgarni ali neotesani (prav tam) Katarza služi krepitevi vezi med moškimi, ki pijejo (prav tam).

Pijanost in moško tovarišstvo v družbi hostes ustvarita nek začasni družbeni prostor, v katerem normativi niso zgolj opuščeni, temveč celo zanikani (prav tam). Moški ne gredo ven z izrecnim namenom, da si privoščijo prostitutke. Razen v poslovnih primerih se le v družbi najbližjih prijateljev ali vrstnikov zgodi, da po več rundah popivanja zaidejo k prostitutkam. Nihče ne gre k prostitutki, ko je trezen – alkohol je nujen, da jih osvobodi konfucijanskih omejitev oz. da ga lahko uporabijo kot izgovor (prav tam, 64). Skupina moških običajno postaja vse bolj okajena, ko se premika po različnih prizoriščih zabave, vse dokler nekdo ne predlaga, da gredo 'do konca' (prav tam). Običajno se vsi strinjajo. Skupina tako postane organska enota, za katero je obisk bordela vrhunec naravnega kolektivnega povečanja spolne želje (prav tam). Skrivnostnost, ki temu sledi, še dodatno okrepi povezanost skupine. Izkušnje in vedenje je zapečateni znotraj skupine. Potentnost moških, ki spremlja kolektivno transgresijo od moralnih zakonov, je cenjena le znotraj skupine vrstnikov (prav tam).

Sodelovanje v skupinskih ritualih zagotovi veljavno članstvo v skupini, ki je v Koreji zelo pomembno, posameznik je namreč vedno definiran glede na njegov odnos do skupine (prav tam). Kot navajata Pihl in Fulton (1993, xiv), je v Koreji identiteta posameznika določena skoraj izključno v odnosu do drugih, bodisi družine, klana, sošolcev ali kolegov.

Pomembno je upoštevati, da so obiski prostitutk razumljeni kot normalni zgolj znotraj konteksta moške *skupine*, obiski posameznikov so obravnavani kot deviantni. Posluževanje prostitucije je torej legitimen del bratskega praznovanja – s katerim nekdo postane oboje, moški in legitimen član skupine – ne pa sredstvo za zadovoljevanje posameznikovih želja. Molčečnost o dogodku (obisku prostitutke) predstavlja napetost med nasprotujočimi si zahtevami skupine in tistimi širše družbe (Cheng 2000, 65). Kolektivna katarza, dosežena skozi okajenost in transgresijo od spolnih običajev, prinese izpolnitev želje po utrditvi občutka pripadnosti kolektivu moške skupine in izkustvu sebe kot organskega dela celote (prav tam, 66–67).

Slika 3.2: Popularni strip, ki ilustrira kompleksen vzorec obnašanja korejskih moških srednjega razreda in njihove različne transformacije

Vir: *Hangyora News* (1999).

4 Empirični del: Antropološka analiza prostitucije v Južni Koreji

4.1 Raziskovalna vprašanja

Raziskovalno vprašanje, ki ga postavljam v nalogi, se glasi: zakaj je prostitucija kljub njeni zakonski prepovedi v Južni Koreji tako vseprisotna in kateri so razlogi za tako veliko povpraševanje po spolnih storitvah izven zakona (Dasi Hamkke center 2006, 4).

Izhajajoč iz opredeljenega raziskovalnega vprašanja sem postavila šest delovnih raziskovalnih vprašanj.

4.1.1 Raziskovalno vprašanje 1

RV1: Dvojni standardi glede spolnosti za moške in ženske, ki jih je vpeljal konfucianizem, predstavljajo enega izmed ključnih dejavnikov za razvoj in obstoj prostitucije v korejski družbi.

Z uveljavitvijo patriarhalne družinske strukture v kombinaciji s striktno patrilinearnostjo je konfucianizem, katerega vpliv podrobneje predstavim v poglavju 3.1 (glej *3.1 Ženske obdobja Shilla, Goryeo in Joseon*), utrdil permanentno neenakost v odnosu med moškim in žensko (Son 2006, 328). Da bi se ohranila čista patriarhalna krvna linija, je bila čistost žensk ena najvišjih prioriteta (Lee 2008, 34). Na drugi strani pa je bilo za moškega naravno, da ima močan spolni gon, kar upravičuje tako njegovo moškost kot tudi spolno dominacijo nad ženskami (Maynes 2012, 15). Za ohranitev ideala ženske čistosti in obenem zadovoljitev moških spolnih gonov je zato potrebna posebna kategorija žensk - prostitutk, ki jih podrobneje predstavim v poglavjih 2.2.2 (glej *2.2.2 Prostitutke kot 'druge ženske'*) in 3.5.2 (glej *3.5.2 Žena vs. prostitutka*). Prostitucija je v Koreji torej odraz spolne neenakosti, dediščine konfucianizma, ki je avtoriteto v družini podelil izključno moškemu (Kim 2007, 496).

4.1.2 Raziskovalno vprašanje 2

RV2: Nova oblika t. i. korporativne prostitucije, ki sta jo uvedla hitra industrializacija in razvoj kapitalistične, visoko potrošniške družbe v Koreji, danes ostaja eno izmed najpogostejših opravičil moških (in tudi njihovih žena) za koriščenje uslug spolnih delavk.

Z gospodarsko rastjo korejskega trga v poznih 70. in skozi 80. leta 20. stoletja je z neverjetno hitrostjo rasla tudi zabavna industrija ter spodbujala poseben stil z delom povezane zabave, ki je spodbudil številne pripadnike belih ovratnikov, da so prihajali domov zgolj spat (Kendall 2002, 7). Poudarek je na ključnem pomenu skupinskega popivanja, včasih v kombinaciji z različnimi stopnjami spolne zabave kot sredstvom vzpostavljanja solidarnosti med sodelavci, in na višjem nivoju za nadaljevanje poslovnih sklepov in pridobivanje soglasij s strani javnih uslužbencev (Janelli in Yim 2002, 123). Njihove žene živijo v veri, da je to nujno potrebno za njihov uspeh na delovnem mestu (Ghosh 2013, 1).

4.1.3 Raziskovalno vprašanje 3

RV3: Moški potrebujejo spolne usluge spolnih delavk, da se tako znebijo stresa, ki jim ga nalagata služba in odgovornost za preživljanje lastne družine in svojih staršev.

Z raziskovalnim vprašanjem 3 skušam preveriti eno do funkcij prostitucije, in sicer sproščanje stresa, ki ga moškim povzroča njihova odgovornost za finančno preskrbo družine in s tem povezana popolna podrejenost delu.

Finančna preskrba družine je za moškega najpomembnejša družinska dolžnost. Neuspeh na tem področju bi zato vodil v izgubo spoštovanja in avtoritete znotraj družine ter posledično do izgube njegove moškosti (Moon 2002, 86). Primarni vir njegove identitete je zato delo, kateremu je zaradi politike dolgih delavnikov, podaljšanih z dolgimi večeri druženja s sodelavci, podrejen večji del njegovega vsakdana. Takšen način življenja striktno loči delo od zasebnega življenja in moškega, ki služi denar, od njegove žene in družine. Z vključitvijo delovnega prostora v korporativne centre, ločene od prebivališč večine delavcev, ter z dolgim tranzitnim časom se ta občutek ločenosti še dodatno okrepi (Kendall 2002, 7).

Moški zato spolnih srečanj z ženskami v zameno za denar ne razumejo kot izvenzakonske afere. Tu gre zgolj za zabavo. Njihove aktivnosti zunaj doma so namenjene odpravljanju delovnega stresa in pripomorejo k temu, da boljše poskrbijo za finančno dobrobit njihove družine (Kim 1997, 80).

4.1.4 Raziskovalno vprašanje 4

RV4: Kljub temu, da spolnost v korejski družbi še vedno ostaja tabu tema, so izvenzakonski spolni odnosi moških v družbi potihoma sprejeti, so del kulture.

Medtem ko se na veliko poudarja pomen ženske spolne abstinence, moški libido ostaja še naprej sprejemljiv, moški, ki pogosto obiskujejo prostitutke, niso podvrženi nikakršni družbeni ali kulturni stigmati (Maynes 2012, 15). Mnogokrat se od poslovnežev, ki si prizadevajo biti uspešni in sprejeti med sodelavci, celo pričakuje, da bodo v družbi poslovnih partnerjev in sodelavcev obiskovali prostitutke. Večerno popivanje s sodelavci in druženje s tujimi ženskami za plačilo namreč v Južni Koreji predstavlja sestavni del poslovanja (Ghosh 2013, 1).

4.1.5 Raziskovalno vprašanje 5

RV5: Spolni odnos s prostitutko je drugačen (svobodnejši) kot spolni odnos z ženo ali prijateljico.

Z raziskovalnim vprašanjem 5 predpostavljam, da je spolni odnos s prostitutko drugačen kot spolni odnos z ne-prostitutko, prijateljico ali ženo. Pri tem se naslanjam na teoretski okvir iz

poglavij 2.2.2 (glej 2.2.2 *Prostitutke kot 'druge ženske'*) in 3.5.2 (glej 3.5.2 *Žena vs. prostitutka*).

Kot ugotavlja že Davis (1973, 753), je prostitucija po svoji naravi primerna za zadovoljevanje apetitov po raznolikosti, perverzni zadovoljitvi, skrivnostnih in provokativnih okoliščinah, po odnosu, v katerem ni bojazni, da bi se zapletel, in odnosu brez pretvez. Dejstvo, da moški spolno uslugo plača, mu dovoljuje, da od prostitutke, torej nečiste ženske, zahteva tudi vse tisto, kar je označeno kot nečisto, in česar si zaradi tega svoji ženi ali prijateljici ne upa predlagati.

4.1.6 Raziskovalno vprašanje 6

RV6: Težnja po modernem (zahodnjaškem) načinu življenja in z njim povezanim kopičenju materialnih dobrin je v sodobni korejski družbi eden od najpogostejših razlogov za vstop žensk v prostitucijo.

Z raziskovalnim vprašanjem 6 skušam ugotoviti, ali je vzrok za vstop korejskih žensk v prostitucijo mogoče iskati v njihovi slabši ekonomski poziciji kot posledici njihovega podrejenega položaja na trgu dela, ki jim ne omogoča želenega načina življenja. Pri tem se naslanjam na teoretski model, predstavljen v poglavju 2.4.3 (glej 2.4.3 *Ekonomski položaj in revščina*), ki vzroke za vstop v prostitucijo vidi v njihovi na splošno slabši družbeni poziciji v kontekstu kapitalistične družbe.

4.2 Metodologija raziskovanja

Empirični del naloge temelji na treh temeljnih kvalitativnih metodah antropološkega raziskovanja, to so:

- opazovanje z udeležbo, ki sem ga izvajala med svojim triletnim bivanjem v Južni Koreji;
- poglobljeni nestrukturirani intervjuji s posamezniki in predstavniki institucij, povezanimi s prostitucijo: lastniki barov in drugih prostorov, kjer se prostitucija odvija; zvodniki; spolnimi delavkami; moškimi, ki se njihovih storitev poslužujejo; bivšimi 'ženskami za ugodje' ter predstavniki inštitucij, ki se ukvarjajo z vprašanjem žensk in spolnega nasilja nad ženskami;

- fokusni razgovor v angleškem klubu (posamezniki različnih starosti, ki se srečujejo s ciljem utrjevanja angleškega jezika skozi razprave) na temo prostitucije.

Pri terenskem delu se zavedam omejitev mojega raziskovalnega dosega, ki so:

- opazovanje z udeležbo je bilo omejeno na polje mojih prijateljev, znancev in sodelavcev ter njihovih prijateljev in znancev;
- rezultati in izsledki mojega dela na terenu so bili omejeni tudi zaradi jezikovnih ovir, saj je večina komunikacije potekala v angleškem jeziku na stopnji pasivnega znanja ali ob spremstvu tolmačev.

Omenjene pomanjkljivosti terenskega dela bom dopolnila in korigirala z drugo temeljno metodo moje naloge – s poglobljenimi intervjuji s posamezniki, ki niso moji neposredni prijatelji ali znanci. Poglobljeni intervjuji so temeljili na zastavljenih vprašanjih, ki so bila pripravljena na podlagi raziskovalnih vprašanj, ki jih želim preveriti v nalogi, ter pojmov in indikatorjev, ki so opredeljeni v teoretičnem delu naloge.

4.2.1 Opazovanje z udeležbo

Opazovanje z udeležbo v okviru terenskega dela je glavna metoda v socialni in kulturni antropologiji (Bernard 2006, 342).⁷⁶ Je eden izmed ključnih katalizatorjev njenega teoretskega razvoja (Dewalt in Dewalt 2010, 291). Da bi jih lahko opazovali in nemoteno zbirali informacije o njihovih življenjih, se je potrebno ljudem približati in jim omogočiti, da se v naši bližini dobro počutijo (Bernard 2006, 342). Pri opazovanju z udeležbo je potrebno iti ven in ostati zunaj, potrebno se je naučiti novega jezika (ali novega dialekta jezika, ki ga poznamo) ter v največji možni meri izkusiti življenje ljudi, ki jih preučujemo (prav tam, 343). Gre za metodo, pri kateri raziskovalec z namenom odkrivanja eksplicitnih in prikritih vidikov raziskovane kulture sodeluje v dnevnih aktivnostih, ritualih, interakcijah in dogodkih ljudi, ki jih opazuje (DeWalt in DeWalt 2010, 260). Pri izvajanju se raziskovalec po eni strani poglobi v kulturo, po drugi strani pa se vsak dan znova distancira od nje, da lahko vse, kar vidi in sliši,

---

⁷⁶ Za utemeljitelja moderne metode terenskega dela v antropologiji, opazovanja z neposredno udeležbo, velja Bronislaw Malinowski, ki jo je oblikoval na Trobriandskem otočju v obdobju med letoma 1914 in 1918, ko je bil na otočju interniran kot 'sovražni tujec'. Prekinil je z do tedaj veljavno prakso v antropologiji, da antropolog pridobi večino informacij od informatorjev, saj je zagovarjal mnenje, da so poročanja informatorjev velikokrat nezanesljiva, pristranska ali celo napačna. Malinowski je tako menil, daje potrebno na terenu čim manj uporabljati metodo vprašanje-odgovor, temveč neposredno opazovati z udeležbo. To pomeni, da je z opazovano skupino avtohtonih ljudi potrebno preživljati daljše obdobje (vsaj dve leti) ter se aktivno vključevati v njihove institucije in prakse, predvsem pa se mora antropolog osredotočiti na vsakodnevno življenje opazovane skupine. Zato mora poznati jezik domačinov, ki naj se ga uči na terenu. Antropolog naj podrobno in čimbolj objektivno zapiše vse, kar vidi, ter to beleži v etnografski dnevnik (Godina 1998: 268–271).

postavi v določeno perspektivo in da so njegovi zapisi o tem prepričljivi (Bernard 2006, 343). Kot navaja že Benjamin Paul, »udeležba pomeni emocionalno vključenost; opazovanje pa zahteva objektivnost« (Paul 1953, 69). Ne glede na stopnjo udeležnosti praksa opazovanja z udeležbo prinaša dve ključni prednosti v raziskovanju. Izboljša tako kakovost podatkov, zbranih s terenskim delom, kot tudi kakovost njihove interpretacije. Opazovanje z udeležbo je tako hkrati metoda za zbiranje podatkov in analitično orodje (DeWalt in Dewalt 2010, 264).

Opazovanje z udeležbo zajema različne metode zbiranja podatkov: opazovanje, neformalne pogovore, različne vrste intervjujev, vprašalnikov in druge diskretne načine pridobivanja informacij na terenu. Metoda je ključna pri raziskavi kulturnih skupin, saj omogoča zbiranje širokega spektra podatkov, zaradi dolgotrajnosti izključuje možnost pretvarjanja opazovanih, omogoča oblikovanje senzibilnih vprašanj pri intervjujih ter nenazadnje pomaga opazovalcu osmisliti pomen lastnega opazovanja (Bernard 2006, 354–355).

Opazovanje z udeležbo pa etnografu postavlja pomembna etična vprašanja, kot je na primer problem vzpostavitve omejitev udeležbe - ali naj sodeluje v obnašanjih, ki niso povsem legalna, naj spolno občuje z informatorji in podobno. Težko je tudi najti pravilno razmerje med udeležbo in opazovanjem. Poleg tega je raziskovalčeva odgovornost zagotoviti, da ljudje, ki jih preučuje, zaradi njihove osebne vključenosti ne bodo na kakršenkoli način prizadeti ali oškodovani oz. da informacije, ki jih bo o njih zapisal, zanje ne bodo imele negativnega učinka. Nenazadnje pa se je potrebno zavedati, da vsak etnograf prinaša s sabo svoje predsodke, preference in osebne lastnosti, ki bodo zagotovo vplivale na njegovo terensko delo (Dewalt in Dewalt 2010, 291).

4.2.2 Poglobljeni intervjuji

Poglobljeni ali nestrukturirani intervjuji so ena glavnih metod pri zbiranju podatkov s kvalitativnim raziskovanjem (Legard in drugi 2003, 138). Gre za široko uporabno orodje za dostopanje do izkušenj ljudi, njihovih notranjih percepcij, drž in občutenj realnosti (Zhang in Wildemuth 2009, 1). Številni avtorji (Burgess 1982; Lofland in Lofland, 1995) jih opisujejo kot obliko pogovora. Prav tako Sidney in Beatrice Webb intervju opišeta kot »pogovor z namenom« (Webb in Webb 1932, 130).

Večino intervjujev, ki se dogajajo v okviru etnografskega raziskovanja, je nestrukturiranih (Bernard 2006, 210). Temeljijo sicer na jasnem raziskovalnem načrtu, ki ga ima raziskovalec konstantno v mislih, vendar obstaja le minimalen nadzor nad odgovori (Bernard 2006, 210). Tu gre za pogovor, pri katerem spraševalec običajno več posluša in razmišlja kot pa govori (Patton 2002, 343). Kljub vsemu raziskovalec intervjuvanca skuša spodbuditi, da se

osredotoča na izkušnje in perspektive, ki so relevantne za njegov predmet zanimanja (Bernard 2006, 210).

Glavni namen poglobljenega intervjuja je, da se intervjuvanci odprejo in odgovarjajo v lastnih terminih in v lastnem tempu (prav tam), ter da se raziskovalec sooči z nepredvidenimi temami, ki mu pomagajo razviti boljše razumevanje preučevane družbene realnosti z intervjuvančeve perspektive (Zhang in Wildemuth 2009, 2). Uporablja se v primeru dolgotrajnejšega terenskega dela, ko imamo veliko časa in lahko iste ljudi srečamo večkrat (Bernard 2006, 21). Uspeh takšnega intervjuja je v veliki meri odvisen od raziskovalčeve sposobnosti generirati vprašanja, ki so skladna s kontekstom in zapeljati pogovor v smer njegovega zanimanja (Zhang in Wildemuth 2009, 3).

4.2.3 Fokusni razgovor

Tehnika fokusnega razgovora je ena izmed metod kvalitativnega raziskovanja, navadno definirana kot strukturirana diskusija manjše skupine ljudi, ki jo vodi moderator (Masadeh 2012, 63), katere namen je pridobiti mnenje številnih posameznikov glede določenega področja zanimanja (Casey in Krueger 1994, 77). Pogovor poteka sproščeno in je za udeležence pogosto prijeten (prav tam). Za razliko od individualnega intervjuja je pri fokusnem razgovoru ključen socialni kontekst, saj morajo udeleženci upoštevati tudi mnenja drugih in na podlagi tega izraziti lastno stališče (Hedges 1988, 72). Pri fokusnem razgovoru pride do razprave med udeleženci, ključno pa je sogovornike predhodno seznaniti s tem, da ne obstajajo pravi ali napačni odgovori, saj nas zanimajo predvsem njihova osebna mnenja (Bernard 2006, 238). Raziskovalec lahko s pomočjo fokusnega razgovora razbere, kako posamezniki razpravljajo o določeni temi, saj le-ta spodbuja in zajema interakcije med udeleženci (Casey in Krueger 1994, 77).

Če je tema razgovora specifična, je smiselno zbrati sogovornike s podobnim izhodiščem za razgovor (Bernard 2006, 237). Metoda fokusnega razgovora je zelo uporabna, saj se v zelo kratkem času zbere veliko informacij, ki jih je težje sproti zapisovati, zato je snemanje skoraj nujno (prav tam, 238).

4.3 Predstavitev podatkov

4.3.1 Opazovanje z udeležbo

Opazovanje z udeležbo temelji na moji vključenosti v korejsko družbo v času mojega triletnega bivanja (v letih 2008–2010) v mestu Gumi. Razlog za moj odhod v Južno Korejo je bila služba v podjetju Kolektor Sinyung, kjer sem bila od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2010 zaposlena kot vodja oddelka logistike. Ob prihodu v Južno Korejo sem prvo polovico leta posvetila spoznavanju kulture in predvsem osnov korejskega jezika, saj je bilo sporazumevanje zaradi na splošno šibkega znanja angleščine tako med sodelavci kot tudi Korejci na splošno zelo oteženo. Glede na to, da je korejska abeceda sestavljena zgolj iz 26 znakov, ki so si med seboj precej podobni in relativno enostavni, sem zelo hitro osvojila branje in pisanje, za razumevanje in sporazumevanje pa je bilo potrebno veliko več truda in časa. Kljub vsemu so bili prav neonski napisi na ulicah, ki so označevali prizorišča, kjer je med drugim mogoče kupiti tudi spolne usluge različnih oblik, eni izmed prvih zapisov v korejskem jeziku, ki sem jih znala prebrati in obenem tudi razumeti njihov pomen. O osnovnih pojmovanjih s področja prostitucije, kot so *room salon* (zasebne sobe), *nore bang* (sobe s karaokami), *ama bang* (masažni salon) in podobno sem bila sprva poučena kar s strani sodelavcev, in sicer na prvi *team-building* večerji, po nekaj kozarcih *sojuja* (korejskega riževega žganja, ki je poleg piva ena izmed najbolj priljubljenih alkoholnih pijač). Ko sem enkrat poznala pomene teh izrazov in jih hkrati znala prebrati zapisane v korejskem jeziku, so mestne ulice dobile popolnoma novo podobo. Neonske luči so odstrle vse tančice, ki so jih rdeče zavese čez dan morda uspele obvarovati pred radovednimi očmi mimoidočih. Prostitucija je postala vseprisotna, bodisi kot podaljšek povsem nedolžne masaže, klepeta s hosteso, ki je postregla čaj v čajni sobi, ali pa frizerske storitve v dekadentni brivnici.

Osnovo za pisanje terenskega dnevnika predstavljajo redne, vsakodnevne interakcije s sodelavci in sodelavkami, ki predstavljajo starostno skupino od 22 do 61 let starosti. Tukaj je poudarek predvsem na opazovanju odnosa med moškimi in ženskami na delovnem mestu, zlasti pa pri dejavnostih po službi, kot so skupne večerje, zabave s karaokami, obiski diskotek, nočnih klubov in podobno.

Sčasoma se je moje opazovanje razširilo na krog prijateljev in znancev, ki niso bili moji sodelavci. To so bili večinoma učenci, ki sem jih poučevala angleški jezik, in njihovi prijatelji, ki zastopajo starostno skupino od 24 do 42 let. Dve izmed učenk sta kasneje postali tudi moji

tolmački. Z njimi sem se začela družiti tudi zasebno, saj so me kmalu začeli vabiti na družinska srečanja in zabave, zabave s prijatelji in celo tako pomembne življenjske dogodke, kot je poroka ali ritual čaščenja prednikov, imenovan *chesa*.

Maja leta 2009 sem se včlanila tudi v t. i. angleški klub, v katerem se zbirajo posamezniki različnih starosti (od 17 do 45 let) in poklicev s skupnim ciljem utrjevati znanje angleškega jezika. Sestajajo se enkrat tedensko in v angleškem jeziku razpravljajo na vnaprej določeno temo. Na koncu vsakega srečanja nekdo izmed udeležencev izbere temo, o kateri se bo razpravljalo na naslednjem srečanju. Srečanja se občasno nadaljujejo tudi v sosednjem baru ob kozarcu piva, redkeje se zaključijo v sobah s karaokami. Sama sem na srečanjih večkrat predlagala temo za razgovor in potem kot moderatorka tudi vodila diskusijo. Na enem izmed srečanj sem izrazila željo, da bi se naslednjič pogovarjali na temo prostitucije, kar je v začetku sicer povzročilo precej začudenja in neprijetnosti. Ko pa sem jim razložila, da me ne zanimajo njihove osebne izkušnje na tem področju, temveč njihov splošen pogled na problem, se jim je tema zdela zanimiva.

Začetka opazovanja z udeležbo v nobenem primeru nisem posebej najavila. Večina sodelavcev je za moje raziskovanje izvedela v začetku leta 2010, ko sem z nekaterimi izmed njih opravila poglobljene intervjuje.

Med prijatelji in znanci sta za mojo raziskavo najprej izvedeli dve moji bivši učenki, ki sta zaradi boljšega poznavanja angleškega jezika kasneje postali tudi moji tolmački pri poglobljenih intervjujih.

V angleškem klubu sem junija leta 2010 opravila fokusni razgovor na temo prostitucije in šele takrat sem hkrati tudi pojasnila, da se ukvarjam s preučevanjem problema prostitucije v južnokorejski družbi.

4.3.2 Poglobljeni intervjuji

Polstrukturirane poglobljene intervjuje sem opravila v času od 1. julija 2009 do 18. septembra 2010. Trajali so od 1 ure do 150 minut. Nekateri so bili opravljeni v korejskem jeziku, ob prisotnosti tolmačke, ostali pa v angleškem jeziku brez tolmačenja. Vsi intervjuji so v celoti posneti in iz posnetkov so pripravljene tudi transkripti. Delno strukturirane vprašalnike, ki so služili kot podlaga za izvajanje intervjujev, sem pripravila na podlagi raziskovalnih vprašanj, ki jih želim v nalogi preveriti (glej Prilogo A: Delno strukturirani vprašalniki).

Pri določanju vzorca intervjuvancev sem prav tako izhajala iz raziskovalnih vprašanj, zato se intervjuvanci razvrščajo v naslednje skupine:

1. Skupina: moški, ki predstavljajo stran povpraševanja po spolnih uslugah – so potencialni uporabniki prostitucije (8 intervjuvancev)
2. Skupina: ženske, ki v prostituciji predstavljajo stran ponudbe - prostitutke (5 intervjuvank)
3. Skupina: ženske na splošno (12 intervjuvank)

V nadaljevanju so za zagotavljanje njihove anonimnosti imena intervjuvancev spremenjena. Glede na to, da se v Koreji ljudi, ki niso bližnji prijatelji, naslavlja samo s priimkom, sem tudi za poimenovanje intervjuvancev uporabila zgolj priimke in predpono, ki ponazarja njihov spol in zakonski stan. Izjema so poimenovanja članov fokusnega razgovora, ki zaradi narave njihovih srečanj, to je utrjevanje znanja angleškega jezika, uporabljajo angleška imena brez priimkov.

Opravila sem tudi intervju s predstavnico vladne organizacije za razvoj žensk Korean Women's Development Institute (v nadaljevanju KWDI), Hwasoon Byun in predstavnico nevladne organizacije, ki pomaga žrtvam spolnega nasilja, Dasi Hamkke center, Shin Grino.

Korean Women's Development Institute (KWDI) je organizacija pod okriljem kabineta vlade, ki je vodilna na področju ženskih študij. S celovitimi raziskavami na področju ženskih vprašanj, ženskih politik, razvoja ženskih kompetenc in zagotavljanja informacij o ženskah si prizadeva izboljšati družbeno participacijo žensk, njihovo blaginjo in nacionalni razvoj (intervju, Hwasoon Byun, 7. april 2009).

Dasi Hamkke Center je nevladna organizacija in hkrati agencija, ki sodeluje z vlado, katere cilj je pomagati žrtvam spolne trgovine (večinoma so to ženske v prostituciji), da iz nje izstopijo ter jim omogočiti trajnostno samopomoč. Zagotavlja nujno pomoč, pravno, medicinsko in psihološko podporo, vez z zatočišči in stalno svetovanje. *Dasi* v korejskem jeziku pomeni znova, kar simbolizira začetek novega življenja, *hamkke* pa pomeni skupaj, kar simbolizira podporo, ki jo center zagotavlja žrtvam in preživelim, ki si prizadevajo začeti novo življenje (intervju, Shin Grina, 24 junij 2010).

Poleg tega sem opravila tudi krajši skupinski klepet s preživelimi 'ženskami za ugodje', ki sem jih marca 2010 obiskala v t. i. *Nanumujjip* (*Sharing house*). Pogovor se je osredotočal

predvsem na čas po njihovi vrnitvi v Korejo, o sramoti, ki so jo morale prenašati zaradi dejanj, v katera so bile prisiljene v času japonske okupacije, ter o mačehovskem odnosu korejske države do njihovih prizadevanj za priznanje njihovega statusa.

Intervjuvala sem tudi dva lastnika barov in zasebnih sob, v katerih so zaposlena dekleta odgovorna za zabavo moških. Gospod Kim je lastnik lokala z zasebnimi sobami (*room salon*), gospod Sang pa verige barov s karaokami (*nore bang*), v katerih so zaposlene tudi hostese.

Prvo proučevano skupino sestavlja 8 moških, katerih starost se giblje od 25 do 46 let. Med njimi so 4 sodelavci, s katerimi so intervjuji potekali v angleškem jeziku, 2 znanca, ki sta prav tako odgovarjala v angleškem jeziku, ter 2 kandidata, ki sta se odzvala na moje povabilo k sodelovanju preko *Caffe-neta*, s katerima so pogovori potekali v korejskem jeziku ob pomoči tolmačke.

Pri tej skupini je bil poudarek na raziskovalnem vprašanju št. 1 (o vplivu konfucianističnih dvojnih standardov), raziskovalnem vprašanju št. 2 (ki se dotakne korporativne prostitucije) in raziskovalnem vprašanju št. 4 (o splošni sprejetosti izvenzakonskih spolnih odnosov). Z nekaj dodatnimi vprašanji sem se pri tej skupini še posebej posvetila raziskovalnemu vprašanju št. 3 (ki govori o razlogih za posluževanje spolnih uslug s strani moških v korejski družbi) in raziskovalnemu vprašanju št. 5 (s katerim preverjam, v čem je spolni odnos s prostitutko različen od spolnega odnosa z ženo oz. prijateljico).

Tabela 4.1: Predstavitev intervjuvancev 1. skupine

Seznam intervjuvancev	Datum intervjuja	Starost (leta)	Zakonski stan
g. Lee	5. oktober 2009	35	poročen, oče dveh otrok
g. Cho	22. november 2009	25	samski, ima partnerko
g. Kim	4. december 2009	32	poročen, oče enega otroka
g. Park	12. januar 2010	42	poročen, oče treh otrok
g. Chang	17. januar 2010	46	poročen, oče dveh otrok
g. Kang	20. januar 2010	22	samski, brez partnerke
g. Yun	4. februar 2010	37	poročen, oče enega otroka
g. Jang	13. februar 2010	29	poročen, oče dveh otrok

Drugo skupino intervjuvancev sestavlja 5 žensk, spolnih delavk, ki sem jih intervjuvala na njihovem delovnem mestu - v sobi s karaokami (*nore bang*) v času, ko so čakale na morebitne stranke. Intervjuvanke sestavljajo starostno skupino od 25 do 35 let starosti. Intervjuji so vsi

potekali v korejskem jeziku s pomočjo tolmačke. Pri tej skupini sem se z nekaterimi dodatnimi vprašanji posebej posvetila raziskovalnemu vprašanju št. 6 (ki navaja vzroke za vstop žensk v prostitucijo).

Tabela 4.2: Predstavitev intervjuvancev 2. skupine

Seznam intervjuvancev	Datum intervjuja	Starost (leta)	Zakonski stan
gdč. Sung	17. november 2009	27	brez partnerja, brez otrok
gdč. Cho	17. november 2009	25	brez partnerja, brez otrok
ga. Kim	17. november 2009	32	ločena, ima enega otroka
gdč. Choi	22. november 2009	28	ima partnerja, neporočena, brez otrok
ga. Chang	22. november 2009	35	brez partnerja, brez otrok

Tretjo skupino intervjuvancev sestavlja 12 žensk, 3 izmed njih so bile moje sodelavke, 4 moje prijateljice, 5 med njimi pa je bilo žensk, ki jih nisem osebno poznala. Starost članic te skupine se giblje od 24 do 50 let.

Tabela 4.3: Predstavitev intervjuvancev 3. skupine

Seznam intervjuvancev	Datum intervjuja	Starost (leta)	Zakonski stan
gdč. Lee	15. oktober 2009	24	samska, brez otrok
ga. Yeun	20. oktober 2009	28	poročena, brez otrok
ga. Chang	25. oktober 2009	35	poročena, mati dveh otrok
ga. Park	5. november 2009	46	poročena, mati enega otroka
ga. Son	5. december 2009	30	poročena, mati enega otroka
ga. Kang	13. januar 2010	36	poročena, mati dveh otrok
gdč. Cho	22. januar 2010	26	neporočena, ima fanta, brez otrok
ga. Seong	29. januar 2010	50	ločena, mati dveh otrok
ga. Koo	3. marec 2010	44	poročena, mati treh otrok
gdč. Choi	17. marec 2010	29	neporočena, ima fanta, brez otrok
gdč. Yang	28. marec 2010	27	poročena, brez otrok

4.3.3 Fokusni razgovor

V angleškem klubu, kjer se zbirajo posamezniki različnih starosti, ki želijo skozi razprave utrjevati svoje znanje angleškega jezika, sem s 13 sogovorniki izvedla fokusni razgovor na

temo prostitucije. Skupino je sestavljalo 8 pripadnic ženskega spola (v starosti od 22 do 43 let) in 5 pripadnikov moškega spola (v starosti od 25 do 42 let). Med sogovorniki so bili 4 študenti (2 študentki in 2 študenta), 4 gospodinje in 5 zaposlenih (2 pedagoški delavki in 3 pisarniški delavci). Tu gre za skupino ljudi, ki se v zasebnem življenju med seboj ne družijo, drug drugega poznajo zgolj iz razprav na srečanjih angleškega kluba. Poleg tega število prisotnih članov iz srečanja v srečanje zelo variira, le redki so namreč posamezniki, ki so prisotni na večini srečanj. Struktura vprašanj je bila enaka kot pri poglobljenih intervjujih. Razprava je večinoma potekala v angleškem jeziku, le v primerih, ko je nekdo izmed sogovornikov naletel na težave pri izražanju v angleškem jeziku, so mu na pomoč priskočili drugi sogovorniki.

Tabela 4.4: Predstavitev udeležencev fokusnega razgovora

Seznam intervjuvancev	Datum intervjuja	Starost (leta)	Zakonski stan
Jennifer	11. junij 2010	28	samska, brez otrok
Lisa	11. junij 2010	33	poročena, mati enega otroka
Maya	11. junij 2010	29	poročena, brez otrok
Lucy	11. junij 2010	32	poročena, mati dveh otrok
Jane	11. junij 2010	43	poročena, mati enega otroka
Mary	11. junij 2010	37	poročena, mati dveh otrok
Jenny	11. junij 2010	22	neporočena, ima fanta, brez otrok
Brenda	11. junij 2010	39	ločena, mati dveh otrok
Chris	11. junij 2010	32	poročen, ima dva otroka
John	11. junij 2010	35	poročen, oče enega otroka
Steve	11. junij 2010	29	poročen, brez otrok
David	11. junij 2010	41	neporočen, oče dveh otrok
Ryan	11. junij 2010	25	samski, brez otrok

4.4. Analiza podatkov

Podatke, zbrane s predstavljenimi metodami raziskovanja, bom analizirala v sklopu vsakega od zastavljenih raziskovalnih vprašanj.

4.4.1 Konfucianistični dvojni standardi glede spolnosti

Z raziskovalnim vprašanjem 1 ugotavljam, ali so dvojni standardi glede spolnosti za moške in ženske, ki jih je vpeljal konfucianizem, eden izmed ključnih dejavnikov za razvoj in obstoj prostitucije v korejski družbi.

Vsem sogovornikom v poglobljenih intervjujih ter fokusnem razgovoru sem postavila vprašanje o tem, ali menijo, da bi morali biti moški in ženske pred poroko čisti (da naj ne bi imeli spolnih odnosov).

Jane, Jennifer, Chris in gospodična Lee ugotavljajo, da je načelo čistosti še vedno zelo spoštovano predvsem med starejšimi generacijami, medtem ko pri mlajših počasi izgublja na pomenu:

»Večina Korejcev starejše generacije si želi, da bi bila njihova zaročenka še devica ... pri mlajših generacijah to ni več tako pomembno.« (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

»Kar se tega tiče, se stvari hitro spreminjajo ... ko sem bila sama najstnica, so mi starši še vedno stalno dopovedovali, kako pomembna vrlina je čistost in kako pomembno je zame, da ostanem devica, saj bom le tako lahko našla poštenega moža, ki me bo sprejel in si želel z mano ustvariti družino. Danes tudi Koreja sledi ostalemu svetu in norme, ki jih zapoveduje konfucianizem, počasi izgubljajo na pomenu.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Za nekatere moške, predvsem starejše, je še vedno pomembno, da dobijo za ženo žensko, ki nima neke »slabe preteklosti«, zato je najbolje, da je čista, ampak se mi zdi, da to danes niti ni več tako zelo pomembno, kot je bilo morda takrat, ko so odraščali moji starši.« (gdč. Lee, 24 let)

»Danes zgodovina tvoje bodoče žene ali moža ni pomembna, preteklost je pač preteklost... za naše starše pa je to vseeno pomembno, vendar si tega ne upajo vprašati, ker so preveč sramežljivi.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

Tudi gospod Chang sicer meni, da čistost pred poroko danes izgublja na pomenu, za svoje otroke pa si kljub temu želi zaupanja vredna partnerja:

»Mislim, da za mlade danes to ni več pomembno, takrat, ko sem se sam poročil, pa je bilo seveda drugače. Vendar Koreja se spreminja in mladi danes lahko počnejo, kar

jih je volja. Sam tega ne odobravam in za svoja otroka si želim, da bi si našla partnerje, ki jim lahko zaupata.» (g. Chang, 46 let)

Gospod Yun temu pripisuje tudi vzrok za zelo hitro sklepanje porok:

»Mislím, da to danes ni več pomembno, včasih je bilo, zato so se tudi mladi zelo hitro poročali, ko so se poznali komaj par tednov.» (g. Yun, 37 let)

Z obema se strinja gospod Kang in dodaja, da nekateri danes to še vedno prakticirajo zgolj zaradi svojih staršev:

»Včasih, ko so recimo odraščali moji starši, je bilo prepovedano imeti spolne odnose pred poroko, danes nekateri to še vedno prakticirajo zgolj zaradi svojih staršev.» (g. Kang, 22 let)

Po mnenju gospe Son nekateri starši danes še vedno upajo, da njihovi otroci pred poroko ostajajo čisti:

»Danes starši sicer vedo, da mlajše generacije prakticirajo spolne odnose že pred poroko, vendar živijo v veri, da za njihove lastne otroke to ne velja.» (ga. Son, 30 let)

Gospod Park, gospa Chang in Maya razlog za to, da mladi čistosti pred poroko ne pripisujejo več posebnega pomena, vidita v tem, da le-ti ne spoštujejo več načel konfucianizma, tako kot so jih generacije pred njimi:

»Seveda je za moškega dobro, če dobi žensko, ki je še devica, vendar je to danes zelo težko. Mladi danes namreč ne upoštevajo več tradicionalnih načel konfucianizma.» (g. Park, 42 let)

»To je zaradi konfucianizma, ki je od žensk zahteval, da so čiste zato, da bodo rodile sinove, ki bodo nadaljevali rod neke družine, in zato so morale biti neomadeževane. Danes to ni več tako zelo pomembno.» (ga. Chang, 35 let)

»Meni se to ne zdi pošteno ... če mora biti čista ženska, bi morali biti čisti tudi moški. Konfucianizem je to sicer zahteval zgolj od žensk ampak meni se to ne zdi pravično.» (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

Gospodična Choi pa meni, da čistosti pred poroko pripisujejo pomen le še tisti, ki se oklepajo tradicionalizma:

»Za tiste, ki so zelo tradicionalni, je to še vedno pomembno, za ostale pa mislim, da ne.« (gdč. Choi, 28 let)

Gospa Kang in Hwasoon Byun sta prepričani, da večina mladih prakticira spolne odnose pred poroko:

»Mislim, da mladi danes temu ne pripisujejo več tako velikega pomena in da večina izmed njih gotovo prakticira spolne odnose že pred poroko.« (ga. Kang, 36 let)

»Menim, da danes med mladimi to ne velja več ... tudi če pari pred poroko sicer praviloma le redko živijo skupaj, imajo na voljo številne druge možnosti za spolno občevarje, o tem pričajo denimo tudi moteli, v katerih je, za uro ali dve, mogoče najeti sobo, ki je poleg tega tudi urejena prav za takšne namene ... ob plačilu par običajno prejme tudi zavojček kondomov in lubrikant.«⁷⁷ (Hwasoon Byun, KWDI)

Čeprav sem vprašanje z namenom, da ne bi že vnaprej napeljevala na odgovor, zastavila tako, da sta v njem zajeta oba spola, se je večina sogovornikov strinjala, da se čistost pred poroko navezuje zgolj na ženski spol:

»Par ima lahko spolne odnose pred poroko, pričakuje pa se, da partnerja nimata spolnih odnosov z drugimi osebami, preden se spoznata. Vendar to velja bolj za ženske.« (g. Kim, 32 let)

Chris iz angleškega kluba tako meni, da bi nedolžnost pri fantu, ki služi vojaški rok, lahko celo vodila v zasmehovanje:

»Mislim, da se to še vedno bolj pričakuje od žensk, ne pa tudi od moških. Večina moških mora pred poroko odslužiti vojsko in v primeru, da je kakšen moški takrat še nedolžen in da njegovi sovojaki to izvedo, ga zagotovo zasmehujejo.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

---

⁷⁷ O tem, kako številne priložnosti za intimne odnose so na voljo neporočenim parom, ki nimajo skupnega gnezdeca, sem se kmalu po prihodu v Korejo lahko prepričala tudi sama. Ko sva namreč s partnerjem prvič za konec tedna odpotovala na obalo, sva nevede najela sobo v enem izmed t. i. 'ljubezenskih motelov'. Ko me je receptor vprašal, za koliko ur želim najeti sobo, sem ga samo začudeno pogledala in obotavljajoče odvrnila, da želim sobo za eno noč. Šele ob prihodu v sobo, na sredini katere je kraljevala rdeča usnjena postelja, v celoti obdana z ogledali, mi je postalo jasno, zakaj sem ob prijavi v roke poleg ključev sobe dobila še zavoj kondomov in osvežilnih robčkov (terenski dnevnik, 17. junij 2008).

Njegov kolega Steve pa si za svoje potomce kljub vsemu želi, da bi jih rodila neomadeževana, torej čista ženska:

»Meni se zdi, da bi ženska vseeno pred poroko morala biti čista. Za žensko, ki bo postala mati mojih otrok, si namreč želim, da ni omadeževana s strani drugega moškega.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

Gospa Koo predpostavlja, da je ženska, ki je končala zvezo z moškim, s katerim ni bila poročena, lahko negativno zaznamovana:

»Če je neka ženska prej bila v zvezi z nekim moškim in se potem z njim razšla, bo verjetno potem težje našla ustreznega moškega za poroko, kot če bi bila samska ... zato je verjetno bolje, če je pred poroko čista. Za moškega to ni tako pomembno. Moški imajo na tem področju več svobode.« (ga. Koo, 44 let)

Gospa Park in gospa Seong pa opozarjata, da je čistost ženske pomembna tako za ugled njene izvorne družine kot tudi družine, v katero se bo poročila:

»Mislim, da se od žensk nekako še vedno pričakuje, da so čiste, predvsem za starše dveh, ki se poročata, je to zelo pomembno, saj to pomembno vpliva na ugled družine, iz katere hčerka prihaja. Pri moških to ni tako zelo pomembno.« (ga. Park, 46 let)

»Skladno s konfucianizmom se od žensk pričakuje, da so pred poroko čiste, zato par do poroke navadno nima spolnih odnosov, kljub vsemu pa to ne velja povsem za moške. Mislim, da je to zato, ker ženska, ko se poroči, pride v neko novo družino, ki jo bo bolj sprejela, če bo čista.« (ga. Seong, 50 let)

Predvsem mlajši med sogovorniki se strinjajo, da je čistost pred poroko svobodna odločitev vsakega posameznika, kot tudi odločitev, ali bo o tem spregovoril s svojim partnerjem ali ne:

»To, ali je nekdo pred poroko čist ali ne, se mi zdi, da je stvar vsakega posameznika ... in tudi njegova je odločitev, ali bo to svojemu partnerju zaupal ali ne.« (gdč. Cho, 26 let)

»Mislim, da ne. Ne vem niti, kako bi nekdo to lahko preveril za svojega partnerja, da bi bil st odstotno prepričan.« (ga. Chang, 35 let)

»Za nekatere je to še vedno pomembno, vendar če mi punca sama tega, ali je s kom bila ali ne, ne bo povedala, potem tega ne bom naprej raziskoval. Pomembno je, da mi je zvesta sedaj, ko sva skupaj, in potem, ko se bova poročila.« (g. Cho, 25 let)

»Bolje je, če si pred poroko čista, preden srečaš človeka, ki bo postal tvoj mož ... vendar po drugi strani mislim, da je dobro, če si prej že bila z drugimi moškimi ... vsak se pač odloča zase.« (ga. Yeun, 28 let)

Nekateri pa so mnenja, da je prepoved spolnih odnosov pred poroko povezana z vzgojo oziroma z religiozno pripadnostjo:

»Odvisno od vzgoje tvojega partnerja. Če so njegovi starši zelo konservativni, je to zanj pomembno, drugače pa ne.« (ga. Yang, 27 let)

»To se mi zdi, da bolj velja za tiste, ki so pripadniki katoliške vere, za ostale pa niti ni tako pomembno.« (gdč. Choi, 29 let)

Pripisovanje pomena posameznikovi preteklosti tudi sodi med najpomembnejše razloge za dolga leta molka, v katerega so bile primorane ženske, ki so bile v času japonske okupacije prisiljene služiti japonski vojski kot 'ženske za ugodje' (Choi 1997, 13). Kot ugotavlja Sarah Soh, so dvojni standardi glede spolnosti botrovali doživljenjskemu psihološkemu trpljenju neznanega števila preživelih »žensk za ugodje«, ki so bile socializirane v duhu, da je izguba nedolžnosti sramotno stanje, ki si zasluži družbeno izobčenje (Soh 2000a, 2).

To izobčenost prav tako simbolizira lokacija t. i. *Nanumujijip (Sharing house)*, ki se nahaja na obrobju Seula, v kateri je nastanjenih 10 preživelih »žensk za ugodje«, ki se še vedno borijo, da bi jih japonska vlada priznala in se jim opravičila ter jim izplačala odškodnino za grozodejstva, ki so jih pretrpele. Ko sem jih marca 2010 obiskala, so mi večinoma priznale, da jih najbolj boli dejstvo, da so jih po vsem tem, kar se jim je zgodilo, ob povratku domov zavrnile lastne družine. Če bi jih namreč sprejele, bi bil s tem omadeževan ugled celotne družine. »Tako me je bilo sram za to, kar se je dogajalo, da o tem nisem hotela nikomur povedati, ker nisem hotela, da bi vedeli... povedala sem jim le delno resnico, več enostavno nisem mogla ...« (Yungook Sang, terenski dnevnik, 16. marec 2010). Poleg tega so tudi same verjele, da je izguba čistosti sramotno dejanje, in so kljub temu, da jim je bila vsiljena, za to, kar se jim je zgodilo, krivile same sebe. »Vzgojena sem bila v duhu, da moram varovati svojo deviškost in verjela sem, da je to pomembno. Zelo sem jokala, ko je bila uničena« (Jeongyeun Kim, terenski dnevnik, 16. marec 2010).

Iz odgovorov sogovornikov in rezultatov terenskega opazovanja torej lahko povzamem, da se načelo čistosti pred poroko navezuje predvsem na ženske in da mu danes večinoma sledijo v glavnem starejše generacije. Med slednjimi namreč še vedno velja prepričanje, da bi morala

biti ženska pred poroko čista, saj bi se le tako zagotovila čistost sorodstvene linije. Zato tudi nekateri starši danes še vedno upajo, da njihovi otroci pred poroko nimajo spolnih odnosov. Zlasti je to pomembno za starše deklet, saj bi bila v primeru, da bi bila njihova hčerka spolno aktivna že pred poroko, negativno zaznamovana tudi njena družina. Kljub vsemu pa je večina sogovornikov prepričanih, da glede na dejstvo, da za mlade načela konfucianizma danes nimajo več velike veljave, so med njimi le redki, ki takšnim nazorom še sledijo. V primeru, da jim sledijo, to počnejo predvsem zgolj zaradi svojih staršev. Mlajši sogovorniki namreč menijo, da je spolnost stvar vsakega posameznika. Nekateri jo povezujejo z vzgojo in versko pripadnostjo, drugi spet menijo, da zgodovina njihovih partneric oziroma partnerjev niti ni pomembna.

Z naslednjim vprašanjem sem želela ugotoviti, ali fant in dekle pred poroko lahko živita skupaj ali ne.

Brez izjeme so se vsi sogovorniki strinjali, da je kohabitacija brez zakonske zveze družbeno nesprejemljiva. Nekateri so bili mnenja, da razlog za to izhaja iz konfucijskega načela trajne ločenosti med spoloma, ki prepoveduje stike med pripadniki različnega spola vse od sedmega leta starosti dalje:

»V Koreji je še vedno globoko ukoreninjena konfucijska tradicija, da moški in ženska lahko zaživita skupaj šele po poroki, zato je danes še vedno le manjše število parov, ki zaživijo skupaj že pred poroko.« (Hwasoon Byun, KWDI)

»V Koreji se še danes spoštuje načelo konfucianizma, skladno s katerim sta bila moški in ženska ločena od 7 leta starosti dalje ... zato tudi danes še vedno velja, da moški in ženska ne smeta živeti pod isto streho, vse dokler se ne poročita.« (g. Park, 42 let)

»Skladno s konfucianistično etiko neporočena ženska in moški ne smeta živeti skupaj in to je potrebno spoštovati.« (g. Kim, 32 let)

Sogovorniki so se večinoma strinjali, da pari pred poroko ne živijo skupaj zaradi neodobravanja s strani njihovih staršev:

»Mislim, da večinoma ne živijo skupaj zato, ker jim tega ne dovolijo njihovi starši, kajti mladi v Koreji pred poroko večinoma še vedno živijo skupaj s svojimi starši.« (gdč. Sung, 27 let)

»Še vedno velja pravilo, da pari pred poroko ne živijo skupaj, nisem pa prepričana, da je to zaradi tega, da ne bi imeli spolnih odnosov ... se mi zdi, da se bolj bojijo, kako bi na to gledali drugi, predvsem pa njihovi starši.« (gdč. Choi, 28 let)

»Moj starši sicer ne bi bili ravno navdušeni, če bi se pred poroko preselila k fantu, vendar če bi to storila, bi mi to le stežka preprečili.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Mislim, da je to predvsem zaradi žensk, saj se njihovi starši bojijo za njihov ugled in njihovo prihodnost ... če bi neporočena ženska živela z nekim moškim, bi to lahko negativno vplivalo na njen ugled in ugled njene družine.« (g. Jang, 29 let)

»Mladi bi si to večinoma sicer želeli, vendar se bojijo zaradi njihovih staršev, ki jim tega zagotovo ne bi dovolili, saj bi se bali za svoj ugled, v primeru, da bi se par razšel...« (ga. Park, 46 let)

Steve, Mary, gospa Cho in gospa Seong pri tem izpostavljajo bojazen, da bi dekle zanosilo, saj bi le to lahko pomembno vplivalo tako na njeno življenje kot tudi na življenje njenih nezakonskih otrok:

»Ne, fant in dekle pred poroko ne moreta živeti skupaj, ker jim starši tega ne bi dovolili ... mislim, da bi se bali, da bi ženska zanosila.« (gdč. Cho, 25 let)

»Za starše sinov je drugače, oni nimajo toliko skrbi kot tisti, ki imajo hčerko, kajti če se par razide in če ona slučajno zanosijo, se njeno telo in življenje povsem spremenita in je vse skupaj potem precej težje zanj ...« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Starši nočejo, da bi imela njihova hčerka spolne odnose z nekom, ki ga ne poznajo, bojijo se namreč, da bi zanosila, kar bi bil problem ... nezakonski otroci v Koreji so še vedno obravnavani kot manjvredni. Včasih takšni otroci niti niso smeli pridobiti osebne izkaznice, danes ne vem, če je še vedno enako, kljub vsemu pa imajo še vedno lahko težave.« (ga. Seong, 50 let)

»Mislim, da ni dobro, če par že pred poroko živi skupaj, saj se niti ne poznata dobro in če se slučajno zgodi, da ženska zanosijo, bo to zelo slabo za njeno prihodnost, če se par razide.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

Poroka je večkrat obravnavana kot prelomnica, s katero si mladoporočenca z njuno zaobljubo tudi od svojih staršev in širše družbe pridobita svobodo glede spolnega občevanja:

»Pari pred poroko ne smejo živeti skupaj, kajti šele poroka je trenutek, ko se predstavijo tudi pred starši in dajo obljubo ... šele, ko je dana obljuba, starši lahko zaupajo izbrancu ali izbranki svoje hčerke ali sina.« (ga. Yeun, 28 let)

»V Koreji pari pred poroko praviloma ne živijo skupaj, saj le tako ostalim lahko dokažejo, da pred poroko nimajo spolnih odnosov... (ga. Koo, 44 let)

»Običajno fant in dekle ne živita skupaj, dokler nista poročena. Velja neko pravilo, da ob poroki družina ženina poskrbi za stanovanje, družina neveste pa za notranjo opremo stanovanja.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

»Ko si študent, tako ali tako nimaš časa za kaj drugega kot študij, tako da me niti ne moti, da s fantom ne moreva živeti skupaj. Ko se bova poročila, bo drugače, takrat si bova ustvarila družino in bova potrebovala prostor zase.« (gdč. Cho, 26 let)

»Fant in dekle se morata najprej dobro spoznati, potem šele lahko živita skupaj, torej šele po poroki.« (g. Yun, 37 let)

Gospod Kim in gospodična Lee poroki pripisujeta tudi funkcijo potrditve ženina kot zaupanja vrednega človeka:

»Ko se par poroči, starši hčerke dobijo neke vrste zagotovilo, da je ženin resen z njo in da je ne bo zapustil.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

»Mislim, da ima to opraviti predvsem s tem, da starši nočejo, da bi njihova hčerka imela spolne odnose preden se poroči, skrbi jih namreč zato, ker pred poroko ne vedo, kakšen je njen partner, iz kakšne družine prihaja, kakšna je njegova »preteklost« ipd.« (gdč. Lee, 24 let)

David iz angleškega kluba svoje hčerke prav tako ne bi zaupal nepoznanemu moškemu:

»Jaz svoji hčeri zagotovo ne bi dovolil, da bi živela z nekim moškim, ki ga niti dobro ne poznam.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

Velik pomen se pripisuje družbeni percepciji, ki življenja v skupnosti brez zakonske zveze ne odobrava:

»Tu gre predvsem za družbeno percepcijo ... pari bi sicer želeli živeti skupaj, vendar družba tega ne bi odobraval.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

»Mislim, da bi me v primeru, če bi živel skupaj s punco, okolica obravnavala kot »čudnega«.« (g. Cho, 25 let)

»Mojemu bivšemu dekletu sem sicer predlagal, da bi se preselila k meni ... oba sva namreč živela v Seulu, kjer sva študirala, torej stran od najinih staršev, vendar tega ni hotela, menila je namreč, da to ne bi bilo prav, in bala se je, da bi se to izvedelo.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Mislim, da tudi danes v Koreji bolj malo parov živi skupaj pred poroko ... to so le redki primeri, mogoče v Seulu ali pa v primeru, da je eden izmed oseb v paru tujec ... še vedno se namreč spoštuje korejska tradicija, ki to prepoveduje.« (g. Chang, 46 let)

»V Koreji smo še vedno zelo konservativni ... torej, če bi živela z nekim fantom pred poroko in če bi se razšla, bi bilo to zelo slabo zame, ker bi se potem razširile govorice, da sem živela z nekom drugim, preden sem se poročila ... to bi lahko škodilo mojemu ugledu, v smislu »oh ta ženska pa ni sposobna živeti z moškim« ... za žensko je to precej hujše kot za moškega ... veliko mladih danes živi skupaj na skrivaj, zlasti študentje ... ko si študent, se preseliš v drugo mesto, kjer te starši ne morejo nadzorovati ...« (ga. Chang, 35 let)

»V bistvu gre za to, da naj par pred poroko ne bi imel spolnih odnosov in če bi fant in punca torej živela skupaj, pa čeprav dejansko ne bi imela spolnih odnosov, bi bila okolica kljub temu mnenja, da jih imata, in zato takšnega načina skupnega življenja ne bi odobraval.« (g. Lee, 35 let)

Tudi sama sem spričo dejstva, da sva s partnerjem (Slovencem), s katerim nisva poročena, živela v skupnem stanovanju, v družbi večkrat naletela na izraze začudenja in prikritega neodobravanja, zlasti s strani starejših generacij. Ko sem jim v odgovor podala svoje stališče, da se partnerja z bivanjem v skupnem gospodinjstvu pred poroko lahko precej bolje spoznata, so mi največkrat odvrnili, da to kljub vsemu ni skladno s korejskimi običaji in navadami.⁷⁸

---

⁷⁸Prav tako me je presenetilo dejstvo, da se pari v Koreji v zelo kratkem času po prvem srečanju že poročijo. Zelo pogosti so tudi 'zmenki na slepo', ko se neznana fant in punca za zmenek dogovorita kar preko spletnega portala in čez par mesecev lahko že skupaj načrtujeta poroko. Poleg tega obstajajo tudi agencije, ki organizirajo poroke. Posameznik se prijavi kot kandidat za poroko, posreduje podatke o svoji zaposlitvi, zaposlitvi staršev, bratov in sester, o družinskem premoženju ipd., na podlagi katerih je razvrščen v določeno skupino, iz katere mu potem dodelijo ustreznega partnerja oziroma partnerico. Takšne agencije so zlasti priljubljene pri moških s podeželja, ki težje najdejo ustrezno kandidatko za ženo, ki bi bila pripravljena delati na kmetiji, ter pri invalidnih osebah ali osebah s posebnimi potrebami. Nabor žensk za takšne primere danes vse pogosteje predstavljajo tuje ženske iz revnejših držav, kot so Filipini ali Kambodža (intervju, ga. Koo, 44 let)

Podobnim neprijetnim situacijam v izogib sva se s partnerjem neznancem kmalu začela predstavljati kot mož in žena. Zanimivo je, da so se enake taktike brez najine sugestije posluževali tudi najini sodelavci, ko so naju predstavljali novim poslovnim partnerjem in kolegom (terenski dnevnik, 16. oktober 2008).

Iz odgovorov na vprašanje o tem, ali v Koreji pari pred poroko lahko živijo skupaj, je razvidno, da je v družbi še vedno globoko ukoreninjena družbena norma, skladno s katero naj pari pred poroko ne bi imeli spolnih odnosov. Med razlogi, ki govorijo v prid ločenemu življenju pred poroko, sogovorniki najpogosteje navajajo neodobranje s strani staršev in družbe. Starši se bojijo za svojo hčer, saj ne poznajo njenega partnerja, manjka jim namreč zaobljuba njegove zvestobe, ki jo prinaša poroka. Strah jih je, da bi še pred poroko zanosila in si s tem zapravlila možnosti za dostojno življenje z dobro situiranim partnerjem, ki bo poskrbel zanjo in za njene otroke. Če bi se par že pred poroko preselil v skupno stanovanje, bi prav tako naletel na neodobranje s strani širše družbe, kajti to bi bil obenem tudi že dokaz njene nečistosti. Pri nekaterih pripadnikih mlajših generacij, ki so odraščale v obdobju, ko je konfucianizem s svojimo striktno spolno segregacijo že začel izgubljati na pomenu, je že moč zaslediti željo po tem, da bi sledili svojim vrstnikom v zahodnem svetu in zaživelii skupaj s svojimi izbranci še pred poroko, a zavoljo svojih staršev kljub vsemu vztrajajo pri tradicionalnih bivanjskih vzorcih.

V nadaljevanju sem želela preveriti njihovo dojetje spolnosti, natančneje razlik med spolnostjo moških in žensk. Zastavila sem jim naslednja vprašanja: Ali menite, da obstajajo razlike med spolnimi potrebami moških in žensk? Ali imajo moški več spolnih potreb kot ženske? Če je temu tako, kakšen je razlog? Ali menite, da tudi ženske potrebujejo razne oblike spolne zabave?

Sogovorniki so se večinoma strinjali, da imajo moški več spolnih potreb kot ženske:

»Da, menim, da obstajajo razlike ... moški imajo precej več potreb po spolnih odnosih kot ženske.« (gdč. Sung, 27 let)

»Moški imajo večje potrebe po spolnosti kot ženske ... ne vem, zakaj, tako pač je ...« (g. Kim, 32 let)

Gospod Park, gospod Lee, gospa Yang in gospod Kang to pripisujejo spolnemu nagonu, ki naj bi bil pri moških izrazitejši kot pri ženskah:

»Fantje imajo več potreb, da se ljubijo z dobrimi dekleti... slednja so biološko različna od njih, moški spolni nagon je precej močnejši od ženskega, moški morajo namreč razširjati svojo spermo pri inteligentnih in dobrih ženskah, da bi si zagotovili inteligentne in lepe otroke, najti morajo najboljše gene.« (g. Park, 42 let)

»Moški spolni nagon je precej močnejši kot pri ženskah, zato moški potrebujejo več spolnih odnosov kot ženske.« (g. Lee, 35 let)

»Nekateri moški imajo več potreb po spolnih odnosih kot njihove žene, zato morajo zahajati k prostitutkam. Da, menim, da je razlog za te razlike biološke narave.« (ga. Yang, 27 let)

»Mislim, da obstajajo neke razlike med obema spoloma, kar se tiče spolnosti ... moški imajo bolj izrazit spolni nagon kot ženske.« (g. Kang, 22 let)

Jane iz angleškega kluba ugotavlja, da imajo manj privlačni moški na ta način več možnosti, da osvojijo žensko:

»Nekateri moški, zlasti tisti, ki so manj privlačni, rabijo več spolnih odnosov, da bi osvojili žensko, medtem ko za ženske to večinoma ni potrebno.« (fokusni razgovor, Jane 43 let)

Gospa Kim spolno udejstvovanje moških povezuje z njihovo potrebo po zabavi in razbremenitvi, s katero se sicer soočajo tudi ženske, vendar jo udejanjajo v drugačni obliki:

»Moški potrebujejo več spolnih odnosov, da se na ta način razbremenijo in pozabavajo, medtem ko ženske tega ne potrebujejo, one se pogovarjajo, gredo skupaj na kavo ali jogo.« (ga. Kim, 32 let)

Gospa Chang predpostavlja, da spolne potrebe žensk, ko enkrat rodijo, po vsej verjetnosti upadejo:

»Razlike so verjetno bolj očitne pri starejših... starejše ženske, ki že imajo otroke, morda ne čutijo več toliko potrebe po spolnih odnosih kot njihovi možje, zato le-ti svoje potrebe zadovoljujejo drugje.« (ga. Chang, 35 let)

Gospod Jang sicer meni, da so spolne potrebe pri vsakem posamezniku, ne glede na spol, različne, kljub vsemu pa naj bi bili moški v spolnosti na splošno aktivnejši kot ženske:

»Mislim, da je to odvisno od vsakega posameznika, nekateri moški imajo več potreb po spolnosti kot drugi, enako je pri ženskah ... mogoče bi lahko rekli, da moški na splošno potrebujejo več spolnih odnosov.« (g. Jang, 29 let)

Ga. Koo vzrok za razlike med spolno aktivnostjo moških in žensk pripisuje družbeni percepciji:

»Moški imajo lahko več spolnih odnosov kot ženske, saj bi bile slednje sicer obravnavane kot vlačuge.« (ga. Koo, 44 let)

Hwasoon Byun pa izpostavlja tudi različno dožemanje spolnih odnosov med obema spoloma:

»Ne vem, če gre tu za razlike med spoloma glede spolnosti ... mogoče bi lahko rekli, da gre za razlike v percepciji spolnosti. Moški spolne odnose dojemajo drugače kot ženske, kot neke vrste obliko sprostivne, medtem ko jo ženske morda v večji meri povezujejo z ljubeznijo in prokreativno funkcijo.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Aktivno spolno življenje je lahko tudi izraz moškosti. Predvsem nekatere mlajše sogovornice so namreč mnenja, da moški spolno aktivnost dojemajo kot neko obliko samopotrditve:

»Ne vem, če obstajajo kakšne biološke razlike med spoloma, nekateri moški pač potrebujejo več spolnih odnosov, ker se na ta način počutijo bolj »moške« oz. je to za njih neka oblika samopotrditve.« (gdč. Choi, 29 let)

»Mislim, da moški na splošno potrebujejo več spolnih odnosov kot ženske, ker s tem potrjujejo svojo moškost in da se s tem postavljajo pred sovrstniki in prijatelji.« (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

»Mislim, da ni bistvenih razlik med spoloma ... morda imajo moški več spolnih odnosov, ker s tem izkazujejo svojo moškost.« (gdč. Lee, 24 let)

Steve iz fokusnega razgovora manj izrazito potrebo po spolnosti žensk v primerjavi z njihovimi moškimi vrstniki pripisuje dejstvu, da se od prvih še vedno pričakuje, da bodo pred poroko ostale čiste:

»Moški, preden se poročijo, morajo imeti spolne odnose z več ženskami, da bi našli najbolj popolno osebo, ki bo rodila njihove potomce, pri ženskah pa je ravno obratno ... ženske morajo biti pred poroko čiste, zato tudi ne čutijo potrebe, da bi imele več spolnih odnosov.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

Mary iz fokusnega razgovora pa meni, da so ženske za razliko od moških pri tem bolj omejene, saj se bojijo morebitnih posledic, ki bi jih zaznamovale za celo življenje:

»Moški imajo lahko več spolnih odnosov, ker si to lahko privoščijo, pri ženskah pa obstaja bojazen, da bi zanosile in s tem bi se njihovo življenje popolnoma spremenilo.«

(fokusni razgovor, Mary, 37 let)

V nadaljevanju me je zanimalo, ali obstajajo tudi bari in klubi, v katerih moški za denar nudijo spolne usluge ženskam.

Večina sogovornikov je bila mnenja, da takšni klubi ne obstajajo oziroma so maloštevilčni, ker enostavno ni povpraševanja po njih:

»Po mojem mnenju ženske takšnih barov ne potrebujejo, saj je njihova biološka dispozicija drugačna od moške ... hkrati pa je to, da moški zahajajo na takšna prizorišča, postalo tudi že del korejske kulture, zanje je to nekaj povsem običajnega, za ženske pa je drugače, zanje to ni primerno.« (gdč. Yang, 27 let)

»Ne, mislim da ženske tega ne potrebujejo, zanje so dovolj spolni odnosi z njihovimi partnerji.« (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

»Ženska preprosto gre v nek običajen bar ali klub, se spogleduje z moškim, ga ogovori in že z njim lahko tudi spolno občuje.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Mislim, da običajne ženske v takšne klube ne zahajajo, ker ne čutijo potrebe po tem.« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

»Mislim, da ženske, tudi če grejo v kakšnega izmed takšnih klubov, gredo zgolj enkrat ali dvakrat iz radovednosti, ne pa da bi takšne usluge resnično potrebovale.« (ga. Yeun, 28 let)

»Takšni klubi sicer obstajajo, vendar so v manjšini ... večina jih je namenjena zgolj moškim ... ker ni povpraševanja s strani žensk.« (ga. Koo, 44 let)

Gospodična Choi prav tako odgovarja, da so takšni klubi redki, saj bi bile njihove stranke kaj hitro označene kot nespodobne:

»Za ženske se nekako ne spodobi, da bi zahajale v takšne bare ali klube, zato menim, da jih ni veliko ... mogoče v Seulu...« (gdč. Choi, 29 let)

Tudi gospodična Yang in Lucy se strinjata, da bi družba ženske, ki bi v takšne klube zahajale, obravnavala kot nenormalne:

»Za takšne klube sem slišala, da obstajajo... ampak mislim, da tja hodijo samo ženske, ki niso »normalne«, morda istospolno usmerjene ali pa prostitutke.« (gdč. Yang, 27 let)

»Moški to lahko počnejo vsak dan, brez slabe vesti, ženski svet pa je malo bolj omejen, družba bi jih dojemala kot nenormalne.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

Brenda je o takšnih klubih izvedela ob prebiranju rumenega tiska:

»Mogoče gredo v takšne klube kakšne znane osebe, da se malo sprostijo, včasih o tem beremo v časopisu.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

Tudi gospa Chang, ki ji spolna industrija sicer ni tuja, je takšen klub obiskala zgolj enkrat, pa še takrat se je zgolj odzvala povabilu:

»Takšnih klubov je zelo malo... enkrat sem sama bila v enem, ker sem bila tja povabljena, nikoli pa ne bi šla tja na lastno iniciativo...« (ga. Chang, 35 let)

Pri analizi razlik med spolnimi navadami žensk in moških se je večina sogovornikov strinjala, da imajo moški na splošno več spolnih potreb kot ženske. Nekateri to pripisujejo njihovem biološkemu ustroju, drugi njihovem prokreativnemu poslanstvu, tretji pa so mnenja, da obstaja razlika v percepciji spolnih odnosov pri ženskah in moških. Medtem ko naj bi slednji spolne odnose dojemali kot način sprostive in zabave, naj bi jih ženske bolj povezovale s funkcijo spočetja otrok in izkazovanjem ljubezni. Izrazitejša spolno aktivnost med moškimi se poleg tega včasih povezuje tudi z izkazovanjem in dokazovanjem njihove moškosti.

Zaradi omenjene manjše izrazitosti spolnih potreb žensk v primerjavi z moškimi, je manjša oziroma nična tudi njihova potreba po dodatnih virih spolne zabave izven zakona. Večina sogovornikov se je namreč strinjala, da ženske ne kažejo potrebe po prizoriščih, kjer bi si za plačilo lahko privoščile spolne usluge s strani tujih moških. Medtem ko je takšno ravnanje v primeru moškega spola tolerirano oziroma že družbeno sprejeto, pa se posluževanje takšnih uslug pri ženskah razume kot nespodobno. Nekateri sogovorniki so celo mnenja, da so sicer maloštevilni lokali, ki ženskam ponujajo tovrstne storitve v prvi vrsti namenjeni »neobičajnim« ženskam, kot so istospolno usmerjene partnerice, spolne delavke ali slavne osebe.

Moškim sogovornikom sem zastavila tudi vprašanje, kako pogosto gredo ven izključno v moški družbi in ob kakšnih priložnostih.

Večina jih hodi ven skupaj s sodelavci, bodisi ob obisku poslovnega partnerja, z namenom krepitve timskega duha ali sprostitve:

»Velikokrat gremo ven s sodelavci ali pa ko imamo obisk kakšnega poslovnega partnerja, nekje dva- do trikrat na mesec.« (g. Kim, 32 let)

»Običajno grem na večerjo s sodelavci ali poslovnim partnerjem, mogoče enkrat na mesec.« (g. Jang, 29 let)

»Načeloma gremo ven s sodelavci, ko imamo kakšen team-building ali pa se nas par sodelavcev zbere in gremo na kakšno večerjo, da se malo sprostimo, vsaj enkrat na dva meseca.« (g. Lee, 35 let)

»Največkrat gremo ven s sodelavci, vsaj enkrat na kvartal podjetje vsakemu oddelku plača skupno večerjo in s tem spodbuja timski duh.« (g. Park, 42 let)

Nekateri si moške večere skupaj s sodelavci ali prijatelji privoščijo vsak teden:

»Skoraj vsak teden, običajno gremo ven s skupaj s sodelavci, s katerimi se najbolj razumem, včasih tudi z bivšimi sošolci.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Pred poroko sem veliko zahajal ven s prijatelji, skoraj vsak konec tedna, sedaj pa gremo ven s sodelavci morda na kakšno večerjo ali pivo.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Odvisno, ko ni šole, grem ven s prijatelji vsak vikend, med tednom malo manj ... ja včasih so zraven tudi kakšne punce, večinoma pa gre za izključno moško družbo.« (g. Kang, 22 let)

Tudi pomembnejši športni in življenjski dogodki so dovolj dober razlog za skupno druženje moških prijateljev ali kolegov:

»Običajno grem ven s prijatelji, ko kdo praznuje rojstni dan ali se komu zgodi kaj pomembnega ... mislim, da skoraj vsak mesec ali pa enkrat na 14 dni.« (g. Cho, 25 let)

»Ob nedeljah igram nogomet in če zmagamo, gremo običajno po končani tekmi skupaj s soigralci na pivo ... včasih grem tudi na kakšno večerjo s sodelavci.« (g. Yun, 37 let)

Večina moških torej hodi ven v izključno moški družbi skupaj s sodelavci. Nekateri nekajkrat na mesec, ob obisku poslovnega partnerja, drugi enkrat na kvartal z namenom krepitve timskega duha, tretji pa še kdaj vmes, v družbi le najtesnejših sodelavcev. Med njimi so tudi takšni, ki si moške večere s prijatelji, bivšimi sošolci ali sodelavci privoščijo tudi vsak teden. Nekateri skupaj praznujejo tudi pomembnejše življenjske dogodke, kot je na primer rojstni dan. Nenazadnje pa ne smemo pozabiti tudi na pivo, dva ali tri, ki se še kako priležejo po končani nogometni tekmi.

Moške sogovornike, ki so mi potrdili, da so že bili večkrat na enem izmed prizorišč, kjer se odvija prostitucija, sem povprašala, kaj bi storili, če bi izvedeli, da se njihova žena oz. partnerica prav tako poslužuje uslug moških spolnih delavcev.

Zanimivo: prav nihče od sogovornikov takšnega početja njihovih žena ne bi odobral. Gospoda Kima bi žena v takšnem primeru razjezila do te mere, da bi jo bil pripravljen celo ubiti:

»Če bi to storila, bi jo ubil...« (g. Kim, 32 let)

Gospod Yun in gospod Chang bi zahtevala ločitev:

»Če bi izvedel, da je bila v kakšnem od takšnih klubov in da je imela tam spolne odnose, bi zahteval ločitev.« (g. Yun, 37 let)

»Odvisno od tega, kaj bi tam počela ... če bi se zgolj zabavala s prijateljicami in ne bi imela spolnih odnosov, potem bi ji to oprostil in jo prosil, naj ne hodi več ... v primeru, da bi imela spolne odnose, pa bi se verjetno ločil.« (g. Chang, 46 let)

Steve in gospod Lee pa celo predvidevata, da je verjetnost, da bi se kaj takšnega zgodilo, zelo majhna oziroma skoraj nična:

»Moški gredo tja za zabavo in naslednji dan je že vse pozabljeno, ženske pa tega niso sposobne, one bi postale odvisne, navezale bi se. One ne morejo tega naslednji dan kar pozabiti, zato je malo verjetno, da bi se v kaj takšnega sploh spustile.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Mislim, da tega ne bi storila, ker tega ne potrebuje.« (g. Lee, 35 let)

Da bi takšno obnašanje žensk pri moških naletelo na neodobranje, je prepričana tudi Hwasoon Byun iz Korean Women's Development Institute:

»Če bi v »takšne prostore« zahajale ženske, bi bil to verjetno problem, njihovi možje se s tem ne bi strinjali in tega ne bi odobraval.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Zanimivo pa so prav moški sogovorniki, ki so že bili gostje katerega izmed prizorišč, kjer svoje usluge med drugim ponujajo tudi prostitutke, takšnemu početju s strani žensk najbolj odločno nasprotovali. Na vprašanje, kaj bi storili, če bi izvedeli, da se njihova žena oz. partnerica poslužuje uslug moških spolnih delavcev, so večinoma odgovorili, da bi zahtevali ločitev. Nekateri med njimi pa so bili prepričani, da je verjetnost, da bi se kaj takšnega zgodilo, praktično nična, saj ženske tovrstnih storitev enostavno ne potrebujejo.

Z naslednjim vprašanjem sem želela ugotoviti, ali se sogovorniki strinjajo, da ženske ostajajo doma in prevzamejo odgovornost za vzgojo in izobrazbo otrok, ali pa so morda kljub vsemu mnenja, da bi tudi one morale v službo.

Številni sogovorniki so se strinjali, da so vloge med moškim in žensko v družbi načeloma pravilno razporejene. Ženska mora zato po poroki pustiti službo in ostati doma:

»Da, menim da mora ženska ostati doma in skrbeti za otroke, to je njeno poslanstvo, moški pa poskrbi za finančno plat družine.« (g. Park, 42 let)

»Za žensko je bolje, da po poroki pusti službo in se posveti družini, ki jo potrebuje.« (ga. Chang, 35 let)

»Po poroki mora ženska skrbeti za svojega moža in za njune otroke, zato mora prenehati delati, sicer bi bila preobremenjena.« (g. Yun, 37 let)

»V Koreji ženska, ko se poroči, običajno ostane doma. Njeno mesto je doma, da skrbi za svojega moža in podpira njegovo kariero.« (g. Chang, 46 let)

»Ko ženska enkrat rodi, se njeno življenje popolnoma spremeni, zato ne more ostati v službi, medtem ko se življenje moškega spremeni le za približno deset odstotkov.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

»Ženske so vedno skrbele za dom in otroke, moški pa so delali in prinašali denar, tako so bile vzgojene in to se prenaša iz roda v rod.« (ga. Seong, 50 let)

Lisa je celo mnenja, da moški odgovornostim, ki jih nosijo ženske, niti ne bi bil kos:

»Mislim, da moški ne bi znali tako skrbeti za otroke - prati, kuhati -zato je to odgovornost žensk.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

Gospod Jang in gospa Koo pa posebej izpostavljata vlogo žensk pri vzgoji in izobrazbi otrok:

»Izobrazba otrok je zelo pomembna, saj je od tega odvisno, na katero univerzo se bodo vpisali in pozneje kakšno službo bodo dobili ... pomembno je, da jim matere ves čas stojijo ob strani in jih podpirajo, pripravljajo hrano, pospravljajo, likajo ipd.« (g. Jang, 29 let)

»Vloga ženske v zakonu je, da skrbi za potomce, njihov razvoj in izobrazbo, moški pa priskrbi denar za družino.« (ga. Koo, 44 let)

Nekateri razlog za dejstvo, da ženske po poroki pustijo službo, pripisujejo neugodnim razmeram na trgu dela:

»Ženske običajno po poroki končajo s službo, ker jim delodajalci ne podaljšajo pogodbe oziroma ker v službi nimajo možnosti za napredovanje. Ker so se poročile, se od njih pričakuje, da bodo kmalu rodile otroke in ostale doma.« (ga. Kim, 32 let)

»Glede na to, da imajo ženske v službi manj možnosti za napredovanje kot moški, slednji tudi lahko več zaslužijo, zato je bolje, da doma ostanejo ženske.« (g. Kim, 32 let)

»Jaz mislim, da bi se ženska morala sama odločiti, ali bo ostala v službi ali ne, je pa dejansko težko, ker delodajalci ženske avtomatično obravnavajo kot »drugorazredno« delovno silo.« (gdč. Lee, 24 let)

Vse več pa je primerov, ko so ženske primorane ostati v službi, da zagotovijo dodaten vir zaslužka za preživetje družine:

»Nekatere ženske morajo delati zaradi denarja, ker ima družina kredite, ki jih moški sam ne more odplačevati, zato mu morajo finančno pomagati.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

»Mislim, da je danes vse več primerov, ko mora tudi ženska delati, saj družina težko preživi zgolj z moževo plačo.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

»Včasih ženska niti nima druge izbire, če je recimo mati samohranilka ali če je ločena.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

Nekateri so bili celo mnenja, da bi morale tudi ženske imeti možnost razvijati svoje kariere in da bi tudi moški zato lahko sprejeli določen del odgovornosti za vzgojo otrok:

»Za nekatere ženske je kariera pomembna, zato tudi po poroki želijo ostati v službi.«
(fokusni razgovor, David, 41 let)

»Odvisno, nekatere ženske si želijo delati in tudi po poroki ostanejo v službi, nekatere pa ostanejo doma in se posvetijo otrokom.« (ga. Son, 30 let)

»Mislim, da je danes vse več žensk, ki si želijo v službi kaj doseči in napredovati, zato tudi po poroki ostanejo v službi ... tudi za otroke se odločijo pozneje.« (ga. Kang, 36 let)

»Mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi tudi ženske delale, danes je že veliko primerov, ko sta oba starša zaposlena.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Ne strinjam s tem, da bi morale ženske ostati doma in se odpovedati svojim sanjam.«
(gdč. Choi, 29 let)

»Ne strinjam se s tem, da bi se morala ženska žrtvovati in postati gospodinja, temveč bi morala imeti možnost za nadaljevanje svoje kariere ... tudi moški bi morali sprejeti del odgovornosti za otroke.« (Jennifer, 28 let)

»Mislim, da bi ženske morale imeti možnost, da se potem, ko njihovi otroci dopolnijo neko določeno starost, lahko vrnejo v službo.« (gdč. Cho, 26 let)

Glede vlog, ki se v korejski družbi pripisujejo moškim in ženskam, so se številni sogovorniki strinjali, da naj ženske nosijo odgovornost za vzgojo in izobraževanje otrok, moški pa naj skrbijo za finančno podporo družine. Medtem ko nekateri iz omenjenega razloga podpirajo odsotnost poročenih žensk s trga dela, drugi slednjo povezujejo z njihovimi omejenimi možnostmi, ki izhajajo iz njihovega marginalnega statusa na trgu delovne sile, ki pa je nenazadnje prav posledica njihove družbeno pripisane materinske vloge. Kljub vsemu nekateri sogovorniki opozarjajo, da je v današnji družbi že mogoče zaznati trend, ko ženske tudi po poroki ostajajo v službi. Bodisi jih v to prisili ekonomska situacija družine, ki zahteva dodaten vir zaslužka, ali pa zaradi njihove lastne želje po razvijanju kariere.

4.4.2 Korporativna prostitucija

Z raziskovalnim vprašanjem 2 skušam preveriti, ali nova oblika korporativne prostitucije, ki se je oblikovala v času hitre industrializacije in razvoja kapitalistične, visoko potrošniške družbe, v Koreji danes predstavlja eno izmed najpogostejših opravičil moških (in tudi njihovih žena) za koriščenje uslug spolnih delavk.

Pri tem se naslanjam na poročilo Državne davčne službe (Lee 2014, 1), ki razkriva, da je v letu 2013 uporaba službenih kreditnih kartic v barih s hostesami spet preseгла milijardo ameriških dolarjev⁷⁹: 733,1 milijonov USD je bilo porabljenih v *room salonih* (»zasebnih sobah«); sledijo *dallangjujeom* (karaoke bari s hostesami) s 175 milijoni USD in *yojeong* (»bari, v katerih so hostese oblečene v tradicionalna korejska oblačila, imenovana *Hanbok*«) s 83 milijoni USD (Lee 2014, 1). Konec leta 2006 je korejska vlada sprejela nenavaden ukrep v boju s prostitucijo: Ministrstvo za enakost med spoloma je namreč ponudilo denarno iniciativo podjetjem, katerih uslužbenci bi se odpovedali kupovanju spolnih uslug na službenih zabavah in poslovnih potovanjih (Ghosh 2013, 1).

Tudi po poročanju korejskih medijev so korejska podjetja tista, ki industrijo spolne zabave ne le »vzdržujejo na površju«, temveč celo skrbijo za njen razcvet (Kim, 2014, 1). Enako sta se oba sogovornika, lastnik verige barov s karaokami in lastnik lokala z zasebnimi sobami, strinjala, da so podjetja in poslovneži njihove najboljše stranke:

»Ko pridejo poslovneži s svojimi strankami, ne gledajo na denar ... privoščijo si najdražji viski in najlepše ženske, saj ne plačajo sami, temveč njihovo podjetje.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Največ je takšnih, ki pridejo s kakšne poslovne večerje ... ker so že na večerji veliko spili, jih ni težko prepričati, da najamejo najlepša in najdražja dekleta.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Med moškimi intervjuvanci je bila večina mnenja, da *nore bangi* (»karaoke bari s hostesami«) in *room saloni* (»zasebne sobe«) predstavljajo ugodno okolje za sklepanje in utrjevanje poslovnih vezi:

»Sam se takšnih srečanj še nisem udeležil, menim pa, da poslovneži večkrat gredo na kakšno pivo in karaoke, potem pa še na second ali third round, in pri tem sklenejo še kakšen poslovni dogovor.« (g. Lee, 35 let)

»Da, mislim da poslovneži večkrat skupaj obišejo kakšen nore bang na stroške podjetja. Verjetno se tam pogovarjajo tudi o poslovnih zadevah.« (g. Kang, 22 let)

---

⁷⁹ Stroški, namenjeni zabavi v luksuznih barih, so leta 2009 znašali 1,16 milijard USD, leta 2010 1,53 milijard USD, 1,41 milijard USD leta 2011, 1,28 milijard leta 2012 in 1,23 milijard USD leta 2013 (Lee 2014,1).

Gospod Yun pri tem izpostavi element skupne skrivnosti, ki po takšnem srečanju povezuje poslovne partnerje:

»Če si moški in počneš nekaj umazanega in grešnega s svojim poslovnim partnerjem, z njim deliš to skrivnost kot z bratom... potem mu lahko vedno zaupaš ...« (g. Yun, 37 let)

Medtem ko ima šef gospoda Janga za takšne priložnosti med poslovnimi partnerji že stare znance, pa v podjetju Johna iz angleškega kluba takšne 'večerne izhode' uporabljajo kot del strategije pri uvajanju novih poslovnih partnerjev:

»Moj šef ima med poslovnimi partnerji že stare prijatelje, s katerimi gre po vsakem sestanku na večerjo in v anma bang. Da, včasih nas povabi zraven, vendar mi običajno gremo zgolj na večerjo.« (g. Jang, 29 let)

»Nove poslovne partnerje običajno že takoj v začetku povabimo na večerjo, saj jih tako najhitreje spoznamo in ugotovimo, kakšna je njihova filozofija ...« (fokusni razgovor, John, 35 let)

Tudi gospod Chang in gospod Cho sta mnenja, da pogajalske strani takšne priložnosti lahko izkoristijo za izboljšanje medsebojnih odnosov:

»Da, poslovni partnerji nas velikokrat po sestanku povabijo na večerjo in potem še na skupno zabavo ob karaokah ali kaj podobnega. Na ta način skušajo malo omehčati nasprotno pogajalsko pozicijo.« (g. Chang, 46 let)

»Ne vem točno, kaj tam počnejo, ampak mislim, da je to del pogajalske strategije oziroma krepitve medsebojnih vezi med poslovnimi partnerji.« (g. Cho, 25 let)

Gospod Park pa ugotavlja, da lahko greš s poslovnimi partnerji danes na stroške podjetja le še na večerjo:

»Včasih smo skoraj vsakega poslovnega partnerja povabili na večerjo in karaoke, pa potem še na second in third round, danes pa je tega precej manj. Navadno se gre zgolj na večerjo, potem pa se določeni posamezniki sami odločijo za second ali third round, na lastne stroške seveda.« (g. Park, 42 let)

Med intervjuvanci, zlasti moškimi, so se številni strinjali, da se v Koreji še vedno veliko poslov zaključuje v *nore bangih* (karaoke barih s hostesami) in *room salonih* (zasebnih sobah). Menijo namreč, da le-ti nudijo okolje, v katerem so posamezniki, v veliki meri tudi zaradi

prisotnosti alkohola, hitreje pripravljeni spremeniti ali vsaj prilagoditi svoje pogajalske pozicije in je zato lažje doseči skupni dogovor. Običajno podjetja zlasti nove poslovne partnerje povabijo na enega od tovrstnih večerov, ki se potem že praviloma zaključijo v družbi prostitutk.

Na vprašanje o tem, ali se s sodelavci družijo tudi po koncu delovnega časa in kaj takrat počnejo, so se moški sogovorniki strinjali, da se je v Koreji razvila navada, da gredo sodelavci občasno po službi skupaj na pivo ali večerjo, ki ji navadno sledi tudi obisk kakšnega bara s karaokami in pozneje masažnega salona:

»Ko gremo ven s sodelavci, zgolj moška družba, se gre najprej v neko pivnico, druga rundaje nore bang (soba s karaokami) in tretja, zadnja priložnost, je anma bang (masažni salon).« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Da, velikokrat gremo ven s sodelavci po službi, da se malo pozabavamo in pozabimo na stres. Najprej gremo na večerjo, potem pa imamo lahko še second round v nore bang. Nekateri si privoščijo še third round, ponavadi je to kakšna masaža v anma bang, ali pa gredo v room salon.« (g. Lee, 35 let)

»Mislim, da moški sodelavci gredo včasih po službi skupaj ven na kakšno večerjo ali pijačo.« (g. Cho, 25 let)

Nekajkrat letno se sodelavci udeležijo tudi večerij in zabav, ki jih priredi in financira njihov delodajalec:

»Vsaj enkrat na kvartal gremo ven na teambuilding, občasno se tudi sami zmenimo med sabo, zgolj moški, in gremo na večerjo ter potem še v soju jib (soju hišo)... včasih nadaljujemo v second ali third round, odvisno od situacije in razpoloženja.« (g. Yun, 37 let)

»Enkrat na mesec gremo običajno ven s sodelavci iz oddelka, včasih se nam pridružijo tudi ženske, vendar one gredo zgolj na večerjo in karaoke ter potem domov, mi pa nadaljujemo še v kakšnem soju jib ali pa anma bang.«⁸⁰ (g. Jang, 29 let)

---

⁸⁰ Zanimivo so tudi sodelavci iz mojega oddelka v primeru, da smo se večerje udeležile tudi ženske predstavnice, najraje izbrali restavracijo v enem izmed trgovskih centrov, ki se običajno zapirajo ob enajsti uri zvečer. S tem so si zagotovili dovolj časa zase, saj smo se ženske v tem primeru najkasneje ob enajsti uri odpravile domov, oni pa so lahko nadaljevali z drugo in tretjo rundo (terenski dnevnik, 17. marec 2009).

»V Koreji podjetja običajno enkrat letno organizirajo zabavo za celo podjetje, običajno je to ob koncu leta, poleg tega pa vsakemu oddelku pripada še ena skupna večerja na kvartal. Nekateri to priložnost izkoristijo še za obisk kakšnih karaok, masažnega salona ipd.« (g. Park, 42 let)

Medtem ko se je gospod Chang takšnih srečanj s sodelavci pogosteje udeleževal, ko je bil mlajši, pa se po mnenju Steva in Ryana po službi danes večinoma družijo predvsem starejši sodelavci:

»Občasno gremo ven skupaj s sodelavci... ko sem bil mlajši, smo hodili skoraj vsak teden, bili smo res super kolektiv, sedaj pa malo manj.« (g. Chang, 46 let)

»Starejši sodelavci se še vedno veliko družijo tudi po službi ... glede na to, da sem v službi praktično cel dan, od doma grem ob osmih zjutraj in se vrnem ob pol sedmih zvečer, zelo malo časa preživim s svojim sinom ... prosti čas raje posvetim njemu, kot pa da bi šel ven s sodelavci ... menim, da zaradi tega moje napredovanje v podjetju ne bo ogroženo ...« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»V Koreji bi me, če rečem ne, imeli za izdajalca, kljub vsemu se zadeve spreminjajo, fantje, mlajši od trideset let, nočejo več hoditi tja... običajno zato ne trpijo nikakršnih posledic, tu pa tam se še zgodi, vendar jih seniorji danes niti ne silijo več v to.« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

John in Chris pa menita, da so novo zaposleni takšna povabila na druženje po koncu delovnega časa skoraj primorani sprejeti, saj bi v nasprotnem primeru lahko imeli težave z vključitvijo v kolektiv sodelavcev:

»Težko je, ko si popolnoma nov v nekem podjetju in te hoče tvoj šef ali mentor peljati tja (k prostitutkam), in če nočeš iti, te kmalu izključijo iz svoje družbe, ker imaš drugačno mnenje in drugačen pogled na svet kot tvoj šef. To lahko v končni fazi tudi vpliva na tvoje napredovanje, zato se številni bojijo in se raje podredijo normam, kot da bi sledili svojim lastnim načelom.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Ko nekdo pride v podjetje, samo sledi ostalim ... tudi, ko sem bil sam novinec, si v začetku nisem upal odkloniti povabila sodelavcev, da se jim pridružim ... če jim ne bi sledil, bi se lahko zgodilo, da me ne bi sprejeli in bi postal izobčenec, tega pa si ne želi nihče ...« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

Mogoče pa je za novo zaposlene kljub vsemu pametno, da se takšnih skupnih večerov udeležijo, saj gre po mnenju gospoda Kima tu za okoliščine, v katerih so si vsi enakopravni:

»Če gremo ven s sodelavci, ni nobene nadrejenosti, nobene hierarhije, ker smo vsi nagi, vsi smo prijatelji in vsi smo si enaki.« (g. Kim, 32 let)

Na tem mestu ne smemo prezreti tudi dejstva, da se je veliko moških v Koreji zavrlo njihove kariere in visokih položajev v podjetjih bodisi pripravljenih ali pa primoranih ločiti od svojih družin in se med tednom preseliti v mesto, kjer je sedež njihovega podjetja. Z ženo in otroci torej preživljajo zgolj vikende. Med tednom večino popoldneva ostanejo na delovnem mestu, večere pa brez nepotrebnih pojasnjevanj in brez slabe vesti lahko v celoti namenijo zabavam s sodelavci in poslovnimi partnerji (terenski dnevnik, 17. februar 2010).

Tudi sama sem se kot uslužbenka korejskega podjetja večkrat udeležila skupnih večerij kot neke vrste oblik »team buildinga« s sodelavci. Po večerji, na kateri se je običajno res pretirano popivalo (večina jih je izkoristila priliko in si na stroške podjetja privoščila nenormalne količine alkohola), smo se večkrat odpravili tudi na karaoke, vendar tiste običajne, brez hostes. V začetku sem bila vedno znova presenečana, kako so bili sodelavci v neformalnem okolju povsem drugi ljudje, sproščeni, veseli, odprti in zgovorni. Zagotovo je k temu znatno pripomogla velika količina zaužitega alkohola in bolj sproščeno okolje brez hierarhične razporeditve. Naslednje jutro v službi so tisti, ki so bili prejšnji večer najbolj razigrani, hodili naokrog s sklonjenimi glavami in osramočeno tiščali svoje nosove v prsni koš. Prejšnjega večera nihče ni omenil niti z besedo, le udeleženci tretje runde sami so točno vedeli, kdo vse se je udeležil in kaj vse se je v njej dogajalo, a so vse skupaj spretno zavili v molk. Pravzaprav nikoli niti nisem imela občutka, da bi to kogarkoli utegnilo zares zanimati. Nikjer namreč ni bilo zaslediti niti pritajenih pogovorov, vprašanj ali ugibanj na to temo. Zdelo se je, kot da si dogodek vsi skupaj želijo izbrisati iz spomina, a kljub vsemu so ga že ob naslednji priložnosti spet ponovili (terenski dnevnik, 15. junij 2009) ⁸¹.

Z analizo odgovorov sogovornikov in opažanj s terena ugotavljam, da se moški sogovorniki večinoma strinjajo, da omenjena prizorišča predstavljajo primerno okolje za druženje in sproščanje sodelavcev. Le-ti se na ta način lahko po dolgem delavniku občasno skupaj pozabavajo in pozabijo na stres, ki jim ga prinaša služba. Zlasti za novo zaposlene v nekem podjetju predstavlja druženje s sodelavci in nadrejenimi pomemben element pri oblikovanju

---

⁸¹ Vsak oddelek je bil upravičen do ene skupne večerje na kvartal, poleg tega sta sledila še vsaj dva skupna večera na ravni celotnega podjetja.

njihove skupinske identitete in pripadnosti. Čeprav predvsem starejši med njimi takšne vrste socializacijo s sodelavci izven delovnega časa povezujejo tudi s posameznikovimi možnostmi za napredovanje in utrjevanje pozicije v podjetju, pa mlajše generacije moških tovrstnim dejavnostim danes ne pripisujejo več tako velikega pomena in se jim vse bolj skušajo izogniti.

V nadaljevanju me je zanimalo, če so s takšnim početjem moških običajno seznanjene tudi njihove žene.

Nekateri sogovorniki so bili mnenja, da žene običajno sicer vedo, da njihovi možje zahajajo v tovrstne bare in klube, vendar najbrž ne poznajo podrobnosti oziroma mislijo, da njihovi možje tam spolno ne občujejo:

»Mislim, da žene vedo, da njihovi možje gredo na pivo ali na večerjo s sodelavci, ne vem pa, če vedo tudi, da hodijo k prostitutkam. Večina jih najbrž misli, da njihovi možje tega ne počnejo.« (ga. Yeun, 28 let)

»Nekatere vedo, vendar ne vem, če poznajo vse podrobnosti, možje se navadno o tem ne pogovarjajo s svojimi ženami, temveč samo s svojimi moškimi kolegi.« (g. Jang, 29 let)

»Večinoma ne vedo, kaj vse tam počnejo.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Vedo, da njihovi moški sicer hodijo tja, ne vedo pa, ali imajo tudi spolne odnose s prostitutkami ali ne.« (g. Cho, 25 let)

»Nekatere to slutijo, vendar si moža ne upajo vprašati, če je to res in pač živijo v upanju, da njihovi možje tega ne počno.« (ga. Kang, 36 let)

Takšne izhode po mnenju nekaterih sogovornic ženske razumejo kot del moževih službenih obveznosti:

»Mislim, da vedo, ker pridejo iz službe zelo pozno...moški jim pač rečejo, da so bili službeno zadržani, in ženske jim to verjamejo.« (ga. Son, 30 let)

»Mislim, da vedo, vendar to jemljejo kot del njihove službe, to namreč počnejo tudi njihovi sodelavci.« (gdč. Choi, 28 let)

»Če gredo ven skupaj s poslovnimi partnerji, imajo tako ali tako opravičilo, saj morajo ženske to sprejeti, ker podjetja od moških včasih to zahtevajo.« (ga. Kang, 22 let)

»Glede na to, da je to v okviru službe, je v bistvu koristno za celo družino, saj moški s tem izkazuje svojo pripadnost podjetju in ima zato večje možnosti za napredovanje.«

(ga. Park, 46 let)

Medtem ko je gospa Chang s svojim možem dogovorjena, da jo bo o svojih večernih zabavah s poslovnimi partnerji obveščal, pa žene gospoda Kima takšne podrobnosti ne zanimajo:

»Moj mož je tudi stranka nekega podjetja ... vedno, ko gre k njim, ga zelo lepo pogostijo, peljejo ga nekam na večerjo in pijačo ... nekoč sem ga vprašala, če je kdaj bil 'tam', vendar mi je rekel, da to podjetje nima več navade hoditi 'tja'... in rekel mi je, da če bodo kdaj šli 'tja', da mi bo to povedal ... in da 'tam' ne bo počel nečistih stvari ...« (ga. Chang, 35 let)

»Moja žena ve, da hodim tja, vendar je to ne zanima.« (g. Kim, 32 let)

Gospodična Sung pa meni, da obstajajo tudi moški, ki svojim ženam ne povedo vsega po pravici:

»Nekatere vedo, druge ne ... odvisno od posameznika in od tega, ali jim moški povedo resnico ali ne.« (gdč. Sung, 27 let)

Kar nekaj sogovornikov se strinja, da ženske običajno ne vedo, kaj njihovi možje počno takrat, ko se tako pozno vračajo iz služb:

»Večina jih ne ve, da gredo njihovi možje k prostitutkam ... menijo namreč, da njihovi možje gredo zgolj na večerjo, karaoke ... mogoče so zraven kakšne ženske, vendar z njimi spolno ne občujejo.« (g. Yun, 37 let)

»Večina jih najbrž ne ve, kaj počnejo, mislijo, da gredo na večerjo ali zabavo s sodelavci oziroma prijatelji.« (ga. Chang, 35 let)

»Mislim, da ne vedo.« (gdč. Yang, 27 let)

»Mislim, da večinoma ne vedo. Mislijo, da je bil njihov mož na večerji ali na pijači skupaj s prijatelji.« (g. Kim, 32 let)

»Velja neko načelo, da kar se zgodi v takšnih večerih in v 'teh prostorih', tudi ostane 'tam' ...« (g. Lee, 35 let)

»Ne, tega najbrž ne vedo, sicer jim tega ne bi dovolile.« (gdč. Choi, 29 let)

Tako moški kot ženske sogovornice so se torej v večini strinjali, da so žene moških, ki se poslužujejo prostitucije, ki sicer vedo, da njihovi možje zahajajo na takšna prizorišča, kjer se prostitucija dogaja, običajno še vedno prepričane, da njihovi možje tega ne počno. To, da se zvečer, namesto da bi odšli domov, gredo s sodelavci pozabavati na karaoke ali v kakšno izmed *soju jib* (*soju* hiš), razumejo kot del njihove službene obveznosti: menijo namreč, da moški tja hodijo zato, ker s tem pokažejo pripadnost podjetju in na tak način krepijo medsebojne odnose s sodelavci, ne pa na lastno pobudo. Nekateri moški sogovorniki se s svojimi ženami o podrobnostih dejavnosti, ki so del njihovih službenih obveznosti, ne pogovarjajo, saj menijo, da jih le-to ne zanima, oziroma so spoznali, da je bolje, če to zadržijo zase.

Tudi na vprašanje o tem, kdo so po njihovem mnenju moški, ki zahajajo k prostitutkam, so nekateri sogovorniki odgovorili, da so to velikokrat moški iz poslovnega sveta:

»Kakšni poslovneži, ki so na službeni poti.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Moški, ki so recimo na službenem obisku pri svojih strankah.« (ga. Chang, 35 let)

»Menedžerji, ki so povabljeni s strani njihovih poslovnih partnerjev, ali pa so sami gostitelji.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

»V room salonih (zasebnih sobah) je največ strank iz poslovnega sveta, sploh pri tistih najdražjih variantah, kjer naročijo full course, ki vključuje pijačo, hrano in hostese... to gre običajno na stroške podjetja, sami si tega namreč verjetno ne bi mogli privoščiti.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

»Odvisno od tipa lokala, obstajajo tudi business bari, ki so namenjeni poslovnem in njihovim partnerjem, pa tudi sicer ima veliko lokalov posebne sobe, imenovane business rooms, ki jih za zabavo svojih poslovnih partnerjev najemajo podjetja.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Veliko je tudi moških, ki zasedajo vodilne funkcije v podjetjih ali v politiki... o tem se veliko bere v časopisih ... sploh pred volitvami se takšni škandali zelo radi pojavijo v medijih.« (Byun Hwasoon, KWDI)

Po mnenju sogovornikov se med goste prizorišč, ki med drugim ponujajo tudi spolne usluge, uvrščajo tudi ljudje iz poslovnega sveta. Pogosto gre za poslovneže na službeni poti, ki na takšen način skupaj s svojimi gostitelji preživljajo večere. Zlasti zasebne sobe (*room salon*) z najdražjim kompletom storitev, ki poleg dekleta vključujejo tudi pogostitev in pijačo, si moški največkrat lahko privoščijo le na stroške podjetja. Skušnjava prostitucije pa se le stežka uprejo

tudi javne osebe, ki bi še posebej morale paziti na svoj ugled. V časopisih je tako pogosto moč zaslediti zgodbe o vplivnih moških iz poslovnega sveta in sveta politike, ki so bili v enem izmed klubov s sumljivo dejavnostjo zasačeni z neko tujo žensko dvomljivega poklica.

Tudi ko sem ženske spraševala o motivih, ki vodijo moške, da zahajajo v lokale in klube, v katerih svoje usluge ponujajo tudi prostitutke, jih je kar nekaj med njimi kot razlog navedlo službeno dolžnost:

»Če jih povabi šef, potem morajo iti.« (gdč. Cho, 26 let)

»Moj mož se včasih vrača domov zelo pozno, ker ima službeno večerjo s poslovnimi partnerji ali s sodelavci ... če ga šef povabi na večerjo, ne sme odkloniti, sicer lahko izgubi svoj ugled in dober položaj v podjetju ...« (ga. Kang, 36 let)

»Nekateri moški gredo tja zato, ker imajo obveznosti v službi, skupaj s kakšnimi kupci ali dobavitelji ipd.« (ga. Park, 46 let)

S tem, da so moški tudi izven delovnega časa pripravljene žrtvovati svoj čas v dobro podjetja, izkazujejo tudi svojo pripadnost podjetju:

»Od moških se pričakuje, da so popolnoma predani podjetju, zato se morajo včasih udeleževati tudi raznih dejavnosti izven službenega časa ...« (ga. Yeun, 29 let)

»Včasih gre moški na večerjo in karaoke skupaj s sodelavci, v bistvu mu žena to mora dovoliti, saj noče, da bi njen mož izstopal in bil zato v službi slabše obravnavan kot njegovi sodelavci. To se v Koreji razume kot neka oblika pripadnosti podjetju.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Hwasoon Byun meni, da takšen način socializacije med sodelavci lahko pripomore k izboljšanju njihovih medsebojnih odnosov:

»Moški hodijo k prostitutkam skupaj s prijatelji in sodelavci, da na ta način utrjujejo vezi medsebojnega prijateljstva.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Takšno okolje pa je hkrati lahko tudi ugodno za sklepanje dogovorov s poslovnimi partnerji:

»Menedžerji tam sklepajo posle, nekako se lažje dogovarjajo ob pijači in dekletih, mislim, da so takrat bolj popustljivi, ker so pod vplivom alkohola.« (ga. Seong, 50 let)

»Običajno gredo tja zaradi posla, tam je lažje sklepati poslovne dogovore.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Poslovneži se gredo tja skupaj zabavat, ko jim uspe kakšen posel, ali pa tja povabijo kakšne poslovne partnerje.« (gdč, Choi, 29 let)

»V dallangjujeom in nore bang (karaoke s hostesami) je ponavadi veliko poslovnežev, ki pripeljejo svoje stranke ali partnerje. Če nekdo pelje svoje goste v nek anma bang ali room salon, s tem pokaže, da gre za dobro stoječe podjetje.« (ga. Chang, 35 let)

Žene menedžerjev in drugih mož, ki v podjetjih zasedajo pomembnejše funkcije, so se po mnenju sogovornic že sprijaznile z dejstvom, da njihovi možje cele popoldneve in včasih tudi večere preživijo v službi ali nekje zunaj, v družbi sodelavcev in poslovnih partnerjev. Prav tako so nekatere med njimi sprejele dejstvo, da moški v imenu službene dolžnosti pri tem koristijo usluge spolnih delavk. Prepričane so namreč, da moški s svojo udeležbo na moških večernih zabavah izkazujejo svojo pripadnost podjetju in hkrati pripomorejo h krepitvi medsebojnih odnosov med sodelavci. Tovrstnih prizorišč torej ne obiskujejo na lastno pobudo, temveč z namenom, da bi v takšnem okolju lažje in hitreje sklenili posel, da bi proslavili pravkar sklenjen posel ali pa se enostavno pokazali in dokazali pred svojimi poslovnimi partnerji. V raziskovalnem vprašanju 4 se sprašujem, ali so kljub temu, da spolnost v korejski družbi še vedno ostaja tabu tema, spolni odnosi moških s prostitutkami v družbi potihoma sprejeti, so del kulture.

4.4.3 Prostitucija kot zdravilo zoper stres

Z raziskovalnim vprašanjem 3 preverjam, ali je stres, ki ga moškimi nalagata služba in odgovornost za preživljanje lastne družine in svojih staršev, eden izmed razlogov za njihovo posluževanje uslug spolnih delavk.

Beseda »stres« je v Koreji stalnica pogovorov tako na delovnem mestu, med sodelavci, kot tudi v družinskem okolju (terenski dnevnik, 20. maj 2009). Še zlasti pod stresom so moški, kajti na njihovih ramenih visi breme preživljanja tako njihovih družin kot tudi staršev. Ko se po dolgotrajnem delavniku (navadno moški ostajajo v službi do poznih večernih ur) utrujeni vrnejo domov, jih doma čaka žena, ki je ne zanimajo moževi osebni problemi, temveč zgolj, kdaj bo v službi napredoval, kdaj bo dobil kakšno denarno nagrado, ali je kdo od njegovih sodelavcev mogoče napredoval pred njim, bil pohvaljen s strani šefa in podobno (intervju, Hwasoon Byun, KWDI).

Slednje lahko potrdi tudi moje opazovanje z udeležbo. Večina mojih moških sodelavcev je običajno ostajala v službi tudi po tem, ko je zvonec ob 17.40 naznanil konec uradnega

delovnega časa. Takrat so ženske pospravile svoje mize in se odpravile domov, moški pa so počasi odšli v kantino na večerjo, po večerji so v sprejemnici v miru prelistali še časopis, skratka niti najmanj se jim ni mudilo domov. Eden izmed mlajših sodelavcev mi je, ko sem ga povprašala, zakaj časopisa ne bi raje bral doma, razložil, da se zanj kot novinca v podjetju ne spodobi, da bi pisarno zapustil prej kot njegov nadrejeni. To bi namreč lahko škodilo njegovemu ugledu in položaju. S tem ko večino svojega časa preživi v podjetju, namreč pokaže svojo požrtvovalnost in pripadnost podjetju. Od tega je odvisno tudi njegovo napredovanje in boljši zaslužek, s katerim bo svoji družini omogočil lažje življenje. S prezgodnjim prihodom domov prav tako ne bi bila zadovoljna njegova žena. Če bi namreč prišel domov prej kot njegov sosed, bi to spet lahko vrglo slabo luč na njegov položaj v podjetju. Če moški ne ostaja dovolj dolgo v službi, enostavno ni dovolj pomemben za podjetje, njegov položaj je slabše plačan in s tem je slabši tudi finančni status družine, ki jo preskrbuje (terenski dnevnik, 3. december 2009):

»Ta odgovornost vsekakor predstavlja veliko breme, ki stalno visi nad njim, tako v službi kot tudi doma, zato so moški na splošno zelo podvrženi stresu. Iz tega naslova je v Koreji med moško populacijo tudi veliko samomorov.« (intervju, Hwasoon Byun, KWDI).

Ko sem moške sogovornike povprašala o tem, kaj navadno počnejo, da se znebijo stresa, so nekateri med njimi navedli tudi zabave s karaokami, popivanje v *soju* hišah in raznih drugih oblikah zabavne industrije:

»Včasih gremo ven s sodelavci ali prijatelji v kakšen soju jib ali nore bang, da se malo poveselimo ... včasih najamemo tudi hostese, da nas malo razvajajo.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Grem ven s prijatelji, včasih na kakšno nogometno tekmo in potem na pivo ali na karaoke ... če je dobra energija, potem nadaljujemo v second round (druga runda), odvisno predvsem od tega, kako naporen dan je za nami.« (g. Jang, 29 let)

»S sodelavci gremo po službi skupaj nekaj pojedst, na pivo ali dve ... res je, da se pogosto zavleče vse tja do poznih jutranjih ur.« (g. Yun, 37 let)

»Najbolj se sprostim, če gremo ven s sodelavci igrat golf, potem pa na večerjo, pijačo in še kam ...« (g. Chang, 46 let)

»Med tednom se sproščam tako, da gremo s sodelavci ali prijatelji skupaj v savno, potem pa na pivo in na karaoke, za vikend pa gremo skupaj z družino kam na izlet v naravo.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Šport, izlet z družino, pijača s prijatelji, večerja in karaoke s sodelavci ipd.« (g. Lee, 35 let)

Dejstvo, da morajo moški v korejski družbi večinoma sami skrbeti za finančno dobrobit družine in nemalokrat tudi svojih staršev, je po mnenju večine sogovornikov eden izmed pogostih dejavnikov stresa, s katerim se danes spopadajo korejski moški. Nekateri se zato, da bi stres vsaj malo omilili in se vsaj za trenutek znebili napetosti, poleg posvečanja športu in družini med tednom skupaj s sodelavci udeležujejo zabav v raznih oblikah zabavne industrije, ki jim med drugim ponuja tudi usluge spolnih delavk.

Tudi v odgovoru na vprašanje o tem, zakaj moški zahajajo k prostitutkam, so nekateri sogovorniki omenili tudi stres:

»Dolžnost moškega v Koreji je, da nahrani družino, kar je lahko zelo stresno, zato moški zahajajo tja, ker tam lahko sprostijo svoje napetosti, lahko se znebijo stresa, počnejo lahko, kar jih je volja, ženske pa jih pri tem obravnavajo kot kralje.« (g. Cho, 25 let)

»Ena stvar je, da se znebiš stresa ... ko sem dobil prvo službo, sem zahajal tja skoraj vsak dan. Skoraj celo mojo plačo sem zapravil tam. Najprej je šlo za radovednost, potem pa sem postal skoraj odvisen od tega. Danes grem tja samo še enkrat na mesec, da se znebim stresa, ki mi ga nalaga služba, pred tremi, štirimi leti pa sem bil tam v povprečju štirikrat na teden.« (g. Lee, 35 let)

»Mislim, da se veliko moških na ta način sprosti in pozabi na vsakodnevne težave v službi in doma.« (gdč. Sung, 27 let)

»Moški v Koreji smo pod velikim pritiskom, saj moramo skrbeti za svojo družino in poleg tega še za svoje starše ... tudi žene od nas veliko zahtevajo, v službi se moramo zato stalno dokazovati in tekmovati z drugimi za boljšo plačo. To, da gremo po službi ven skupaj s sodelavci, nam pomaga, da lažje preživimo delovni teden.« (g. Park, 42 let)

»Da se znebijo stresa in da uživajo ... « (ga. Son, 30 let)

»Da malo pozabijo na stres, s katerim se soočajo zaradi službe.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

»Če večino dneva preživiš v službi, je to lahko zelo stresno, zato se nekateri moški po končanem delu skušajo malo razbremeniti ... namesto, da bi se ukvarjali s športom, se družijo s svojimi sodelavci ob pijači, karaokah, lepih ženskah ipd.« (ga. Kang, 36 let)

Nekateri sogovorniki so mnenja, da med razloge za povpraševanje moških po prostituciji lahko uvrstimo tudi stres, ki jim ga bodisi nalagajo službene ali pa družinske obveznosti in odgovornosti. Pri tem posebej izpostavljajo samske moške, moške na službeni poti in moške na vodilnih in odgovornih ter zato najbolj stresnih položajih.

Tudi na vprašanje o tem, kdo so moški, ki koristijo spolne usluge prostitutk, so bili sogovorniki, med njimi tudi spolne delavke same, mnenja, da gre za moške, ki se po stresnem delavniku želijo malo sprostiti:

»Včasih pridejo tudi moški, ki imajo v službi ali v življenju na sploh težave, želijo si sprostitev in za trenutek pozabiti na vse. Največkrat gredo za začetek na masažo.« (ga. Kim, 32 let)

»Največkrat so to moški, ki se želijo po službi malo sprostiti skupaj s sodelavci ali poslovnimi partnerji.« (ga. Chang, 35 let)

»Včasih moški, ki so v službi pod stresom, da se na ta način sprostijo.« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

»Moški, ki imajo zelo stresno službo, predvsem tisti na odgovornih položajih.« (g. Yun, 37 let)

Gospodična Choi izpostavi predvsem moške, ki so med tednom zaradi službe ločeni od svojih žena in družine:

»Moški, ki se zaradi službe med tednom odselijo v neko drugo mesto, ker živijo stran od družine ... če se hočejo malo sprostiti ali če jim je dolgčas.« (gdč. Choi, 28 let)

Gospodična Lee pa mednje uvršča tudi samske moške:

»Mogoče samski moški, ki so pod stresom.« (gdč. Lee, 24 let)

Spolnih uslug izven zakona in izven partnerske zveze se torej, po mnenju nekaterih sogovornikov, poslužujejo moški, ki so pod stresom in zato potrebujejo sprostitev. Naj gre za

samske moške, moške na službeni poti, moške na odgovornih položajih, vsi kot opravičilo za obiske prizorišč spolne industrije navajajo skupni imenovalec, torej stres.

Sogovornikom sem v nadaljevanju zastavila vprašanje o tem, ali menijo, da so moški v današnji družbi bolj pod stresom kot ženske, ali ne.

Gospa Yeun in gospod Yun vzrok za več stresa pri moških pripisujejo njihovi službi:

»Moški so bolj pod stresom ... zaradi službe.« (ga. Yeun, 28 let)

»Predvsem mlajši moški se morajo v službi stalno dokazovati, kar je zanje zelo stresno ... tudi ženske so pod stresom, vendar precej manj kot moški.« (g. Yun, 37 let)

Z njima se strinjata tudi Chris in gospodična Sung, ki menita, da so zlasti stresni delavniki moških na pomembnejših položajih:

»Mogoče so moški bolj pod stresom, če imajo v službi bolj pomembne pozicije kot ženske.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

»Moški imajo v službi bolj pomembna delovna mesta kot ženske, zato je njihovo delo precej bolj stresno ...« (gdč. Sung, 27 let)

Gospod Kim, gospa Son in gospa Kang pa bolj stresno življenje moških pripisujejo dejstvu, da moški nosijo večjo odgovornost za preživljanje družine kot ženske:

»Mislim, da moški, ker nosijo večjo odgovornost za preživljanje družine.« (g. Kim, 32 let)

»Mislim, da so moški bolj pod stresom kot ženske, saj je od njih finančno odvisna vsa družina.« (ga. Son, 30 let)

»Moški so bolj pod stresom, ker se od njih več pričakuje ... oni so vodje družine, poleg službe morajo finančno podpirati tudi starše ipd.« (ga. Kang, 36 let)

Nekateri pa menijo, da se tudi ženske, pa čeprav ne hodijo v službo, soočajo s stresom, ki jim ga nalaga njihova odgovornost za vzgojo in izobraževanje otrok:

»Najbrž moški, ko imajo probleme v službi ... ženske pa zaradi otrok, če imajo recimo težave v šoli ali če so ravno pred zaključnimi izpiti.«⁸² (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

»Moški so pod stresom zaradi službe, ženske pa zaradi zaključnih izpitov njihovih otrok. Oboji so pod stresom, le da je pri moških to bolj pogosto.« (gdč. Lee, 24 let)

»Moški se soočajo s stresom v službi, ženske pa so odgovorne za izobrazbo njihovih otrok in s tem za njihovo prihodnost, tako da so tudi ženske pod stresom, mogoče je samo to manj očitno kot pri moških.« (ga. Chang, 35 let)

Tiste ženske, ki so se odločile ostati v službi, se soočajo z dvojno mero stresa, in sicer s stresom na delovnem mestu kot posledico njihovega marginalnega statusa, kot tudi doma zaradi preobremenjenosti:

»Mislim, da so tudi ženske, ki delajo, pod stresom, saj so vedno slabše obravnavane kot moški.« (ga. Chang, 35 let)

»Najbrž so najbolj pod stresom tiste ženske, ki so v službi, kajti poleg službe jih tudi doma čakajo otroci in veliko dela.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

Za mlajše ženske so lahko stresna tudi prevelika pričakovanja in pritiski s strani njihovih staršev in staršev njihovih mož:

»Tudi ženska, ki je poročena, a še nima otrok, je pod velikim stresom, kajti njena družina in družina njenega moža pričakujeta od nje, da bo rodila potomce, to je namreč njena naloga.« (ga. Koo, 44 let)

Skratka v stresni situaciji se lahko znajdejo tako moški kot ženske:

»Mislim, da so oboji kdaj pod stresom, odvisno od situacije.« (gdč. Cho, 25 let)

---

⁸² Kako stresno je za matere obdobje pred zaključnimi izpiti, ki odločajo o nadaljnji usodi njihovih otrok, priča tudi dejstvo, da se na dan izpita v Koreji tako rekoč vse ustavi. Delavci so denimo naprošeni, da se na ta dan v službo odpravijo nekoliko pozneje, da na ta način ne bi preveč ovirali prometa in s tem kateremu izmed izpitnih kandidatov onemogočili pravočasnega prihoda v šolo. Od staršev otrok, ki se na ta dan borijo z izpitnimi vprašanji, se seveda pričakuje, da se tega dne sploh ne odpravijo v službo, temveč si vzamejo po vsej verjetnosti edini dan dopusta v svoji karieri. V terminu, ko potekajo slušni deli izpitov, velja prepoved vzletanja letal, da leta s svojim hrupom ne bi zmotila slušateljcev. Iz istega razloga se ustavijo tudi vsa gradbena dela v okolici srednjih šol. Vse naštetorej jasno priča o tem, kako pomemben dogodek v življenju posameznika predstavlja ta dan. Spričo dejstva, da z odgovornostjo za vsem stoji prav mati, si lahko zgolj predstavljamo, kako stresen je ta dan in meseci oziroma že leta priprav pred njim, tudi zanjo (terenski dnevnik, 14.maj, 2009).

»To je pač odvisno od vsakega posameznika in okoliščin, ne bi mogla reči, da so moški na splošno bolj pod stresom kot ženske.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

»Mislim, da oboji, ne bi rekla, da so kateri bolj in drugi manj ... vsak ima svoje razloge.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

Proti stresu pa se ženske borijo na drugačen način kot moški:

»Mislim, da smo vsi kdaj pod stresom. Tudi ženske, le da se veliko bolj pogovarjajo in ne držijo tega v sebi, zato je to manj očitno. Moški pa se ponavadi sprostijo in odprejo šele ob alkoholu.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Ženska in moški sta v osnovi enaka, naša narava je enaka in vsi smo pod stresom, vsi imamo probleme, vendar jih ženske znamo rešiti na drugačen način ... tako, da gremo na kavo, da se pogovarjamo, da se ukvarjamo s športom ...« (gdč. Lee, 24 let)

Pri poučevanju angleščine na domu sem sama imela priložnost spoznati tudi ženske, ki so se po rojstvu otrok vrnile nazaj v službo. Večkrat so mi potarnale, da so zelo obremenjene, saj jih po službi, v kateri se za svoje mesto stalno borijo z veliko bolj cenjenimi in bolje plačanimi moškimi kolegi, čakajo še obveznosti doma. Glede na to, da se njihovi možje iz službe vračajo v poznih večernih urah, morajo vse gospodinjske obveznosti ter skrb in vzgojo otrok prevzeti nase (terenski dnevnik, 22. marec 2010).

Medtem ko so nekateri sogovorniki moške zaradi njihove službe označili kot tiste, ki so bolj pod stresom kot ženske, pa so bili drugi mnenja, da tudi odgovornost za vzgojo in izobrazbo otrok, ki jo večinoma nosijo ženske, lahko vodi v stresne situacije. Zlasti je to očitno v času, ko se otroci pripravljajo na zaključne izpite, ki odpirajo vrata za vstop na željeno univerzo. Še posebej stresno pa je lahko življenje za ženske, ki so se po rojstvu otrok odločile za nadaljevanje svoje kariere, le-te namreč poleg službe doma igrata tudi vlogo gospodinje in matere.

4.4.4 Izvenzakonski spolni odnosi

Intervjuvance in sogovornike v fokusnem razgovoru sem prosila, če mi lahko razložijo, kaj pomenijo naslednji pojmi, ki označujejo prizorišča t. i. industrijske prostitucije, ki kot sekundarno dejavnost ponujajo tudi spolne usluge: *room salon* (zasebna soba); *dallangujeom* (karaoke bar s hostesami); *nore bang* (soba s karaokami); *anma bang* (masažni salon); *ibal so* (brivnica).

Med sogovorniki je večina izraza *nore bang* in *dallangujeom* dokaj dobro poznala, nekateri bolj podrobno, drugi manj:

»Poznam nore bang, to so v bistvu karaoke, ki so lahko čisto običajne, kamor tudi sama zahajam s prijatelji, lahko pa imajo še special service, to pomeni, da so zraven še seksi ženske, ki strežejo pijačo in se jih moški lahko dotikajo.« (gdč. Choi, 28 let)

»Nore bang so lahko čisto običajne karaoke, namenjene tudi navadnim ljudem, lahko pa so zraven še seksi oblečene in naličene hostese, ki nudijo razne usluge, odvisno od tega, koliko je moški pripravljen plačati.« (ga. Kang, 36 let)

»Nore bang in dallangujeom sta v bistvu zelo podobna. V bistvu so oboje karaoke, le da v prvem primeru lahko naročiš full menu, kar pomeni, da dobiš hrano in pijačo plus hostese, ki skupaj s tabo prepevajo, lahko se jih dotikaš, jih božaš ipd. Če hočeš kaj več, moraš iti ven in plačaš posebej. Pri dallangujeom pa imaš natarice, s katerimi se pač lahko malo pošališ, pozabavaš.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Razlika med nore bang in dallangujeom je v tem, da v prvem lahko piješ in prepevaš z ženskami, v drugem pa ni žensk oziroma so le-te samo natarice.« (g. Lee, 35 let)

»Nore bang – tu se lahko samo prepeva, ne toči se alkohola, medtem ko se v dallangujeom toči tudi alkohol. To naj bi bila edina razlika, vendar v realnosti je drugače ... tudi v nore bang' se lahko najame neke vrste hostese.« (ga. Chang, 35 let)

»Dallangujeom pomeni da v tem baru lahko piješ in prepevaš ... ženske so tu samo natarice, ne moreš pa poklicati neke ženske od zunaj ... ljudje ponavadi zunaj izobesijo znak, da imajo dallangujeom vendar po vsej verjetnosti kršijo zakon in običajno se lahko pokliče tudi ženske.« (g. Kim, 32 let)

Sogovorniki so se strinjali, da *anma bang* poleg klasične masaže ponuja tudi erotično masažo:

»Anma bang – to naj bi bil zgolj običajen masažni salon, vendar ponavadi kršijo pravila in tu ženske masirajo gole, izvajajo masaže s celim telesom.« (ga. Yeun, 28 let)

»Anma bang je masažni salon, kjer ponujajo erotično masažo.« (gdč. Choi, 28 let)

»Anma bang je erotični masažni salon.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

Storitve, ki jih poleg striženja ponuja *ibal so*, oblika moške brivnice, so znali opisati predvsem moški sogovorniki:

»Ibal so je izraz za moško brivnico. V običajni brivnici ti ponavadi zmasirajo tudi vrat in glavo, tukaj se pa lahko zмениš še za dodatno erotično masažo.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Ibal so' pomeni frizerski salon, kjer ženske nudijo tudi spolno masažo.« (gdč. Choi, 28 let)

»Ibal so – obstajata dve vrsti ... originalno je to ime za moški frizerski salon, vendar si moški po striženju las v tem salonu danes lahko privoščijo tudi malo masaže ... če gredo naprej, je zadaj v salonu neka soba z ogledali, kjer imajo lahko tudi spolni odnos, če dodatno plačajo.« (g. Jang, 29 let)

Tudi v primeru zasebnih sob (*room salon*), so njihovo dejavnosti podrobneje poznali zgolj moški sogovorniki:

»Full salon – gre za neke vrste room salon (zasebne sobe) višjega ranga, ki je običajno zraven nekega motela. Tukaj lahko izbereš deklet iz množice deklet, ki so na voljo. Če ti deklet ne ustreza, jo lahko zavrneš in si izbereš novo. Prostori so tukaj običajno zelo čisti in urejeni.« (g. Park, 42 let)

»Room salon so nekakšne zasebne sobe, ki jih moški običajno najamejo za spolne odnose s prostitutkami.« (ga. Kang, 36 let)

»Room salon – to pomeni, da tam lahko piješ, podobno kot pri karaokah, vendar so tam tudi ženske, ki so tam zaposlene in z njimi lahko piješ in prepevaš ... če hočeš, jih lahko v drugi rundi najameš za eno noč ... v tem primeru greš ven in moraš plačati dodatno ... običajno se gre ven, vendar je verjetno neka soba v isti stavbi, mogoče eno nadstropje višje ... skratka, to je vse povezano ... vendar če nočeš iti tja, lahko greš tudi kam drugam.« (g. Yun, 37 let)

Nekateri sogovorniki podrobnosti dejavnosti, ki se skrivajo za temi izrazi, sicer ne poznajo, vendar so za tovrstna prizorišča že slišali iz množičnih medijev:

»Načeloma vem, kaj ti izrazi pomenijo, ne vem pa, kaj je recimo razlika med dallanjujeom in nore bang. Kaj točno se tam dogaja, ne vem, vem to, o čemer se bere v kakem časopisu oziroma če se o tem kdo pogovarja.« (gdč. Yang, 27 let)

»Vem, kaj izrazi pomenijo. Mislim, da so vsi povezani z nudenjem spolnih uslug.« (ga. Koo, 44 let)

»Ne poznam prav točno, kaj se tam dogaja, sem pa zanje že slišala na televiziji.« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

Brenda in Mary iz angleškega kluba pa menita, da gre tu za umazane in prepovedane dejavnosti, ki zaradi tega širši javnosti ostajajo prikrite:

»Verjetno veliko ljudi, zlasti žensk pozna zgolj izraze ne pa podrobnosti, ker se o tem ne govori veliko. Ne vem, zakaj, ker je to nekaj umazanega in skrivnostnega.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

»Tu gre za dejavnosti, ki so prepovedane, zato tako moški, ki tja zahajajo, kot lastniki teh prostorov nočejo, da bi se o tem preveč razvedelo, sicer bi lahko kdo poklical policijo in bi jih zaprli.« (fokusni razgovor, Mary 37 let)

Pri analizi podatkov v okviru raziskovalnega vprašanja 4 ugotavljam, da večina sogovornikov dobro pozna izraze, ki opisujejo prizorišča t. i. industrijske prostitucije, kjer gre za oblike, pri katerih prostitucija predstavlja sekundarno dejavnost, skrito za neko drugo, povsem običajno primarno storitvijo. Večina izmed njih je sicer bolj natančno poznala zgolj tisto primarno dejavnost, hkrati pa je bila seznanjena z dejstvom, da se nekje v ozadju skriva tudi sekundarna dejavnost, ki je povezana z nudenjem spolnih uslug. Slednjo so bolj natančno opisali moški sogovorniki, ki so prav tako poznali podrobnosti, v katerih se prizorišča s podobno primarno dejavnostjo kljub vsemu razlikujejo med seboj.

V nadaljevanju me je zanimalo, ali sogovorniki menijo, da se v pri obisku takšnih prizorišč tudi spolno občuje, moške sogovornike pa sem hkrati tudi vprašala, če so kdaj katerega izmed njih že obiskali.

Večina med njimi jih je bila mnenja, da del dogajanja v teh prostorih lahko predstavljajo tudi spolni odnosi:

»Ne vem, najbrž da.« (ga. Son, 30 let)

»Verjetno, da.« (ga Chang, 35 let)

»Mislim, da.« (gdč Cho, 26 let)

»Da, mislim, da je to bistvo teh klubov in barov.« (gdč. Choi, 29 let)

»Če je v eni sobi recimo 5 moških, potem jih običajno zabava enako število hostes, nekateri moški se zadovoljijo s tem, da se žensk zgolj dotikajo, nekateri pa hočejo več in gredo z njimi ven ...« (ga. Kang, 36 let)

Gospodična Yang odgovarja, da si ženske lahko privoščijo predvsem premožnejši:

»Da, mislim da velikokrat pride tudi do spolnih odnosov ... predvsem pri moških, ki imajo dovolj denarja, da si to lahko privoščijo.« (gdč. Yang, 27 let)

Medtem ko sta gospod Chang in gospod Kang že bila kdaj gosta takšnih prizorišč, pa so Ryanu o dogajanju v njih pripovedovali zgolj njegovi kolegi.

»Tudi. Da. Tudi sam sem že večkrat bil tam na povabilo poslovnega partnerja.« (g. Chang, 46 let)

»Mislim, da v petdeset odstotkih primerov. Da, sam sem že bil tam skupaj s prijatelji in tudi s sodelavci.« (g. Kang, 22 let)

»Po mojem mnenju da. Ne, sam nisem še bil tam, so pa bili nekateri moji kolegi.« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

Nekateri sogovorniki niso povsem prepričani, da so spolni odnosi v teh prostorih stalna praksa, menijo namreč, da je le-to odvisno od strank, včasih pa tudi od žensk, ki so tam zaposlene:

»Včasih, da. Da, sem že bil nekajkrat tam.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Zelo različno, nekateri da, drugi ne. Sam sem že velikokrat bil tam skupaj s sodelavci.« (g. Yun, 37 let)

»Nekateri da, drugi ne, odvisno od vsakega posameznika.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

»Odvisno od tega, kaj si njihovi obiskovalci želijo ... sam sem že bil tam, vendar nisem imel spolnih odnosov:« (g. Jang, 29 let)

»Odkvisno od žensk, ki tam delajo, in od njihovih strank.« (g. Park, 42 let)

»Mislim, da ... če gredo tja sodelavci skupaj s poslovnimi partnerji, to je namreč del njihove službe.« (gdč. Lee, 24 let)

Redki med njimi pa so bili mnenja, da takšna prizorišča niso povezana s spolnostjo:

»Običajno mislim, da ne ... odkvisno od moških, če gredo tja s prijatelji, največkrat samo naročijo pivo in skupaj prepevajo.« (ga. Yeun, 28 let)

»Mislim, da le redko.« (ga. Park, 46 let)

Lahko torej sklenemo, da so se sogovorniki večinoma strinjali, da gre tu za prizorišča, kjer prihaja tudi do spolnega občevanja. Vseeno so bili nekateri med njimi mnenja, da le-to ni nujno stalna praksa, temveč je to odkvisno od situacije, predvsem pa od strank in žensk, ki so tam zaposlene kot delavke. Zgolj dve sogovornici sta izrazili mnenje, da takšne oblike zabave kljub vsemu le redko spremlja tudi spolno občevanje. Moški sogovorniki, ki so takšne prostore že kdaj obiskali v družbi prijateljev ali sodelavcev, so pojasnili, da tam niso imeli spolnih odnosov.

V nadaljevanju me je zanimalo, kakšno je njihovo stališče do takšnega početja s strani moških, ali ga odobravajo, so do njega indiferentni, ali pa mu morda nasprotujejo.

Nekaterih sogovornikov takšno početje ne moti, saj je to stvar vsakega posameznika:

»Načeloma mi je vseeno, kaj ljudje tam počnejo. Vsak se odloča zase.« (gdč. Lee, 24 let)

»To je povsem njihova stvar, njihova odločitev.« (ga. Chang, 35 let)

»Ne moti me, če to počnejo.« (g. Kang, 22 let)

»Vseeno mi je, če to počnejo.« (gdč. Sung, 27 let)

»Meni je vseeno, če to počnejo.« (ga. Kim, 32 let)

»Ne moti me, da to počnejo.« (gdč. Cho, 25 let)

»Vsi to počnejo, to je neke vrste sprostitiv.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

Medtem ko gospa Kang odobrava vse, razen spolnih odnosov, pa jih gospod Jang dopušča zgolj v primeru samskih moških:

»Odvizno kaj počnejo, če nimajo spolnih odnosov, če gre zgolj za zabavo, me to ne moti.« (ga. Kang, 36 let)

»Odvizno od tega, če so poročeni ali ne, če so samski in imajo spolne odnose, se mi to ne zdi sporno.« (g. Jang, 29 let)

Drugi takšnega početja ne odobravajo:

»S tem se ne strinjam.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Tega ne odobravam.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

»Mislim, da ni prav, da to počnejo.« (ga. Seong, 50 let)

»S tem se sicer ne strinjam, vendar tudi nikogar ne obsojam, vsak pač dela to, kar čuti.« (ga. Yeun, 28 let)

Gospa Koo se takšno ravnanje s strani moških zdi nepravično:

»To, da nekateri moški to počnejo, se mi ne zdi pravično do njihovih žena.« (ga. Koo, 44 let)

Gospa Chang pa kljub vsemu meni, da nekateri tega ne počnejo prostovoljno:

»Tega ne odobravam, mislim pa, da nekateri nimajo izbire, če jih recimo šef povabi, pač morajo iti.« (ga Chang, 35 let)

Gospodična Choi bi v primeru, da bi pri tem zalotila svojega moža, zahtevala ločitev:

»Ne strinjam se s takšnim početjem. Če bi bila poročena in bi moj mož hodil tja, bi zahtevala ločitev.« (gdč. Choi, 29 let)

Med mlajšimi sogovornicami sem naletela tudi na takšne, ki so bile mnenja, da takšnega početja ne moremo opredeliti kot sprejemljivega in da gre tu za moške, ki niso normalni:

»Ker ti moški niso normalni, ne morejo najti normalnih žensk, saj ne morejo shajati z normalnimi ljudmi ...« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

»... vendar jaz ne bi mogla živeti s takšnim moškim, ker že samo dejstvo, da hodi tja, dokazuje, da ni normalen ...« (gdč. Cho, 28 let)

Večina moških sogovornikov, kot tudi žensk delavk v spolni industriji, ki sem jih intervjuvala, spolnih odnosov moških s prostitutkami niti ne odobrava niti mu izrecno ne nasprotuje. Po

njihovem prepričanju gre tu največkrat zgolj za obliko zabave in sprostitev, hkrati pa menijo, da je to odločitev vsakega posameznika. Ženske sogovornice takšnega početja s strani moških načeloma ne odobravajo in mu nasprotujejo, v nekaterih primerih takšne moške celo označijo kot nenormalne.

Eden izmed indikatorjev sprejemanja prostitucije v družbi je tudi njen odnos do žensk, ki so vanjo vključene kot delavke. Sogovornikom sem zato zastavila vprašanje o tem, kaj bi storili, če bi izvedeli, da se je njihova znanka ali prijateljica ukvarja s prostitucijo. Zanimalo me je, če bi jih dejstvo, da se ukvarja s prostitucijo, motilo ali ne.

Številni sogovorniki bi se s takšnim početjem ne bi strinjali in bi mu nasprotovali:

»Sigurno bi bil šokiran. Vprašal bi jo, zakaj to počne. Vsekakor bi bil proti.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Da, temu bi nasprotovala.« (ga. Son, 30 let)

»Povedala bi ji, da se z njo ne strinjam.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

Nekateri bi jo skušali prepričati, naj s takšno dejavnostjo preneha:

»Bila bi zelo presenečena. Poskusila bi jo prepričati, naj neha, saj je to, kar počne, zelo nevarno.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Seveda bi jo poskusila prepričati, naj neha.« (ga. Seong, 50 let)

»S tem se ne bi strinjala, rekla bi ji, naj neha.« (fokusni razgovor, Jane 43 let)

»Odvisno od njene starosti, če bi šlo za mlajšo osebo, bi ji svetovala, naj čimprej preneha s prostitucijo in si skuša najti boljšo službo.« (gdč. Choi, 28 let)

Gospod Sang in gospa Koo sta prepričana, da je takšno početje lahko celo nevarno:

*»Svetoval bi ji, naj neha, saj je to, kar počne, lahko v določenih primerih tudi nevarno.«*⁸³ (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Absolutno bi bila proti temu, kar počne, saj gre za dejavnost, ki je zakonsko prepovedana.« (ga. Koo, 44 let)

---

⁸³ Tudi sama sem bila v času opravljanja raziskave s strani lastnikov prizorišč prostitucije večkrat opozorjena, da je področje, ki ga raziskujem, zelo nevarno in da naj bom pri tem zelo previdna. Po njihovem mnenju gre kljub vsemu za dejavnost, ki je prepovedana, zato bi moje zanimanje zanjo kdo lahko razumel kot neke vrste vohunjenje (terenski dnevnik, 21. marec. 2010).

Brendo in Steva iz angleškega kluba pa bi njeno početje motilo:

»Da, to bi me motilo.« (fokusni razgovor, Steve 29 let)

»Da, to bi me motilo.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

Gospodična Yang in gospod Kim bi ji skušala pomagati:

»Če bi bila to oseba, ki mi je blizu, bi ji ponudila pomoč, da bi lahko zaživela normalno življenje.« (gdč, Yang, 27 let)

»Pogovoril bi se z njo in ji skušal pomagati najti drugo službo.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Enako bi storila tudi gospodična Lee, ki pa bi v primeru, da ta oseba s tovrstno dejavnostjo kljub vsemu ne bi prenehala, verjetno težko še naprej ohranila stike z njo:

»Vsekakor bi ji skušala pomagati. Če ne bi hotela prenehati, bi težko ohranila stike z njo. Če bi se namreč še naprej družila z njo, bi ljudje kmalu mislili, da sem tudi sama ena izmed njih.« (gdč. Lee, 24 let)

Podobno se tudi gospod Yun, gospod Cho in gospa Park s takšno osebo po vsej verjetnosti ne bi več dolgo družili:

»Verjetno bi me bilo sram in bi nehote prekinil stike z njo.« (g. Yun, 37 let)

»Odkvisno, kdo bi to bil, najbrž bi kmalu prekinil stike z njo.« (g. Cho, 25 let)

»Zagotovo bi se moj odnos do nje spremenil, ker njenega početja ne bi odobraval ... poskusila bi jo prepričati, naj s tem preneha, ker je to, kar počne, zelo nevarno.« (ga. Park, 42 let)

Le redki so bili posamezniki, ki jih dejstvo, da se oseba, ki jo poznajo ukvarja s prostitucijo, ne bi motilo:

»Vprašal bi jo, zakaj to počne, vendar me to ne bi motilo, to je pač njeno življenje in njena odločitev.« (g. Jang, 29 let)

»Seveda bi bila zelo presenečena, vprašala bi jo, zakaj to počne in potem bi bilo odvisno od njenega odgovora. Če bi bil utemeljen, je verjetno ne bi prepričevala, naj neha, v nasprotnem primeru pa bi ji svetovala, naj raje preneha s to dejavnostjo.« (ga. Chang, 35 let)

Iz odgovorov lahko povzamemo, da večina moških dejstva, da je katera izmed njihovih znank ali prijateljic sprejela delo v spolni industriji, ne bi sprejela. Podobno kot ženske sogovornice bi jo skušali prepričati, naj takšno dejavnost čimprej opusti. Medtem ko bi ji bili nekateri med njimi pri tem pripravljeni pomagati, pa je nekaj posameznikov celo priznalo, da bi se njihov odnos do nje spremenil, saj bi jih bilo sram, da imajo v svoji sredi žensko, ki se ukvarja s tako dejavnostjo. Bilo bi jih strah, da bi to lahko škodovalo tudi njihovem ugledu.

Z naslednjim vprašanjem sem želela izvedeti, kako prostitucijo sprejemajo žene moških, ki so vanjo vključeni kot njeni potencialni uporabniki. Sogovornikom sem zastavila vprašanje o tem, kaj se po njihovem mnenju zgodi, če žena nekega moškega izve, da se slednji poslužuje spolnih uslug prostitutk.

Gospa Koo in Lucy sta mnenja, da nekatere ženske še vedno živijo v upanju, da njihovi možje tega ne počnejo:

»Mislim, da nekatere ženske sicer sumijo, da njihov mož skupaj s prijatelji ali sodelavci obiskuje prostitutke, vendar si pred tem zatiskajo oči, v smislu: 'To česar ne veš, ne boli'.« (ga. Koo, 44 let)

»Žene običajno ne vedo za to, vendar po mojem mnenju čutijo, a nočejo biti prepričane, da njihov mož hodi tja. Vedo, da hodi, vendar hočejo verjeti, da tam zgolj prepeva in popiva ... v smislu: 'Moj mož hodi tja, vendar ...' preprosto nočejo verjeti, da ima njihov mož tam tudi spolne odnose ...« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

Po mnenju nekaterih sogovornic so ženske v takšnem primeru zelo jezne:

»Mislim, da ko se to zgodi prvič, so zelo jezne in žalostne, če se še ponovi, pa nočejo več govoriti z možem o tem.« (ga. Yeun, 28 let)

»Najbrž so zelo jezne in se z možem veliko prepirajo.« (gdč. Lee, 24 let)

»Jezne so, kričijo nanj in mu zabičajo, naj tega ne počne več.« (g. Kang, 22 let)

»Zelo so jezne, ko pa jim moški obljubi, da tega ne bo več počel, se pomirijo, vendar tega nikoli ne pozabijo.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

Gospa Chang in Lucy predpostavljata, da so sodelavci in prijatelji v tem primeru kljub vsemu olajševalna okoliščina:

»Odkvisno od tega, kakšna je moževa razlaga, če je moral iti tja službeno, potem to verjetno lažje sprejmejo, kot če bi šel tja recimo s prijatelji.« (ga. Chang, 35 let)

»Če so to počeli tudi njegovi sodelavci oziroma prijatelji, potem je najbrž malo manj jezna.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

Lisa pa upa, da je situacijo mogoče rešiti s pogovorom:

»Po mojem mnenju se skušajo z njim pogovoriti in ga prepričati, da tega ne bi več počel.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

Mnogi sogovorniki so mnenja, da ženska v takšnem primeru kljub vsemu večinoma ne zahteva ločitve:

»Mislim, da ne zahtevajo ločitve.« (g. Park, 42 let)

»Ne zahteva ločitve, saj bi s tem preveč izgubila, zato se raje sprijazni s tem in upa, da se ne bo ponovilo.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Jezijo se na možkega, ker menijo, da je bil preveč pijan in je zato počel neumnosti, vendar se ne ločijo.« (g. Jang, 29 let)

»Če ji obljubi, da tega ne bo več storil, ne zahteva ločitve.« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

Z ločitvijo bi namreč ostala brez finančnih možnosti za preživljanje družine:

»Odkvisno od tega, ali ima par otroke, če so le-ti še majhni, potem se ženska ne more ločiti, saj nima finančnih sredstev, da bi sama preživljala svojo družino.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

»Verjetno je jezna, vendar ne zahteva ločitve, kajti v Koreji je za ločeno žensko zelo težko, predvsem iz finančnega vidika in zaradi otrok.« (gdč. Choi, 29 let)

»Čeprav žene vedo, da se njihovi možje poslužujejo prostitucije, le-to običajno ni razlog za ločitev. Za ženske je namreč zelo težko, če ostanejo same, saj so ekonomsko odkvisne od možkih ... to vpliva potem tudi na možnost za izobrazbo njenih otrok, kar je zelo pomembno. Za korejsko žensko sta, po mojem mnenju, ljubezen in spolnost dve različni stvari.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

»V Koreji je veliko žensk, ki so finančno odkvisne od svojih mož, zato se v takšnih primerih ne morejo kar odseliti, temveč ostanejo z njimi.« (g. Yun, 37 let)

»Zelo je šokirana in jezna nanj, vendar nima druge izbire, kot da ostane z njim, saj nima denarja, da bi se lahko odselila.« (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

»Poroka prinaša ekonomske obveznosti za oba udeleženca ... če eden od partnerjev meni, da drugi partner ne izpolnjuje njegovih pričakovanj (ekonomskih), je to pogosto eden od vzrokov za ločitev, zato ženske običajno tolerirajo vse, kar je povezano z moževo službo.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Poleg tega ločitev negativno vpliva na njen ugled in negativno zaznamuje njene otroke:

»V številnih primerih ženska enostavno še naprej živi z moškim, ki jo je prevaral ... za ločeno žensko v Koreji še vedno ni enostavno, ker drugi ljudje namreč mislijo, da ima slab značaj ... in njeni otroci bi bili zaznamovani kot otroci ločenih staršev in zato slabše izobraženi.« (ga. Park, 46 let)

»Mislim, da nimajo veliko izbire, saj moža ne morejo zapustiti, ker nimajo kam iti, oziroma tega niti nočejo, ker se bojijo, kaj si bodo potem drugi mislili o njenem zakonu. Bojijo se, da bodo o njej mislili, da je bila slaba žena, ker ni uspela obdržati svojega moža.« (ga. Son, 30 let)

»Če bi se ločila, bi potem težko našla novega partnerja, ki bi se bil pripravljen poročiti z njo, saj bi bila z ločitvijo zaznamovana kot slaba žena. Ženske zato običajno še naprej vztrajajo v razmerju s svojim možem, pa čeprav le-to ni idealno.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Po mnenju gospe Kang pa nekatere ženske kljub vsemu zahtevajo ločitev:

»Odkvisno, nekatere ženske zahtevajo ločitev, veliko pa je tudi takšnih, ki so na začetku zelo jezne, potem pa se nekako sprijaznijo s situacijo.« (ga. Kang, 36 let)

Predvsem mlajše sogovornice bi bile v takšnem primeru moža pripravljene tudi zapustiti:

»Če bi moj mož storil kaj takega, bi zahtevala ločitev.« (gdč. Yang, 27 let)

»Če bi moj mož to storil, bi ga zapustila.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Nekatere se verjetno hočejo ločiti.« (gdč. Cho, 26 let)

»Nekatere ženske zahtevajo ločitev, druge pa ne.« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

Iz odgovorov sogovornikov lahko sklepamo, da je ženska v primeru, da izve za »nečastno početje« svojega moža, sicer zelo jezna, a se le redko odloči za ločitev. Kljub vsemu, da

njegovega početja ne odobrava, je zaradi svoje ekonomske odvisnosti od njega primorana ostati z njim. Nekateri sogovorniki so opozorili tudi na negativno percepcijo, ki jo družba danes še vedno goji do ločene ženske in njenih otrok. Spričo dejstva, da se je v prvem zakonu izkazala kot nezadovoljiva žena, bo namreč težko našla novega moškega, ki se bo pripravljen poročiti z njo. Med mlajšimi sogovornicami pa so se že našle tudi posameznice, ki bi v takšnem primeru kljub vsemu zahtevale ločitev.

Če družba prostitucijo vsaj do določene mere sprejema, mora imeti zanjo tudi ustrezna opravičila. Sogovornikom sem zato zastavila vprašanje o tem, zakaj se je po njihovem mnenju moški sploh poslužujejo.

Pri tem sem naletela na zelo različne odgovore. Predvsem mlajše ženske so menile, da gre pri njihovih vrstnikih za neke vrste potrditev njihove moškosti:

»Nekateri moški so ponosni na to ... ti ljudje po mojem mnenju ne poznajo nobenega sramu, celo postavljajo se s tem. K prostitutkam zahajajo zato, da so podobni drugim, svojim prijateljem, sodelavcem ... tega se ne sramujejo zato, ker ljudje to sprejemajo, družba to dovoljuje, včasih celo spodbuja (med moškimi).« (ga. Chang, 35 let)

»Tudi konfucianizem od moških ne zahteva, da bi bili čisti. Moški naj bi spolno občevali, preden gredo v vojsko, kajti to jih naredi prave moške. Včasih starejši vojaki silijo mlajše vrstnike, ki so samski, da spolno občujejo s prostitutko.« (gdč. Sung, 27 let)

»Mislim, da je veliko takšnih, ki to počnejo zato, ker to počnejo drugi, njihovi prijatelji ali sodelavci.« (ga. Son, 30 let)

Nekateri to vidijo kot službeno dolžnost ali pa kot obliko zabave in sprostitve v moški družbi:

»... nisem mogel reči ne, sicer bi me drugi obravnavali, kot da sem drugačen ... ker je običajno, da se gre tja, tam se velikokrat sklepa posle ...« (g. Jang, 29 let)

»Pogosto zaradi službe, tja gredo namreč skupaj s sodelavci ali strankami.« (g. Kim, 32 let)

»Mislim, da veliko moških to počne za zabavo, da malo pozabijo na vsakdanji stres in težave, ki jih imajo v službi.« (gdč. Lee, 24 let)

»Takšna je navada, da se gre tja skupaj s sodelavci po službi.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Nekateri gredo tja iz radovednosti ... morda jim je kdaj kdo pripovedoval o tem pa se jim je zdelo zanimivo in si želijo tudi sami poskusiti.« (ga. Kang, 36 let)

»Navada je, da se gre po službi v nek nore bang (sobe s karaokami).« (fokusni razgovor, John, 35 let)

Hwasoon Byun izpostavi dejstvo, da se storitvam prostitucije težko uprejo tudi javne in slavne osebnosti:

»Vsi se poslužujejo prostitucije, tudi bogati in slavni, dandanes se po časopisih veliko bere o raznih škandalih, v katerih so znane ljudi zalotili s prostitutko. Najbolj odmeven je trenutno primer, ko je bil v enem izmed room salonov odkrit nekdo izmed članov 'modre hiše (korejska različica 'bele hiše').« (Hwasoon Byun, KWDI)

Nekateri sogovorniki povode za takšno početje pripisujejo alkoholu:

»Moški običajno gredo tja zato, ker so pijani ... pijača povzroči, da jim takšna prizorišča postanejo všeč ... moški v Koreji so drugačni, všeč jim je seks, radi se dotikajo žensk, ki niso njihove žene.« (g. Yun, 37 let)

»Če moški popijejo preveč alkohola, potem verjetno pride tudi do spolnih odnosov s prostitutkami, ker so pijani, namreč ne vedo, kaj počno.« (ga. Koo, 44 let)

»Mislim, da je problem v alkoholu, saj večina ljudi ne bi nikoli šla tja trezna. Po zaužitju prevelike količine alkohola nekateri moški izgubijo razum, zato lahko gredo tja ... pijača okrepi njihove nagone. Biološko gledano si vsak moški želi iti tja, vendar jim razum tega ne dopusti, zatre njihove želje, pijača pa razrahlja to njihovo blokado v glavi.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

»Mislim, da to počnejo zato, ker so pijani, in zato, ker to počnejo drugi.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

Predvsem moški pa včasih razloge za obstoj prostitucije pripisujejo tudi ženskam in njihovi nepripravljenosti za kratkotrajne zveze in zveze za eno noč:

»Ženske v Koreji običajno niso pripravljene imeti spolnih odnosov z nekim moškim samo za eno noč, samo za zabavo in potem naslednjič spet z nekom drugim ... za moške torej ni tako enostavno kadar koli (ko se jim zahoče) najti partnerice za spolni odnos ... zato ga morajo plačati ... v tem se korejska družba razlikuje od zahodne, dekleta so

drugačna, menijo da se zveza za eno noč ne splača ...» (fokusni razgovor, David, 41 let)

Nekateri se s svojimi ženami ne razumejo dobro, drugi pa menijo, da so le-te premalo privlačne oziroma, da za spolnost ne pokažejo dovolj interesa:

»Ko je par poročen že dalj časa, žena moškemu sčasoma postane manj privlačna ... ker smo moški radovedni, vedno iščemo nekaj novega ...« (g. Yun, 37 let)

»Nekateri moški imajo mogoče težave doma, se ne razumejo s svojimi ženami oziroma le-te nimajo toliko spolnih potreb, kot bi si oni želeli. (gdč. Cho, 25 let)

»Ker nekateri moški potrebujejo več spolnih odnosov kot njihove partnerice ...« (ga. Kim, 32 let)

Glede motivov, ki moške ženejo v takšno početje, so se predvsem mlajše sogovornice strinjale, da gre pri nekaterih moških za željo po dokazovanju in potrjevanju njihove moškosti. Včasih naj bi moški to počeli tudi iz gole bojazni, da bi v nasprotnem primeru preveč izstopali in bili zato morda celo izobčeni iz kroga prijateljev ali sodelavcev. Nekateri sogovorniki so kot opravičilo prostituciji navedli službeno dolžnost, ali pa so jo označili zgolj kot obliko zabave in sprostitev za moške. Med vzroki za poseganje po uslugah prostitutk pa se je znašel tudi alkohol. Slednji naj bi bil po mnenju nekaterih tisti dejavnik, ki v moških razbije morebitne zadržke in zvabi na plano njihovo pravo, moško naravo, ki jo sicer uspešno skrivajo pod resnimi poslovnimi oblačili. Nenazadnje pa so, po mnenju predvsem moških sogovornikov, za zatekanje moških k prostitutkam lahko krive tudi ženske same, predvsem pa njihova asexualnost in nepripravljenost za zveze za eno noč.

4.4.5 Spolni odnos s prostitutko in ženo

Z raziskovalnim vprašanjem 5 ugotavljam, ali je spolni odnos s prostitutko drugačen kot spolni odnos z ne-prostitutko, prijateljico ali ženo.

Na vprašanje, če moški s prostitutko lahko uživajo enako kot s svojo ženo ali prijateljico, je velika večina moških sogovornikov odgovorila, da gre tu za dve povsem različni situaciji:

»To je popolnoma drugače ... pri spolnem odnosu s svojo ženo občutiš ljubezen, pri seksu z drugo žensko pa občutiš zgolj to, da je potešena tvoja spolna sla.« (g. Jang, 29 let)

»Z drugo žensko je popolnoma drugače... z ženo ne moreš tako uživati kot z neko drugo žensko ...« (g. Lee, 35 let)

»Mislim, da tudi s prostitutko moški lahko uživajo, vendar na drugačen način kot z ženo. Mogoče so s prostitutko še bolj sproščeni, ker so že malo pijani.« (g. Kang, 22 let)

»Večina strank pride k nam zato, da bi se zabavale, in ženske jim pomagajo, da se sprostijo. To je njihovo delo. Tu ne gre za neko intimo ali izkazovanje ljubezni.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Tudi spolne delavke so potrdile, da tu ne gre za ljubezen, temveč zgolj za potešitev spolne sle:

»Moški ne pridejo sem zato, da bi se ljubili, temveč si želijo zabave in sprostitev...želijo pozabiti na vsakdanje probleme, želijo si kaj novega, drugačnega, želijo si pestrosti ...« (gdč. Sung, 27 let)

»To so povsem običajni moški, samski, poročeni, ločeni...pridejo skupaj s prijatelji in se želijo pozabavati v družbi deklet. Zanima jih zgolj zabava in na koncu seks, tu ni nobene ljubezni ...« (ga. Chang, 35 let)

»Mislim, da moški to jemljejo zgolj kot vrsto zabave, tu ne gre za nek intimen odnos, sem pridejo s prijatelji ali kolegi.« (gdč. Cho, 25 let)

»Veliko je takšnih, ki želijo tu uresničevati svoje spolne fantazije, početi nove stvari, ki jim jih žene doma verjetno ne nudijo ...« (ga. Kim, 32 let)

»Moški so običajno zelo pijani, za nekatere niti ne vem, če se povsem zavedajo, kaj počno ... takrat pridejo na dan njihove spolne sle. Z ženo doma je drugače, žene so bolj zavrte.« (gdč. Choi, 28 let)

Po mnenju nekaterih sogovornikov moški z ženo, torej materjo njegovih otrok, ne more početi vsega, kar mu pride na misel:

»Spolna delavka ima veliko izkušenj, počne stvari, ki jih moja žena ne more početi... ona je mati mojega otroka, zato od nje ne morem pričakovati, da bo počela takšne stvari... to se ne spodobi.« (g. Park, 42 let)

»V Koreji se ženo še vedno obravnava kot mater tvojih otrok, zato je do nje potrebno gojiti neko spoštovanje in zato z njo v spolnosti ne moreš početi vsega, kar bi si želel...

to moški lahko dobimo pri prostitutkah in zaradi tega menim, da večina moških s prostitutkami lahko bolj uživa kot s svojimi ženami.» (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Moški lahko s prostitutko bolj uživajo, saj lahko počnejo vse, kar si zaželi, saj je ne bodo nikoli več videli, ženo pa vidijo vsak dan.« (g. Yun, 37 let)

Prostitutka je poleg tega profesionalka na tem področju, bolj aktivna kot žena in zato še toliko bolj zanimiva:

»Mislim, da nekatere moške privlači to, da je prostitutka ali spolna delavka neke vrste profesionalka v tem, kar počne ... to jo dela zanimivo, medtem ko so se predvsem tisti, ki so že dolgo poročeni, svoje žene morda naveličali.« (g. Cho, 25 let)

»Glede na to, da moški prostitutki plača za svoje usluge, se mora ta bolj potruditi kot žena, zato mislim, da moški s prostitutko lahko bolj uživajo.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»To je zelo preprosto ... ko sem s svojo ženo, sem jaz tisti, ki ji služim, medtem ko sem pri spolni delavki jaz tisti, ki je postrežen.« (g. Chang, 46 let)

Gospod Kim in Ryan ugotavljata, da je prostitutka tudi manj sramežljiva kot žena ali prijateljica:

»Po poroki so nekatere ženske še vedno sramežljive, čeprav nekatere morda sicer uživajo v spolnem odnosu s svojim možem, tega nočejo pokazati, ker jih je sram.« (g. Kim, 32 let)

»Ne vem sicer, če bolj uživajo kot s svojo ženo, odvisno od posameznika in od tega, kako zadovoljen je s svojo ženo, vsekakor pa s prostitutko uživajo, sicer tega ne bi počeli.« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

Z analizo podatkov v okviru raziskovalnega vprašanja 5 ugotavljam, da sogovorniki spolni odnos s prostitutko razlikujejo od spolnega odnosa s prijateljico ali ženo. Moški sogovorniki so se večinoma strinjali, da gre v tem primeru za dve povsem različni okoliščini. Če je pri spolnem odnosu z ženo zaradi dejstva, da gre za njihovo zakonsko partnerico in mamo njihovih otrok, prisotna ljubezen in spoštovanje, pa je namen spolnega odnosa s prostitutko zgolj potešitev njihovih spolnih potreb. Nekateri sogovorniki so pri slednjem izpostavili tudi element pestrosti. S spolno delavko lahko namreč počnejo tudi tisto, česar si od svoje žene nikoli ne bi upali pričakovati, kaj šele drznili predlagati. S tem, ko za njeno uslugo plačajo, si

kupijo pravico, da od nje zahtevajo vse, o čemer so kadarkoli fantazirali. Nekateri so pri spolnem odnosu s prostitutko izpostavili tudi njeno aktivno vključenost kot protiutež pasivnosti in dolgočasnosti poročenih žena. Podobno so tudi sogovornice iz skupine spolnih delavk mnenja, da moški pri njih ne iščejo nekega intimnega odnosa, temveč večinoma zgolj potešitev njihovih spolnih želja, zabavo in sprostitvev.

O tem, ali menijo, da je spolni odnos s prostitutko drugačen kot z ženo ali prijateljico, sem povprašala tudi ženske sogovornice.

Medtem ko Mary in Brenda iz angleškega kluba menita, da se moški s prostitutko lahko bolj sprostijo kot z ženo, pa njuna kolegica Lucy odnos z ženo vidi kot manj obremenjujoč:

»Mislím, da ja. S prostitutko se lahko bolj sprostijo kot z ženo, kajti pri tem se ne obremenjujejo s tem, kaj si bo žena mislila o njih, če bi bili recimo preveč perverzni.«
(fokusni razgovor, Mary, 37 let)

»Predvsem za neporočene moške je spolni odnos s prostitutko precej bolj sproščujoč kot spolni odnos s prijateljico, kajti prvi zanj ne prinaša nobenih obveznosti, nobene bojazni, da bi se navezal nanjo, ali pa, da bi ženska zanosila.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

»Jaz pa mením, da je ravno obratno, ker je prostitutka profesionalka, je moške bolj strah, kaj si bo o njih mislila in da jih bo primerjala z drugimi moškimi, zato so v tem primeru bolj zadržani, kot s svojimi ženami, ki jih že poznajo.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

Gospe Yeun in Koo se strinjata, da so pri odnosu s prostitutko čustva izključena:

»Moški so tako ali tako pijani, zato se jih večina niti ne zaveda, kaj počnejo, in naslednje jutro niti ne vedo, s katero žensko so bili. Tu ni nobenih čustev, zgolj fizični odnos.« (ga. Yeun, 28 let)

»Seveda, pri spolnem odnosu s prostitutko ni nobene ljubezni in čustev, gre zgolj za potešitev spolnih nagonov.« (ga. Koo, 44 let)

Ena izmed sogovornic je obnašanje moških pri tem celo opisala kot 'živalsko':

»Tu ni nobene ljubezni, samo seks... moški so običajno preveč pijani, da bi sploh lahko občutili kakšna čustva, ti moški so kot živali, samo da potešijo svoje spolne nagone.«
(ga. Chang, 35 let)

Gospodična Yang in Lisa menita, da je tisto, kar moške pri prostitutkah privlači, zgolj njihova zunanja lepota:

»Te ženske so ponavadi zelo seksi oblečene ter pretirano naličene, kar moške privlači... potem si želijo poskusiti nekaj drugačnega, nekaj novega.« (gdč. Yang, 27 let)

»Zagotovo moške privlači tudi dejstvo, da gre za lepe in seksi ženske in zato avtomatsko mislijo, da bo tudi seks z njimi boljši kot s povprečno žensko.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

Gospodična Lee pa kljub vsemu ne zanika možnosti, da moški pri prostitutkah lahko najdejo tudi ljubezen:

»Mislim, da se nekateri moški lahko tudi zaljubijo v neko delavko ... poznam nekoga, ki dela v enem izmed barov, in enkrat mi je razlagal, da nek moški vedno zahteva isto žensko.« (gdč. Lee, 24 let)

Nekatere ženske sogovornice so se strinjale, da moške k prostitutkam žene tudi pestrost njihovih spolnih uslug:

»Verjetno s prostitutkami moški počnejo več različnih stvari kot z ženami, saj so v tem primeru prostitutke tiste, ki so bolj izkušene, moški se zgolj prepustijo, medtem ko so pri spolnem odnosu bolj aktivni moški, kot pa ženske.« (ga. Choi, 29 let)

»S spolnimi delavkami moški lahko počnejo, kar jih je volja... ženske jih obravnavajo in jim služijo, kot da so kralji.« (ga. Son, 30 let)

»Mislim, da moške pri prostitutkah privlači dejstvo, da bodo za denar pripravljene uresničiti vse njihove skrite želje.« (ga. Park, 46 let)

»Verjetno se jim njihove žene zdijo dolgočasne, sploh če so bolj konservativne, prostitutke so zanje popestritev njihovega spolnega življenja.« (gdč. Cho, 26 let)

Tudi spolni delavki, gospodična Sung in gospodična Cho, se strinjata, da si njune stranke pogosto želijo početi stvari, ki jim jih njihove žene ne nudijo:

»Veliko moških si želi oralnega seksa, ker le-tega od svojih žena ne morejo zahtevati.« (gdč. Sung, 27 let)

*»Včasih pride kakšen moški, ki si želi kaj neobičajnega, največkrat je to oralni seks...«
(gdč. Cho, 25 let)*

Jane in Jenny iz angleškega kluba pa usluge prostitutk označita kot nespodobne in zato neprimerne za odnos z ženo ali prijateljico:

»Z ženo moški ne more početi umazanih reči, ki jih lahko počne s prostitutko, saj gre za žensko, s katero se je poročil, za žensko, ki jo ljubi in spoštuje.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Mislim, da se ne spodobi, da bi mož s svojo ženo počel umazane stvari, zato to raje počne z neko žensko, ki je ne pozna.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

Skozi pogovore s prijateljicami in sodelavkami sem večkrat zasledila, da nekatere spolne odnose s svojimi partnerji prakticirajo zelo redko, včasih le dvakrat ali trikrat letno. Zanimivo pri tem je, da se jim le-to niti ne zdi premalo pogosto. Na moje vprašanje, če se s tem strinjajo tudi njihovi partnerji, sem največkrat dobila pritrdilen odgovor (terenski dnevnik, 19. januar 2010).

Redkeje so mi ženske priznale, da njihovi partnerji svoje spolne želje zadovoljujejo drugje, in sicer z njihovimi večernimi izhodi s prijatelji in sodelavci. Hkrati so te iste ženske spolnost znotraj zakonske zveze razumele kot izključno za namene reprodukcije in ne kot užitek oziroma potešitev spolnih želja obeh partnerjev. Iz njihovih pogovorov je bilo razbrati jasno ločitev spolnosti znotraj doma, ki je izključno v domeni ustvarjanja družine, in spolnosti izven doma, ki je prvi popolnoma nasprotna in katere namen je zgolj potešitev moške spolne sle (terenski dnevnik, 19. januar 2010).

Ženske sogovornice so se torej enako kot moški sogovorniki strinjale, da spolni odnos z ženo ali prijateljico vključuje čustva, ljubezen in spoštovanje do nje, pri spolnem odnosu s prostitutko pa gre zgolj za zadovoljitev spolne sle. Ena izmed intervjuvank je obnašanje moških pri tem celo označila kot živalsko, na drugi strani pa sem naletela na gospodično, ki dopušča možnost, da se moški v prostitutko lahko celo zaljubi. Medtem ko nekatere sogovornice menijo, da je za moškega spolni odnos s prostitutko zaradi dejstva, da gre za enkratni dogodek, ki ne prinaša nikakršnih obveznosti, lahko bolj sproščen kot spolni odnos z ženo ali prijateljico, pa je po mnenju drugih za moškega lahko tudi bolj obremenjujoč. Ker je za prostitutko spolno občevanje dejavnost, s katero se ukvarja profesionalno, bi se pri moškem namreč lahko pojavil strah pred tem, kako se bo izkazal, zlasti v primerjavi z drugimi

moškimi pred njim. Spolni odnos s prostitutko po mnenju nekaterih lahko poteši tudi željo moških po pestrosti in izpolnitvi njihovih spolnih fantazij, ki sicer v odnosu z ženo ali prijateljico zaradi neprimernosti ostajajo potlačene.

V fokusnem razgovoru so me opozorili tudi na to, da je »skrivnostnost«, ki spremlja nočni izhod in obisk prizorišča, kjer se spolni odnos z drugo žensko zgodi, tista, ki vse skupaj naredi še bolj privlačno:

»... vendar je seks z neko drugo žensko res neka skrivnost, za katero vedo samo moški prijatelji ali pa sodelavci.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Moški se o tem, kaj se je v enem izmed takšnih večerov, ko gredo skupaj ven, zgodilo, ne pogovarjajo, to ostane med njimi.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Mislim, da je tudi ta skrivnostnost, v smislu, da gre za izključno moško zadevo, eden izmed dejavnikov, ki vse skupaj naredi še bolj privlačno.« (fokusni razgovor, David, 4 let)

4.4.6 Ekonomski razlogi za vstop žensk v prostitucijo

V raziskovalnem vprašanju 6 me zanima, ali je težnja po modernem (zahodnjaškem) načinu življenja in z njim povezanim kopičenju materialnih dobrin v sodobni korejski družbi eden izmed pomembnejših razlogov za vstop žensk v prostitucijo.

Da bi ugotovila, zakaj se ženske odločajo za delo v spolni industriji, sem sogovornikom zastavila naslednji vprašanji: Kdo menite, da so ženske, ki delajo kot spolne delavke? Zakaj menite, da se odločijo za takšno delo?

Sogovorniki so se strinjali, da gre v večini primerov za mlada dekleta, ki jih v prostitucijo vodi želja po denarju, s katerim bi potešila svoje želje po materialnih dobrinah:

»Večinoma so to mlade ženske, ki rabijo denar. V Koreji je za mlade danes težko najti službo.« (ga. Yeun, 28 let)

»Ko dekle konča šolo, bi se rada osamosvojila in šla stran od staršev, vendar je to nemogoče, ker nima finančnih sredstev. Nekatera dekleta se zato odločijo za prostitucijo, saj tako lahko najhitreje pridejo do zaslužka.« (Hwasoon Byun, KWDI)

»Predvsem mlada dekleta, ki rabijo denar za stvari, ki so trenutno 'in'.« (ga. Son, 30 let)

»Največ je mladih deklet ... za prostitucijo se odločajo zaradi denarja, da si lahko kupijo kakšno torbico od Luis Vitona ali pa očala od Armanija ipd.« (gdč. Cho, 26 let)

»Nekatera dekleta so zelo nezadovoljna s svojim azijskim videzom, zato si velikokrat želijo recimo popraviti nos ali veke, da bi izgledale bolj evropsko. Denar za takšne posege ponavadi najhitreje zaslužijo na ta način, da občasno delajo kot hostese v kakšnem od nore bangov.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

»Predvsem mlada dekleta, ki si želijo biti podobna svojim idolom iz Amerike ... želijo se oblačiti kot oni, živeti kot oni.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

»Mislim, da dekleta, ki si želijo slediti modi in biti podobna pop zvezdam. Ker nimajo denarja in težko najdejo službo, se odločijo za prostitucijo, ker jim le-ta nudi najhitrejši zaslužek.« (g. Jang, 29 let)

»Mislim, da so to predvsem mlajše ženske, ki morajo biti suhe in dobro izgledati. Ne vem, najbrž zaradi denarja.« (g. Kang, 22 let)

Shin Grina iz Dasi Hamkke Centra ugotavlja, da je sicer med njimi manjše število takšnih, ki jim prostitucija predstavlja vir za golo preživetje, številne med njimi pa so zadolžene.

»Običajno ženske, ki so na tesnem z denarjem ... malo je takšnih, ki rabijo denar za hrano, obleko in osnovne pogoje za življenje ... vendar pa je veliko takšnih, ki imajo dolgove ...« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Gospod Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami, pa razlaga, da so najbolj revna dekleta tista, ki si jih lastijo bordeli:

»Med njimi so sicer tudi ženske, ki nimajo za hrano (te so večinoma v bordelih, katerih lastniki so tudi lastniki deklet), ženske, ki varčujejo, nekatere pa ves denar zapravijo za luksuzne stvari.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Gospod Yun in gospa Koo izpostavita, da so med njimi dekleta, ki si želijo od doma:

»Če dekle nima dobre izobrazbe, bo le težko našla delo, s katerim bi zaslužila dovolj, da bi se lahko odselila od doma.« (g. Yun, 37 let)

»Mogoče dekleta, ki se s starši ne razumejo prav dobro in zato hočejo oditi od doma, zato pa morajo najprej zaslužiti denar.« (ga. Koo, 44 let)

Nekateri sogovorniki menijo, da ženske v Koreji danes težko najdejo dobro plačano službo, zato prostitucijo vidijo kot boljšo alternativo:

»Večina jih prihaja iz slabše plačanih sektorjev. Pridejo zato, ker potrebujejo denar. Sem pridejo, ker jim to omogoča boljše življenje. Vendar potem ne prenehajo, temveč nadaljujejo z delom pri nas. To so ženske, ki želijo na hitro zaslužiti ... imeli smo tri ali štiri delavke, ki so delale v eni izmed Samsungovih tovarn, vendar so dale odpoved in prišle k nam, ker so tu bolje plačane.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Sem pridejo, ker je za ženske težko najti dobro plačano službo, ženske v kapitalizmu morajo namreč prav tako služiti denar. Dekleta, ki nimajo izobrazbe, nimajo priložnosti dobiti službe, precej pa lahko zaslužijo s prodajanjem svojega telesa, saj je na trgu veliko povpraševanja.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Jane in Mary iz angleškega kluba se strinjata, da je zlasti težko za matere samohranilke:

»Po mojem mnenju je okolje tisto, ki prisili ženske, da začnejo delati kot spolne delavke. Polovica med njimi je ločenih in v Koreji so večinoma ženske tiste, ki obdržijo otroke, torej morajo nekako zaslužiti, da lahko preživijo sebe in otroke.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Med njimi so tudi matere samohranilke, ki se zaradi otrok ne morejo redno zaposliti, zato si običajno najdejo neko delo s polovičnim delovnim časom. Prostitucija jim poleg tega obeta tudi hiter zaslužek.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

Gospa Park ugotavlja, da nekatere pri iskanju službe ovira tudi nedokončana izobrazba:

»Dekleta, ki niso uspela končati šole in imajo zato težave najti službo. S svojo izobrazbo lahko najdejo zgolj slabše plačano delo, kot je delo natakarice, vendar tega nočejo oziroma si želijo več denarja.« (ga. Park, 46 let)

Sprehod po eni izmed glavnih ulic večjega mesta ali obisk večjega nakupovalnega centra dovolj zgovorno pričata o tem, da si Korejci vsaj na modnem področju, kljub sicer globoko ukoreninjenem tradicionalizmu, želijo biti podobni zahodnemu svetu. Razen starejših generacij, ki se še vedno oklepajo tradicionalnih oblačil, mladi prisegajo na tuje znamke in v vsem želijo posnemati zahodni svet. V izložbah se bohotijo drage tuje znamke. Da je vse skupaj še bolj mamljivo, jih spremljajo reklamni napisi v angleškem jeziku. Uvožene stvari so v Koreji sicer pregrešno drage, vendar če hočeš slediti trendom in biti »in«, si jih enostavno moraš privoščiti (terenski dnevnik, 17. maj 2009).

Vsakokrat, ko sem se odpravljala domov (v Slovenijo) na počitnice, me je katera od prijateljic prosila, da ji prinesem kakšno malenkost, ki je v Koreji bodisi ni bilo moč dobiti bodisi je bila za njen žep enostavno predraga (terenski dnevnik, 16. junij 2009).

O vzrokih in povodih za vstop deklet v prostitucijo smo spregovorili tudi s predstavnico KWDI in predstavnico Dasi Hamkke Center. Ugotovili smo, da se nekatera dekleta začnejo ukvarjati s prostitucijo z namenom, da bi si zagotovila dodaten vir zaslužka. Čeprav so sprva prepričana, da je to le začasna rešitev in da bodo takoj, ko zaslužijo dovolj, da si kupijo željen parfem ali kos oblačila, s tem prenehala, ta dejavnost velikokrat postane njihov glavni vir zaslužka. Denar jih premami, začnejo na veliko zapravljati, navadijo se na bolj luksuzen način življenja, iz katerega potem ne znajo več izstopiti (intervju, Hwasoon Byun, KWDI):

»Mnogo je deklet, ki si želijo nehati, vendar jim njihov življenjski stil, zaradi katerega so se zadolžile, tega ne dopušča.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

»Ženske v room salonih (zasebnih sobah) so pogosto zadolžene, saj v začetku nimajo ustreznih oblek in nakita, za katere morajo odšteti velike vsote denarja ... zato je zanje težko nehati.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Izpostavili sta tudi dejstvo, da je med njimi veliko mlajših deklet, ki bodisi zaradi zlorab bodisi slabših odnosov s starši odidejo od doma. Hwasoon Byun pripoveduje, da je tudi v časopisih moč zaslediti številne zgodbe deklet, ki zaradi pritiskov s strani staršev dobesedno pobegnejo od doma. Največkrat gre za previsoke zahteve na področju izobrazbe, ki izhaja iz goreče želje staršev, da bi njihovi otroci zasedli kar najbolj pomembne pozicije v vodilnih korejskih podjetjih doma in po svetu (intervju, Hwasoon Byun, KWDI).

Za nekatere so bili ti pritiski in pomanjkanje zasebne svobode prehudi in nemalo je zgodb o najstnicah, ki so zbežale od doma, da bi se osamosvojile, denar za preživetje pa so si služile s prostitucijo:

»Veliko mlajših deklet (mlajših od 20 let) odide od doma, zapusti starše in si služi denar s pomočjo internetne prostitucije ... to je zelo enostavno, stranke kontaktirajo same, preko interneta, saj kot mladoletne osebe ne morejo delovati preko posrednikov.« (Hwasoon Byun, KWDI)

»Zelo mlada dekleta iz srednje šole, stara 14 in 15 let ... če imajo doma težave, zapustijo družino in na ulici srečajo kakšne pokvarjene moške, ki jih potem prodajo takšne vrste barom, klubom ... privlači jih velik zaslužek, vendar ko potem pri starosti

21 let želijo odnehati, ne morejo, ker jim gangsterji tega ne dovolijo ... če bi zbežale, bi jih ulovili.» (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Gospod Sang, lastnik verige barov s karaokami, je povedal, da je med prostitutkami tudi kar nekaj študentk:

»Da, kar veliko je študentk. Odvisno od lokacije. Če je bar blizu kakšne univerze, potem je vsaj tretjina delavk študentk.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

Kot učiteljica angleškega jezika na domu sem se tudi sama srečevala z materami, ki so bile za otrokov uspeh v šoli pripravljene iti daleč preko meja svojih finančnih sposobnosti. Otroci so že kar praviloma svoje popoldneve namesto ob igri z vrstniki preživljali v *Hagwonih*, privatnih izobraževalnih inštitucijah, kjer so izpopolnjevali svoje znanje predvsem angleščine in matematike. Poleg tega so jim matere priskrbele še zasebne učitelje angleščine na domu, ki so običajno prihajali iz angleško govorečih področij. Vsaka hiša je imela učno sobo, v celoti obdano s knjižnimi policami, ki so se dobessedno šibile pod težo knjig, slovarjev in drugega učnega gradiva. Nemalokrat sem imela občutek, da so pokupili prav vse učne pripomočke, ki so bili na voljo, vse v najboljši veri, da bi otroku omogočili najboljše rezultate v šoli. Nekatere so celo poslale otroke na šolanje v ZDA in same odpotovale z njimi, da so tam skrbele zanje, možje pa so ostali sami doma in jim pošiljali denar (terenski dnevnik, 11. marec 2009).

Še posebej velik pritisk so doživljali učenci zadnjega letnika srednje šole, ki jih je čakala matura, od katere je bila odvisna njihova nadaljnja izobraževalna pot. Zadnje leto so komajda uspeli videti sonce, saj so bili od jutra do večera zaprti v učilnice in učne sobe. Temu, da sem ob 23. uri zvečer v dvigalu srečala dekleta ali fanta v šolski uniformi, se že kak mesec po prihodu v Korejo nisem več čudila, saj je to postala stalna praksa (prav tam).

Pri analizi podatkov v okviru raziskovalnega vprašanja 6 ugotavljam, da večina sogovornikov kot razlog za vstop žensk v prostitucijo navaja finančne vidike. Lahko gre za dekleta, ki bi se rada osamosvojila in hitro potrebujejo finančna sredstva, še več med njimi pa je takšnih, ki si želijo materialnih dobrin prestižnih znamk, s katerimi bi lahko posnemala svoje idole ali zgolj vrstnike v zahodnem svetu. Mnogi sogovorniki so mnenja, da prostitucija za ženske spričo njihovega marginaliziranega položaja na trgu delovne sile pogosto predstavlja eno izmed boljših alternativ za dober zaslužek. Poleg mladih deklet je prostitucija zlasti privlačna za dekleta z nižjo stopnjo izobrazbe in matere z otroki. Prve so namreč še težje zaposljive oziroma so jim na voljo zgolj slabše plačana delovna mesta, druge pa si zaradi otrok le težko privoščijo službo s polnim delovnim časom. Po izkušnjah obeh predstavnic organizacij, ki se

borita za pravice žensk, so te ženske zaradi novega, bolj luksuznega stila življenja nemalokrat preveč zadolžene, da bi iz prostitucije lahko kadarkoli izstopile.

V nadaljevanju sem sogovornikom zastavila vprašanje o tem, ali menijo, da ženske v Koreji danes težje najdejo dobro plačano službo kot moški.

Večina sogovornikov se je strinjala, da je za ženske težje kot za moške. Praksa, da ženske po poroki običajno pustijo službo, pomembno pripomore k temu, da so s strani delodajalcev cenjene manj kot njihovi moški kolegi:

»Za mlade ženske je danes težko najti dobro službo, ker morajo imeti otroke, zato jih delodajalci nočejo zaposliti ... prav tako nočejo žensk z otroki, ker menijo, da bodo zaradi njih morale včasih prej iz službe kot moški ...« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

»Da, mislim, da je za ženske težje kot za moške, saj se od njih nekako pričakuje, da bodo po poroki ostale doma in se posvetile otrokom.« (gdč. Sung, 27 let)

»Mislim, da veliko delodajalcev ženske še vedno obravnava kot drugorazredne... menijo namreč, da do njihovega podjetja ne morejo razviti takšne pripadnosti kot moški. Moški se skupaj s sodelavci socializirajo tudi po koncu službenega časa, medtem ko ženske temu niso tako naklonjene kot moški.« (Hwasoon Byun, KWDI)

»Da, precej težje ... vsi hočejo zaposlovati moške, ker vedo, da bodo ostali dalj časa kot ženske ...« (ga. Yeun, 28 let)

»Mislim, da podjetja raje zaposlujejo moške, ker so ti bolj prilagodljivi ... lahko delajo ponoči ali ob vikendih, za ženske je težje, ker imajo še druge obveznosti.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

»Seveda, sploh če gre za poročene ženske, kajti moški v službi lahko ostajajo več časa kot ženske, ki morajo skrbeti za otroke ali pa za svoje starše.« (ga. Seong, 50 let)

»Mislim, da ja. Ženske v Koreji so običajno slabše plačane kot moški, one v službi ne napredujejo tako kot moški, ker se od njih pričakuje, da bodo po poroki pustile službo, medtem ko moški ostajajo v isti službi tudi celo življenje. Danes se stvari sicer že malo spreminjajo in vse več je moških, ki so že večkrat zamenjali službo.« (g. Chang, 46 let)

»V večini podjetij v Koreji je še vedno v veljavi načelo senioritete, v skladu s katerim posamezniki napredujejo glede na dolžino delovne dobe, ki so jo v tem podjetju že

opravili. Ker ženske zaradi otrok le redko ostanejo dalj časa v istem podjetju, temu primerno tudi težje napredujejo in so zato tudi slabše plačane kot moški.» (g. Lee, 35 let)

»Zlasti za mlajša dekleta je težko, ker delodajalec ve, da ne bodo ostala dolgo, saj bodo slej ko prej imela otroke.« (g. Yun, 37 let)

Tudi v podjetju, kjer sem bila zaposlena, je veljala praksa, da ko ženska enkrat zanosi, pusti službo. Po rojstvu otroka je njeno novo poslanstvo skrb in vzgoja otroka ter pozneje njegova izobrazba. Tudi če bi si želela priti nazaj, je podjetje po vsej verjetnosti ne bi hotelo ponovno zaposliti, saj je njeno mesto v tem času že zasedel nekdo drug, po vsej verjetnosti moški, ki bo v podjetju ostal vse do svoje upokojitve. Med sodelavkami so bile zato poročene ženske le redke izjeme, največkrat brez otrok oziroma ženske, katerih otroci so že odrasli (terenski dnevnik, 15. januar 2010).

Ženske v Koreji večinoma zasedajo slabše plačana delovna mesta kot moški:

»Ženske so ponavadi slabše plačane kot moški, tudi če opravljajo enako delo kot oni.« (gdč. Cho, 26 let)

»V večini večjih podjetij so ženskam na voljo zgolj enostavna in slabše plačana delovna mesta ...« (ga. Park, 46 let)

Za ženske se nekako predpostavlja, da pomembnejšim funkcijam ne bi bile kos:

»Mislim, da večina ljudi misli, da ženske niso sposobne opravljati pomembnejših funkcij ... šefi jim ne zaupajo toliko kot moškim.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

»Mislim, da imajo vodje ob sebi raje moške sodelavce, ker se z njimi bolje razumejo, bolj jih poznajo in jim zato lažje zaupajo.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Mislim, da je to zato, ker so ženske bolj čustvene, zato bi verjetno težje opravljale takšno delo... na vodilnih položajih so običajno osebe, ki so zelo trdne in se znajo trdo pogajati.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

Medtem ko je gospa Kang mnenja, da imajo pri zaposlovanju velikokrat moški prednost pred ženskami, pa gospodična Choi vendarle opaža spremembe, ki so v korist ženskemu spolu:

»Če se za neko delovno mesto potegujeta ženska in moški, ga bo skoraj zagotovo dobil moški, saj so moški kot delavci bolj zanesljivi in zato kot delovna sila tudi bolj cenjeni.«
(ga. Kang, 36 let)

»Mislim, da se stvari spreminjajo. Nekje sem brala, da v nekaterih podjetjih kandidate za službo ocenjujejo tudi po izgledu (ko pošlješ življenjepis, je namreč na njem tudi tvoja slika) in zato imajo ženske večje možnosti, da dobijo službo, kot moški.« (gdč. Choi, 28 let)

V fokusnem razgovoru smo prišli do spoznanja, da imajo edino v manjših prodajalnah ter oddelkih s tekstilom in kozmetiko v večjih trgovskih centrih ženske pri zaposlovanju prednost pred moškimi:

»Odvisno od delovnega mesta. Mislim, da v trgovinah ženske lažje dobijo zaposlitev, sploh če so lepe, kajti prodajalke morajo dobro izgledati, da na ta način privabljajo stranke.« (fokusni razgovor, Maya, 29 let)

»Mislim, da je v podjetjih lažje za moške ... ženske pa lažje dobijo službo v kakšnih manjših prodajalnah ali pa v večjih trgovskih centrih, zlasti v trgovinah s kozmetiko in oblačili. Seveda so takšna delovna mesta tudi slabše plačana kot tista, ki jih zasedajo moški.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

Po mnenju Shin Grine iz Dasi Hamkke Centra dobra izobrazba ženskam danes ne prinaša samoumevno tudi boljšega zaslužka:

»Včasih je bilo tako tudi zaradi slabše izobrazbe pri ženskah, danes pa mislim, da je veliko žensk, ki imajo boljšo izobrazbo kot moški, pa kljub vsemu zaslužijo manj kot njihovi moški kolegi.« (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Podobno razmišlja tudi Mary, ena izmed udeleženk fokusnega razgovora:

»Mislim, da so ženske danes, ne glede na izobrazbo, v povprečju še vedno slabše plačane kot moški.« (fokusni razgovor, Mary, 37 let)

Gospod Kim in gospa Son pa boljše finančne pozicije moških ne povezujeta s spolom, temveč z dejstvom, da le-ti zasedajo boljše plačana delovna mesta kot ženske:

»Odvisno od delovnega mesta ... je pa res, da večino pomembnejših funkcij v podjetjih še vedno zasedajo moški.« (g. Kim, 32 let)

»Mislim, da je danes vse več primerov, ko ženske zasedajo tudi vodilne funkcije in so zato bolje plačane kot moški, katerim so recimo nadrejene.« (ga. Son, 30 let)

Spričo dejstva, da se od žensk še vedno pričakuje, da bodo po poroki ostale doma, rodile otroke ter skrbele zanje in za njihovo izobrazbo, je večina sogovornikov prepričana, da je za žensko danes težje najti dobro plačano službo kot za moškega. Številni delodajalci ženske namreč še vedno obravnavajo kot zgolj začasno in manj zanesljivo delovno silo, zaradi česar le-te običajno zasedajo delovna mesta z nižjimi dohodki in so tudi za enako delo slabše plačane kot njihovi moški sodelavci. Kljub vsemu pa nekateri sogovorniki na tem področju že opažajo spremembe, ki so v prid ženskam, odpirajo se namreč delovna mesta, pri katerih so ženske glede zaposlovanja v prednosti pred moškimi.

Z naslednjim vprašanjem sem želela ugotoviti, ali sogovorniki spolne delavke vidijo kot žrtve, ali pa so mnenja, da so se za to delo odločile prostovoljno. Zanimalo me je tudi, če menijo, da slednje pri svojem delu lahko uživajo.

Nekatere sogovornice so se strinjale, da pri prostituciji ne gre za svobodno izbiro:

»Mislim, da večina od njih ni imela druge izbire.« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Po mojem mnenju so jih v to prisilile težke razmere, v katerih so se znašle, če so se recimo ločile, ali če jih je mož zapustil ali kaj podobnega.« (fokusni razgovor, Lucy, 32 let)

»Nekatere ženske, če imajo dolgove, najbrž nimajo druge izbire, drugače bi pristale na cesti.« (ga. Son, 30 let)

»Nekatere med njimi so zadolžene in so zato prisiljene to početi, da bi lahko poplačale dolgove. Ne, mislim, da pri tem ne morejo uživati.« (ga. Chang, 35 let)

Spet drugi so bili mnenja, da je to, ali gre za svobodno izbiro ali ne, odvisno od vzroka ter okoliščin, zaradi katerih se je neko dekle odločilo za prostitucijo:

»Verjetno so med njimi kakšne, ki si s tem služijo denar za preživetje, ker nimajo druge izbire, vendar mislim, da je večina takšnih, ki si zgolj želijo bolj luksuznih stvari, kot so drage obleke, čevlji, telefon ipd. Mislim, da je malo verjetno, da bi pri tem lahko uživale.« (ga. Park, 46 let)

»Večina je žensk, ki se same odločijo za prostitucijo, gotovo pa so med njimi tudi takšne, ki jih v to silijo neugodne življenjske razmere, in te ženske dejansko nimajo druge izbire.«

Navadno so potem tudi nadalje izkoriščane s strani njihovih zvodnikov in drugih posrednikov.» (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

»Teško je reči, ali gre tu za prostovoljno odločitev ali ne, ampak menim, da bi lahko preživele tudi s kakšno sicer slabše plačano, a bolj dostojno službo. Mislim pa, da pri tem nikakor ne morejo uživati.« (ga. Kang, 36 let)

»Odvisno od posameznice. Nekateri pač nimajo druge izbire, druge pa so se za to odločile prostovoljno, ker želijo hitro zaslužiti. Ne, pri tem ne uživajo, ker to jemljejo pač kot del službe.« (g. Lee, 35 let)

»Odvisno od tega, zakaj so se odločile za prostitucijo. Za večino mislim, da se za to odločijo zaradi denarja, ker hočejo na hitro zaslužiti, ker imajo finančne težave ipd. Mislim, da pri tem večinoma ne uživajo.« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

Kot razlaga Hwasoon Byun s Korean Women's Development Institute, se ženske za prostitucijo sicer lahko odločijo prostovoljno, vendar pa večinoma niti ne vedo, kaj bodo dejansko počele:

»Veliko deklet, ki se za prostitucijo odloči prostovoljno, običajno niti ne ve, v kaj se spuščajo...njihovi menedžerji jim namreč obljublajo dobro službo, ki pa se potem izkaže za navadno spolno delo.« (Hwasoon Byun, KWDI)

Sogovorniki, ki sicer verjamejo, da je prostitucija za žensko stvar njene svobodne izbire, kljub vsemu menijo, da ženska takšnega poklica ne opravlja z veseljem:

»Mislim, da se jih večina prostovoljno odloči za takšen poklic, ker si želijo na hitro zaslužiti. Ne, pri tem najbrž ne uživajo.« (ga. Koo, 44 let)

»Mogoče, da jih v to kdo nagovarja, kakšen zvodnik, vendar je nazadnje to njihova lastna odločitev. Mislim, da pri tem ne uživajo.« (g. Jang, 29 let)

»Same se odločijo za to. Nekateri uživajo, ampak mislim, da večina ne.« (g. Yun, 37 let)

»Mislim, da je to njihova lastna odločitev. Pri tem verjetno ne uživajo.« (g. Cho, 25 let)

»Mislim, da se za prostitucijo odločijo zato, ker se jim ne ljubi za tako majhen denar, ki bi ga sicer zaslužile, početi kaj drugega. Mislim, da ne uživajo pri tem, kar počnejo.« (fokusni razgovor, Steve, 29 let)

»Mislim, da je med njimi veliko takšnih žensk, ki si želijo več luksuza, več denarja, zato se odločijo za prostitucijo, kajti tako lahko najhitreje največ zaslužijo. Nekatere pri tem uživajo, ampak mislim, da večinoma ne.« (fokusni razgovor, David, 41 let)

»Odločijo se same, vendar mislim, da pri tem ne morejo uživati, saj tu ni nobenih čustev, zgolj mehanski odnos.« (fokusni razgovor, Brenda, 39 let)

»To je njihova lastna odločitev. Vsekakor to ni poklic, v katerem bi ženska lahko uživala, saj tu ni nobene ljubezni.« (gdč. Cho, 26 let)

Jenny in Lisa iz angleškega centra ter gospodična Yang dopuščajo možnost, da ženske pri tem lahko tudi uživajo:

»Mislim, da se jih veliko odloči poizkusiti, potem pa, ko se enkrat navadijo na drugačen način življenja, ne morejo odnehati. Ne vem, če pri tem lahko uživajo, nekatere ja, druge ne.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»Nekatere se odločijo na prigovarjanje katere od njihovih prijateljic in znank, ki so to že poizkusile... mislim, da gre tu za odločitev vsakega posameznika. Mislim, da je takšnih žensk, ki bi pri tem uživale, zelo malo.« (fokusni razgovor, Lisa, 33 let)

»Odkvisno od posameznice in odkvisno od stranke ... če pride kakšen čeden moški, morda lahko tudi uživajo ... odkvisno tudi od tega, kaj morajo početi.« (gdč. Yang, 27 let)

Pridružuje se jim tudi Chris, ki meni, da prostitucija lahko združuje tudi prijetno s koristnim:

»Jaz pa mislim, da nekatere ženske uživajo v tem, želijo si biti z različnimi moškimi in po vrhu vsega še zaslužiti.« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

Dobra polovica sogovornikov se je sicer strinjala, da je prostitucija za žensko stvar svobodne izbire, vendar ženske po njihovem mnenju v tej dejavnosti ne morejo uživati. Nekateri kot razlog za odsotnost užitka navajajo dejstvo, da gre tu zgolj za fizičen odnos brez ljubezni, drugi so mnenja, da ženske to pač dojemajo kot neko obliko dela, obstajajo pa tudi primeri, ko ženske niti ne vedo, v kaj se pravzaprav podajajo. Le redki med njimi dopuščajo možnost, da bi ženska takšen poklic lahko opravljala z užitkom, vse pa je odkvisno od stranke in od ženske same. Sogovorniki, po mnenju katerih prostitucija ni stvar svobodne izbire, to

dejavnost vidijo kot posledico neugodnih življenjskih razmer, med katerimi izpostavijo predvsem zadolženost. Nekateri pa presojo o tem, ali gre pri prostituciji za prisilo ali svobodo izbire, navezujejo na vzroke, zaradi katerih se ženske pravzaprav odločajo zanjo.

4.5 Sklep

V nadaljevanju bom podrobneje predstavila sklepe, ki jih lahko navežem na izsledke analize v okviru vsakega izmed postavljenih raziskovalnih vprašanj.

Z raziskovalnim vprašanjem 1 ugotavljam, ali so dvojni standardi glede spolnosti za moške in ženske, ki jih je vpeljal konfucianizem, eden izmed ključnih dejavnikov za razvoj in obstoj prostitucije v korejski družbi.

Konfucianizem, sistem praktičnih znanj, ki se osredotoča na moralne obveznosti, je, kot navaja Angella Son (2006, 328), že v času vladavine dinastije Joseon (1392–1897) utrdil permanentno neenakost v odnosu med moškim in žensko. Skladno z evropocentrično feministično perspektivo so bile te ženske zaradi »pripisanih stereotipnih družbenih kategorij – čista ženska, predana žena, skrbna mati – ter prostorske omejitve v notranje prostore hiše« (Deuchler 1983, 2) moškimi podrejene. To podrejenost naj bi posebljal ideal »dobre žene, pametne matere« (Kim 1997, 97), ki od žensk ne zahteva, da se do svojih mož obnašajo kot razburljive spolne partnerke, temveč morajo biti, tako kot njegova mati, pametne, krepostne in ustrezne (prav tam, 81). Nasprotno pa so bili moški domnevno drugačni od žensk že od rojstva (Chang in Kim 2005, 120). Ustvarjeni naj bi bili tako, da jih vodijo močni spolni goni, in njihova potentnost naj bi predstavljala jedro moškosti (prav tam). Čeprav je ženska spolna vloga aseksualna, moška pa njej nasproti celo dovoljuje promiskuiteto, to ne pomeni, da so ženske v primerjavi z moškimi v podrejenem položaju. Antropološki dokazi o obstoju medkulturnih razlik v spolnih vlogah so namreč pripeljali do kritičnega premisleka o spolu kot nečemu, kar je naravno dano in apriorno podrejeno v odnosu do moške spolne vloge (Moore 1994, 11). Kot zapiše Foucault (1978, 154), »spol ni neka vnaprej dana in osnovna enota, pač pa gre za kategorijo oziroma produkt specifičnih diskurzivnih praks«, in zato posamezniku dopušča možnost izbire. Hierarhični odnos med moškim in žensko v zahodnem antropološkem diskurzu je običajno moč pripisati dejstvu, da se ženske, deloma zaradi njihove reproduktivne funkcije, povezuje z naravo, moške na drugi strani pa s kulturo, pri čemer se naravo vrednosti nižje od kulture (Moore 1994, 12). Vendar pa so, kot ugotavljajo številni avtorji (MacCormack in Strathern 1980; Rosaldo 1980; Strathern 1984; Moore 1988),

kategorije narava, kultura, javno in zasebno itd., kulturno variabilne, zato so homologije med njimi in kategorijami spolnih razlik vse prej kot univerzalne (prav tam).

V moderni korejski družbi konfucianizem kljub vplivu globalizacije, ki vztrajno ruši ostanke korejskega izolacionizma, ostaja pomemben element družbenih verovanj in praks, zlasti pri starejših generacijah. Pri slednjih se je uspelo ohraniti prepričanje, da bi morala biti ženska pred poroko čista, saj bi se le tako zagotovila čistost sorodstvene linije, na drugi strani pa mlajši načelu čistosti pred poroko ne pripisujejo večjega pomena. Po njihovem mnenju spolni odnosi pred poroko danes niso več nobena redkost in so stvar odločitve vsakega posameznika. O tem pričajo primeri odgovorov predvsem mlajših sogovornikov:

»Včasih, ko so recimo odraščali moji starši, je bilo prepovedano imeti spolne odnose pred poroko, danes nekateri to še vedno prakticirajo zgolj zaradi svojih staršev.« (g. Kang, 22 let)

»Mislim, da mladi danes temu ne pripisujejo več tako velikega pomena in da večina izmed njih gotovo prakticira spolne odnose že pred poroko.« (ga. Kang, 36 let)

»Večina Korejcev starejše generacije si želi, da bi bila njihova zaročenka še devica ... pri mlajših generacijah to ni več tako pomembno.« (fokusni razgovor, Jennifer, 28 let)

Da je v družbi še vedno globoko ukoreninjena družbena norma, skladno s katero naj pari pred poroko ne bi imeli spolnih odnosov, priča tudi dejstvo, da pari v Koreji še danes pred poroko praviloma ne živijo skupaj. Vendar praviloma zgolj zaradi staršev in družbe, ki kohabitacije pred poroko ne sprejema. Čeprav bi si nekateri predstavniki mlajših generacij danes želeli, da bi lahko, tako kot njihovi vrstniki v zahodnem svetu, že pred poroko zaživel skupaj, so finančno še vedno povsem odvisni od svojih staršev, zato njihova prepričanja spoštujejo in se skladno z njimi tudi obnašajo. To je razvidno tudi iz naslednjih primerov odgovorov na vprašanje o tem, ali pari pred poroko lahko živijo skupaj:

»Mislim, da večinoma ne živijo skupaj zato, ker jim tega ne dovolijo njihovi starši, kajti mladi v Koreji pred poroko večinoma še vedno živijo skupaj s svojimi starši.« (gdč. Sung, 27 let)

»Mislim, da je to predvsem zaradi žensk, saj se njihovi starši bojijo za njihov ugled in njihovo prihodnost ...« (g. Jang, 29 let)

»Mladi bi si to večinoma sicer želeli, vendar se bojijo zaradi njihovih staršev, ki jim tega zagotovo ne bi dovolili, saj bi se bali za svoj ugled, v primeru, da bi se par razšel ...« (ga. Park, 46 let)

Kljub vsemu pa prepoved skupnega življenja pred poroko spolnemu občevanju pred poroko danes ne predstavlja pomembnejše ovire. Tukaj je na pomoč priskočila spolna industrija s svojo pestro ponudbo t. i. ljubezenskih motelov, v katerih je za poljubno število ur mogoče najeti sobo in pri tem ostati popolnoma anonimni.

V podporo idealu spolne čistosti je konfucianizem vzpostavil sistem verovanj, skladno s katerimi so ženske po naravi aseksualne. Njihovo spolno radovednost je označil kot nenavadno, nenaravno ter nevarno in jo zato podvrjel nadzoru (Chang in Kim 2005, 119–120). Nasproti ženskam je postavil moške, ki jih vodijo močni spolni goni, saj morajo le-ti izročiti svoje seme, da bi nadaljevali družinski rod (prav tam, 120). Oni so pobudniki in akterji v spolnih odnosih, zato se morajo naučiti spolnih veščin in biti na tem področju aktivni. Njihova promiskuiteta zato ni zgolj tolerirana, temveč do določene mere celo spodbujana (prav tam).

Če se od korejskega moškega danes pričakuje, da se po službi skupaj s sodelavci ali prijatelji zabava in sprošča, pogosto tudi na način, da hkrati zadovolji svoje spolne potrebe, se od žensk večinoma še vedno pričakuje, da bodo ostajale doma, skrbele za otroke in ostale spolno neaktivne. V obeh primerih gre za izpolnjevanje družbenih vlog, izhajajočih iz družbene konstrukcije ženskega in moškega spola, ki so med seboj v komplementarnem odnosu. Ženski spol je vezan na sfero doma, moški spol pa na sfero zunaj doma. Ženske so tiste, ki prevzemajo vodilno vlogo v gospodinjstvu in vzgoji ter izobraževanju otrok, zato je običajno ne morejo hkrati aktivneje sodelovati v javni sferi. 'Javni prostor' tako večinoma zasedajo moški, ki so prevzeli vlogo glavnega finančnega skrbnika družine. Kot ugotavlja že Finch (2008, 18-21), je vloga moškega kot delavca višje vrednotena kot njegova vloga roditelja, zato se od njega pričakuje aktivno opravljanje poklica in s tem ostale možnosti izbire (ki so običajno 'rezervirane' za ženske) označi kot družbeno nesprejemljive. Korejski moški se morajo poleg tega zaradi dolgih delavnikov in drugih obslužbenih dejavnosti odpovedati celo aktivnejšemu preživljanju časa v krogu družine. To je, kot bo razvidno tudi iz enega izmed naslednjih sklepov, pogosto eden izmed razlogov za stres, ki ga korejski moški skušajo sproščati skupaj s prijatelji in sodelavci na enem izmed prizorišč industrijske prostitucije.

O tem, da so ženske svoje družbene vloge sprejele in ponotranjile, med drugim priča dejstvo, da večina izmed njih ostaja doma tudi po tem, ko so njihovi otroci praktično po cele dneve v

šoli, torej od doma. Tudi Haejoang Cho (2002, 181) je prišla do podobne ugotovitve, in sicer, da številne mlade in izobražene ženske spoznavajo, da je denar, ki prihaja iz moževega dohodka, ključen in da je v moško osrediščeni družinski strukturi njen vir moči lahko njen sin. Moderne gospodinje se tako čutijo najbolj močne, ko lahko monopolizirajo vzgojo otrok, emocionalne vire in služijo možem (Cho 2002, 181). Zanimivo je bila vloga matere zelo pomembna tudi že v času dinastije Joseon (1392–1897), ko je vladalo prepričanje, da je obstoj družine odvisen od izobrazbe otrok, za katero so bile odgovorne prav matere (Lee 2008, 42).

Pri mlajših generacijah je sicer že moč zaznati razmišljanje v smeri nadaljevanja kariere pri ženskah tudi po poroki in rojstvu otrok, medtem ko glede razumevanja spolnih potreb žensk ni bistvenih sprememb. Tako mlajši kot starejši se namreč v glavnem strinjajo, da ženske nimajo potreb, da bi si za plačilo privoščile spolne usluge s strani tujih moških.

Na to, da korejska družba kategoriji moškega spola pripisuje več spolnih potreb kot ženskemu spolu, ki jih zato zadovoljujejo izven zakona, navajata tudi naslednja primera odgovorov iz sklopa vprašanj o razlikah med spolnostjo moških in žensk:

»Moški spolni nagon je precej močnejši kot pri ženskah, zato moški potrebujejo več spolnih odnosov kot ženske.« (g. Lee, 35 let)

»Nekateri moški imajo več potreb po spolnih odnosih kot njihove žene, zato morajo zahajati k prostitutkam.« (ga. Yang, 27 let)

Obenem pa bi izvenzakonska spolna aktivnost žensk pri moških, kot tudi v družbi na splošno, naletela na neodobravanje in bi po vsej verjetnosti slej ko prej privedla do razpada zakona:

»Če bi izvedel, da je bila v kakšnem od takšnih klubov in da je imela tam spolne odnose, bi zahteval ločitev.« (g. Yun, 37 let)

» ... če bi se zgolj zabavala s prijateljicami in ne bi imela spolnih odnosov, potem bi ji to oprostil in jo prosil, naj ne hodi več ... v primeru, da bi imela spolne odnose, pa bi se verjetno ločil.« (g. Chang, 46 let)

Do sklepa, da konservativna interpretacija konfucianizma pomembno prispeva k nadaljnji dominaciji prostitucije, je prišla že Maynesova (2012, 15). Podobno tudi Young-Hee Shim domneva, da je prav obsesija Korejcev s čistostjo po vsej verjetnosti eden izmed elementov, ki pomembno prispevajo h krepitvi industrije prostitucije. To dokazuje z dejstvom, da številni fantje zahajajo k prostitutkam zgolj zato, da bi ohranili neomadeževanost svojega dekleta pred

poroko (Shim 2001, 142). Havelock Ellis (1946, 184–186) pa najde razlago tudi za poročene moške, katerih spolne potrebe bi lahko zadovoljevale njihove žene. Njihovo spolno udejstvovanje razlaga kot rezultat dejstva, da so jih njihove žene zavrnilo. Ker so si želeli pestrosti, so bili označeni kot spolno izprijeni, poleg tega so si želeli spolnih aktov, ki bi jih njihove ženske zavrnilo oz. so bili mnenja, da jih z njimi ne morejo udejanjiti (prav tam).

Naj zaključim z ugotovitvijo Kim Kyong Donga, da moderna korejska družba danes predstavlja družbeno-kulturno okolje, za katerega je značilna kompleksna refleksija tradicionalnih elementov, kolonialne zapuščine in indogenih prilagoditev nekaterih oblik iz zahodnih družb (Kim 2005, 21). Japonski kolonializem, ki je v letih od 1910 do 1945 zavzel korejski polotok, ameriška vojaška okupacija, ki mu je sledila in procesi globalizacije niso zgolj pomembno vplivali na gospodarski razvoj Koreje, pač pa so do neke mere kolonializirali tudi korejsko kulturo. Na srečo se ta modernizacija na kulturnem področju, zahvaljujoč prav globoki vkoreninjenosti konfucianistične tradicije, ni odvijala tako hitro kot na gospodarskem področju. Trend opuščanja tradicionalnih vrednot in hkrati sprejemanja elementov družbenega in kulturnega ustroja zahodnih družb je za zdaj moč zaslediti predvsem pri mlajših generacijah.

Lahko bi torej sklenili, da se korejska družba trenutno nahaja v prehodnem obdobju, ko je prostitucijo še vedno moč razumeti kot enega od načinov prilagoditve na dvojne spolne standarde, ki jih je v korejsko družbo zakoreninil konfucianizem, je pa pričakovati, da bo moč konfucianizma v prihodnje postopoma slabela in bo tudi prostitucija verjetno pridobila nove utemeljitve.

Z raziskovalnim vprašanjem 2 preverjam, ali nova oblika korporativne prostitucije, ki sta jo uvedla hitra industrializacija in razvoj kapitalistične, potrošniške družbe, v Koreji danes ostaja eno izmed najpogostejših opravičil moških (in tudi njihovih žena) za koriščenje uslug spolnih delavk.

Številni avtorji (Shin 1991; Kim 1998; Yi 1993) ugotavljajo, da je z očitno gospodarsko rastjo korejskega trga v poznih 70. in skozi 80. leta 20. stoletja z neverjetno hitrostjo rasla tudi zabavna industrija ter spodbujala poseben slog z delom povezane zabave (Kendall 2002, 7). Tudi Janelli in Yim (200b, 123) izpostavljata pomen skupinskega popivanja, ki včasih v kombinaciji z različnimi stopnjami spolne zabave služi kot sredstvo za vzpostavljanje solidarnosti med sodelavci.

Z analizo odgovorov sogovornikov in opažanj s terena lahko tudi sama sklepam, da je druženje sodelavcev po končanem delavniku v Koreji postalo že ustaljena praksa. Sodelavci se poleg službenih večerij, ki jih nekajkrat letno organizira njihov delodajalec, med tednom srečujejo tudi na bolj neformalni ravni. Za začetek se skupaj odpravijo v katero izmed *soju* hiš (*soju jib*), kjer ob alkoholu pozabijo na vsakdanji stres, v 'drugi rundi' se skupaj poveselijo s hostesami v enem izmed karaoke barov, v 'tretji rundi' pa večer zaključijo v družbi spolnih delavk, ki poskrbijo za potešitev njihovih spolnih potreb.

Kot v svoji raziskavi navaja Sea-ling Cheng (2000, 61), v številnih podjetjih že vodstvo samo poskrbi za to, da se novo zaposleni identificirajo s podjetjem, ki svojo blaginjo pogosto enači z blaginjo naroda kot celote. Cilj njihovega usposabljanja je, da se izoblikuje skupinska identiteta, ki se kasneje stalno utrjuje tako na delovnem mestu kot tudi izven delovnega časa (prav tam). Tudi Laurel Kendall (2002, 14) skupne večerje ter aktivnosti izven delovnega časa razume kot prizadevanja nadrejenih, da bi se med sodelavci krepila harmonija in solidarnost. Da so podjetja pri tem uspešna, potrjujejo tudi izsledki iz terena. Kako pomembno je za novo zaposlenega, da njegovi nadrejeni opazijo njegovo požrtvovalnost, pojasnjuje tudi dejstvo, da mlajši uslužbenci navadno v pisarnah ostajajo še več ur po koncu uradnega delovnega časa. Iz strahu, da jih kolektiv sodelavcev ne bi sprejel medse, si tudi ne upajo zavrniti povabila, da se jim pridružijo pri večernem popivanju:

»Ko nekdo pride v podjetje, samo sledi ostalim ... tudi, ko sem bil sam novinec, si v začetku nisem upal odkloniti povabila sodelavcev, da se jim pridružim ...« (fokusni razgovor, Chris, 32 let)

»Težko je, ko si popolnoma nov v nekem podjetju in te hoče tvoj šef ali mentor peljati tja (k prostitutkam), in če nočeš iti, te kmalu izključijo iz svoje družbe, ker imaš drugačno mnenje in drugačen pogled na svet kot tvoj šef. To lahko v končni fazi tudi vpliva na tvoje napredovanje, zato se številni bojijo in se raje podredijo normam, kot da bi sledili svojim lastnim načelom.« (fokusni razgovor, John, 35 let)

Prav tako spolna zabava s strankami ali poslovnimi partnerji večkrat služi kot sredstvo za spodbujanje nadaljevanja poslovnih sklepov in pridobivanje soglasij s strani javnih uslužbencev (Janelli in Yim 2002b, 123). Tudi na osnovi analize terenskega dela je moč zaključiti, da poslovni partnerji kot del strategije pri sklepanju poslov še vedno obiskujejo bare in klube, v katerih so med drugim na voljo tudi usluge spolnih delavk.

Moški tako svojo vključenost v družinsko življenje žrtvujejo 'za narod' (Lee 2002, 96), ženske pa jim nudijo podporo od doma (Kendall 2002, 7). Kot sledi iz analize terenskega dela, so ženske običajno seznanjene z dejstvom, da njihovi možje po službi zahajajo na prizorišča, ki med drugim ponujajo tudi spolne usluge. Nekatere med njimi sicer še vedno upajo, da se njihovi možje tam zgolj malo pozabavajo s hostesami in da z njimi spolno ne občujejo, večina pa takšno početje sprejema kot del njihovih službenih dolžnosti:

»Mislím, da vedo, vendar to jemljejo kot del njihove službe, to namreč počnejo tudi njihovi sodelavci.« (gdč. Choi, 28 let)

»Če gredo ven skupaj s poslovnimi partnerji, imajo tako ali tako opravičilo, saj morajo ženske to sprejeti, ker podjetja od moških včasih to zahtevajo.« (ga. Kang, 22 let)

Da bi dobra žena morala afere svojega moža tolerirati, se strinjata tudi Pilhwa Chang in Eunshil Kim (2005, 121). Žena je namreč zakonska žena, medtem ko so prostitutke, ki služijo potrebam njenega moža, zgolj stigmatizirana bitja, ki delujejo kot ideološko orožje, v katerega žena uperi svoje obtoževanje, namesto da bi napadala svojega moža in s tem ogrozila zakon (prav tam).

Kot je moč sklepati tudi iz pogovorov s prijateljicami in sodelavkami iz terena, ki se strinjajo s tem, da spolne odnose s svojimi partnerji prakticirajo zelo redko (dvakrat ali trikrat letno), ženske od moških običajno ne pričakujejo, da bodo zadovoljevali njihove spolne potrebe, pač pa si želijo, da bi slednji v službi čim hitreje napredovali in s tem celotni družini zagotovili čim boljši finančni položaj.

Ho-Joong Lee (2002, 67) pa opaža, da se mlajši moški danes takšnemu popivanju že skušajo upreti in mu ne pripisujejo večjega družbenega pomena. Podobno sliko prikazuje tudi analiza rezultatov terenskega dela. Med mlajšimi uslužbenci je namreč vse več takšnih, ki so mnenja, da jim odklonitev skupnih večerov s poslovnimi partnerji ali nadrejenimi ne bo prinesla negativnih posledic:

»... fantje, mlajši od trideset let, nočejo več hoditi tja ... običajno zato ne trpijo nikakršnih posledic ...« (fokusni razgovor, Ryan, 25 let)

»Starejši sodelavci se še vedno veliko družijo tudi po službi ... glede na to, da sem v službi praktično cel dan, od doma grem ob osmih zjutraj in se vrnem ob pol sedmih zvečer, zelo malo časa preživim s svojim sinom ... prosti čas raje posvetim njemu, kot

pa da bi šel ven s sodelavci ... menim, da zaradi tega moje napredovanje v podjetju ne bo ogroženo ... «(fokusni razgovor, Steve, 29 let)

Nekateri moški se s pričakovanji, ki jim jih nalaga njihova družbeno določena moška spolna vloga torej ne strinjajo in se raje posvečajo dejavnostim, ki jih družba sicer pripisuje ženski vlogi.

V prid dejstvu, da t. i. korporativna prostitucija v korejski družbi danes predstavlja eno najpogostejših oblik prostitucije, zgovorno priča tudi podatek o tem, kako velika vsota denarja iz podjetij se steče v blagajne barov in klubov s hostesami. Na drugi strani pa so ji nove generacije moških, ki prihajajo, vse manj naklonjene. Slednji prav tako ne odobravajo celotnega paketa obslužbenih dejavnosti, vključno s skupnim druženjem in popivanjem s sodelavci, ki ga njihovi starejši kolegi razumejo kot izkazovanje pripadnosti podjetju. Na tem mestu se zato poraja vprašanje, kaj se bo zgodilo v prihodnje, če se bo takšen trend nadaljeval, in bo s korporativno prostitucijo izginil povezovalni element med uslužbenci podjetja. S tem bi se namreč porušila skupinska identiteta, ki se zdi ključnega pomena za uspešno delovanje tako korejskih podjetij kot tudi posameznika. Kot ugotavlja že Sea-ling Cheng, je namreč posameznik vedno definiran glede na njegov odnos do skupine (prav tam). Tudi Pihl in Fulton (1993, xiv) se strinjata, da je v »Koreji identiteta posameznika določena skoraj izključno v odnosu do drugih, bodisi družine, klana, sošolcev ali kolegov«. Kolektivna katarza, ki jo skozi okajenost in transgresijo od spolnih običajev ponuja prostitucija, prinese izpolnitev želje po utrditvi občutka pripadnosti kolektivu moške skupine in izkustvu sebe kot organskega dela celote (Cheng 2000, 66–67).

Z raziskovalnim vprašanjem 3 preverjam, ali je stres, ki ga moškim nalagata služba in odgovornost za preživljanje lastne družine in svojih staršev, eden izmed pomembnejših razlogov za njihovo posluževanje uslug spolnih delavk.

Elaine H. Kim v izsledkih intervjujev, ki jih je v Seulu opravila med letoma 1987 in 1988, zapiše, da »aktivnosti moških zunaj doma« (Kim 1997, 80), ki so namenjene odpravljanju delovnega stresa, pomembno pripomorejo k temu, da le-ti bolj poskrbijo za finančno dobrobit celotne družine (prav tam).

Tudi analiza rezultatov terenskega dela kaže na to, da je eden izmed pomembnejših razlogov, ki moške ženejo k prostitutkam, pogosto tudi stres, s katerim se soočajo na delovnem mestu. Ker moški pogosto predstavljajo edini finančni vir družine, je zanje še toliko bolj pomembno, da so pri svojem delu čim bolj uspešni in da stalno napredujejo. Kot sem ugotovila že v okviru

analize raziskovalnega vprašanja 2, slednje od njih pričakujejo tudi njihove žene. Namesto, da bi jim torej družina ponudila nek ventil za sproščanje njihovih napetosti, jim predstavlja še dodaten vir stresa. Moški se zato doma pogosto počutijo odtujene in svojo uteho poiščejo v spolni industriji. Tudi Haejoang Cho (2002, 175) opaža, da so korejske ženske v fazi modernizacije gradile svoje identitete skozi svoje otroke in so se s tem, ko so sprejele ločitev med zasebno in javno domeno, distancirale od svojih mož. Moški so se zaradi ženine pretirane osredotočenosti na otroke večkrat počutili zapuščene, zato so še bolj trdo delali in se po službi veliko zabavali izven doma (prav tam).

Obstoj drugih žensk je zato za korejske moške, ki lahko na ta način ubežijo pritiskom njihovih čistih in krepostnih zakonskih partneric, zelo prikladen (Chang in Kim 2005, 121). Podobno tudi avtorji, kot so Janelli in Yim (1993) ter Lee (2002), menijo, da se je spolna industrija, spodbujana s strani družbenih pričakovanj sveta belih ovratnikov, do neke mere ohranila tudi zaradi občutka odtujenosti doma (Cho 2002, 175).

V raziskovalnem vprašanju 4 se sprašujem, ali so izvenzakonski spolni odnosi moških s prostitutkami v korejski družbi kljub temu, da spolnost še vedno ostaja tabu tema, potihoma sprejeti in so postali del kulture.

Tukaj se naslanjam na ugotovitve iz prejšnjih raziskovalnih vprašanj. Z raziskovalnim vprašanjem 1, v katerem se sprašujem, ali so konfucianistični dvojni standardi glede spolnosti za moške in ženske eden od ključnih dejavnikov za razvoj in obstoj prostitucije v korejski družbi, namreč ugotavljam, da so družbene vloge, ki jih ti standardi podeljujejo moškim in ženskam, v moderni korejski družbi še vedno sprejete, tako s strani moških kot tudi žensk. Ženske so večinoma ponotranjile svojo vlogo matere in skrbnice, ki od doma podpira svojega moža in družino, zato po poroki običajno pustijo službo in se odpovejo svoji finančni neodvisnosti. Hkrati pa sprejemajo tudi stalno odsotnost svojega moža, ki je kot edini finančni skrbnik družine primoran slediti politiki svojega podjetja. S tem posredno sprejemajo tudi njegove dejavnosti izven delovnega časa, ki se, kot smo ugotovili že v okviru analize raziskovalnega vprašanja 2, pogosto zaključijo na enem izmed prizorišč t. i. industrijske prostitucije. Do podobnih sklepov je prišla tudi Maynesova (2012, 15), ki ugotavlja, da medtem ko se še vedno na veliko poudarja pomen ženske spolne abstinence, moški libido ostaja še naprej sprejemljiv. Moški, ki pogosto obiskujejo prostitutke, pa zato niso podvrženi nikakršni družbeni ali kulturni stigmati (prav tam).

Da je v Koreji odnos do prostitucije, kljub njeni uradni prepovedi, precej drugačen od odnosa, ki ga do nje gojimo v Evropi, kjer so reklame, ki vabijo na prizorišča spolne industrije, še precej redke, sem ugotovila že kmalu po prihodu v Korejo. Neonski napisi, ki oglašujejo razne oblike prostitucije, namreč niso prav nič prikriti. Ko človek enkrat spozna, kaj se skriva za sicer povsem običajnimi storitvami, kot so masaže, kuhanje kave, striženje las ipd., ga prostitucija spremlja dobesedno na vsakem koraku. Na to, da je prostitucija v Koreji postala neke vrste kulturna praksa, navaja tudi dejstvo, da večina sogovornikov precej dobro pozna izraze, ki opisujejo prizorišča, na katerih si, po njihovem mnenju, moški med drugim običajno privoščijo tudi spolne usluge prostitutk. Tudi strokovnjaki navajajo, da se je z implementacijo Posebnega zakona o prostituciji spremenila javna percepcija prostitucije. Jang Da-hye, raziskovalec s Korejskega inštituta za kriminologijo, tako pojasnjuje, »da je družba začela spolnost dojemati kot stvar, ki se jo kupi, in ne več zgolj kot stvar, ki se prodaja« (Korea Joongang Daily 2014, 1).

Kljub vsemu pa gre za dejavnost, ki jo javno le redki zagovarjajo. Če so moški in prostitutke same do spolnega občevanja moških s prostitutkami načeloma indiferentni, pa mu ženske sogovornice večinoma nasprotujejo. Zanimivo tudi moški sogovorniki v svoji sredi večinoma ne bi sprejemali ženske, ki se ukvarja s prostitucijo. Ker gre za dejavnost, ki je zakonsko prepovedana in jo družba označuje kot nečastno, bi se namreč bali za svoj ugled.

Z raziskovalnim vprašanjem 5 ugotavljam, ali je spolni odnos s prostitutko drugačen kot spolni odnos z ne-prostitutko, prijateljico ali ženo.

Do podobnih ugotovitev je prišla že Sea-ling Cheng (2000, 58), ki navaja, da je spolni odnosi s profesionalno žensko (spolno delavko) neke vrste šport in zabava, medtem ko je namen spolnega odnosa z ženo komunikacija in intimnost. Da gre tu za dve povsem različni situaciji, je potrdila tudi analiza terenskega materiala. Sogovorniki so pri spolnem odnosu z ženo izpostavili predvsem ljubezen in spoštovanje, spolni odnos s prostitutko pa naj bi bil namenjen zgolj zadovoljevanju njihovih spolnih potreb. O tem pričajo tudi naslednji odgovori:

»To je popolnoma drugače ... pri spolnem odnosu s svojo ženo občutiš ljubezen, pri seksu z drugo žensko pa občutiš zgolj to, da je potešena tvoja spolna sla.« (g. Jang, 29 let)

»Večina strank pride k nam zato, da bi se zabavale, in ženske jim pomagajo, da se sprostijo. To je njihovo delo. Tu ne gre za neko intimo ali izkazovanje ljubezni.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

»Mislim, da moški to jemljejo zgolj kot vrsto zabave, tu ne gre za nek intimen odnos, sem pridejo s prijatelji ali kolegi.« (gdč. Cho, 25 let)

Davis (1973, 753) je prostitucijo označil kot dejavnost, ki je po svoji naravi primerna za zadovoljevanje apetitov po raznolikosti, perverzni zadovoljitvi, skrivnostnih in provokativnih okoliščinah, po odnosu, v katerem ni bojazni, da bi se zapletel, in odnosu brez pretvez. Do podobnega sklepa je v svoji raziskavi prišla Sea-ling Cheng (2000, 58), katere informatorji so med drugim izpostavili dejstvo, da jim prostitutke nudijo priložnost, da sami poskusijo stvari, ki jim jih prikazuje pornografija in si jih svojim ženam, še zlasti če so le-te zelo inteligentne, ne upajo niti predlagati. To lahko potrdi tudi analiza rezultatov terenskega dela. Poleg tega, da je prostitutka kot profesionalka manj sramežljiva kot njegova žena ali prijateljica, lahko moški z njo, spričo dejstva, da je za njene usluge plačal, zahteva, kar ga je volja. Prostitutka je torej tista ženska, ki lahko zadovolji njegove najbolj skrite spolne fantazije:

»Z ženo moški ne more početi umazanih reči, ki jih lahko počne s prostitutko ...« (fokusni razgovor, Jane, 43 let)

»Mislim, da se ne spodobi, da bi mož s svojo ženo počel umazane stvari, zato to raje počne z neko žensko, ki je ne pozna.« (fokusni razgovor, Jenny, 22 let)

»S spolnimi delavkami moški lahko počnejo, kar jih je volja ... ženske jih obravnavajo in jim služijo, kot da so kralji.« (ga. Son, 30 let)

Da je ločitev na dobro in slabo žensko pomembna, se strinjata tudi Pilhwa Chang in Eun-Shil Kim (2005, 121), Chengova (2000, 58) pa dodaja, da moški na ta način lahko udeležujejo svoje različne moškosti, in sicer kot ugledni možje ali pa kot možati člani skupine moških.

V raziskovalnem vprašanju 6 me zanima, ali je težnja po modernem (zahodnjaškem) načinu življenja in z njim povezanem kopičenju materialnih dobrin v sodobni korejski družbi eden od pomembnejših razlogov za vstop žensk v prostitucijo.

Da je za vstop v prostitucijo ključna »na splošno slabša ekonomska pozicija ženske v kontekstu kapitalistične družbe«, je zapisala že Eileen McLeod (1982, 25). Kot vzroke za revščino žensk je navedla: (1) trg dela, ki je strukturiran na pojmovanju moškega kot tistega, ki služi sredstva za preskrbo družine, ter ženske odvisnosti, kar vodi v izključitev ženske iz

efektivne ekonomske participacije; in (2) odgovornost za dom in vzgojo otrok ter s tem segregacijo od trga dela (prav tam, 14). Podobne vzroke za vstop žensk na trg dela spolne industrije na prvi pogled razkriva tudi analiza terenskega dela. Kljub vsemu pa je v Koreji le manjše število žensk, ki se za prostitucijo odločajo zaradi prave revščine. V prostitucijo jih sicer vodi želja po zaslužku, a tu običajno ne gre za zadovoljevanje njihovih eksistencialnih potreb. Večinoma so to mlajše ženske, ki si želijo materialnih dobrin in bolj luksuznega načina življenja. Kot ugotavlja Cheng Sea-ling, gre pri potrošnji za potrjevanje posameznikovega statusa in identitete, potrošne dobrine, kot so mobilni telefoni in internetne storitve, so namreč nujne (Cheng 2006, 136). To nakazujejo tudi naslednji primeri odgovorov na vprašanje o tem, zakaj se ženske odločajo za prostitucijo:

»Običajno ženske, ki so na tesnem z denarjem ... malo je takšnih, ki rabijo denar za hrano, obleko in osnovne pogoje za življenje ...«(Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

»Največ je mladih deklet ... za prostitucijo se odločajo zaradi denarja, da si lahko kupijo kakšno torbico od Luis Vitona ali pa očala od Armanija ipd.« (gdč. Cho, 26 let)

»Predvsem mlada dekleta, ki rabijo denar za stvari, ki so trenutno 'in'.« (ga. Son, 30 let)

Haejoang Cho (2002, 182) pri tem del krivde zvrča tudi na množične medije, ki so skozi svojo pospešeno oglaševalsko močjo uspeli oblikovati podobo ženske, ki jo uteleša ljubka in seksapilna ženska. Ženske so to podobo sprejele za svojo, delno tudi zato, da bi se osvobodile materinega primeža in izoblikovale svoj lasten slog, ki jim ga obljublja nove potrošniške možnosti. Pri tem jim tudi spolno občevanje z moškim predstavlja neke vrste deklaracijo neodvisnosti in samopodreditve (prav tam).

Analiza rezultatov terenskega dela kaže na to, da so med prostitutkami tudi dekleta, ki se v prostituciji znajdejo zaradi zlorab ali slabših odnosov s starši. To so večinoma najstnice, ki so pobegnile od doma, da bi se osamosvojile. Ker so običajno brez sredstev za preživetje, potrebujejo hiter zaslužek, ki jim ga najhitreje obljublja prav prostitucija:

»Veliko mlajših deklet (mlajših od 20 let) odide od doma, zapusti starše in si služi denar s pomočjo internetne prostitucije ...« (Hwasoon Byun, KWDI)

»Zelo mlada dekleta iz srednje šole, stara 14 in 15 let ... če imajo doma težave, zapustijo družino in na ulici srečajo kakšne pokvarjene moške, ki jih potem prodajo

takšne vrste barom, klubom ... privlači jih velik zaslužek.» (Shin Grina, Dasi Hamkke Center)

Poleg tega so v Koreji ženske delavke, ki opravljajo običajne poklice, še vedno obravnavane kot začasne in enostavno nadomestljive ter zato nižje vrednotene kot njihovi moški kolegi (Kendall 2002, 14). Njihova delovna mesta zaznamujejo nizka plačila, nizek ugled in moč, nizka stopnja varnosti ter skromne možnosti napredovanja (Moon 2002, 80). To potrjujejo tudi sogovorniki s terena, ki menijo, da je za ženske v Koreji danes, kljub njihovi visoki izobrazbi, še vedno težko najti dobro plačano službo. Naj navedem le nekaj primerov njihovih odgovorov:

»Večina jih prihaja iz slabše plačanih sektorjev. Pridejo zato, ker potrebujejo denar. Sem pridejo, ker jim to omogoča boljše življenje.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Večinoma so to mlade ženske, ki rabijo denar. V Koreji je za mlade danes težko najti službo.« (ga. Yeun, 28 let)

»Sem pridejo, ker je za ženske težko najti dobro plačano službo, ženske v kapitalizmu morajo namreč prav tako služiti denar.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Dejstvo, da bodo ženske po poroki po vsej verjetnosti dale odpoved, številni pomembnejši južnokorejski zaposlovalci uporabljajo za opravičevanje svoje diskriminatorne politiko zaposlovanja, napredovanja in strategije zadrževanja delovnih mest (Scofield 200b, 1). Na drugi strani pa so zaradi velikega povpraševanja njihove službe v spolni industriji relativno varne in dobro plačane (Sea-Ling 2000, 41). S tem se strinjata tudi sogovornika, zaposlena v spolni industriji:

»... imeli smo tri ali štiri delavke, ki so delale v eni izmed Samsungovih tovarn, vendar so dale odpoved in prišle k nam, ker so tu bolje plačane.« (g. Sang, lastnik verige barov s karaokami)

»Dekleta, ki nimajo izobrazbe, nimajo priložnosti dobiti službe, precej pa lahko zaslužijo s prodajanjem svojega telesa, saj je na trgu veliko povpraševanja.« (g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami)

Zaključim torej lahko, da potrošništvo skupaj z na splošno slabšo družbeno pozicijo ženske na trgu dela danes predstavlja enega izmed ključnih vzrokov za njihovo vključevanje na trg

spolne industrije, hkrati pa pri tem ne gre zanemariti tudi njihove želje po osamosvojitvi in finančni neodvisnosti.

5 Zaključek

V zaključku bom najprej povzela sklepe, ki sledijo iz analitičnega dela pričujoče naloge. Izpostavila bomo tudi nekaj drugih vprašanj in tem, ki jih v nalogi zaradi osredotočenosti na raziskovalna vprašanja nisem podrobneje analizirala, bi pa lahko bila zanimiva za nadaljnje raziskovanje.

Osrednji namen pričujočega magistrskega dela je bil ugotoviti, zakaj je prostitucija v Južni Koreji, kljub njeni zakonski prepovedi, danes tako zelo prisotna. Pri iskanju vzrokov za njen razvoj in obstoj sem se najprej osredotočila na status žensk in oblike prostitucije v korejski zgodovini, zatem pa skušala orisati njen status v moderni korejski družbi.

Glede na to, da Koreja sodi med države, v katerih tradicionalizem, kljub vplivu globalizacije, danes še vedno pomembno prispeva k oblikovanju načina razmišljanja in obnašanja, se v prvem raziskovalnem vprašanju sprašujem, ali konfucianizem z uvedbo dvojnih spolnih standardov predstavlja enega izmed ključnih vzrokov za razvoj in obstoj prostitucije v korejski družbi.

Večina avtorjev razvoj prostitucije v korejski družbi povezuje z vpeljavo konfucianizma, ki je bil odgovoren za vzpostavitev patriarhalnega družinskega sistema, s katerim se je utrdila permanentna neenakost med spoloma. »Patriarhalna kultura je oblikovala moške, ki menijo, da je povsem pravilno, celo primerno, da izvajajo to, kar razumejo kot njihovo pravico - popolno izražanje njihovih spolnih potreb, tako znotraj kot zunaj zakona« (Santos 1992, 39). Vendar pa gre v večini primerov za evropocentrično obravnavo, ki spolne vloge razlaga kot univerzalne, pri čemer ženske spolne vloge, ki se tradicionalno navezujejo na naravno in privatno, razume kot apriorno podrejene moškim spolnim vlogam, ki so vezane na kulturno in javno. Nasprotno sem v analitičnem delu naloge prišla do sklepa, da večina sogovornikov razdelitev družbenih vlog med spoloma sprejema in jih ne postavlja v hierarhičen, pač pa komplementaren odnos. Ženske tako svojo moč črpajo iz materinske vloge, medtem ko moč moških izhaja iz njihove vloge finančnega skrbnika družine.

Konfucianistični ideal čistosti, ki ženske označi kot aseksualne, moške pa na drugi strani zaznamuje z močno spolno slo, torej predstavlja enega izmed ključnih razlogov, zakaj moški svoje spolne želje zadovoljujejo v okviru storitev, ki jih ponujajo 'tuje' ženske. V času

vladavine dinastije Choseon (1392-1910), ki je konfucianizem vpeljala, so ta razred žensk predstavljale *kisaeng*, v času japonske okupacije in kasneje ameriškega vpliva so njihovo vlogo prevzele 'ženske za ugodje', danes pa spolne delavke, zaposlene v številnih oblikah t. i. industrijske prostitucije. Pri tem pa ne gre prezreti ugotovitve, da je spoštovanje etičnih načel konfucianizma danes izrazitejše pri starejših generacijah, medtem ko je pri mlajših sogovornikih že mogoče zaznati trend sprejemanja in prilagajanja na določene kulturne prakse zahodnih družb.

Podoben trend je pokazala tudi analiza v okviru raziskovalnega vprašanja, s katerim sem želela preveriti, ali t.i. korporativna prostitucija v korejski družbi danes predstavlja eno izmed najpogostejših oblik prostitucije. Kot pred tem že drugi avtorji (Kendall 2002; Janelli in Yim 2000b), sem tudi sam prišla do sklepa, da korporativna prostitucija (glej 4.4.2 *Korporativna prostitucija*) poleg oblikovanju skupinske identitete v podjetju danes še vedno pogosto služi kot sredstvo za spodbujanje sodelovanja med poslovnimi partnerji. Tudi ženske partnerjeve obslužbene dejavnosti, ki se pogosto končajo v enem izmed prizorišč industrijske prostitucije, razumejo kot del njihovih službenih obveznosti in jih zato posredno sprejemajo. Ponovno pa je treba izpostaviti dejstvo, da mlajše generacije moških tovrstnim zabavam ne pripisujejo večjega pomena in se jim zato skušajo vse bolj izogibati.

Če smo v zgornjem primeru priča njeni povezovalni funkciji, pa prostitucija v naslednjem raziskovalnem vprašanju opravlja funkcijo odpravljanja stresa (glej 4.1.3 *Raziskovalno vprašanje 3*). Podobno kot Elaine H. Kim (1997) v analitičnem delu naloge potrjujem, da korejski moški spolne usluge prostitutk potrebujejo tudi zato, da se znebijo stresa, ki jim ga nalagata služba ter odgovornost za preživljanje družine in lastnih staršev (glej 4.4.3 *Prostitucija kot zdravilo zoper stres*). Stalno dokazovanje v službi, dolgi delavniki in druženje s sodelavci ter poslovnimi partnerji tudi po službi, nenazadnje pa tudi pričakovanja s strani njihove lastne družine, vse to moškim povzroča veliko mero stresa. Ublažiti ga skušajo tudi na ta način, da se poslužujejo spolnih uslug prostitutk, ki so jim na voljo v številnih različnih oblikah v brivnicah, masažnih salonih, karaoke barih, zasebnih sobah ipd. Obenem pa ugotavljam, da niso samo moški tisti, ki so pod stresom, pač pa se z njim soočajo tudi ženske. Kot nosilke odgovornosti za vzgojo in izobrazbo otrok so mu še posebej izpostavljene v času priprav na zaključne izpite, ki odločajo o nadaljnji akademski karieri njihovih otrok in s tem neposredno tudi o njihovi lastni prihodnosti.

Čeprav se v pogovorih med prijatelji in znanci o teh dejavnostih ne razpravlja, pa v sklepu raziskovalnega vprašanja 4 ugotavljam, da so izvenzakonski spolni odnosi moških v korejski

družbi potihoma sprejeti in so postali del kulture (glej 4.4.4 *Izvenzakonski spolni odnosi*). Že v zgodnjem 14. stoletju, ko so bili s konfucianizmom uvedeni dvojni spolni standardi, je bilo moškim dovoljeno, da svoje spolne potrebe zadovoljujejo tudi pri 'drugih' ženskah in tako je ostalo vse do danes. Medtem ko so ženske mnenja, da gre pri tem za njihovo izpolnjevanje 'službenih obveznosti', pa so moški v glavnem prepričani, da to niso 'skoki čez plot', saj jim je kot moškim to dovoljeno oz. se to od njih celo pričakuje. Če se navežem na ugotovitve iz prvega raziskovalnega vprašanja, je takšno obnašanje moških spričo dejstva, da se od žensk ne pričakuje, da bodo igrale vlogo razburljive spolne partnerke, pač pa krepostne matere, povsem sprejemljivo. Kot navajata Chang in Kim (2005, 121), naj bi bilo materi kot nespolnemu bitju dejstvo, da njen mož svoje spolne potrebe preusmerja na druge ženske, celo v prid. Vendar pa, kot dokazujejo primeri mlajših sogovornikov, ki takšnih nazorov ne podpirajo, tu ne gre za izpolnjevanje moških 'naravnih' spolnih potreb, pač pa gre za družbena pričakovanja, ki so rezultat »procesa družbenega učenja, v katerem fantki postanejo moški in punčke postanejo ženske« (Månsson 1995, 123).

Sicer pa ljudje v Koreji spolnega odnosa s prostitutko ne enačijo s spolnim odnosom z ženo ali prijateljico. Davis Kingsley ugotavlja, da za razliko od družine, ki kot institucija statusa in ne pogodbe omeji pestrost, naravo in količino njegovih zadovoljitev, prostitucija posamezniku lahko nudi vse, kar si želi (Davis 1973, 753). Tudi z analizo terenskega materiala (glej 4.4.5 *Spolni odnos s prostitutko in ženo*) sem ugotovila, da je odnos z ženo ali prijateljico prežet z ljubeznijo in spoštovanjem ter da vključuje čustva. Na drugi strani odnos s prostitutko običajno ponuja zgolj zabavo in izživljanje moških spolnih fantazij. Prostitutka stavi na svojo zunanjo lepoto, ki v moških spodbudi željo po odkrivanju pestrosti užitkov onkraj meja 'spodobne' spolnosti, ki jo prakticirajo s svojimi ženami in partnericami. Ženske, ki te spolne usluge ponujajo, pri tem ne zadovoljujejo lastnih potreb, temveč svoje usluge dojemajo kot obliko dela, za katero so prejele ustrezno plačilo.

Gail Pheterson (1996, 54) je mnenja, da ženske postanejo vlačuge zaradi prihodkov, ki jih prostitucija prinaša, ali pa zato, ker so v to prisiljene. Tudi v korejski družbi so razlogi, ki ženske ženejo v prostitucijo, večinoma ekonomske narave (glej 4.4.6 *Ekonomski razlogi za vstop žensk v prostitucijo*). Ker je aktivnost žensk po poroki tradicionalno omejena na privatno sfero življenja, so ženske danes večinoma še vedno obravnavane kot začasna in marginalna delovna sila, zato zanje še vedno primanjkuje primernih delovnih mest, ki bi jim omogočila ekonomsko neodvisnost. Prostitucija jim tako ponuja priložnost za hitrejši in boljši zaslužek. Vendar pa je treba poudariti, da v večini primerov ne gre za zadovoljevanje osnovnih

življenjskih potreb, pač pa za željo po luksuznejšem življenjskem slogu, ki zaradi svoje visoke potrošniške naravnosti zahteva več denarja. Med prostitutkami je moč zaslediti tudi mlada dekleta, ki jim prostitucija, poleg zatočišča pred neugodnimi razmerami v družini, nudi tudi najhitrejšo odskočno desko za osamosvojitve.

Na podlagi ugotovitev v okviru delovnih raziskovalnih vprašanj torej lahko zaključim, da obstoju in razvoju prostitucije v Koreji danes botruje kompleksen splet dejavnikov. Na eni strani gre za posledico rigidnih konfucianističnih etičnih standardov, na drugi strani pa za to, da prostitucija služi tudi kot povezovalni element med sodelavci in poslovnimi partnerji ali pa kot antistresna dejavnost. Hkrati gre za dejavnost, ki jo družba potihoma sprejema, za dejavnost, ki prinaša milijonski zaslužek, določenemu delu populacije pa daje možnost za doseganje boljšega življenjskega sloga oziroma finančne neodvisnosti.

Na koncu bi rada izpostavila še nekatere teme, ki sem se jih v nalogi samo delno dotaknila in se mi zdijo zanimive za nadaljnje proučevanje.

Naj najprej omenim prostitucijo v mestih okrog ameriških vojaških baz, imenovanih *kijchion*, v katerih imajo ameriške vojaške sile že vse od korejske državljanske vojne dalje trajno nameščene svoje vojaške enote (Schober 2014, 36). V t. i. *juicy barih*, ki so dobili ime po soku (*juice*), ki ga ameriškemu vojaku skupaj s klepetom za 10 USD postreže prikupna natararica, je prostitucija postala vsakodnevna praksa (Rabiroff in Hae-rym 2009, 1). »Če ne prodaj dovolj pijače, te (lastniki barov) prisilijo, da greš ven s stranko in zaslužiš denar,« razkriva Jenny, nekdanje dekle enega izmed *juicybarov* (prav tam). *Juicy bari* so tipično polni pomanjkljivo oblečenih deklet, ki običajno prihajajo s Filipinov v upanju, da se bodo v Koreji lahko zaposlile kot pevke ali delavke v zabavni industriji. Kljub temu, da morajo, ko zaprosijo za vizo, ki naj bi jim omogočila delo v zabavni industriji, med drugim doma posneti svoj glasbeni video in ga predložiti v vpogled korejskemu odboru za medije, so na koncu le redke med njimi, ki so lahko srečne, da so bile enkrat ali dvakrat celo naprošene stopiti za mikrofona (prav tam). Zanimivo raziskovalno vprašanje na tem mestu bi bilo, kakšno stališče do tega problema imajo Korejci, ki so jim takšni bari zaradi zaprtega tipa (vstop v *kijchion* je namreč dovoljen zgolj ameriškemu vojakom in osebju, ki je v vojaških bazah zaposleno) nedostopni: je njihovo stališče podobno stališču korejske vlade v primeru 'žensk za ugodje', ki so v času ameriške okupacije pomenile vir še kako dobrodošlih tujih deviz, ki naj bi spodbudile od vojne ohromljeno korejsko gospodarstvo, ali je njihov odnos do takšne oblike prostitucije, vsaj v primerih, ko ne gre za tuje ženske, temveč za njihove sodržavljanke, vendarle odklonilen?

To pa je že uvod v drugo temo, in sicer v trgovanje z ženskami iz revnejših držav Azije. Južna Koreja je v zadnjih štirih desetletjih dosegla izjemno gospodarsko rast in postala tehnološko visoko industrializirana ekonomija. Gospodarsko rast so spremljale tudi spremembe v korejski družbi. Pomembno se je povečalo število tujih delavcev, zlasti iz revnejših azijskih držav. V Korejo, kjer so postali žrtve prisilne prostitucije in prisilnega dela, so imigrirali številni moški in ženske iz Tajske, Filipinov, Kambodže, Severne Koreje, Mongolije, Rusije, Kolumbije, Uzbekistana in drugih držav Jugovzhodne Azije (US Department of State 2011). Južna Koreja tako postaja vse bolj prepoznana kot vir, destinacija in tranzitna država za spolno trgovanje z ženskami in otroki (Chung 2005). Južnokorejske ženske so prisiljene v prostitucijo doma, ali pa so prodane v ZDA, Kanado, Avstralijo in na Japonsko (The Chosunilbo 2011). Zanimivo bi bilo raziskati, zakaj omenjene države povprašujejo ravno po korejskih ženskah. So morda tudi tu v ozadju apetiti po 'čistih', morda 'bolj podredljivih' ženskah, ali pa gre tu za željo po 'eksotiki' in 'drugačnosti'? Ter podobno na drugi strani: zakaj se korejski moški odločajo za tuje državljanke, kakšni so pri tem njihovi motivi in v čem se spolni odnos s Korejko loči od spolnega odnosa z žensko tuje narodnosti?

Južna Koreja se poleg tega uvršča med največje svetovne promotorje otroške pornografije. Leta 2009 je Kanadski center za zaščito otrok Južno Korejo uvrstil na peto mesto med državami, v katerih internetne strani z objavo slik spolno zlorabljuje otroke (The Canadian Centre for Child Protection 2009). Južnokorejski moški so tudi vir povpraševanja po spolni zlorabi otrok v turizmu Jugovzhodne Azije in Pacifiških otokov (Chung 2005). Med najpogostejše destinacije se uvrščajo Pacifiški otok Karibati, Kambodža (Brown 2007, 57) in Filipini (Chung 2005).

Zaradi vse večje dostopnosti interneta za mlade velik problem predstavlja tudi spolna zloraba preko interneta. Južnokorejska vlada tako ocenjuje, da kar 85 % mladoletne prostitucije izvira iz internetnih klepetalnic (Government of the Republic of Korea 2008). Po podatkih študije Oddelka za ženske in družino iz leta 2010, v katero je bilo vključenih 9.120 posameznikov (mladih, ki so bili žrtve spolnih zlorab in nasilja), je bila povprečna starost otrok in mladine, vključene v prostitucijo, zgolj 16,5 let (ECPAT International 2012, 9). Na tem mestu bi se bilo potrebno vprašati, zakaj so ravno korejski moški tako visoko na lestvici po številu spolnih zlorab otrok? Kaj je tisto, kar naredi otroško spolno industrijo zanje tako privlačno? So razlogi enaki kot pri spolni industriji, v katero so vključene odrasle osebe, ali pa gre tu morda za povsem drugačne vzgibe?

Naj po predstavitvi zaključkov magistrskega dela in navedbi nekaterih možnih smeri nadaljnjega raziskovanja omenim še nekatere omejitve, s katerimi sem se srečevala pri pisanju pričujoče naloge. Mojo prvo in hkrati tudi največjo oviro pri raziskovanju je predstavljalo nezadostno poznavanje korejskega jezika. Kljub temu, da je večina intervjujev sicer potekala v angleškem jeziku, je potrebno omeniti, da je bilo znanje angleščine pri večini sogovornikov zgolj na nivoju pasivnega znanja, kar je prav gotovo prispevalo k večji zadržanosti pri njihovem izražanju. Slednja je prav tako posledica dejstva, da gre za precej občutljivo temo, ki v družbi še vedno, kljub svoji vseprisotnosti, predstavlja tabu temo. Številni so bili namreč tudi primeri, ko so bili posamezniki, ko sem jih sprva povabila k sodelovanju, sicer zelo navdušeni, kmalu zatem, ko sem jih seznanila s temo mojega raziskovanja, pa je njihovo navdušenje splahnelo, včasih celo do te mere, da so sodelovanje v zadregi odklonili. Zavedam se, da so zaradi občutljivosti teme morda nekoliko izkrivljene tudi informacije, ki sem jih pridobila s fokusnim razgovorom. V tem primeru gre le za skupino ljudi različnih starosti, izobrazbe in nenazadnje različnih nazorov, ki se bodo v prihodnje še naprej sestajali, zato so nekateri pri tako občutljivih temah v svojem izražanju morda malo bolj previdni in zadržani, kot bi bili, če bi jih intervjuvala posamično.

Prav tako se je del informacij izgubil ali pa popačil v primerih, ko so intervjuji potekali v korejskem jeziku ob prisotnosti tolmačke. Pri Korejcih sem namreč večkrat opazila, da se v materinem jeziku večinoma radi razgovorijo, na veliko opisujejo in razlagajo, ko pa je povedano potrebno prevesti v tuji jezik, nekako ne najdejo ustreznega prevoda in so zato precej bolj jedrnati ter skopi z besedami.

Moja želja je bila tudi, da bi v raziskavo zajela več žensk, ki so vključene v spolno industrijo, vendar mi jih je, bodisi zaradi njihove nedostopnosti ali pa nepripravljenosti za sodelovanje, uspelo intervjuvati zgolj pet.

6 Literatura

1. Acton, William. 1870. *Prostitution Considered in Its Moral, Social, and Sanitary Aspects, in London and Other Large Cities and Garrison Towns: With Proposals for the Control and Prevention of Its Attendant Evils*. London: J. Churchill.
2. Adler, Polly. 1954. *A House is not a Home*. USA: Popular Library.
3. Allison, Anne. 1994. *Nightwork: Sexuality, pleasure, and corporate masculinity in a Tokyo hostess club*. Chicago: University of Chicago Press.
4. Almodovar, Norma Jean. 1999. For their own good: the results of the prostitution laws as enforced by cops, politicians and judges. *Hastings Women's LJ* 10: 119–133.
5. Barry, Kathleen. 1981. *Female Sexual Slavery*. New York and London: New York University Press.
6. --- 1995. *The Prostitution of Sexuality*. New York and London: New York University Press.
7. Barry, Kathleen, Charlotte Bunch in Shirley Castley. 1984. *International Feminism: Networking Against Female Sexual Slavery*. New York: IWTC.
8. Bell, Laurie. 1987. *Good Girls, Bad Girls. Sex Workers and Feminists Face to Face*. Toronto: The Women's Press.
9. Benjamin, Harry in Albert Ellis. 1954. An objective examination of prostitution. *International journal of Sexology* 8: 100–105.
10. Benjamin, Harry in Masters R.E.L. 1965. *Prostitution and Morality*. New York: TheJulian Press, Inc.
11. Bernard, H. Russel. 2006. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Oxford: AltaMira Press.
12. Berthrong John in Evelyn Berthrong. 2014. *Confucianism: A short introduction*. Oxford. Oneword Publications.
13. Bindel, Julie in Liz Kelly. 2003. *A critical examination of responses to prostitution in four countries: Victoria, Australia; Ireland; The Netherlands; and Sweden*. London: Child and Woman Abuse Studies Unit, London Metropolitan University.
14. Bloch, Iwan. 1912. *Die Prostitution*. Berlin: L. Marcus.
15. Boutellier, Johannes CJ. 1991. Prostitution, criminal law and morality in the Netherlands. *Crime, law and social change* 15 (3): 201–211.
16. Brandes, Stanley. 1981. Like wounded stags: male sexual ideology in an Andalusian town. V *Sexual meanings: The cultural construction of gender and sexuality*, ur. Sherry B. Ortner in Harriet Whitehead, 216–239. Cambridge: Cambridge University Press.

17. Brewis, Joanna in Stephen Linstead. 2000b. *Sex, Work and Sex Work: Eroticizing Organization*. London: Routledge.
18. Briffault, Robert. 1927. *The Mothers: A Study of the Origins of Sentiments and Institutions*. New York: Macmillan.
19. Brown, Eleanor. 2007. *The Ties That Bind, Migration and Trafficking of Women and Girls for Sexual Exploitation in Cambodia, IOM*. Dostopno prek: http://www.worldwideopen.org/uploads/resources/files/699/TFCAM012_The_Ties_that_Bind.pdf (12. februar 2012).
20. Bullough, Vern L. 1976. *Sex, society, and history*. New York: Science History Publications.
21. --- 1994. *Science in the Bedroom: A history of Sex Research*. New York: Basic Books.
22. Bullough, Vern L. in Bonnie Bullough. 1987. *Women and Prostitution, A Social History*. New York: Prometheus Books.
23. --- 1994. *Human sexuality: An encyclopedia*. New York: Garland Publishing.
24. Burgess, Robert G. 1982. The unstructured interview as a conversation. V *Field research: A sourcebook and field manual*, ur. Robert Burgess G., 107–110. London: George Allen and Unwin.
25. Burt, Martha R. 1980. Cultural myths and supports for rape. *Journal of personality and social psychology* 38 (2): 217–230.
26. Carpenter, Belinda. 1994. *Servicing the Subject: A Feminist Re-Appraisal of Prostitution*. Doktorska dizertacija, Nathan: Griffith University.
27. Casey, Mary Anne in Richard A. Krueger. 1994. Focus group interviewing. V *Measurement of food preferences*, ur. David Thomson MH in MacFie H., 77–96. London: Blackie Academic.
28. Chang, Pilwha in Eun-Shil Kim. 2005. *Women's Experiences and Feminist Practices in South Korea*. Seoul: Ewha Womans University Press.
29. Chapleau, Kristine M., Debra L. Oswald in Brenda L. Russell. 2008. Male Rape Myths: The Role of Gender, Violence and Sexism. *Journal of Interpersonal Violence* 23 : 600–615. Dostopno prek :http://www.berks.psu.edu/faculty/bRussell/JIV_chapleau_oswald_russell.pdf (12. januar 2009).
30. Cheng, Sea-ling. 2000. Assuming Manhood: Prostitution and Patriotic Passions in Korea. *An International Quarterly* 18 (4): 40–78.
31. Cho, Haejoang, 1979. Neither Dominance: A Study of Female Diver's Village in Korea. *Korea Journal* 19 (6): 23–34.

32. --- 1983. The Autonomous Women: Divers on Cheju. V *Korean women: View from the inner room*, ur. Laurel Kendall, 81–93. New Haven: East Rock Press.
33. --- 2002. Living with conflicting subjectivities: Mother, motherly wife, and sexy woman in the transition from colonial-modern to postmodern Korea. V *Under construction: The gendering of modernity, class, and consumption in the Republic of Korea*, ur. Laurel Kendall, 165–195. Honolulu: University of Hawai Press.
34. Cho, Sung-Won. 2004. Renaissance Nun vs. Korean Gisaeng: Chastity and Female Celibacy in 'Measure for Measure' and Chun-hyang Jeon, *Comparative Literature Studies* 41 (4): 565–583.
35. Choi, Hyaewool. 2000. Women's Literacy and New Womanhood in Late Choson Korea, *Asian Journal of Women's Studies* 6 (1): 88–115.
36. Choi, Hyung-Ki, Ji-Kan Ryu, Rha Lee, Koon Ho in Woong Hee. 1997–2001. *The International Encyclopedia of Sexuality: South Korea*. Dostopno prek <http://www2.huberlin.de/sexology/IES/southkorea.html> (7. januar 2010).
37. Choi, Kwang-p'yo. 1997. Military service personnel systems in South and North Korea and the unified Korean military. *South Korean Military Affairs*. 5 (7): 91–110.
38. Chung, Ah-young. 2005. More Koreans Buy Sex Abroad. *The Korea Times*, 31. oktober. Dostopno prek: <http://www.humantrafficking.org/updates/265ki> (7. februar 2012).
39. Chung, Bom Mo, Jae-Ho Cha in Sung Jin Lee. 1974. *A study on boy preference and family planning in Korea*. Seoul: Korean Institute for Research in the Behavioral Sciences.
40. Comfort, Alex. 1972. *Joy of sex*. London: Quarter.
41. Connell, Robert. 1995. *Masculinities*. Berkeley: University of California Press.
42. Cooper, Belinda. 1989. Prostitution: A feminist analysis. *Women's Rights Law Reporter* 11: 99–118.
43. Corbin, Alain. 1990. *Women for Hire: Prostitution and Sexuality in France after 1850*. Cambridge: Harvard University Press.
44. Crocker, Jennifer, Brenda Major in Claude Steele. 1998. Social Stigma. V *The handbook of social psychology*, ur. Daniel Gilbert, Susan T. Fiske in Lindzey Gardner, 504–554. Boston: McGraw-Hill.
45. Dalla, L. Rochelle. 2000. Exposing the 'Pretty Woman' Myth: A Qualitative Examination of the Lives of Female Streetwalking Prostitutes. *Journal of Sex Research* 37 (4): 344–353.
46. Daly, Mary E. 1989. *Women and poverty*. Dublin: Attic Press/Combat Poverty Agency.
47. Daniels, Kay. 1984. *So Much Hard Work: Women and Prostitution in Australian History*. Sidney: Fontana, Collins.

48. Dasi Hamkke Center. 2006. *Out of the Trap. Hope one Step. Case Studies of Prostitution and Sex Trafficking in Korea*. Seoul: Dasi Hamkke Center.
49. Davidowitz, Esther. 1993. Why Nice Men Pay for Sex. *Woman's Day* 56: 100–107.
50. Davis, Kingsley. 1937. *The Sociology of Prostitution*. Review 2 (5): 744–755.
51. Day, Sophie. 2007. *On the Game. Women and Sex Work*. London: Pluto Press.
52. Delacoste, Frederique in Priscilla Alexander. 1998. *Sex Work: Writings by Women in the Sex Industry*. San Francisco: Cleis Press.
53. Delisle, Françoise Roussel in Havelock Ellis. 1946. *Friendship's odyssey*. London: William Heinemann.
54. Deuchler, Martina. 1992. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and Ideology*. Harvard: Yenching Institute Monograph.
55. DeWalt, Kathleen M., in Billie R. DeWalt. 2010. *Participant observation: A guide for fieldworkers*. Walnut Creek: AltaMira.
56. Dworkin, Andrea. 1983. *Right-Wing Women. The Politics of Domesticated Females*. London: The Women's Press.
57. --- 1989. *Pornography: Men Possessing Women*. New York: Plume.
58. ECPAT International. 2012. *Status of action against commercial sexual exploitation of children, South Korea, 2nd Edition*. Dostopno prek: http://ecpat.net/sites/default/files/A4A_V2_EAP_S-Korea_FINAL.pdf (11. februar 2016).
59. Edlund, Lena in Evelyn Korn. 2002. A Theory of Prostitution. *Journal of Political Economy* 110: 181–214.
60. Ehrenreich, Barbara. 1995. The decline of patriarchy. V. *Constructing Masculinity*, ur. Maurice Berger, Brian Wallis in Simon Watson, 284–290. New York: Routledge.
61. Ellis, Havelock. 1921. *Sex in Relation to Society*. Philadelphia: Davis Company.
62. Engels, Friedrich. 1942. *The Origins of the Family, Private Property and the State*. New York: International Publishers.
63. Farley, Melissa in Howard Barkan. 1998. Prostitution, violence, and posttraumatic stress disorder. *Women & Health* 27 (3): 37–49.
64. Farley, Melissa in Kelly Vanessa. 2000. Prostitution: A critical review of medical and social sciences literature. *Women and Criminal Justice* 11 (4): 29–64.
65. Fausto-Sterling, Anne. 1993. The five sexes. *The sciences* 33 (2): 20–24.
66. Fiorenza, Elisabeth Schüssler in Anne E. Carr. 1987. *Women, Work, and Poverty*. Edinburgh: T. & T. Clark.

67. Fisher, Elizabeth. 1979. *Women's Creation: Sexual Evolution and the Shaping of Society*. New York: Anchor Press.
68. Flowers, Barri R. 1987. *Women and Criminality: The Woman as Victim. Offender and Practitioner*. Westport: Greenwood Press.
69. --- 1990. *The Adolescent Criminal: An Examination of Today's Juvenile Offender*. Jefferson: McFarland.
70. --- 1998. *The prostitution of women and girls*. Jefferson: McFarland,
71. Foltz, Tanice. 1979. Escort services: A middle class sex-for-money scene. *California Sociologist* 2: 105–133.
72. Fordham, Graham, Cornelia Ann Kammerer, Ron Provencher, Patricia V. Symonds, Nicola Tannenbaum, Mark Vanlandingham in Ara Wilson. 1998. Northern Thai male culture and the assessment of HIV risk: Toward a New Approach [with comments]. *Crossroads: An interdisciplinary journal of Southeast Asian studies* 1: 77–164.
73. Foucault, Michel. 1978. *The History of Sexuality: Volume One: The Introduction*. New York: Vintage.
74. Gagnon, John H. in William Simon. 1974. *Sexual encounters between adults and children*. New York: Sex Information and Education Council of the US.
75. Ghosh, Palash. 2013. South Korea: A Thriving Sex Industry In A Powerful, Wealthy Super-State. *International Business Times*, 29. april. Dostopno prek: <http://www.ibtimes.com/south-korea-thriving-sex-industry-powerful-wealthy-super-state-1222647> (22. november 2015).
76. Giddens, Anthony. 1991. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford: Stanford University Press.
77. --- 1992. *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Society*. Cambridge: Polity Press.
78. Gilfoyle, Timothy J. 1992. *City of Eros: New York City, Prostitution and The Commercialization of Sex, 1790–1920*. New York: Norton.
79. Giobbe, Evelina. 1991. Prostitution. Buying the Right to Rape. V *Rape and Sexual Assault III. A Research Handbook*, ur. A. Wolpert Burgess, 143–160. New York: Garland Publishing.
80. Glover, Edward. 1969. *The Psychopathology of Prostitution*. London: Institute for the Study and Treatment of Delinquency.
81. Glueck, Sheldon, and Eleanor Touroff Glueck. 1934. *Five hundred delinquent women*. New York: Knopf.

82. Godina, Vesna V. 1998. *Izbrana poglavja iz zgodovine antropoloških teorij*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
83. Goffman, Erving. 1975. Stigma and Social Identity. V *Social Deviance*, ur. Ronald Farrell A. in Victoria Lynn Swigert, 78–85. Philadelphia: JB Lippincott.
84. Government of the Republic of Korea. 2008. *The Consolidated 3rd and 4th Periodic Report to the UN Committee on the Rights of the Child*. Dostopno prek: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1303249657_crc-c-kor-3-4-1.pdf (17. februar 2012).
85. Grajdanzev, Andrew. 1944. *Modern Korea*. New York: Institute of Pacific Relations.
86. Greenwald, Harold. 1958. *The call girl: a social and psychoanalytic study*. New York: Ballantine Books.
87. --- 1970. *The elegant prostitute: A social and psychoanalytic study*. New York: Walker and Co.
88. Gupta, Monica Das, Sunhwa Lee, Patricia Uberoi, Danning Wang, Lihong Wang in Xiaodan Zhang. 2004. State Policies and Women's Agency in China, The Republic of Korea, and India, 1950–2000: Lessons from Contrasting Experiences. V *Culture and public action*, ur. Vijayendra Rao in Michael Walton, 234–259. Stanford: Stanford University Press.
89. Hangyora News. 1999. (10. september).
90. Hantrakul, Sukanya. 1988. Prostitution in Thailand. V *Development and Displacement of Women in South East Asia*, ur. Glen Chandler, Norma Sullivan in Jan Branson, 115–117. Clayton: Monash University Centre of Southeast Asian Studies.
91. Harvey, Youngsook Kim. 1979. *Six Korean Women, the Socialization of Shamans*. St. Paul: West Publishing Co.
92. Hawkes, Gail. 1996. *Sociology of sex and sexuality*. Buckingham: Open Univeristy Press.
93. Hedges, Alan. 1988. Group Interviewing. V *Applied Qualitative Research*, ur. Robert Walker, 71–91. Aldershot, Vermont: Gower.
94. Herodotus. 1921. *Persian Wars, I*. London: William Heineman.
95. Hibbert Tallcot, Eloise. 1938. *Embroidered Gauze*. New York: E.P. Dutton.
96. Hirschi, Travis. 1962. The professional prostitute. *Berkeley Journal of Sociology* 7: 33–49.
97. Hite, Shere. 1977. *The Hite report: A nationwide study of female sexuality*. New York: Dell Publishing Co.
98. Hoigard, Cecile in Liv Finstad. 1992. *Backstreets: Prostitution, Money and Love*. Cambridge: Polity Press.

99. Hrdy, Sarah Blaffer. 1986. Empathy, Polyandry, and the Myth of the Coy Female. V *Feminist Approaches to Science*, ur. Ruth Bleier, 119–145. New York: Pergamon Press.
100. --- 1993. A disputed legacy. V *Culture and human sexuality*, ur. David Suggs N. in Andrew W. Miracle, 19–37. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing Co.
101. Hughes, M. Donna. 2004. *Best practices to address the demand side of sex trafficking*. Washington DC: Department of State.
102. Jackson, Stevie. 1978. *On the Social Construction of Female Sexuality*. London: Women's Research and Resources Centre Publication.
103. --- 1996. Heterosexuality and Feminist Theory. V *Theorizing Heterosexuality*, ur. Diane Richardson, 21–38. Buckingham: Open University Press.
104. Jackson, Stevie in Sue Scott. 1996. *Feminism and Sexuality: A reader*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
105. James, Jennifer. 1972. *Ethnographic semantic approaches to the study of an urban subculture: streetwalkers*. Doktorska disertacija. University of Microfilms.
106. --- 1977. Prostitutes and Prostitution. V *Deviants: Voluntary Actors in a Hostile World*, ur. Edward Sagarin in Fred Montanino, 368–428. Morrison, N.J.: General Learning Press.
107. Janelli, Roger L in Dawnhee Yim. 1993. *Making capitalism: The social and cultural construction of a South Korean conglomerate*. Stanford: Stanford University Press.
108. --- 2002b. Gender construction in the offices of a South Korean conglomerate. V *Under Construction: The Gendering of Modernity, Class, and Consumption in the Republic of Korea*, ur. Laurel Kendall, 115–139. Honolulu: University of Hawai Press.
109. Jeffreys, Sheila. 1997. *The Idea of Prostitution*. North Melbourne. Spinifex Press.
110. Jenness, Valerie. 1990. From sex as sin to sex as work: COYOTE and the reorganization of prostitution as a social problem. *Social Problems* 37 (3): 403–420.
111. --- 1993. *Making it work: the Prostitute's Rights Movement in Perspective*. New York: Aldine de Gruyter.
112. Ji Young, Jung. 2009. War and Death of a Kisaeng: The Construction of the Collective Memory of the 'Righteous Kisaeng Non'gae' in Late Choson. *Seoul Journal of Korean Studies* 22 (2): 157–180.
113. Jin, Myeon-seon in Hyo-jin Kim. 2014. Long work hours means millions of families have no evenings together. *The Hankyoreh*, 14. oktober. Dostopno prek: http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/659676.html (18. november 2015).
114. Jones, Ann. 1994. *Next time, she'll be dead: Battering & how to stop it*. Boston: Beacon Press.

115. Kempadoo, Kamala in Jo Doezema. 1998. *Global Sex Workers: Rights, Resistance and Redefinition*. New York and London: Routledge.
116. Kendall, Laurel in Mark Peterson. 1983. *Korean Women. View from the Inner Room*. New Haven: East Rock Press.
117. Kendall, Laurel. 1987. *Shamans, Housewives, and Other Restless Spirits*. Honolulu: University of Hawai Press.
118. --- 1996. *Getting Married in Korea. Of Gender, Morality and Modernity*. London: University of California Press.
119. --- 2002. *Under Construction. The Gendering of Modernity, Class and Consumption in the Republic of Korea*. Honolulu: University of Hawai Press.
120. Kesler, Kari. 2002. Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends. *Sexualities*. 5 (2): 219–235.
121. Kim, Elaine H. in Chungmoo Choi. 1998. *Dangerous women: Gender and Korean nationalism*. New York: Routledge.
122. Kim, Elaine H. 1998. Men's Talk: A Korean American View of South Korean Constructions of Women. V *Dangerous Women: Gender and Korean Nationalism*, ur. Elaine Kim in Chungmoo Choi, 67–118. New York: Routledge.
123. Kim, Hoo-Ran. 1996. "Missy" looks become common. *Newsreview* 30–31 (20. januar).
124. Kim, Hye-won. 1999. *How did our nation's women lead their lives*. Seoul: Ch'ongnyonsa.
125. Kim, Ji-Hye. 2007. Korea's new prostitution policy: overcoming challenges to effectuate the legislature's intent to protect prostitutes from abuse. *Pacific Rim Law & Policy Journal* 16 (2): 493–523.
126. Kim, Kwang-Ok. 1996. The reproduction of Confucian culture in contemporary Korea: An anthropological study. V *Confucian traditions in East Asian modernity: moral education and economic culture in Japan and the four mini-dragons*, ur. Tu Wei-Ming, 202–227. Cambridge, MA: Harvard University Press.
127. Kim, Kyong-Dong. 2005. Modernization as a politico-cultural response and modernity as a cultural mixture: An alternative view of Korean modernization. *Development and Society* 34: 1–24.
128. Kim, Yung-Chung. 1976. *Women of Korea: A history from ancient times to 1945*. Seoul: Ewha Women's University Press.
129. Kimura, Maki. 2008. Narrative as a site of subject construction: The "Comfort Women" debate. *Feminist Theory* 9 (1): 5–24.

130. Kinsey, Alfred Charles, Wardell Baxter Pomeroy in Clyde Eugene Martin. 1948. *Sexual behavior in the human male*. Philadelphia: Saunders.
131. Kissil, Karni in Maureen Davey. 2010. The prostitution debate in feminism: Current trends, policy and clinical issues facing an invisible population. *Journal of Feminist Family Therapy* 22 (1): 1–21.
132. Kneeland, J. George. 1913. *Commercialized Prostitution in New York City*. New York: The Century Co.
133. *Korea Joongang Daily*. 2014. Prostitution finds new forms to sidestep law (2. oktober).
134. Korean Women's Development Institute. 2005. *The Enforcement of the Anti-Prostitution Legislation for 6 months, What Changes Are Being Made?* The 25th Women's Policy Forum, 8 (22. marec).
135. Koureskas, Helen. 1995. In a different voice: the prostitute's voice. *The Australian Feminist Law Journal* 5: 99 – 107. Dostopno prek: <http://search.informit.com.au/documentSummary;dn=201110915;res=IELAPA>> (12. december 2015).
136. Kramer, Lisa A. in Ellen Berg C. 2003. A survival analysis of timing of entry into prostitution: The differential impact of race, educational level, and childhood/adolescent risk factors. *Sociological Inquiry* 73 (4): 511–528.
137. Kurtz, Steven P., Hilary L. Surratt, James A. Inciardi in Marion C. Kiley. 2004. Sex work and “date” violence. *Violence Against Women* 10 (4): 357–385.
138. Lee, Bae-Yong. 2008. *Women in Korean History*. Seoul: Ewha Women's University Press.
139. Lee, Eun-Hoo in Soon Yim Yong. 1980. *Politics of military civic action: The case of South Korean and South Vietnamese forces in the Vietnam War*. Hong Kong: Asian Research service.
140. Lee, Ho-Joong. 2002. Critics on the Reform Agenda of Prostitution. *Korean Criminal Review* 14 (2): 10–25.
141. Lee, Insuk. 2010. Convention and Innovation: The Lives and Cultural Legacy of the Kisaeng in Colonial Korea (1910–1945). *Seoul Journal of Korean Studies* 23 (1): 71–93. Dostopno prek: <http://sspace.snu.ac.kr/bitstream/10371/71074/1/Convention%20and%20Innovation.pdf>> (16. april 2012).
142. Lee, Tae-hoon. 2014. Korean firms spent over \$1 billion on sexual entertainment in 2013. *The Korea Observer*, 14. avgust. Dostopno prek: <http://www.koreaobserver.com/korean-firms-spend-over-1-billion-on-sexual-entertainment-23121/> (3. februar 2016).

143. Lee, Young-Ja. 2005. A Paradigm of Prostitution Policy. *Gender Equality Studies* 9: 1–24.
144. Legard, Robin, Jill Keegan in Kit Ward. 2003. In-depth interviews. V *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*, ur. Jane Ritchie, Jane Lewis, Carol McNaughton Nicholls in Rachel Ormston, 138–169. Thousand Oaks: Sage. Dostopno prek: [http:// www.scope.edu/ Portals/0/progs/med/ precoursereadings/ IEIKeyReading5.pdf](http://www.scope.edu/Portals/0/progs/med/precoursereadings/IEIKeyReading5.pdf) (28. december 2015).
145. Leuchtag, Alice. 1995. The Culture of Pornography. *The Humanist* 55 (3): 4–7.
146. Lever, Janet in Deanne Dolnick. 2000. Clients and Call Girls: Seeking Sex and Intimacy. V *Sex for Sale: Prostitution, Pornography and the Sex Industry*, ur. Ronald Weitzer, 82–100. New York: Routledge.
147. Levy, Abigail. 2004. *Stigmatised, Marginalised and Criminalised: An Overview of the Issues Relating to Children and Young People Involved in Prostitution*. London: National Society for the Prevention of Cruelty to Children.
148. Lewinsohn, Richard. 1958. *A History of Sexual Customs*. New York: Harper & Brothers.
149. Lewis, Ioan M. 1966. Spirit possession and deprivation cults. *Man* 1 (3): 307–329.
150. Lie, John. 1995. The Transformation of Sexual Work in 20th-Century Korea. *Gender and Society* 9 (3): 310–327.
151. Lim, Lin Lean. 1998. *The Sex Sector: The Economic and Social Bases of Prostitution in Southeast Asia*. Geneva: International Labour Office.
152. Lipman-Blumen, Jean. 1976. Toward a homo-social theory of sex roles: An explanation of the sex segregation of social institutions. *Signs: A Journal of Women in Culture and Society* 3: 15–31.
153. Lister, Ruth. 1992. *Women's economic dependency and social security*. Manchester: Equal Opportunities Commission.
154. Lofland John in Lofland Lyn H. 1995. *Analyzing social settings*, 3rd. Edition. Belmont: Wadsworth.
155. Lombroso, Cesare in Guglielmo Ferrero. 1895. *The female offender*. London: Fisher Unwin.
156. Lonsway, Kimberly A. in Louise Fitzgerald F. 1995. Attitudinal antecedents of rape myth acceptance: A theoretical and empirical reexamination. *Journal of Personality and Social Psychology* 68 (4): 704–711.
157. MacCormack, Carol P. in Marilyn Strathern. 1980. *Nature, culture and gender*. Cambridge University Press.

158. MacKinnon, Catherine A. 1989. Sexuality, pornography, and method: Pleasure under Patriarchy. *Ethics* 99 (2): 314–346.
159. Månsson, Sven-Axel. 1995. International Prostitution and Traffic in Persons from a Swedish Perspective. V *Combatting Traffic in Persons*, ur. Klap Marieke, Yvonne Clerk in Jacqueline Smith, 109–124. Utrecht: SIM Special.
160. --- 2005. *The practices of male “clients” of prostitution: influences and orientations for social work*. Gothenburg: Gothenburg University.
161. Masadeh, Mousa A. 2012. Focus group: Reviews and practices. *International Journal of Applied Science and Technology* 2 (10): 63–68.
162. Matthews, Roger. 2008. *Prostitution, Politics and Policy*. New York: Routledge-Cavendish.
163. Maynes, Katrina. 2012. Korean perceptions of chastity, gender roles, and libido: From Kisaengs to the twenty first century. *Grand Valley Journal of History* 1 (1): 1–19.
164. McCann, David. R. 1974. Traditional world of kisaeng. *Korea Journal* 14 (2): 40–43.
165. --- 1983. Formal and Informal Korean Society: A Reading of Kisaeng Songs. V *Korean Women: View From The Inner Room*, ur. Laurel Kendall in Mark Peterson, 129–137. New Haven: East Rock Press.
166. McConnell, Karen. 2006. *A Girl Called Karen: A true story of sex abuse and resilience*. London: John Blake Publishing.
167. McKeganey, Neil P. in Marina Barnard. 1996. *Sex work on the streets: Prostitutes and their clients*. Buckingham: Open University Press.
168. McLeod, Eileen. 1982. *Women Working: Prostitution Now*. London: Croom Helm.
169. Millett, Kate. 1975. *The Prostitution Papers: A Candid Dialogue*. St Albans: Paladin.
170. Min, Pyong Gap. 2003. Korean »Comfort Women«: The Intersection of Colonial Power, Gender and Class. *Gender and Society* 17: 938–957.
171. Montgomery, Heather. 1998. Children prostitution and identity: a case study from a tourist resort in Thailand. V *Global sex workers. Rights, Resistance and Redefinition*, ur. Kempadoo Kamala in Jo Doezema, 139–150. New York: Routledge.
172. Monto, A. Martin. 2000. Why men seek out prostitutes. V *Sex for Sale*, ur. Ronald Weitzer, 67–83. New York: Routledge.
173. Moon, H. S. Katharine. 1997. *Sex among allies: Military prostitution in US-Korea relations*. New York: Columbia University Press.
174. Moon, Seungsook. 2002. Beyond Equality Versus Difference: Professional Women Soldiers in the South Korean Army. *Social Politics* 9 (2): 212–247.

175. --- 2010. Regulating desire, managing the empire. US military prostitution in South Korea, 1945–1970. V *Over there. Living with the US military empire from World War Two to the present*, ur. Maria Hoehn in Seungsook Moon, 39–77. Durham: Duke University Press.
176. Moore, Henrietta. 1994. *A passion for difference: essays in anthropology and gender*. Cambridge: Polity Press.
177. --- 1988. *Feminism and Anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press.
178. Nadon, Susan M., Catherine Koverola in Eduard H. Schludermann. 1998. Antecedents to Prostitution Childhood Victimization. *Journal of Interpersonal Violence* 13 (2): 206–221.
179. Nishino, Rumiko. 1992. *Jugun Ianfu: Moto Heishitachi no Shogen (Military Comfort Women: Testimony of Former Soldiers)*. Tokyo: Akashi Shoten.
180. O’Connell, Julia Davidson. 1996. Prostitution and the contours of control. V *Sexual Cultures*, ur. Jeffrey Weeks in Janet Holland, 180–198. London: Palgrave Macmillan.
181. --- 1998. *Prostitution, power and freedom*. Cambridge: Polity Press.
182. --- 2000. Sex tourism and child prostitution. V *Tourism and sex: Culture, commerce and coercion* 62, ur. Stephen Clift in Simon Carters, 54–73. London: Pinter.
183. O’Neill, Maggie. 2001. *Prostitution and Feminism. Towards a Politics of Feeling*. Malden: Blackwell Publisher Inc.
184. Palley Lief, Marian. 1990. Women’s Status in South Korea: Tradition and Change. *Asian Survey* 30 (12): 1136–1153.
185. Pateman, Carole. 1983. Defending prostitution: charges against Ericsson. *Ethics* 93 (3): 561–565.
186. --- 1988. *The sexual contract*. Cambridge: Polity.
187. Patton, Michael Quinn. 2002. *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks: Sage.
188. Paul, Benjamin. 1953. Interview Techniques and Field Relationship. V *Anthropology Today*, ur. Alfred Louis Kroeber, 430–451. Chicago: University of Chicago Press.
189. Person, Ethel Spector. 1980. Sexuality as the mainstay of identity: Psychoanalytic perspectives. *Signs* 5 (4): 605–630.
190. Pettman, J. Jan. 1996. *Worlding Women*. London and New York: Routledge.
191. Pheterson, Gail. 1996. *The Prostitution Prism*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

192. --- 1990. The Category »Prostitution« in Scientific Inquiry. *The Journal of Sex Research* 27 (3): 397–407.
193. Philipson, J. Tomas in Richard A. Posner. 1993. *Private Choices and Public Health: The AIDS Epidemic in an Economic Perspective*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
194. Phoenix, Joanna. 2001. *Making Sense of Prostitution*. New York: Palgrave.
195. Pihl, Marshall, Bruce Fulton, Ju-Chan Fulton in Kwon Youngmin. 1993. *Land of exile: contemporary Korean fiction*. New York: M.E.Sharpe/UNESCO Publishing.
196. Pomeroy, Sarah. 1975. *Goddesses, whores, wives, and slaves: Women in classical antiquity*. New York: Schecken Books.
197. Pomeroy, Wardell. B. (1965). Some aspects of prostitution. *Journal of Sex Research* 1(3): 177–187.
198. Posner A. Richard. 1992. *Sex and Reason*. Massachusetts: Harvard University Press.
199. Prasad, Monica. 1999. The Morality of Market Exchange: Love, Money and Contractual Justice. *Sociological Perspectives* 42: 181–214.
200. Rabirotff, John in Hwang Hae-rym. 2009. 'Juicy bars' said to be havens for prostitution aimed at U.S. military. *Stars and Stripes* (9. september).
201. Raymond, G. Janice. 2004a. Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers. *Violence Against Women* 10: 1156–1186.
202. --- 2004b. Ten reasons for not legalizing prostitution and a legal response to the demand for prostitution. *Journal of Trauma Practice* 2 (3–4): 315–332.
203. Reichard, A. Gladys. 1950. *Navaho Religion*. New York: Bollingen Foundation.
204. Reiss, Ira L. 1967. *The social context of premarital sexual permissiveness*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
205. Richardson, Diane. 1977. Sexuality and Feminism, V *Introducing Women's Studies: Feminist Theory and Practice*, ur. V. Robinson in Diane Richardson, 152–174. London: Macmillan Press.
206. Rio, M. Linda. 1991. Psychological and sociological research and the decriminalization or legalization of prostitution. *Archives of sexual behavior* 20 (2): 205–218.
207. Roberts, John M. in Devon D. Brewer. 2006. Estimating the prevalence of male clients of prostitute women in Vancouver with a simple capture–recapture method. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)* 169 (4): 745–756.
208. Room, Graham. 1989. New poverty'in the European Community. *Policy & Politics* 17 (2): 165–176.

209. Rosaldo, Michelle Zimbalist. 1980. The use and abuse of anthropology: reflections on feminism and cross-cultural understanding. *Signs* 5 (3): 389-417.
210. Rush, Florence. 1980. *The best kept secret: Sexual abuse of children*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
211. Sandford, Jeremy. 1975. *Prostitutes: Portraits of People in the Sexploitation Business*. London: Secker & Warburg.
212. Sanford, Linda Tschirhart. 1980. *The silent children: A parent's guide to the prevention of child sexual abuse*. New York: Anchor Press.
213. Santos, Aida F. 1992. Gathering the Dust: The Bases Issue in the Philippines. V *Let the Good Times Roll: Prostitution and the U.S. Military in Asia*, ur. Sandra Pollock Sturdevant in Brenda Stoltzfus, 32-44. New York: The New Press.
214. Scambler, Graham in Annet Scambler. 1995. Social change and health promotion among women sex workers in London. *Health Promotion International* 10 (1): 17–24.
215. Schober, Elisabeth. 2014. Itaewon's suspense: masculinities, place-making and the US Armed Forces in a Seoul entertainment district. *Social Anthropology* 33 (1): 36–51.
216. Scofield, David. 2004a. Sex and denial in South Korea. *Asia Times*, 26. maj. Dostopno prek: <http://www.atimes.com/atimes/Korea/FI25Dg05.html> (12. marec 2009).
217. --- 2004b. Korea's "crackdown culture" – now it's brothels. *Asia Times*, 25. september. Dostopno prek: <http://www.atimes.com/atimes/Korea/FI25Dg05.html> (21. november 2015).
218. Senda, Kako. 1978. *Jagun Ianfu*. Tokyo: San'ichi Shobo.
219. Seng, Magnus J. 1989. Child sexual abuse and adolescent prostitution: A comparative analysis. *Adolescence* 24 (95): 665–675.
220. Seth, J. Michael. 2006. *A Concise History of Korea: From the Neolithic Period throughout the Nineteenth Century*. Oxford: Rowman & Littlefield.
221. Shapiro, Michael. 1990. *The shadow in the sun*. New York: Atlantic Monthly.
222. Shim, Young-Hee. 2001. Feminism and the Discourse of Sexuality in Korea: Continuities and Changes. *Human Studies* 24 (1–2): 133–148.
223. Shin, Hei-soo. 1991. *Sexual services and economic development: The political economy of the entertainment industry and south Korean development*. Doktorska disertacija: Rutgers University.
224. Shrage, Laurie. 1989. Should Feminists Oppose Prostitution. *Ethics* 99 (2): 347–361.
225. Silbert, Mimi H. in Ayala M. Pines. 1982. Entrance into prostitution. *Youth and Society* 13 (4): 471–500.

226. Simons, Ronald L., in Les B. Whitbeck. 1991. Sexual abuse as a precursor to prostitution and victimization among adolescent and adult homeless women. *Journal of Family Issues* 12 (3): 361–379.
227. Soh, Sarah Chung-hee. 2000a. *Human Dignity and Sexual Culture: A Reflection on the »Comfort Women« Issues*. Pennsylvania: Institute for Corean-American Studies Inc. Dostopno prek: <http://www.icasinc.org/2000/2000s/2000scss.html> (2. april 2010).
228. --- 2004. Women's Sexual Labor and State in Korean History. *Journal of Women's History* 15 (4): 170–177.
229. Son, Angella. 2006. Confucianism and the lack of the development of the self among Korean American women. *Pastoral Psychology* 54 (4): 325–336.
230. Stein, L. Martha. 1974. *Lovers, Friends, Slaves. The 9 Male Sexual Types. Their Psycho-Sexual Transactions with Call Girls*. New York: Berkely Pub. Co and P.T. Putnam & Sons.
231. Stevenson, Burton. 1948. *The Macmillan Book of Proverbs, Maxims and Famous Phrases*. New York: Macmillan.
232. Stivens, Maila. 1998. Theorising gender, power and modernity in affluent Asia. V *Gender and power in affluent Asia*, ur. Krishna Sen in Mail Stivens, 1–34. London: Routledge.
233. Stoltenberg, John. 1990. Pornography and freedom. V *Men confront pornography*, ur. Michael S. Kimmel, 60–71. New York: Crown Publishers.
234. Strathern, Marilyn. 1984. Domesticity and the Denigration of Women. V *Rethinking Women's Roles: Perspectives from the Pacific*, ur. Denise O'Brien in Sharon W. Tiffany, 13–31. Berkeley: University of California Press.
235. Sullivan, Mary Luccile. 2007. *Making Sex Work*. North Melbourne: Spinifex Press.
236. Tanner, Nancy Makepeace. 1981. *On becoming human*. New York: Cambridge University Press.
237. *The Canadian Centre for Child Protection*. 2009. Child Abuse Images: Summary Report: An Analysis of Websites by Cybertip.ca. Dostopno prek: https://protectchildren.ca/app/en/media_release_cybertip_report (7. februar 2012).
238. *The Chosunilbo*. 2011. US Wants Seoul to do more against Human Trafficking, 29. junij. Dostopno prek: http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2011/06/29/2011062901217.html (8. februar 2012).
239. *The Hangyoreh News*. 1999. The transformations of Korean men (10. september).

240. United States Department of State. 2011. *Trafficking in Persons Report - Korea, Republic of*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/docid/4e12ee6c3c.html> (11. februar 2012).
241. Valentino, Margaret in Mavis Johnson. 1980. Introduction: On the Game and on the Move. V *Prostitution and Victorian Society: Women, Class and the State*, ur. Claude Jaget, 7–32. Cambridge: Cambridge University Press.
242. Van der Veen, Marjolein. 2001. Rethinking Commodification and Prostitution: An Effort at Peacemaking in the Battles over Prostitution. *Rethinking Marxism* 13 (2): 30–51.
243. Walker, Barbara. 1983. *The Women's Encyclopedia of Myths and Secrets*. San Francisco: Harper and Row.
244. Walkowitz, R. Judith. 1980. *Prostitution and Victorian society*. Cambridge: Cambridge University Press.
245. Ware, James R. 1955. *The Sayings of Confucius*. New York: New American Library.
246. Weitzer, Ronald. 2000. *Sex for Sale. Prostitution, Pornography, and the Sex Industry*. New York and London: Routledge.
247. Whelehan, Patricia. 2001. *An Anthropological Perspective on Prostitution*. Lewiston, New York: The Edwin Mellen Press.
248. Widom, Cathy Spatz in Joseph B. Kuhns. 1996. Childhood victimization and subsequent risk for promiscuity, prostitution, and teenage pregnancy: a prospective study. *American Journal of Public Health* 86 (11): 1607–1612.
249. Wieger, Leon. 1913. *Moral Tenets and Customs of China*. Hokien-fu: Catholic Mission Press.
250. Wilkinson, Rosalind. 1955. *Women of the streets: A sociological study of the common prostitute*. London: British Social and Biology Council.
251. Wilson, Brian. 1983. The Korean Shaman: Image and Reality. V *Korean Women: View from the Inner Room*, ur. Laurel Kendall in Mark Peterson, 113–128. Cushing: East Rock Press, Inc.
252. Winick, Charles in Paul M. Kinsie. 1971. *The lively commerce: Prostitution in the United States*. Chicago: Quadrangle-New York Times Book Co.
253. Woolston, B. Howard. 1921. *Prostitution in the United States*. New York: The Century Co.
254. Yao, Xinzhong. 2000. *An introduction to Confucianism*. Cambridge: Cambridge University Press.

255. Yayori, Matsui in Lora Sharnoff. 1977. Sexual Slavery in Korea. *Frontiers: A Journal of Women Studies* 2 (1): 22–30.
256. Yi, Eunhee Kim. 1993. *From gentry to the middle class: The transformation of family, community and gender in Korea*. Doktorska disertacija. University of Chicago, Department of Anthropology.
257. Youn, Gahyun Youn. 2001. Perceptions of Peer Sexual Activities in Korean Adolescents. *The Journal of Sex Research* 38 (4): 352–360.
258. Young, Na Lee. 2007. The Construction of Military Prostitution in South Korea During US Military Rule, 1945–1948. *Feminist Studies* 33 (3): 453–481.
259. Zatz, Noah D. 1997. Sex work/sex act: Law, labor, and desire in constructions of prostitution. *Signs* 22 (2): 277–308.
260. Zhang, Yan in Barbara M. Wildemuth. 2009. *Unstructured Interviews*. Dostopno prek: https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Unstructured_interviews.pdf (17. december 2015).

Priloga A: Delno strukturiran vprašalnik 1

Delno strukturiran vprašalnik- moški splošno

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you know what the following expressions stand for: <i>room salon, dallangjujeom, nore bang, anma bang (doebe anma sisul so), doebe ibal so, bang jeunjib, jim jang jeun (= sajangga)</i> 룸싸롱, 단란주점, 노래방, 안마방(= 퇴폐안마시술소). 퇴폐이발소, 방석집, 집창촌(사창가). 다음장소가무엇을의미하는지알고계신가요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you know what is going on in those places? (What activities) 이러한장소에서어떤일이일어나는가요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you think that also sexual intercourse is taking place there? 이러한장소에서>>성행위<<가이루어진다고생각하시나요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Have you ever been to any of such places? (If so, on what occasion, with whom? How often?) 이러한장소에가본적있으신가요? (만약있다면, 어떤상황에서누구랑얼마나자주하시나요?)
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Do you think sexual intercourse happening there (in such places) is different from sex between a married couple or girlfriend and boyfriend? (What is the difference?) 성행위장소에서성관계를하는것은남자친구와여자친구, 부부끼리의섹스에차이점이있다고생각하는가? (차이점은무엇입니까?)
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1), Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you approve or disapprove that kind of men's habits/activities? 이러한남성들의행동을찬성하십니까? 반대하십니까?

Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	How often do you go out with your men friends only? On what occasion? 얼마나 자주 남자친구들끼리만 어울립니까? 어떤 경우에? (예를 들면 동창회, 계모임 등등)
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think that also women should have some form of entertainment performed by men? (Entertainment for women) 여성들도 남성들이 제공하는 서비스를 즐길 (예를 들면 “호빠”) 수 있는 무언가가 필요하다고 생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think there are some bars for women also? 여성 전용 바 가 있습니까?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think happens, if a wife finds out that her husband had a sexual intercourse in any of such places? Does the couple usually get divorced? 만약 아내가 유혹업소에서의 성관계 사실을 알게 되면 어떻게 되나요? 부부는 이혼 하나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Who do you think are the women working in sex/entertainment industry? (Age, education and material (economic status)? 섹스 산업에 종사하고 있는 여성은 누구라고 생각하십니까? 나이/ 재정 상태/ 교육
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Why do you think those women start working in <i>nore bangs, massage parlours etc.</i> ? (Reasons) 왜 여성들이 노래방이나 안마방 등에서 일하기 시작했다고 생각하시나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think those women like their work/at least a little enjoy in it? (Why (not)?) 이러한 여성들의 자신의 일을 좋아한다고 생각하십니까? 그렇지 않다고 생각하신다면 그 이유는?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you see women sex workers as victims or you think it's their own choice and they could easily do some other job? 화류계에 종사하는 여성들은 사회적 희생자라 생각하십니까 혹은 그들의 선택이라 보십니까?
Prostitutke -splošno	When you see a woman on the street can you recognize a sex worker? (Only on the basis of her appearance?) 거리에서 어떤 여성을 보면 그 여성이 화류계 종사자인지 구분할 수 있습니까? (단지 외모만으로)
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think it is difficult for women in Korea to find a good job? 한국에서 여성들이 좋은 직업을 구하는 것은 어렵나요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What would you do if you found out that some of your friends, neighbors is involved in the sex industry or other form of entertaining men? (How would you react, support, disapprove)

	만약당신이알고있는누군가가(친구나이웃) 화류계나그비슷한일에종사하고있다는걸안다면어떻게하시겠습니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think men and women should be chaste when getting married? 여성들은결혼하기전까지순결을유지해야한다고생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think a couple should live together before getting married? 사람들이부부가되기전에함께살아야된다고생각하십니까?
Odnosi med spoloma - splošno	What do you consider as the most important feature of a person whom you would marry? 배우자를선택할때가장고려하는점은?
Odnosi med spoloma - splošno	Is the material status also important? 경제력또한중요한가요?
Odnosi med spoloma - splošno	What about the family background? 배우자의가족들도결혼전고려하는사항인가요?
Odnosi med spoloma - splošno	How long does it usually take in Korea for a couple to get married? Do they normally know each other a long time before they get married? 한국에서는부부가되기까지얼마나걸리나요? 결혼하기전사람들은서로에대해충분히아나요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think women should stay at home and take care of their children and not be working? 여자들은일하지않고그들의아이를돌보며집에있어야된다고생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think only women are the ones responsible for raising children and their education? 여자들은오로지육아에만의존하며살아야된다고생각하십니까
Korporativna prostitucija(RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who do you think are the men that are usually visiting such places? (What is their age, education and material/economic status) 주로이런곳을방문하는남성들은누구라고생각하십니까? (나이, 재정상태, 교육)
Korporativna prostitucija (RV2)	If these men are married, do you think their wives know they are visiting such places? 당신은남편이유흥업소출입하는것을아내가알고있다고생각하나요?
Korporativna prostitucija (RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	If so, do they allow them to do that? If yes, for what reason? 당신의남편이유흥업소를출입하는것을알게된다면유흥업소출입을허락할건가요? 만약허락한다면그이유는?
Spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Do you think Korean men are these days under bigger stress than women? (If so, why? What is the root cause of their stress?) 여자보다더스트레스를받고있다고생각하는가요? (만약그렇다면이유가무엇이며어떤스트레스인가요?)

Spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you usually do in order to relieve your stress? 당신은스트레스를풀기위해주로무엇을하십니까?
Korporativna prostitucija (RV2)	How long do you usually stay at work? 직장에서의근무시간은어느정도입니까?
Korporativna prostitucija (RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Do you normally socialize with your coworkers also after finishing work? If so, what do you usually do together? Do you sometimes visit some <i>nore bang</i> , <i>anma bang</i> , <i>ibal so</i> etc.? 퇴근후동료들과자주어울리는편입니까? 만약그렇다면주로무엇을합니까?
Korporativna prostitucija (RV2)	Do you need to hang out also with your business partners or your boss? 사업파트너나상사와도근무후어울려야합니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do men have more sexual needs than women? If so, what is the reason? 남성이여성보다 "성적요구"를더필요로할까요? 아님비슷할까요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	What do you think would happen if a husband finds out that his wife has been cheating on him? Does such couple usually get divorced in Korea? 만약한국에서아내가바람피우는걸남편이알게된다면어떻게될까요? 대부분이혼을하는가요?
Odnosi med spoloma - splošno	What is usually the reason for a couple to get divorced? 부부가한국에서주로이혼하는이유는무엇인가요?

Priloga B: Delno strukturiran vprašalnik 2

Delno strukturiran vprašalnik– ženske splošno

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you know what the following expressions stand for: <i>room salon</i> , <i>dallangujeom</i> , <i>nore bang</i> , <i>anma bang</i> (<i>doebe anma sisul so</i>), <i>doebe ibal so</i> , <i>bang jeunjib</i> , <i>jim jang jeun</i> (= <i>sajangga</i>) 룸싸롱, 단란주점, 노래방, 안마방(= 퇴폐안마시술소). 퇴폐이발소, 방석집, 집창촌 (=사창가).
--	---

	다음장소가무엇을의미하는지알고계신가요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you know what is going on in those places? (What activities) 이러한장소에서어떤일이일어나는가요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you think that also sexual intercourse is taking place there? 이러한장소에서>>성행위<<가이루어진다고생각하시나요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	When did you first time hear about such places? 이러한장소에대해언제처음으로들었나요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1), Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Why do you think men visit any of such places? 남성들이이러한장소를찾는이유는무엇이라고생각하시나요?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Do you think sexual intercourse happening there (in such places) is different from sex between a married couple or girlfriend and boyfriend? 성행위장소에서성관계를하는것은남자친구와여자친구, 부부끼리의섹스에차이점이있다고생각하는가?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1), Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you approve or disapprove that kind of men's habits/activities? 이러한남성들의행동을찬성하십니까? 반대하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think that also women should have some form of entertainment performed by men? (Entertainment for women) 여성들도남성들이제공하는서비스를즐길 (예를들면 “호빠”) 수있는무언가가필요하다고생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think there are some bars for women also? 여성전용>>바<<가있습니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Would you ever want to go there? (If yes, what services would you like to have there) 그런곳가본적이있나요? 만약있다면, 그곳에서어떤서비스를받았나요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think happens, if a wife finds out that her husband had a sexual intercourse in any of such places? Does the couple get divorced? 만약아내가유혹업소에서성의관계사실을알게되면어떻게되나요? 부부는이혼하나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Who do you think are the women working in sex/entertainment industry? (Age, education and material (economic status)) 섹스산업에종사하고있는여성은누구라고생각하십니까? 나이/ 재정상태/ 교육

Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Why do you think those women start working in <i>nore bangs, massage parlours etc.</i> ? (Reasons) 왜여성들이노래방이나안마방등에서일하기시작했다고생각하시나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think those women like their work/at least a little enjoy in it? (Why (not)?) 이러한여성들의자신의일을좋아한다고생각하십니까? 그렇지않다고생각하신다면그이유는?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you see women sex workers as victims or you think it's their own choice and they could easily do some other job? 화류계에종사하는여성들은사회적희생자라생각하십니까혹은그들의선택이라보십니까?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you know any woman working in the sex industry or some other form of entertaining men? 화류계종사자나그비슷한일을하는여성을알고있습니까?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you think they can have a normal life outside their work? (Be a mother, friend, neighbour) 화류계종사여성들은일하지않을때는평범한모습으로생활하고있습니까? (엄마로서, 친구로서, 이웃으로서)
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think it is difficult for women in Korea to find a good job? 한국에서여성들이좋은직업을구하는것은어렵나요?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What would you do if you found out that some of your friends, neighbors is involved in the sex industry or other form of entertaining men? (How would you react, support, disapprove) 만약당신이알고있는누군가가(친구나이웃) 화류계나그비슷한일에종사하고있다는걸안다면어떻게하시겠습니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think women should be chaste when getting married? 여성들은결혼하기전까지순결을유지해야한다고생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think a couple should live together before getting married? 사람들이부부가되기전에함께살아야된다고생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think one should know about the past of the person he or she is getting married to ? 배우자의과거를알아야된다고생각하십니까?
Odnosi med spoloma - splošno	What do you consider as the most important feature of a person whom you would marry? 배우자를선택할때가장고려하는점은?
Odnosi med spoloma - splošno	Is the material status also important? 경제력또한중요한가요?
Odnosi med spoloma - splošno	What about the family background? 배우자의가족들도결혼전고려하는사항인가요?

Odnosi med spoloma - splošno	How long does it usually take in Korea for a couple to get married? Do they normally know each other a long time before they get married? 한국에서는 부부가 되기까지 얼마나 걸리나요? 결혼하기 전 사람들은 서로에 대해 충분히 아나요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think women should stay at home and take care of their children and not be working? 여자들은 일하지 않고 그들의 아이를 돌보며 집에 있어야 된다고 생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think only women are the ones responsible for raising children and their education? 여자들은 오로지 육아에 만의존하며 살아야 된다고 생각하십니까
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think Korea is a safe place for women? 한국은 여자를 위한 안전한 곳이라고 생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think that such places as <i>nore bangs</i> can prevent sexual violence (because man can satisfy their sexual needs by paying for sexual services)? 노래방과 같은 장소를 통해 성폭행을 예방할 수 있다고 생각하십니까? (남자들은 그들의 성욕구를 그런 서비스에 통해 대가를 지불을 하고 만족하기 때문에)
Korporativna prostitucija (RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who do you think are the men that are usually visiting such places? (What is their age, education and material/economic status) 주로 이런 한 곳을 방문하는 남성들은 누구라고 생각하십니까? (나이, 재정상태, 교육)
Korporativna prostitucija (RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	If these men are married, do you think their wives know they are visiting such places? 당신은 남편이 유흥업소를 출입하는 것을 아내가 알고 있다고 생각하나요?
Korporativna prostitucija (RV2), spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	If so, do they allow them to do that? If yes, for what reason? 당신의 남편이 유흥업소를 출입하는 것을 알게 된다면 유흥업소 출입을 허락할 건가요? 만약 허락한다면 그 이유는?
Spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Do you think Korean men are these days under bigger stress than women? (If so, why? What is the root cause of their stress?) 여자보다 더 스트레스를 받고 있다고 생각하는가요? (만약 그렇다면 이유가 무엇이며 어떤 스트레스인가요?)
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think men should be chaste when getting married? 결혼하기 전 남성은 순결을 유지해야 한다고 생각하십니까?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think men and women are biologically different in terms of sexual needs? 남자와 여자는 생물적인 성욕구 면에서 다르다고 생각하는가요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do men have more sexual needs than women? Or is it the same for both gender? 남성이 여성보다 "성적요구"를 더 필요로 할까요? 아님 비슷할까요?

Dvojni standardi glede spolnosti (RV1), Korporativna prostitucija (RV2)	What do you think would happen if a husband finds out that his wife has been cheating on him? Does such couple usually get divorced in Korea? 만약한국에서아내가바람피우는걸남편이알게된다면어떻게될까요? 대부분이혼을하는가요?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	What is usually the reason for a couple to get divorced? 부부가한국에서주로이혼하는이유는무엇인가요?

Priloga C: Delno strukturiran vprašalnik 3

Delno strukturiran vprašalnik - ženske zaposlene v spolni industriji

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Delo v spolni industriji - splošno	How long have you been working here (in a certain bar, restaurant...)? 이곳에서일한지는얼마나되셨나요?
Delo v spolni industriji - splošno	Do you work here every day or only occasionally? (Is this only your part-time job/second job?) 당신은여기서매일일하시나요? 아니면파트타임으로일하시나요? 가게에서필요할?
Delo v spolni industriji - splošno	Do you have a manager or you work on your own? 매니저가있나요? 아니면혼자일하시나요?
Delo v spolni industriji - splošno	How/who sets your working time? (you by yourself or your pimp, manager) 누가어떻게근무시간을정하나요? (당신스스로, 가게지배인, 가게주인)
Vzrok za vstop v prostitucijo (H6)	Why did you start working here? Reason? 이일을시작하게된이유? 때만일을하시나요?
Delo v spolni industriji - splošno	Do you like your work? (If yes/not, why yes/not?) 당신의일을좋아하시나요? 그렇다면그이유는? 그렇지않다면그이유는?

Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What you like about your job? (flexibility, working hours, conditions, salary, people you meet...) 당신은어떤면때문에이일을좋아하시나요? (일의용통성, 근무시간, 조건, 급여, 당신이만나는사람들)
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Would you like to change it, if you found some other job with the same/similar salary? 급여가같거나비슷한다른일자리가있다면, 지금하고있는일을그만두고그일을하실의향이있나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Are you getting your payment regularly? 월급을규칙적으로받나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think your work is well paid or you think you should earn more? 당신의월급은적당하다고생각하시나요? 더받아야한다고생각하시나요?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Have you ever wanted to quit your job? Do you have a contract with your employer? 일을그만두고싶나요? 고용주와어떤계약서에사인한적있나요?
Delo v spolni industriji - splošno	What do you think about stereotypes related to your work? (are they true or not) 당신의일과관련된<>고정관념<<은무엇이라고생각하시나요? (그러한고정관념은사실인가요? 사실이아닌가요?)
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What would you do if your daughter/son (friend, relative) ever wanted to do the work you do? Would you recommend them to do something else instead? 당신의딸아들, 친구, 친척이당신의일을하길원한다면? (추천한다아니면다른일을권한다?)
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What would you do if any of your friends/relatives wanted to go to a kind of bar that you work in? 당신의친구나친척이당신이일하고있는곳과비슷한유흥업소에간다면어떻게하시겠습니까?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think about that kind of work? (Would you suggest it to somebody) 하시고있는일을어떻게생각하십니까? (다른사람에게제의하실수있으십니까?)
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who are the guests/your clients? (What is their economic/material status, age, education) 손님으로오는사람들은어떤사람들인가요? 손님들의재정상태/나이/교육/
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think about the guests of this bar/restaurant? Why do they come here? 당신의가게에오는손님들에대해어떻게생각하시나요? 왜그들은여기오나요?

Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think of their behavior? If they are married and seek satisfaction by other women like you? 결혼한사람이나단지만족을얻기위해여성을찾는, 이러한남성들에대해어떻게생각하시나요?
Korporativna prostitucija (RV2)	Do you think their wives know that they are visiting you? 당신은남편이유혹업소출입하는것을아내가알고있다고생각하나요?
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think is the reason that these people need/want to get your service? 남성들이당신의서비스를필요로하는이유는무엇이라고생각하시나요?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	How is the service that you provide different from what they can get at home, from their wives? 당신이유혹업소에서(남성들에게) 하는서비스는아내가해주는것과어떻게다른가요?
Delo v spolni industriji - splošno	Are you having returning clients or mainly new ones? 당신의고객은주로단골인가요? 아니면거의새로오는손님인가요?
Korporativna prostitucija (RV2)	Who are usually the best clients? Why? 누가최고의고객인가요? 그이유는?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Do you have to do anything that clients want from you, or are there some limitations? 손님들은당신에게무엇이든요구할수있나요?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Can you refuse to do a certain thing? 아니면제한이있나요?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Has any client ever treated you very badly (beaten you, threatened you etc.)? 손님중에당신을매리거나함부로대한적이있나요?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Has any client ever been especially nice to you (sent you flowers, gifts etc.)? 손님중에당신을특별히좋아해서선물이나꽃을보낸경우는있나요?

Priloga Č: Delno strukturiran vprašalnik 4

Delno strukturiran vprašalnik - Shin Grina, predstavnica Dasi Hamkke Centra

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like

to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Delovanje centra - splošno	How is your center connected to the prostitution?
Delovanje centra - splošno	Whom can you help?
Delovanje centra - splošno	What kind of assistance do you provide?
Delovanje centra - splošno	Who are usually the women that turn to you? In what situations?
Delovanje centra - splošno	Whom do you usually provide shelter to?
Delovanje centra - splošno	Who are the most endangered women? Why?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Are there mostly young women or also older ones?
Delovanje centra - splošno	How can those women who need help find you? How can they get to know about you?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What do you think are the most common reasons why a woman enters into prostitution?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think that a woman working in an entertainment industry in Korea can get rich and lead a high-level status life?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think there are also women among prostitutes who like their work?
Dvojni spolni standardi (RV1)	Do you think a former prostitute can ever have a normal life again?
Položaj žensk v Koreji	Do you think Korea is generally a safe place for women?
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who do you think are the men that buy their services?
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think is the reason that these people need/want to get the service from the prostitutes?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think of their behavior? If they are married and seek satisfaction by other women?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	How is the service that they provide different from what they can get at home, from their wives?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think men and women are biologically different in terms of sexual needs?

Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you think people are ashamed of prostitution or have they already in some way accepted it like a part of everyday life as long as it is not directly connected to them?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Is Korean society mostly indifferent to the issues of prostitution, or are there already many people in Korea, who feel responsible for that problem?
Korporativna prostitucija (RV2)	Do you also take any actions/measures to suppress the prostitution for the business purposes?
Prostitucija-splošno	What are the main positive effects of the anti-sex trade law?
Prostitucija-splošno	Are there also any negative effects?
Prostitucija-splošno	What do you think are the reasons that police is actually not as effective in curbing down the prostitution as it could be?

Priloga D: Delno strukturiran vprašalnik 5

Delno strukturiran vprašalnik - Hwasoon Byun, Korean Women's Development Institute

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Splošno o delovanju inštituta	How is your institute connected to the issue of prostitution? What are your activities in this field?
Prostitucija v Koreji - splošno	In 2007 you have conducted a national research about prostitution in Korea, what did you focus on, what was your aim and what were your conclusions?
Prostitucija v Koreji - splošno	In your reports you distinguish three types of prostitution, traditional, industrial and internet prostitution. Are there any significant differences between each type of it ?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What kind of women are prostitutes?

Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What are the most common reasons for women to start working in prostitution?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Is it nowadays difficult for a woman to get a well paid job?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Are women today still marginalized in terms of working conditions? For what reasons?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think that a woman working in an entertainment industry in Korea can get rich and lead a high-level status life?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think there are also women among prostitutes who like their work?
Korporativnaprostitucija(RV 2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who do you think are the men that buy their services?
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think is the reason that these people need/want to get the service from the prostitutes?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think of their behavior? If they are married and seek satisfaction by other women?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	How is the service that they provide different from what they can get at home, from their wives?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think men and women are biologically different in terms of sexual needs?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Do you think people are ashamed of prostitution or have they already in some way accepted it like a part of everyday life as long as it is not directly connected to them?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	Is Korean society mostly indifferent to the issues of prostitution, or are there already many people in Korea, who feel responsible for that problem?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Do you think people in Korea generally still believe a woman should be chaste before getting married?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	What about men, can they have sexual relations before getting married?

Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Can a couple nowadays live together before getting married in Korea?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	What about the rate of divorce, is it high in Korea?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	What are the most common among the reasons for getting divorced?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Is it common in Korea to get re-married?
Prostitucija-splošno	What do you see as the main positive effects of the anti-sex trade law?
Prostitucija-splošno	Can you name also any negative effects?
Prostitucija-splošno	Have you noticed any significant change in prostitution after the enforcement of the anti-prostitution law?
Prostitucija-splošno	What about the scope of prostitution, has the number of prostitution venues decreased since then?

Priloga E: Delno strukturiran vprašalnik 6

Delno strukturiran vprašalnik - g. Sang, lastnikom verige barov s karaokami in g. Kim, lastnik lokala z zasebnimi sobami

Hello,

my name is Mojca Zajc, I come from Slovenia, a small country in Europe. I am a student of Anthropology at the Faculty of Social Science in Ljubljana and am writing my master thesis on the acceptance of prostitution in South Korea. I am trying to find out why is the prostitution in Korea, despite its prohibition by law, so prevalent in everyday life. Therefore I would like to ask you to help me by sharing your opinion on the issue of prostitution with your answers on the following questions.

Thank you for your cooperation.

Delo v spolni industriji - splošno	What kind of service does a women worker offer in your bar? (What does she do?)
Vzrok za vstop v prostitucijo (H6)	Who are the women, working in your bar?

Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What is their average age?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Are there also students among them?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What are the most common reasons why a woman starts working here?
Delo v spolni industriji - splošno	How do women find about your place and available job here? Do you advertise it? If so, how?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	How do you select a woman worker for your bar?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	What are the characteristics that a woman working in your bar should possess?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Does a woman have to be young and beautiful?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do women usually work here regularly or just occasionally?
Spolna industrija - splošno	Do women need to undergo any special health check?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Is this their main source of revenue or is this just a part time job?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Can a woman quit working here anytime she wants?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	If some woman worker quits, is it difficult to get a replacement for her?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	How are women paid? In advance or after the service?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Are you paying them regularly?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think that women also get some tips from the clients, apart from what you pay them?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do women workers, when they earn a certain amount of money quit working here or they usually continue?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	How long does a woman usually work here?
Vzrok za vstop v prostitucijo (RV6)	Do you think these women like their job, they mostly enjoy working in your bar?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	How do you attract clients? (through what kind of advertisement, do you advertise some photos of the girls working in your bar?)

Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	Who are the clients coming to your bar? (age, education, economic status)
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think about the guests of this bar/restaurant? Why do they come here?
Sprejetost izvenzakonskih spolnih odnosov v družbi (RV4)	What do you think of their behavior? If they are married and seek satisfaction by other women?
Korporativna prostitucija (RV2)	Do you think their wives know that they are coming here?
Korporativna prostitucija (RV2) in spolne usluge kot zdravilo zoper stres (RV3)	What do you think is the reason that these people need/want to get the service that your women workers provide?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	How is the service that they provide different from what they can get at home, from their wives?
Korporativna prostitucija(RV2)	Are you having returning clients or mainly new ones?
Delo v spolni industriji - splošno	Is your bar usually full?
Spolna industrija - splošno	Is this business (sex industry) profitable?
Korporativna prostitucija (RV2)	Who are usually the best clients? Why?
Dvojni standardi glede spolnosti (RV1)	Is this bar only for men or also women can enter?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Can a woman worker refuse a client if she doesn't like him?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Does she have to do anything that clients wants from her, or are there some limitations?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Can she refuse to do a certain thing?
Spolni odnos s prostitutko vs. ženo/prijateljico (RV5)	Do clients ever treat them (the women workers) badly (beat them, threaten them etc.)?